REGINA ASCUNSĂ

O FEMEIE
DOI RIVALI
TREI ENIGME

JORGE MOLIST

Autorul bestsellerului INELUL

Jorge Molist

Regina ascunsă

editura rao

Descrierea CIP a bibliotecii Naţionale a României
MOLIST, JORGE
Regina ascunsă / Jorge Molist; trad.: Adriana Steriopol.-
Bucureşti: Editura RAO, 2011
ISBN 978-606-609-111-4

I. Steriopol, Adriana (trad.)

821.134.2-31=135.1

Editura RAO
Grupul Editorial RAO
Str. Turda 117-119, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JORGE MOLIST
La reina oculta

Traducere din limba spaniolă şi note
ADRIANA STERIOPOL

noiembrie 2011

ISBN 978-606-609-111-4

Partea istorică a acestui roman urmăreşte fidel naraţiunea navarrezului Guillermo de Tudela, contemporan cu faptele relatate, din lucrarea sa *Cântecul cruciadei împotriva albigenzilor,* scrisă la începutul secolului al XIII-lea.

Cititorul interesat va găsi la sfârşitul cărţii o listă sumară a personajelor şi a referirilor istorice. Mai multe informaţii puteţi găsi pe www.jorgemolist.com

1

„El nom del Payre e del Filh e del Sant Esperit."[1]

[„În numele Tatălui şi al Fiului și al Sfântului Duh."]

Cântecul cruciadei, 1-1 Începutul

Am trecut într-o clipă de la farmecul iubirii la zbuciumul morții. Pe capul meu fusese pus un preț, iar nepoftiții, care au dat buzna în odaia noastră făcând uşa ţăndări, râvneau la el. Cu obrazul strivit de o banchetă, îl puteam vedea doar pe cavalerul meu zbătându-se neputincios, deznădăjduit, în încercarea zadarnică de a-mi veni în ajutor, cu funiile care îl ţineau legat intrându-i în carne. Noi nu pricepeam încă enigma din care eu făceam parte şi, crezându-ne în siguranţă, ne lăsaserăm luaţi prin surprindere. Simțeam pe gât, în locul deasupra căruia se înălţase spada, o ciudată senzație, preludiu al tăieturii, al sfârșitului meu. Încercam să mă rog, dar eram fără vlagă. Și în câteva clipe nemăsurate în timp mi-am amintit că, numai cu

[1] *Cântecul cruciadei* a fost scris în provensală, denumită şi occitană, limba prin excelenţă a trubadurilor din Sudul Franţei şi din Catalonia. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi a fost consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

câteva săptămâni înainte, eram Bruna[1] de Béziers şi mi se spunea Doamna Privighetoare.

Aceea fusese o primăvară strălucitoare: eram îndrăgostită şi mă simţeam foarte fericită. Nu ştiam că diavolul era pe cale de a ţese un viitor tragic în care eu aveam să mă aflu în miezul unui mister secular, iar dragostea mea va fi cheia de boltă pentru o lume dureros de frumoasă, pierdută pentru totdeauna.

Şi mă bucuram de prezent cântând la fereastră versurile galante auzite în noaptea dinainte, privind cireşul în floare din grădina casei mele, dezmierdată de zumzetul albinelor şi de acordurile vielei[2] mele.

Slugile şi oamenii invidioşi, surâzători, se opreau în stradă să asculte imnul primei iubiri, acela care se naşte din dorinţa de a iubi şi care are vigoarea mugurilor plăpânzi ai plantelor din martie, aceeaşi care pune în mişcare soarele şi luna de pe cer, cea care face inima să bată.

Dacă cineva m-ar fi prevenit, aş fi răspuns, incredulă, râzând. Pentru că eu mă bucuram din plin de primăvara mea, eram îndrăgostită şi mă simţeam foarte fericită. Nimic nu exista în afară de aceasta.

Dar amintirile acelea s-au spulberat, uşoare, alungate de tăişul spadei care avea să-mi reteze gâtul şi, istovită, am reuşit în cele din urmă să şoptesc o rugăciune:

---

[1] Aproape toate personajele cărţii – istorice sau fictive – apar într-o scurtă prezentare la sfârşitul cărţii în capitolul intitulat **PERSONAJE.** Cititorul este rugat să îl consulte de câte ori simte că ar fi necesar. Dacă este menţionat vreun nume care nu apare în capitolul acela, nota din josul pagini îmi aparţine.

[2] Vielă: instrument cu coarde, precursor al lăutei, la care se cânta atât cu arcuşul, cât şi ciupind strunele cu degetele (n.a.).

Kyrie eléison,
Christe eleison [1].

[Doamne, fie-ţi milă,
Hristoase, fie-ţi milă.]

[1] În greaca veche în textul original. Traducerea în spaniolă între paranteze drepte este consemnată de autor. (n.tr.)

2

Kyrie eléison.
Christe eléison.

[Doamne, fie-ţi milă,
Hristoase, fie-ți milă.]
Rugăciune

Drumul de la Saint-Gilles la Arles
Ianuarie, 1208

Zărind apele Ronului printre copaci, Peyre de Castelnou, legat[1] papal şi abate al mănăstirii Fontfroide, oftă uşurat și, răsucindu-se în şa pentru a mia oară, constată că nu erau urmăriți. La mică distanţă, aştepta un bac care, traversând fluviul, îi va duce la Arles și, de acolo, ajuns pe pământurile regelui Aragonului, călătoria va fi mai sigură.

Dădu ordin grupului să grăbească pasul leneş al catârilor şi cei cinci călugări îmboldiră dobitoacele. Peyre observă cu teamă cel de-al șaptelea animal. Papa îi aştepta povara cu nerăbdare. El îl rugase pe Pontif ca, dacă domnul conte de Toulouse avea să consimtă să i-o înmâneze, să-i permită să ardă imediat conţinutul acelor baloturi, dar Inocenţiu al III-lea

[1] Reprezentant diplomatic al unui Papă. (n.tr.)

a refuzat; dorea să vadă cu propriii ochi ce anume făcea Biserica să se clatine. Legatul se înfioră şi se întrebă dacă era din pricina asprimii acelei după-amiezi reci de ianuarie sau a fricii.

Doar după discuţii tăioase şi de teama celor mai rele ameninţări – excomunicare şi deposedare de pământuri –, reuşise să-l înduplece pe arogantul conte de Toulouse. O izbândă de care nu era în stare să se bucure, căci răspunderea de a transporta la Roma acele baloturi îl copleşea pe legat.

– Prea multe riscuri, şopti el pe când privea încărcătura. Prea multe riscuri, diavolul este puternic.

Încercând să străbată acel ţinut al ereticilor fără să atragă atenţia, aşa cum l-a povăţuit fray[1] Domingo de Guzmán, călătorea fără fast, ca un călugăr oarecare. Roma îşi sporise în ultima vreme strădaniile de convertire, trimiţând zeci de clerici predicatori şi s-a gândit că straiele sale cenuşii aveau să-l ocrotească, ascunzându-i rangul de legat papal.

Dar când auziră răsunând din spatele lor copitele cailor, văzu patru călăreţi, cu chipurile ascunse de vizierele coifurilor şi cu scuturi fără însemne; a ştiut că a greşit atunci când a refuzat o trupă care să-l apere.

– Opriţi-i! strigă el. Pentru numele lui Dumnezeu!

Şi, apucând hăţurile celui de-al şaptelea animal, dădu pinteni catârului său într-o încercare disperată de a străbate în galop scurta distanţă care îl despărţea de străjile ce îi vor fi aşteptând deja pe bac.

Ca să-l escorteze în misiunea aceea, Peyre alesese foşti oşteni sau mercenari, acum călugări în abaţia sa, iar cistercienii[2]

---

[1] Prescurtare a cuvântului *fraile / călugăr,* folosit ca apelativ, precedând numele acestuia. (n.tr.)

[2] Ordin religios derivat din cel al Benedictinilor, întemeiat în 1098 de Robert de Molesmes, abatele mănăstirii din Cîteaux (*Císter,* în spaniolă). Se caracterizează prin revenirea strictă la regulile Sfântului Benedict, printr-o mare austeritate şi practicarea de către călugări a îndeletnicirilor manuale. (n.tr.)

au încercat să-i acopere spatele scoţând spadele ascunse sub veşminte.

– Staţi pe loc! strigă fray Benet, cel care avea comanda. Legație papală! Dacă nu vă supuneţi, pedeapsă cu excomunicarea! Rămâneți unde vă aflaţi!

Dar cavalerii nu se opriră; alcătuiau un şir solid ca o pană de despicat și, ajutaţi de o forţă mai mare și de înălţimea şeilor, își deschiseră calea prin care unul dintre ei se aruncă, fără să i se opună rezistență, asupra lui Peyre care fugea. Acesta, auzindu-l în spatele său, îmboldi şi mai tare dobitocul, dar călăreţul îl ajunse numaidecât şi îi înfipse cu toată puterea în spinare suliţa pe care o înălţase, străpungându-l ca pe o potârniche. Ecleziarhul simți o lovitură brutală; urmă imediat durerea şi, când îşi duse mâinile la pântece, observă un vârf mare şi ascuțit de fier care îi ieșea din măruntaie. Lancea aceea scurtă îi străpunsese cămașa de zale pe care o purta sub rasă, zadarnică pavăză la o distanţă atât de mică, și îi zdrobise șira spinării cu un trosnet înfiorător. Îşi pierdu cunoştinţa chiar înainte ca trupul să i se izbească de pământul îngheţat.

Când îşi veni în fire, îşi aminti totul. Se văzu pe ceva care părea o saltea de paie, înconjurat de lumânări și de călugării săi. Căută arma ucigașă, dar în locul ei găsi nişte cârpe pline de sânge și multă durere. Nu simțea nimic mai jos de rană, ştiu că era pe moarte şi dori ca totul să se termine de îndată ce se va putea spovedi.

– Povara de pe cel de-al şaptelea catâr, șopti el. Unde este?

– Au furat-o, părinte, răspunse fray Benet, cu capul plecat.

Abatele închise ochii în vreme ce îi sporea zbuciumul; ştiu răspunsul chiar înainte de a fi formulat întrebarea.

– Doamne Dumnezeule, era moștenirea diavolului, bolborosi el. Ar fi trebuit să o fi ars!

La spovedanie, îi încredinţă lui Benet misiunea de a se duce la Papă, de a-i povesti cele întâmplate şi de a-i implora iertarea pentru el, legatul său, bietul abate al mănăstirii

Fontfroide, al cărui suflet va îndura în purgatoriu supliciul celei mai mari dintre nereuşite.

Din neglijenţa sa, răul va continua să stăpânească în Occitania[1], poate că se va răspândi chiar în toată lumea şi se rugă la Domnul Dumnezeu cerându-i îndurare.

Când cocoşul, cu cântul său strident rupse monotonia tristelor litanii îngânate cu glas stins de către călugări, abatele încercă să se ridice în capul oaselor. Se străduia să-şi deschidă cât mai larg gura.

Călugării crezură că încearcă să-şi mai ia o ultimă gură de aer. Dar se înşelau: aceea era frică. Lui Peyre i se părea că aude în glasul cocoşului hohotele de râs ale diavolului scăpat din baloturi.

Şi şoptind *„vade retro, Satana"*[2] se prăbuşi pe salteaua de paie, dându-şi obştescul sfârşit.

În curând, se iviră zorile unei zile încărcate de nori grei, negri, de furtună.

---

[1] Denumire a ansamblului de regiuni din jumătatea sudică a Franţei de azi, corespunzând ariei de răspândire a limbii occitane sau *oc*, dialect roman vorbit în Evul Mediu din care a luat naştere limba provensală, şi în care se exprimau trubadurii. (n.tr.)

[2] În latină în original, *„mergi înapoia mea, Satana!"*, conform Bibliei, Noul Testament, Evanghelia după Marcu, 8:33. (n.tr.)

3

„De lai de Monpeslier entro fis a Bordela
o manda tot destruire, si vas lui se revela.“

[„De la zidurile cetăţii Montpellier până la Bordeaux,
(Papa) porunceşte să fie nimicit oricine i s-ar împotrivi.“]

Cântecul cruciadei, I-5

ROMA, MARTIE, 1208

Încheind rugăciunea, papa Inocențiu al III-lea, maiestuos, îşi înălță spre cer mâinile în mănuşi albe pe care sclipea rubinul din inelul său. Cei doisprezece cardinali care îl înconjurau pe Pontif – purtând pe cap mitrele bătute în pietre prețioase şi acoperiți cu feloane cu briliante şi broderii în aur, argint şi perle – răspunseră „amin“ în cor.

Zeci de lumânări făceau să strălucească masivele ziduri romanice ale templului, dar Papa se îndreptă spre cea care se ridica dintr-un sfeşnic înalt, aşezat în mijlocul transeptului. Se opri acolo şi, cu un gest solemn şi viguros, luă mucarnița pe care i-o oferea un călugăr cu tonsură, o ridică amenințător deasupra singurei lumânări de culoare neagră. Lumânarea avea un nume scris pe ea, acelaşi pe care îl rosti Inocențiu când o stinse:

Raimond al VI-lea, conte de Toulouse.

Papa înăbuşi, ceremonios, flacăra cu căpăcelul de metal și, când aceasta se stinse, încheie ritualul de excomunicare.

Contele de Toulouse înceta să mai facă parte din comunitatea catolică. Nu va mai fi admis în nici o biserică, nici nu va mai putea primi tainele bisericeşti, nici să mai aibă de-a face sau să i se dea ajutor de către vreun creștin, nici măcar ca să fie îngropat. Cadavrul său va fi devorat de jivine. Oricine îl putea despuia de bunuri şi pământuri, căci pierduse dreptul de a le mai păstra.

Asprii ochi albaştri ai lui Arnaut Amalric[1], legat papal și abate general al puternicului Ordin al Cistercienilor, se aţintiră asupra lui fray Domingo de Guzmán, iar acesta îi susţinu privirea.

Rivalitatea pe care cei doi o purtau de multă vreme tocmai se rezolvase în favoarea abatelui.

Cu doi ani înainte, în primăvara anului 1206, legații papali Arnaut Amalric și Peyre de Castelnou se convinseseră de insuccesul predicilor lor împotriva catarilor. Descurajaţii cistercieni s-au întâlnit la Montpellier cu doi străini: Diego, episcop de Osma, şi Domingo de Guzmán.

Aceștia reveneau dintr-o călătorie prin nordul Europei în misiune diplomatică din însărcinarea regelui Castiliei și fuseseră să-l viziteze pe Papă cu scopul de a-i solicita permisiunea de a fi misionari în Țările baltice, unde existau atât de mulți păgâni. Inocențiu al III-lea, impresionat de credința castilienilor, a vrut ca ei să predice în Occitania.

La Montpellier, Domingo și episcopul său i-au convins pe legații papali să renunțe pentru o vreme la pompa și fastul exagerate ale înaltelor funcții din cadrul bogatului Ordin al

---

[1] Cunoscut în istoriografie şi sub numele de Arnaud Amaury. (n.tr.)

Cistercienilor și să predice așa cum o făceau ereticii catari[1] și valdezi[2]. În sărăcie și umilință, potrivit învățăturilor lui Hristos.

Mişcaţi de entuziasmul castilienilor și mai cu seamă mulţumită sprijinului oferit lor de către Pontif, legaţii i-au urmat pe Domingo și pe episcopul acestuia în predicile lor pe meleaguri occitane, acceptând chiar și polemici publice cu eretici și ovrei, uneori în piețele satelor, alteori în castele.

Dar, după ce au îndurat câţiva ani mizerii, umilinţe şi batjocuri, legaţii Arnaut și Peyre au ajuns la concluzia că progresul obţinut nu era îndeajuns și că ereziile continuau să se răspândească de o manieră alarmantă și inevitabilă. Au hotărât să revină la vechiul lor stil bazat pe pedeapsa divină, pe ameninţare şi intimidare.

Nu astfel a procedat Domingo de Guzmán care, după moartea episcopului său Diego, întemeiase Ordinul Predicatorilor[3] ca să continue cu umila sa strădanie de răspândire a cuvântului lui Iisus Hristos şi a iubirii sale frăţeşti.

Cuvintele polemicii feroce, rostite cu câteva ore mai înainte, răsunau încă sub bolţile bisericii:

---

[1] Cunoscuţi şi ca *albigenzi*, după numele oraşului Albi din sudul Franţei de azi, adepţi ai unei mişcări religioase apărute în secolul al XII-lea. Împotriva lor, Biserica catolică, la îndemnul papei Inocenţiu al III-lea, a declanşat o cruciadă în anul 1209, dar persecuţiile au durat până în 1244, când a căzut ultimul lor refugiu, castelul fortificat de la Montségur, eveniment istoric în jurul căruia Jorge Molist a clădit intriga romanului său *Întoarcerea catarilor*, apărut în anul 2007 la Editura RAO, în traducerea subsemnatei. Declanşarea cruciadei împotriva catarilor constituie tema romanului de faţă. A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat **CONCEPTE MEDIEVALE**. (n.tr.)

[2] Membrii unei secte întemeiate de Pierre de Valdo sau Valdès (1140-1217), un bogat negustor din Lyon care s-a convertit în 1176 la sărăcia absolută şi a creat un grup de adepţi numiţi „Sărmanii lui Hristos". A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat **CONCEPTE MEDIEVALE**. (n.tr.)

[3] Numit şi al Dominicanilor, după numele întemeietorului său. (n.tr.)

– Metodele voastre au dat greş, Domingo, striga Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor. De sub veşmintele sale luxoase ieşeau la iveală nişte cizme din piele de bună calitate. Văzându-le, Domingo simţi dalele şi mai reci sub picioarele sale desculţe. Am trimis zeci de misionari şi, în loc să-i convertească pe eretici, aceştia sporesc pe zi ce trece.

– Aţi trimis nişte călugări rotofei, obişnuiţi cu litaniile şi rugăciunile de mănăstire şi care ignoră realităţile satului; nu ştiu să predice în Sud, răspundea Domingo. Unii au venit pe catâri, alţii pe cai, şi nici măcar nu vorbesc pe limba lor. Aveau pretenţia să-i convingă pe occitanii de rând vorbindu-le în latineşte sau în graiul francilor numit oil[1]! Dar nici măcar nu se făceau înţeleşi!

– Cuvântul adevărat al lui Dumnezeu trebuie să fie recunoscut de către drept-credincioşi indiferent de cum este rostit, spuse Arnaut pe un ton sentenţios, ridicându-şi bărbia.

– Predicatorii eretici sosesc ca ţesători ambulanţi, medici sau pantofari, muncesc printre oamenii din sat, le vorbesc pe limba lor, îi conving. Nu îi copleşesc cu biruri pentru ridicarea bisericilor şi întreţinerea clericilor, căci oamenii lor îşi duc traiul din propria muncă. Sunt un exemplu de austeritate, mănâncă doar vegetale şi peşte...

Un tablou mare acoperea zidul din spatele lui Arnaut. Un impresionant înger al Apocalipsei cântărea sufletele, reprezentate printr-o mulţime de capete care se iţeau din platanul adânc al balanţei romane, dar un diavol trăgea, încercând să-i cufunde pe nefericiţii aceia în infern. Tuşele ferme ale artei romanice, în culori primare despărţite prin linii negre, îi confereau scenei forţă şi dramatism tragic. Domingo se identifica cu îngerul salvator al sufletelor şi, neliniştit, se gândi că adversarul său era acel diavol şarlatan care îl întrecea.

---

[1] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat **CONCEPTE MEDIEVALE.** (n.tr.)

– Predicați de ani buni cum fac și ereticii, Domingo. Peyre de Castelnou și cu mine vă ajutăm și nu s-a obținut nimic, își reluă atacul abatele Ordinului Cistercienilor.

– I-am convertit pe mulți și vom converti și mai mulți, argumenta Domingo.

Dar, când privirea lui se întâlni cu a Papei, castilianul văzu în ochii Pontifului compasiune pentru el, nu pentru oamenii din Occitania, și știu imediat că soarta îi era pecetluită și că va fi înfrânt.

– Mult mai puțin decât ei, răspunse Arnaut ridicând vocea. Nu mai putem aștepta. Să le dăm foc ereticilor și să-i punem în fiare pe cei care se împotrivesc!

Cardinalii dezbătură propunerea. Asasinarea legatului Peyre de Castelnou le întuneca sufletele și, înspăimântați de înaintarea de nestăvilit a ereticilor și mai cu seamă de furtul celui de-al șaptelea catâr care purta așa-numita „moștenire a diavolului“, hotărâră în favoarea propunerilor abatelui Arnaut. Raimond al VI-lea, conte de Toulouse, va fi excomunicat ca fiind răspunzător de moartea lui Peyre, iar nobilii din Nord vor fi chemați la o cruciadă împotriva Sudului.

Atunci, Inocențiu al III-lea se ridică de pe tronul său și, întinzându-și brațele în cruce, pronunță teribila anatemă, o condamnare la moarte în masă:

– De la zidurile cetății Montpellier până la Bordeaux, poruncesc să fie nimicit oricine ni s-ar împotrivi. Proclam cruciada lui Dumnezeu!

Cei doisprezece cardinali au spus „amin“ în cor, și-au ridicat mâinile înmănușate în alb spre cer și au intonat rugăciunea „Veni creator spiritus“[1].

Domingo își îndepărtă privirea de la Arnaut și, plecându-și ochii plini de lacrimi, își împreună mâinile întru rugăciune; îi

---

[1] În latină, „Vino, sfinte duh creator“, cântec intonat în liturghia catolică. (n.tr.)

cerea iertare Domnului pentru că nu putuse să împiedice ceea ce urma să vină.

Moartea și jalea își începeau cavalcada. Diavolul înclinase balanța în favoarea sa.

4

„Rossinyol que vas a França, rossinyol,
encomana'm a la mare, rossinyol."[1]

[„Privighetoare ce te duci în Francia, privighetoare,
dă-mă în grija mamei mele, privighetoare."]

Cântec popular

BÉZIERS, MARTIE, 1209

Ne-am întâlnit față în față şi primul lucru pe care l-am văzut a fost strălucirea ochilor săi negri uitându-se într-ai mei şi pupilele sale dilatate privindu-mă. Am rămas fără suflare. Apoi, am băgat de seamă că el zâmbea și, fără voia mea, fără să mă gândesc, un surâs mi s-a ivit pe buze. Şi am rămas aşa amândoi o vreme care mie mi s-a părut că durează ore, secole, dar care a fost doar o clipă. Mergeam prinsă de braţul verișoarei mele Guillemma care, observând acea fascinație, nepotrivită pentru o doamnă, a tras de mine rupând farmecul care pusese stăpânire pe noi.

---

[1] În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Pentru Dumnezeu, Bruna, mi-a reproşat verişoara mea, ce vi se întâmplă?

Atunci s-a rupt vraja privirii şi a surâsului, când mi-am dat seama că nu puteam răspunde la această întrebare, nu ştiam ce se întâmplă cu mine; ceva se strângea în pieptul meu şi inima îmi bătea nebuneşte. Niciodată înainte nu mi se mai întâmplase aşa ceva.

Era încă iarnă, şi salonul cel mare din palatul fortificat al tatălui meu, seneşal[1] în oraşul vicontelui Trencavel, era plin de oaspeţi. Focul ardea cu putere în cămin.

M-am instalat lângă verişoara mea, lângă doică şi alte doamne, în vreme ce cânta un menestrel[2] de prin partea locului, căruia nu i-am acordat atenţie. Tot interesul meu se concentra asupra străinului. Tânărul era înalt şi se remarca din grupul situat în fundul sălii. Îl observam pe furiş, dar deodată privirea lui s-a întâlnit cu a mea. Stânjenită când m-am descoperit în greşeală, am tresărit, aproape ca şi cum contactul ar fi fost fizic, şi mi-am întors ochii numaidecât. Îmi simţeam obrajii îmbujoraţi şi inima din nou înnebunită. Ce se petrecea cu mine? O sudoare rece mi-a apărut în palme.

– Este Hugo de Mataplana[3], mi-a şoptit verişoara mea, care nu pierduse nici un amănunt.

– Îl cunoaşteţi? am întrebat nerăbdătoare, vorbindu-i la ureche.

Era cu doi ani mai mare decât mine şi avea mai multă experienţă în societate.

– Doar din vedere, dar am auzit vorbindu-se despre el.

– Povestiţi-mi, de unde este?

---

[1] Ofiţer de rang înalt care comanda armata şi împărţea dreptatea în numele suzeranului, fiind mai-mare peste nobili. (n.tr.)

[2] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

[3] Acest personaj istoric apare şi în romanul *Întoarcerea catarilor* al aceluiaşi autor. (n.tr.)

– Cred că e aragonez sau catalan și se pare că e nobil, a răspuns ea cu voce joasă. Nu vi-l recomand. Se comentează că e periculos, că ascunde ceva, că se comportă misterios.

O lovitură de cot din partea doicii mele și gestul ei sever ne-a obligat să tăcem, dar acest avertisment nu a făcut altceva decât să-mi sporească interesul pentru tânărul chipeș și, după câteva clipe, au revenit și privirile.

Și așa, între vezi-mă și nu-mi da pace, am început un joc delicios de-a șoarecele cu pisica joc care îmi producea atât îmbujorare, cât și plăcere. Mi-am dat seama că nu îi eram indiferentă.

Cântărețul de prin partea locului a terminat făcând o reverență și, când aplauzele au încetat, am văzut cu surprindere că acel Hugo de Mataplana se instala în mijlocul salonului aducând cu el o ghitară. Era menestrel! Aplecând capul, i-a cerut tatălui meu permisiunea și s-a lăsat o tăcere plină de așteptări. Originea maură a acelui instrument și raritatea lui pe meleagurile noastre sporeau interesul de a-l asculta. În deplină liniște, a făcut să răsune la ghitară câteva note și, acordând două coarde, a început să zică din strune o melodie necunoscută, dar plină de strălucire și frumusețe. Curând, și-a alăturat și vocea, puternică și caldă. Cântecul vorbea despre lupta cavalerilor creștini la fruntariile de la miazăzi ale regatelor spaniole împotriva sarazinilor[1] și am înțeles că originea lui era meridională.

Tânărul era îndrăzneț; nu se comporta precum mulți menestreli care privesc în tavan cu ochii întredeschiși atunci când cântă despre doamne și iubiri. El căuta privirea publicului, și cel mai mult pe a mea, zâmbind când tonalitatea versului o permitea.

Apoi, a început să cânte o romanță de dragoste, nemaiauzită. Dacă înainte se oprea ca să mă privească, acum, cu atât

---

[1] Nume pe care în Evul Mediu creștinii îl dădeau musulmanilor din Europa și din nordul Africii. (n.tr.)

mai mult, alegând strofele cu complimente pentru domniţe. Parca că mi le cântă mie. Iar eu, deşi îmbujorată şi cu o înfiorare necunoscută, nu îi ocoleam privirile.

– De ce ziceţi că e periculos? n-am putut rezista să nu şoşotesc.

– Se spune că e foarte priceput să compună satire, răspunse verişoara mea, şi că le place doamnelor tot atât de mult pe cât le displace soţilor acestora. Şi că venirile şi plecările lui din oraş sunt ciudate; e ceva neliniştitor în el. Nu este precum ceilalţi.

Am tăcut ca să-l urmăresc cu toate simţurile mele, dar nu-mi puteam scoate din gând avertismentul în legătură cu misterul şi pericolul.

Când a terminat, Hugo de Mataplana s-a retras ţanţoş în colţul său, în vreme ce toţi îl aplaudau. Dar, când şi-a întors ochii spre sală, am putut vedea uimirea cu care l-a cercetat pe menestrelul care îi lua locul pe scenă.

Menestrelul acela eram eu.

Se spune că numai în Occitania şi în Aquitania[1] unele doamne dictau cântece ca trubadurii[2] şi doar puţine se prezentau în public cântând ca menestrelii. Nu era o uzanţă în Nord: nici în Francia, nici în Burgundia[3], Flandra[4] sau Germania. Şi, după înfăţişarea uluită a tânărului, probabil că nici în regatele din Sud nu era ceva obişnuit.

Tatăl meu, mai ales după moartea mamei şi a singurului meu frate, m-a educat în anumite privinţe aşa cum ar fi făcut-o cu fiul său. Şi, cum pe mine mă încânta muzica, mă lăsa să-mi petrec timpul, întotdeauna supravegheată de doică şi împreună

---

[1] Regiune istorică din sud-vestul Franţei actuale. (n.tr.)

[2] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

[3] Regiune istorică din estul Franţei actuale. Îşi datorează numele triburilor de burgunzi care au invadat-o în secolul al V-lea d.Hr. (n.tr.)

[4] Regiune de câmpie la Marea Nordului, situată pe actualele teritorii ale Franţei de nord-est, Belgiei şi Olandei.

cu verişoara mea, cu menestrelii şi trubadurii care îşi petreceau noaptea în casa noastră. Cei mai mulţi dintre acei artişti rătăcitori prin lume afirmau că şi poezia este o bogăţie pentru doamne şi nu au avut nimic împotrivă să o înveţe tot ce ştiau pe fetiţa aceea care era fiica amfitrionului lor şi care era atât de dornică să înveţe.

Un paj a adus un taburet pe care m-am aşezat, întinzându-mi cu grijă fusta largă brodată, asemeni unui păun, ca şi cum aş fi dorit să cuprind spaţiul liber care rămânea în mijlocul salonului. A adus şi un scăunel pe care să-mi sprijin piciorul şi în felul acesta să-mi aşez viela în poală. Tatăl meu, instalat la loc de cinste în ampla încăpere între persoanele de vază, mă privea cu duioşie şi asculta mândru şoaptele admirative pe care demonstraţia mea le-o stârnea invitaţilor.

În poziţia aceea, eram cu spatele la aproape jumătate din sală, precum şi la menestrelul din Sud. Acest fapt îmi aducea o uşurare; privirile noastre se încrucişaseră de prea multe ori şi ştiam că, dacă l-aş fi avut în faţă, ochii mei ar fi sfârşit prin a-l căuta. Astfel, mai liniştită, am mângâiat cu arcuşul coardele instrumentului şi am început să-i cânt. Publicul era cunoscător şi dăruit, s-au alăturat aproape toţi, acompaniindu-mă la primele două cântece, dar, când au răsunat notele celui de-al treilea, s-a lăsat liniştea:

Privighetoare ce te duci în Francia, privighetoare,
dă-mă în grija mamei mele, privighetoare.

Se ştia că era cântecul mamei mele şi că îl cântam doar câteodată. Chiar şi aşa, simţirea pe care o puneam în el şi pe care o trezeam în cei care mă înconjurau era atât de mare, încât mi se spunea Doamna Privighetoare. Nimeni nu mai cânta acest cântec, era doar al meu.

Nu ştiu de ce am vrut să-l cânt în noaptea aceea. Poate pentru că doream să-i dăruiesc ceva foarte drag tânărului chipeş care mă răsplătea cu un zâmbet.

Aceea fusese ultima evoluţie din programul seratei, şi oamenii, după aplauze, au venit să mă felicite; vorbeau cu mine, dar eu nu participam la conversaţie. Interesul mi se îndrepta spre menestrelul meu, aflat în picioare, acolo, în capătul salonului, alături de-alţi străini. Şi el mă căuta cu privirea, iar eu eram sigură că doreşte să-mi vorbească, neştiind cum să procedeze. Atunci, a venit doica mea şi, fără multă ceremonie, m-a târât împreună cu verişoara mea către celălalt capăt al salonului, unde se afla uşa care dădea spre odăi.

– V-aţi făcut prea mult remarcată privindu-l întruna pe străinul acela, mi-a spus în limba ei oil[1], de franca. Este ora să vă retrageţi.

O ultimă privire pe furiş ne-a unit când, chiar înainte de a trece pragul, m-am răzvrătit împotriva celei care mă ţinea strâns şi m-am răsucit ca să-l văd. El şi-a pus mâna la inimă şi a salutat din cap cu un zâmbet trist. Mi s-au umezit ochii gândindu-mă că îl pierd fără măcar să mă fi bucurat de întâlnire.

„Îl voi mai vedea oare şi altă dată?“ m-am întrebat, nemângâiată.

În dormitorul nostru, am luat-o la întrebări pe verişoara mea până când mi-a povestit tot ce ştia despre tânăr. Nu erau multe de spus. Hugo vizita Béziersul destul de des şi fusese chiar şi înainte în casa mea, fără ca eu să ştiu sau să-l fi observat. Se comenta că venirile şi plecările lui erau misterioase, iar felul în care călătorea era prea umil ca să fie nobil, dacă era într-adevăr. Şi că era îndrăzneţ, scandalagiu câteodată şi că făcuse curte mai multor doamne. Dar eu nu luam în

[1] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

seamă aceste amănunte; speranţa de a-l revedea m-a umplut de bucurie, stârnindu-mi imaginaţia. Oare aceea să fie dragoste? Va fi simţind şi el acelaşi lucru pentru mine?

5

„Encomana'm a la mare rossinyol
i a mon pare no pas gaire
perquè m'ha mal maridada.“[1]

[„Dă-mă în grija mamei mele, privighetoare,
dar nu şi în grija tatălui meu, nu,
pentru că m-a măritat cu cine nu trebuia...]

Cântec popular

Când s-a căsătorit, mama a trebuit să îşi lase Ţara cea verde dintre fluvii a Francilor şi să vină într-un Sud strălucitor cu care nu s-a obişnuit niciodată. Ea aducea în căsnicie nişte proprietăţi din Nord, atât de îndepărtate, încât au fost poate mai degrabă o bătaie de cap decât un beneficiu pentru tatăl meu. Nu am înţeles niciodată raţiunile politice pentru această unire. Într-o zi, am întrebat-o, iar ea, privind pe fereastră, căzută pe gânduri, ca şi cum şi-ar fi regretat tinereţea pierdută, a murmurat:

– Tatăl meu, angajamentele familiale..., ceea ce este normal printre doamnele de rangul nostru. Nu a mai spus altceva, iar eu, văzând-o tristă, nu am mai întrebat-o altă dată.

---

[1] În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

S-au cunoscut atunci când ea a sosit cu rudele ei pentru căsătoria aranjată, zice-se, de către bătrânul viconte, al cărui seneşal, nobil de încredere în Béziers şi apărător al oraşului, era tatăl meu.

Ea era foarte tânără, nu corespundea modelului tipic de amantă a unui senior feudal pe care acesta o dă în căsătorie vasalului său codoş. Nici tatăl meu, ultimul membru al unei foarte vechi familii nobile meridionale, nu părea să fie un subordonat îngăduitor.

Dar poate că lui nu i-ar fi păsat de aceasta și s-a limitat să o lase grea cu fratele meu şi cu mine şi să-i dea doar puţin pe deasupra, căci avea propriile sale aventuri. La început, ea nu vorbea limba noastră occitană şi comunica exclusiv în oil cu slujnica pe care o adusese de pe meleagurile ei: doica mea. La Béziers, i se spunea Anne din Ţara Francilor sau, simplu, „Franca".

Dar, într-o zi, a sosit acel trubadur, şi ea a cunoscut zbuciumul iubirii, poezia, suspinul şi zâmbetul.

Bernard de Béziers, tatăl meu, ca un bun cavaler occitan, plin de respect faţă de *Fin'Amor*[1], nu a ridicat piedici în calea acestei relaţii. Ea aparţinea fizic soţului ei, dar el, care îi folosea puţin trupul şi încă şi mai puţin spiritul, ştia că e tristă şi că nu va putea niciodată să o facă fericită, căci iubea alte femei.

Era un om bun la suflet şi îl mâhnea tristeţea ei; respecta libertatea Annei de a-i oferi altuia iubirea. Doar cea spirituală, fireşte.

Când Sans d'Urgell era în oraş, eu îl vedeam mai mult decât pe propriul tată. Cânta în salonul casei pentru familie şi invitaţi sau în patio, dacă vremea era bună, şi avea acces în odaia mamei. Acolo dormeau mama, doica, eu şi alte doamne, chiar şi verişoara mea când ne vizita. Cred că se vedeau doar

[1] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul CONCEPTE MEDIEVALE, în care autorul explică anumiţi termeni ieşiţi din uz în zilele noastre, precum şi vechi expresii provensale. (n.tr.)

acolo când eram cu toatele, că nu s-au întâlnit niciodată singuri şi cred că doar câteva săruturi, mângâieri şi vreun cadou din când în când au fost recompensa pentru el. Vedeam tandreţea, dragostea în felul în care se priveau şi observam amărăciunea ei atunci când Sans venea să-şi ia rămas-bun înainte de a porni în vreo călătorie. Eu îl iubeam mult; se juca mereu cu noi, copiii, râdeam cu el, ne învăţa cum îşi compuneau trubadurii cântecele, cum se scot sunete frumoase dintr-o vielă şi trucuri de jongler ca să-i distreze pe oameni. Ne povestea, de asemenea, cât de mare era lumea, descriind minunile pe care le conţinea. Preţuia drept cea mai mare dintre frumuseţi aşa-numitul *Joy*[1], desfătarea cu dragostea curtenească, devenită aproape o religie pentru el. Şi, de asemenea, pe vestita Doamnă Grial[2], care cultiva *Joy*-ul şi trăia pe Muntele Negru[3], în fabulosul castel din Cabaret, refugiu al trubadurilor şi al menestrelilor.

El a compus pentru mama cântecul privighetorii şi, uneori, ea plângea când îl auzea. Versurile vorbesc despre o tânără doamnă care duce dorul căminului şi al familiei de pe meleagurile din Nord. Este melancolic, are parfum de singurătate şi povesteşte despre o căsnicie nefericită hotărâtă de către tată. Şi despre o privighetoare pribeagă, purtătoare a unui mesaj de dragoste. E trist, dar foarte frumos.

Mie îmi place să-l cânt cu simţire şi o fac în amintirea mamei şi a iubirii ei.

A murit tânără, frumoasă, nostalgică, dar îndrăgostită. Era iarnă, a cuprins-o tusea, fierbinţeala şi în câteva zile s-a prăpădit. Au fost aduse toate leacurile, tatăl meu a făcut tot ce i-a stat în putinţă, a vegheat-o, dar mâna pe care Anne a vrut să o ţină când şi-a dat ultima suflare a fost a lui Sans, trubadurul ei, menestrelul, adevărata ei dragoste.

---

[1] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)
[2] Idem. (n.tr.)
[3] Munte situat în sudul Masivului Central, ansamblu al zonelor înalte din centrul şi sudul teritoriului actual al Franţei. (n.tr.)

Din prima bancă a bisericii, cea rezervată familiei mele, îl văd în amintire pe Sans d'Urgell singur, ghemuit într-un ungher îndepărtat, plângând la slujba de înmormântare. El, care obişnuia să se semeţească asemenea unui cocoş care cântă, făcând paradă de mândreţea lui de bonetă împodobită cu un panaş din două pene lungi de fazan, acum, cu capul descoperit, se sprijinea îndurerat în timpul slujbei de peretele din spate. Nu am mai auzit niciodată nimic despre el.

Cred că a căutat un loc îndepărtat unde să moară ca un bătrân privighetor în iarnă ghemuindu-se în ultimul său refugiu în încercarea de a-şi mai păstra un strop de căldură.

Astfel că, atunci când cânt cântecul privighetorii, o fac şi în onoarea lui Sans, mulţumindu-i pentru toată fericirea, pentru toată dragostea pe care i le-a dăruit mamei mele.

Pasiunea aceea mi-a luminat copilăria şi mă întrebam dacă Hugo de Mataplana, menestrelul de care m-am îndrăgostit şi cu care reuşisem în ultimele zile să schimb câteva cuvinte şi multe zâmbete, ar fi în stare de ceva atât de frumos.

6

„Gaudeamus igitur
juvenes dum sumus."[1]

[„Să ne bucurăm, aşadar,
cât timp suntem tineri."]

Carmina Burana[2]

ÎMPREJURIMILE PARISULUI. MARTIE, 1209

Zarurile se rostogoliră poticnindu-se pe masa negeluită de stejar, şi unul se opri într-o mică denivelare dintre două scânduri groase prost îmbinate.

– Patru – doi! strigă o namilă de om cu barbă blondă şi al cărui zâmbet cu dinţi mâncaţi de carii strălucea la lumina opaiţelor. Pierdeţi, domnilor studenţi!

– Vă înşelaţi, răspunse Amaury de Montfort, un tânăr corpolent. Doiul e încălecat, trebuie aruncat din nou.

---

[1] În latină în original. Urmează traducerea consemnată de autor între paranteze drepte. (n.tr.)

[2] Colecţie de cântece în latineşte din secolele al XII-lea şi al XIII-lea, găsite în anul 1803 în abaţia benedictină din localitatea Beuern (în latină *Bura)* din Bavaria şi care i-au inspirat compozitorului german Karl Orff (1895-1982) cantata cu acelaşi nume. (n.tr.)

– Sub nici o formă! mârâi alt bărbat blond, cu un accent care îi trăda proveniența din comitatele de la Nord. Mai înainte, ați socotit drept bună o fază de joc asemănătoare, pentru că vă convenea.

– Zarul acela a fost aproape bun, interveni Guillaume de Montmorency, un tânăr la fel de vânjos ca și cel dinainte și în ai cărui ochi albaștri era o strălucire ironică. Și, privindu-l cu dispreț pe ultimul care vorbise, adăugă: Nu veți pleca de-aici cu bine dacă nu se repetă zarul acela.

Tonul era amenințător. Privirile lor se încrucișară, sfidându-se. Bărbatul căuta mânerul pumnalului care îi atârna de cingătoare.

– Lasă-l să arunce din nou zarul, Günter, argumentă cel de-al treilea neguțător încercând să-l liniștească. Ar trebui să-i pice un șase; ar avea prea mult noroc. Nu merită să ne luăm la harță.

– Zarul dinainte era și mai încălecat decât acesta și a fost acceptat ca bun, bombăni Günter, fără să-și ia privirea din ochii adversarului său. Limba i se împleticea din pricina vinului și a mâniei.

Guillaume zâmbi arătându-și dinții și ducând și el mâna la pumnal în semn de amenințare.

– Pe cinstea mea, Günter, exclamă prudentul, ținându-l pe tovarășul său de braț. Am câștigat partida; te provoacă, și aici suntem străini. Lasă-l să arunce zarul!

Privirea rămase ațintită în vreme ce Guillaume își lărgea zâmbetul triumfător. Celălalt își îndepărtă privirea și spuse:

– Aruncați odată zarul, fir-ar să fie!

Guillaume luă zarul și, ascunzându-l de lumina opaițelor cu umbra mâinii sale peste măsură de mari, îl scutură pe sus, făcând un căuș din mâini, ca să-l lanseze să se rostogolească pe scândură. Își ținură cu toții răsuflarea, și zgomotul piesei de os sărind pe lemn se auzi diafan, până când se opri lângă aceeași denivelare unde se oprise zarul anterior.

Un şase! urlă Guillaume. Noi am câştigat! şi cumătrul său Amaury începu să râdă în hohote.

Nu e cu putinţă! strigă Günter. A schimbat zarul!

Un şase, am câştigat. Partidă încheiată, insistă Guillaume, pe când strângea zarul şi îl vâra în punga de bani.

– Nu-l ascunde! îi atrase atenţia neguţătorul.

Tânărul îl privi în vreme ce lovea punga zâmbind triumfător.

– N-o să-ţi baţi joc de mine, filfizonule, mormăi Günter, şi lama pumnalului străluci căutând pântecele adversarului său.

Acesta se aştepta şi dădu un pas îndărăt eschivând lovitura, fără însă să poată evita ca stiletul să-i sfâşie tunica şi să pătrundă spre intestine. Înţepătura îl duru, dar tânărul îşi spuse că a fost un noroc că prostănacul acela nu-şi dăduse seama că purta sub veşminte o cămaşă fină din zale de oţel bine împletită şi că lansase lovitura într-un loc greşit. Reuşi să prindă încheietura mâinii agresorului său cu mâna stângă, evitând următoarea lovitură de pumnal, în vreme ce cu dreapta apucă strâns unul dintre vasele de lemn masiv, scobit, care serveau drept căni şi îl ridică deasupra capului, împrăştiind în aer vinul din el, ca să-l azvârle în faţa atacatorului său. Acesta trăgea de pumnal fără să se poată elibera de laba aceea care îl ţinea strâns, încercând în acelaşi timp să-şi acopere chipul însângerat cu mâna stângă. Dar Guillaume, folosindu-se de cana grea ca de o ghioagă, lovi din toate puterile mâna protectoare, iar aceasta, chipul. Oasele trosniră, şi Günter se împletici şi dădu înapoi. Unul dintre neguţători vru să-l prindă pe tânăr pe la spate, dar se trezi cu o înţepătură în gât. Amaury se interpuse şi, punându-i pumnalul sub bărbie, îl făcu să se retragă câţiva paşi.

Cel de-al treilea străin îşi scoase pumnalul, dar îl ascunse în grabă când văzu doi indivizi care, ieşind din întuneric, îl ameninţau agitând spadele. Următoarea lovitură îl făcu pe

Günter să dea îndărăt mai mulți pași și, cu toate că, pentru câteva clipe, putu ține strâns acea ghioagă care îi zdrobea fața, când se împiedică de un taburet și căzu pe spate, dădu drumul adversarului său și propriului pumnal. Guillaume de Montmorency se năpusti asupra celui căzut și îl făcu zob acolo, jos.

– Lăsați-l, fie-vă milă! îi implora negustorul cel prudent. Ați câștigat pe drept! Păstrați voi toți banii! Dar lăsați-l, în numele Fecioarei, că-l veți ucide!

Amaury interveni ca să-l țină în frâu pe vărul său, care gâfâia agitat, dar zâmbitor, atunci când se ridică în picioare. Și în cele din urmă, de pe podeaua întunecată unde nu ajungea lumina opaițelor, cei învinși îl putură da la o parte pe Günter care avea chipul însângerat. Cei trei fură alungați cu lovituri de picior și cu strigăte de Montfort și Montmorency! pe care au trebuit să le scandeze, odată ajunși în afara hanului, sub amenințarea spadelor scutierilor acestora.

Verii își împărțiră monedele de pe masă și, instalându-se comod pe băncile acoperite cu covorașe, îi poftiră pe scutierii lor, care le umplură cănile cu vin, și cei patru închinară. Arătând zarul controversat, Guillaume îl aruncă de mai multe ori obținând mereu un șase. Sărbătoriră isprava cu hohote de râs, iar Amaury, cherchelit și fericit, se urcă pe masă și, ridicând paharul plin cu vin, începu să cânte într-o latinească de goliard[1]:

Sunt abate de Zâzanie,
cel ce pe bețivi îi însoțește
și sfântului Zar viața mi-o închin.

Guillaume i se alătură pe scândurile groase ale mesei, simulând niște pași de dans. De jos, scutierii îi încurajau cântând versurile în cor și bătând din palme.

Deodată, Amaury, care dansând cu vărul său îl prinsese de mijloc, simți o atingere umedă și caldă.

---

[1] Poet medieval de limbă latină, rătăcitor de la o universitate la alta. (n.tr.)

Dumnezeule! exclamă el. Eşti plin de sânge! Nemernicul ăla te-a rănit!

– Nu, nu e nimic.

- Sigur că este, spuse Amaury, arătându-şi mâna vopsită in roşu.

Şi începu să strige să fie trezite slujnicele, iar scutierii se grăbiră binevoitori să o facă.

În ciuda scandalului provocat de muşterii, fetele se prefăceau că dorm. Erau îndreptate cu faţa spre focul din bucătărie, tolănite pe nişte saltele de paie aşezate deasupra unor bănci cu spătare înalte care le apărau de curenţii de aer, dându-le o precară intimitate.

Hangiul se refugiase de ore întregi împreună cu familia la etajul de sus, lăsându-le tinerelor slujnice sarcina dificilă de a se război cu asemenea clienţi. Aşa făcea întotdeauna atunci când, orele fiind înaintate, mai rămâneau în han muşterii puşi pe scandal.

Fetele se grăbiră să aţâţe focul ca să fiarbă nişte cârpe şi să cureţe masa unde l-au întins pe Guillaume.

Într-adevăr, rana era doar superficială. Lovitura de pumnal pe care o lansase nordicul, fără îndoială mortală dacă n-ar fi purtat cămaşa de zale, reuşise să desfacă doar câteva inele, producând ceva mai mult decât o zgârietură.

Marie, care îl cunoştea deja pe Guillaume din vizitele sale anterioare, îşi dădu toată osteneala în oblojirea cu tandreţe a tânărului şi, de îndată ce opri hemoragia, îi puse nişte bandaje. Şi, sărutându-i mâna, se retrase împreună cu cealaltă slujnicuţă pe saltelele de paie.

De-acum, îmbrăcat şi după o altă înghiţitură de vin, îşi reluară cântările.

Cine în zori mă va căuta la tavernă
despuiat va merge pe înserat
repetând în gura mare aceste vorbe împleticite:
vai, ce soartă mizerabilă!

Dar curând lui Guillaume i se făcu dor de atingerea blândă a mâinilor lui Marie şi de răsuflarea ei călduţă.

Îi lăsă pe ceilalţi cu cântecele lor şi, fără să-i prevină, o luă spre vatră, căută pe sub ţoalele cu care se acoperea fata şi îi găsi sânii calzi şi revărsaţi.

Ea nu se prefăcu nici surprinsă, nici timidă, căci nu era pentru prima dată că îşi făceau pe plac unul altuia. Se ridică în capul oaselor şi începu să-l sărute, trăgându-l uşor spre ea până când Guillaume ajunse sub acoperăminte, într-un echilibru precar pe scândurile băncii.

Situaţia nu trecuse neobservată de către ceilalţi, şi Amaury începu să cânte din ce în ce mai încet şi mai lipsit de entuziasm până când amuţi de tot, iar scutierii îl imitară. Amanţii nu-şi stăpâneau gânguritul amoros, şi cavalerul dădu pe gât dintr-o înghiţitură vinul din cană şi, urmat de scutier, se îndreptă spre vatră.

Pe foc rămăsese doar jăraticul, şi Amaury nu putea vedea decât puţin din isprăvile vărului său, dar nu din acest motiv, dat fiind freamătul perechii, ignora cam pe unde ajunseseră.

Înfierbântat, se îndreptă spre cealaltă slujnică ghemuită pe băncuţă şi care se prefăcea că doarme, dar, negăsind un răspuns favorabil la încercările sale, începu să-i scoată de pe ea ţoalele şi să o pipăie. Fata se apăra în tăcere, dându-l la o parte, până când el, pierzându-şi răbdarea, îi trase o palmă şi, ameninţând-o cu un limbaj murdar, îşi puse la bătaie toată înflăcărarea şi forţa, obţinând predarea duşmanului după o rezistenţă zadarnică.

Aşa cum au făcut-o şi mai înainte, scutierii şi-au vegheat stăpânii din întuneric, din spatele băncilor.

7

„Donc se crozan en Fransa e per tot lo regnat
can sabo que seran del pecatz perdonat."

[„În Francia şi în tot regatul se fac cruciaţi
ştiind că vor fi de păcate iertaţi."]

Cântecul cruciadei, I-8

Aşa cum sfătuiau doctorii, după ce s-au culcat cu fetele, cei doi veri au urinat ca să se curețe şi au hotărât să o facă la poarta cea mare a hanului, marcând teritoriul, în vreme ce scutierii se ocupau de cai în grajd.

Stropind lemnul, urina scotea aburi. Răsărea soarele, şi păsările cântau deja pe terenurile împădurite de pe marginea drumului care ducea la Paris. Dinăuntrul hanului se auzeau strigătele patronului care, coborând din refugiul său de la etajul de sus, sigur de-acum că muşteriii aceia periculoşi plecaseră deja, arunca ocări slujnicelor ca să se trezească să ațâțe focul şi să deretice prin casă.

– De ce nu l-ai lichidat pe nemernicul acela? întrebă Amaury de Montfort.

– Nu ştiu, spuse căscând Guillaume de Montmorency. Milă creştinească, îmi închipui.

Amaury râse.

– Păstrează-ți-o pentru când vei fi episcop, răspunse el. Individul acela te-ar fi putut ucide.

Era frig şi, după ce termină, se grăbi să-şi tragă pantalonii şi să-şi coboare cămaşa, zalele şi tunica pe care o suflecase cât timp se uşurase. Aşteptă ca şi Guillaume să-şi termine treaba şi îl strânse în brațe ca un urs, dându-i un sărut plin de bale pe obraz.

– Te iubesc, vere, îi spuse el. Şi mă tem că într-o zi un nenorocit de tavernă o să te taie de-a curmezişul.

Verii stăteau de vorbă, căscând în pasul liniştit al cailor. Încă ascuns în ceață, oraşul Paris, apărat în spatele puternicelor sale ziduri, era aproape, iar porțile vor mai întârzia până să se deschidă. Gheața subțire din băltoacele de pe drum se spărgea sub copitele cailor, iar câmpurile se întindeau încărcate de promoroacă şi acoperite de ceață, care avea să se risipească sub razele soarelui, dacă acesta va hotărî să se arate.

– Cum e la Universitate? întrebă Amaury.

– Multă latină şi se doarme prost în bănci.

Vărul său râse.

– Vei fi un bun episcop, vei compune frumoase predici.

Guillaume ridică din umeri.

– Este ceea ce a hotărât familia, nu-i aşa?

– Mă rog, şi eu trebuie să mă însor cu o necunoscută pentru o alianță politică, răspunse Amaury, consolându-l.

– Poate o fi şi frumoasă.

– Sau şchioapă. Ce importanță are? Oricum voi consuma noaptea nunții.

– De asta sunt sigur, râse Guillaume.

– Avem rude în casele cele mai puternice din Francia, Burgundia şi Flandra. Eu voi moşteni un comitat, dar tu ai o minte strălucită. Vei fi episcop şi poate că vom reuşi să te facem arhiepiscop sau cardinal.

Guillaume căscă.

– Cine ştie? Ai putea ajunge chiar şi papă, continuă vărul său.

– Dacă asta s-ar putea câştiga într-o partidă de zaruri…

Amaury scoase un hohot de râs.

Te iubesc, vere, repetă el.

La câţiva paşi în urma lor, zgribuliţi pe cai, scutierii comentau întâmplările nopţii.

De ce nu te-ai culcat cu slujnica? întrebă Paul, omul lui Amaury de Montfort.

Stăpânul meu nu-mi permite să o fac cu cele cu care se culcă el, răspunse Jean prost dispus, şi cu atât mai puţin cu aia, la care pare să ţină.

Celălalt râse.

Dar hangiul o vinde oricui pentru câţiva bănuţi... Că doar n-o fi vorba de vreo doamnă.

– Stăpânul meu nu vrea, şi se zgribuli şi mai mult, ca şi cum frigul umed l-ar fi pătruns deodată până la oase.

– Ce stăpân rău!

– Nu întotdeauna. În alte privinţe, se arată generos.

– Ce tip ciudat!

– Poate e aşa pentru că este ecleziarh, riscă un răspuns scutierul lui Guillaume.

– Vino cu mine la cruciada împotriva ereticilor, îi propuse Amaury vărului său după un moment de tăcere; ne vom distra.

– Nu mi-a scăpat nimic în Sud, şi la Paris mă distrez după pofta inimii.

– Ţi se iartă toate păcatele pe care le duci cu tine şi pe deasupra şi cele pe care le vei săvârşi, iar prada de război va fi mare. Chiar şi feude.

Guillaume ridică din umeri.

– N-am nevoie de pradă de război şi voi găsi aici pe cineva care să-mi ierte greşelile.

– Ar trebui să vii; noi, familia Montfort, ne-am angajat faţă de Arnaut, legatul papal şi abatele-general al Ordinului Cistercienilor. Vom merge cu toţii, insistă Amaury. Ar fi bine pentru viitorul tău ca episcop.

– Da, dar… studentul își apropie calul de-al vărului său și își coborî glasul pe un ton confidențial. Există o doamnă căreia îi fac curte. Iar soțul ei s-a înrolat în cruciadă. Își va petrece vara în Sud omorând eretici, iar eu, atunci…

Amaury izbucni în hohote de râs.

– Ești o pramatie, vere, și apoi îi șopti lui Guillaume: Știi? Familia noastră are o alianță specială cu legatul. Mi-a încredințat o misiune secretă.

– Care anume?

Deodată, Guillaume observă că vărul său ezită, ca și cum ar fi regretat ceea ce tocmai spusese.

– Care? repetă el la tăcerea lui Amaury. Acesta își drese glasul înainte de a răspunde:

– Bine, trebuie să mă asigur că o doamnă va muri în timpul cruciadei. Ca și tatăl ei.

– O doamnă? se scandaliză Guillaume. Legatul vrea să ucizi o doamnă?

– Da, asta este.

– Și de ce?

– E secret.

– Cum se numește?

– Bruna și e poreclită Doamna Privighetoare. Este fiica seneșalului din Béziers.

– Ce misiune de căcat! Prefer să rămân la Paris oferindu-i o viață frumoasă unei doamne decât să fiu silit să merg la Béziers ca să-i aduc alteia o moarte urâtă.

– Nici mie nu-mi place asta.

– Atunci, nu o face.

– Sprijinul legatului este forte important pentru familia noastră, ca și pentru tine, gândește-te la viitorul tău. Ar trebui să mă însoțești.

– Nu, vere; treaba mea de la Paris mă interesează mai mult.

Amândoi rămaseră o vreme tăcuți, până când Guillaume, căzut pe gânduri, întrebă iar:

– De ce o fi vrând legatul papal să ucidă o doamnă?

Același lucru l-am întrebat și eu, răspunse Amaury.

Și ce ți-a spus?

Mi-a spus că tot ce n-am nevoie să știu și pe care nu-l știu nu-mi poate dăuna.

Pare a fi o amenințare, glumi Guillaume.

Chiar este, răspunse Amaury convins, dar am insistat.

Și ce a spus?

Că seneșalul a săvârșit o mare greșală față de Dumnezeu și de Biserică. Și că el și descendenții lui trebuie să plătească pentru acest fapt.

Sună ca o pedeapsă biblică, șopti Guillaume.

Ține minte că este un secret pe care trebuie să-l păstrezi.

Guillaume dădu din cap în semn de afirmație, în vreme ce continua să-și frământe mintea cu acea treabă ciudată.

De pe o creangă ascunsă în ceață, o privighetoare, vestitoare a primăverii, se auzi cântând.

8

„Anc mais tan gran ajust no vis, pos que fus nat con fan sobre.ls eretjes e sobre'ls sabatatz."

[„N-am văzut niciodată în viața mea atâta mulțime precum cea adunată împotriva ereticilor și valdezilor."]

Cântecul cruciadei, I-8

Nu întreba ce nu vrei să știi, spune proverbul. Nicidecum n-ar fi trebuit să întreb în dimineața aceea de primăvară și uneori mă simt vinovată când mă gândesc că întrebarea mea și teribilul răspuns pe care l-am primit au fost ceea ce a dezlănțuit atâtea pierderi de vieți omenești, atâta durere. Dumnezeu este milostiv atunci când ne face neștiutori ai propriului nostru destin.

Îmi amintesc că era o dimineață limpede, frumoasă, încă friguroasă, de început de primăvară. Și era într-o joi, mare zi de târg la Béziers, pentru noi cea mai plăcută zi din săptămână. Eram încântată să-mi vâr nasul printre tarabele cu mărfuri, iar doica mea, doña Bernarda, și mai încântată. Obișnuitelor mici gherete cu vechituri, celor cu verdețuri, păsări, iepuri și miei li se adăugau în ziua aceea tarabele negustorilor bogați, cu mirodenii, brocarturi, mătăsuri, cutii de fildeș sau din lemn nobil și parfumuri…

La unsprezece dimineaţa, când am ieşit la plimbare, înainte de slujba de la douăsprezece, piaţa era înţesată de oameni, de strigăte, copleşită de culori vibrante, plină de arome, iar doica mea nu se jena să împingă sau să scoată un răcnet cu accentul ei puternic de limbă oil la vreun om de rând, ca să-mi deschidă calea.

Eu eram foarte bucuroasă. Hugo de Mataplana, menestrelul acela cu maniere de cavaler, apăruse din nou în oraş şi în momentul acela îmi urmărea paşii arătându-se zâmbitor, dar se ascundea, şiret, de privirea încruntată a doicii mele care scruta mulţimea. Eu nu mă puteam împiedica să-i răspund surâzând la zâmbetele lui. Fără îndoială, el era îndrăzneţ şi exagera, în mod comic, teama de voluminoasa mea doică. Când ne-am întâlnit fiind înghesuiţi de oameni, am văzut că se apleca de parcă ar fi cules ceva de pe jos şi am simţit că cineva mă trage de fustă. Am rămas stupefiată. Doña Bernarda mergea înainte foarte aferată, dând liota de oameni la o parte, iar eu, împiedicată să o urmez fără riscul de a-mi pierde partea de jos a rochiei, m-am oprit, neştiind ce să fac. Am respins imediat gândul de a-l da de gol pe Hugo. Ce scandal ar mai fi făcut doica mea. Dar el mi-a redat imediat libertatea, după o clipă care, atunci, a fost pentru mine ca o veşnicie, dar care, după aceea, reamintindu-mi totul, mi s-a părut prea scurtă. Mi-a sărutat tivul fustei, a mai zâmbit o dată şi, apropiindu-se de urechea mea, mi-a recitat ceva despre necazurile din dragoste pe care i le pricinuia Doamna Privighetoare.

Nu era pentru prima dată că făceam pe furiş schimb de vorbe, dar, de data aceasta, parcă pluteam printre nori. Eram obişnuită să mi se dedice versuri curtenitoare. În casa tatălui meu o făceau toţi menestrelii care poposeau acolo, dar Hugo era deosebit. Era slăbiciunea doamnelor, iar zvonurile îl socoteau nobil, fiu al unui baron catalan, dar el se dădea drept un

simplu menestrel rătăcitor. Avea o urmă de accent sudic când vorbea limba oc[1] şi folosea câte un cuvânt străin făcând să rimeze versurile poemelor sale. Aceasta ne făcea să bănuim că, pe lângă menestrel, era şi trubadur, cea mai mare parte a cântecelor sale fiind compoziţii proprii. În plus, misterioasele sale veniri şi plecări, precum şi zvonurile despre aventurile lui galante nu făceau altceva decât să sporească interesul şi speculaţiile. Adăugând bârfele feminine despre persoana lui la zâmbetul şi înfăţişarea sa plăcută, devenea de înţeles că inima îmi bătea nebuneşte, iar obrajii mi se îmbujorau la auzul versurilor pe care mi le dedica pe furiş.

Poate că va dori să-mi ceară să fiu doamna lui!

Când Hugo a dispărut, târât de mulţime, am rămas emoţionată şi nerăbdătoare. Când îmi va cere? În momentul acela, doña Bernarda se opri la o tarabă fascinantă: cea a genovezului care făcea negoţ cu mătăsuri. Acolo erau atârnate, ca nişte flamuri de luptă, minunate ţesături de culoarea purpurei, albastre, albe, cu desene fanteziste... şi toate fluturau sub adierea vântului. Era irezistibil şi ne-am oprit să mângâiem acele frumuseţi. Dar atenţia nu-mi era îndreptată spre marfă, nici nu urmăream comentariile doicii mele, iar când aceasta a început să se tocmească plecând de la un preţ care dovedea că nu avea de gând să cumpere, ci doar să se afişeze cu neguţătorul acela care îi plăcea, am hotărât să mă îndepărtez şi să observ pe ascuns dacă Hugo mă urmăreşte. Dar nu l-am văzut şi, tot căutându-l pe furiş, m-am îndreptat spre porticuri. Acolo am întâlnit-o.

Obişnuia să-şi vândă ierburile medicinale, întinse pe jos pe nişte bocceluţe de pânză care serveau drept ambalaj. I se spunea Sara, ovreica, şi se zicea că e vrăjitoare. În dimineaţa aceea, Sara se instalase într-un capăt al pieţei, la colţul unei străzi, ascunsă pe jumătate în spatele unei coloane.

---

[1] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

Când i-am cerut să-mi ghicească viitorul ca să aflu dacă bănatul care îmi plăcea avea să-mi ceară un zălog ca doamnă a lui și i-am întins palma, ea a refuzat, a spus că nu face așa ceva. Dar sunt insistentă când vreau ceva, așa că la cel de-al treilea refuz, am scos o monedă pe care o ascunsesem de doica mea într-un buzunar al fustei și i-am oferit-o. A refuzat dând din cap, dar nu-și putea lua ochii de la monedă, care poate că reprezenta câștigul ei pe o săptămână. Eu i-am adresat zâmbetul meu cel mai dulce, am pus banul lângă ea și am adăugat o rugăminte. Ea știa că riscă mult, mi-a făcut semn și, în umbra pe care o proiecta coloana, a întins o batistă neagră brodată cu o stea albă în șase colțuri. Dintr-un săculeț tot negru a lăsat să cadă niște obiecte într-un căuș de lemn și, astupându-l cu mâna, le-a agitat cu grijă pentru ca apoi să împrăștie conținutul pe batistă.

Erau oscioare foarte albe, nimic altceva, care s-au răspândit pe pânză. Femeia le arăta pe rând, în vreme ce șoptea. Părea că ghicește, după locul în care căzuse fiecare dintre ele: înăuntrul sau în afara stelei.

– El va fi trubadurul vostru, poate cavalerul vostru. Dar foarte anevoie ceva mai mult decât atât, a spus ea în cele din urmă. Era foarte serioasă și a rămas privindu-mă în așteptarea următoarei mele întrebări.

– De ce? Nu este nobil?

– Ba este.

– Îi plac?

– Vă iubește.

Nu mi-am putut ascunde bucuria și am bătut din palme ca o copilă.

– Atunci, ne-am putea căsători?

– O mare putere se împotrivește…

– Care anume?

Ea a strâns oasele în căuș și, agitându-le din nou, le-a împrăștiat pe batistă. A stat vreme îndelungată arătând către

unul sau altul, şoptind pentru ea, încruntându-şi fruntea şi apoi m-a privit cu ochi temători şi a spus exact aşa:

– Şobolanul va devora privighetoarea occitană.

Încă şi azi mai aud şuierul aerului în gura ei cu dinţi puţini.

– Poftim? m-am alarmat eu.

– Da, a spus ea arătând oasele şi am observat că unul dintre ele părea craniul unui mic rozător, iar altul, cel al unei păsări. Priviţi. Unul este în vârful stelei, ceea ce înseamnă „a mânca“, iar celălalt, „a fi mâncat“.

– Dar cine este şobolanul?

– Zbirii Papei.

– Papa? am repetat eu ca o proastă. L-am auzit pe tatăl meu spunând că Pontiful de la Roma e foarte supărat din pricina catarilor, am spus eu după aceea, dar este numai împotriva ereticilor.

– Nu e doar împotriva acestora. Este şi împotriva nobililor şi împotriva târgoveţilor care nu se supun episcopilor lor.

– Atunci, privighetoarea occitană…

– Privighetoarea occitană este lumea voastră. Toată această lume. Sunteţi voi, confirmă ea întinzând mâna spre mine; îşi cerea plata.

– Aşteptaţi, nu mi-aţi spus aproape nimic…

– V-am spus că el vă iubeşte, rămâneţi cu dragostea.

– Dar aţi spus că este nobil. Vreau să ştiu dacă poate ajunge să fie…

– Răspunsul este înconjurat de orori, nu e bine să ştiţi mai mult, doamnă Bruna. Glasul ei era trist, implora. Nu mă obligaţi să privesc din nou. Viitorul este doar în mâinile lui Adonai, Domnul Dumnezeu, iar oasele mele nu răspund doar la întrebările voastre, vorbesc şi despre alte lucruri, lucruri pe care nu e bine să le aflaţi. Uneori, Adonai îl pedepseşte pe acela care are pretenţia să descopere ceea ce El vrea să ascundă. Daţi-mi moneda ce mi se cuvine şi rugaţi-vă.

Mi-a fost frică şi un fior mi-a străbătut trupul făcându-mă să tremur; i-am dat moneda, iar ea a început să-şi strângă în

mare grabă marfa, fugind parcă de un dezastru, în vreme ce eu încercam să deslușesc noima celor auzite. Când m-am întors la doica mea, aceasta m-a dojenit pentru că am scăpat de sub ochii ei și, luându-mă de cot, m-a condus grăbită la biserică. Slujba era pe cale să înceapă.

Mi-am spus că m-am descurcat bine ca să-i pun întrebări acelei vrăjitoare amăgitoare. Cu toate acestea, uitând de Hugo, în biserică m-am concentrat ca niciodată asupra rugăciunilor; nu mă gândeam la altceva decât la ruga mea:

– Doamne, fă ca ororile să nu fie adevărate. Fă ca femeia aceea să se fi înșelat…

9

„El l'abas de Cistels, qui Dieus amava tant,
que ac nom fraire Arnaut, primier el cap denant."

[„Abatele Cistercienilor, pe care Dumnezeu atât de mult
îl iubea şi al cărui nume era Arnaut,
stătea în fruntea legaţilor."]

Cântecul cruciadei, I-4

PARIS, APRILIE, 1209

Guillaume de Montmorency aştepta în picioare. Fusese introdus de ceva vreme în salonul acela auster care servea drept cabinet al priorului Universităţii. Două ferestre mari închise cu sticlă lăsau să se vadă ploaia ce scălda Parisul în dimineaţa aceea întunecată.

Salutase, dar bătrânul nu-l băga în seamă şi, înmuindu-şi pana în călimară, scrise ceva pe un pergament. Nu era pentru prima dată că se confrunta cu situaţia aceea şi cu ceea ce avea să vină mai târziu. Altă mustrare, alt avertisment. Curios, se întreba ce i s-o fi povestit priorului de această dată.

Deodată, acesta ridică privirea de pe scriere şi fără alte preambuluri îi aruncă:

– Luați-vă gândul de la a obține un episcopat, nu veți ajunge nici măcar un sărman preot de biserică.

Guillaume îl observă neliniștit pe priorul Gerard, care îl privea cu severitate. Povestea lua o întorsătură necunoscută; bătrânul nu se pronunțase niciodată atât de categoric, nu îl amenințase niciodată în felul acesta; îl îngrijora absența obișnuitului său ton părintesc. Hotărî să tacă până când va afla de ce anume era acuzat.

– Ați lipsit de la multe cursuri, sunteți un libertin. Beți, jucați, sunteți un desfrăbălat.

Nimic din toate acestea nu era o noutate, își spunea Guillaume. De ce era priorul atât de supărat?

– În urmă cu câteva zile, ați lovit niște negustori din comitatele de la Nord…

Guillaume continua să tacă, își întoarse ochii de la chipul sever al interlocutorului său și străbătu încăperea cu privirea. Căuta argumente în apărarea sa; trebuia să depășească uimirea pe care i-o pricinuia neobișnuita atitudine a priorului. Își plimbă privirea pe rând de la puținele mobile austere, la ferestre, la un oblon interior și la ușă.

Priorul se ridică, înfruntându-l pe Guillaume.

– Papa Inocențiu al III-lea a hotărât să-i stârpească pe clericii vântură-lume, libertini și corupți. Nu e loc pentru voi în Sfânta Biserică de la Roma.

Tânărul îl privi năucit.

– Ce spuneți?

– Că studiile voastre ecleziastice s-au încheiat, vă puteți întoarce pe pământurile tatălui vostru.

Guillaume construi rapid scenariul celor implicate de eliminarea sa. Pământurile, castelele și cea mai mare parte a bunurilor, împreună cu titlul nobiliar de Montmorency, aveau să meargă la fratele său mai mare. Va rămâne ceva pentru zestrea surorii sale, dar puțin pentru el. În schimb, puterea politică și economică a clanurilor Montfort, Montmorency și a aliaților acestora fusese pusă deja în funcțiune pentru a asigura

avansarea sa rapidă în vederea obţinerii unui episcopat important. Şi a unor venituri îmbelşugate. Dar scopul principal al strădaniei întregii familii nu era doar bunăstarea sa economică, ci şi ambiţia de a deţine înlăuntrul clanului puterea şi prestigiul unui episcop. Ameninţarea priorului Gerard le zădărnicea planurile, se pierdeau ani întregi de strădanii şi de intrigi. Nu voia să-şi închipuie mânia tatălui şi a unchiului său când aveau să afle.

– Dar..., îngăimă el, nu puteţi face aşa ceva. Nu mă puteţi da afară aşa, din senin, fără o înştiinţare prealabilă...

– V-am înştiinţat deja suficient.

– Nu, nu mă puteţi da afară, afirmă Guillaume, sub aparenţa unei siguranţe de sine pe care nu o avea.

– Bineînţeles că pot! afirmă enervat priorul.

Băiatul rămase privindu-l, cântărind reacţia adversarului său. Se gândea cu toată viteza cum să se salveze din necazul acela, cum să repare situaţia. Acolo era ceva foarte ciudat. Şi, deodată, îi veni ideea că bătrânul se prefăcea.

– Cine se ascunde în spatele oblonului? întrebă el arătând zăbrelele de lemn din perete.

– Poftim?

– Voi aţi acţionat acum pentru cineva, acesta nu e felul vostru de a fi. Cineva ne observă din spatele oblonului.

– De ce credeţi asta?

– Pentru că n-aţi îndrăzni niciodată să mă eliminaţi fără să vorbiţi mai întâi cu tatăl meu, iar acesta ar fi recurs la Rege. Nu aveţi autoritatea. Dintr-un anumit motiv, vreţi să mă speriaţi şi, dacă vă comportaţi altfel decât de obicei, este pentru că acţionaţi pentru cineva mai puternic.

Acum, priorul Universităţii din Paris era cel care privea uimit. Rămăsese tăcut. Guillaume se năpusti până la oblon încercând să-l smulgă, dar lemnăria era foarte bine prinsă, nu avea să cedeze.

Privi printre stinghiile de lemn şi văzu o siluetă mişcându-se în întuneric şi ieşind din încăpere.

– Cine este? strigă el. Cine a fost aici?

Se întoarse întrebător spre prior, dar nu avu timp să formuleze o nouă întrebare. Uşa încăperii se deschise şi un personaj impunător trecu pragul. Era înalt, la vreo cincizeci de ani, cu mers şi gesturi sigure, şi purta capă şi bonetă de culoarea purpurei. Guillaume se dădu câțiva paşi îndărăt, de parcă ar fi încercat să se apere, pe măsură ce bărbatul se deplasa spre mijlocul salonului.

– Arnaut Amalric, anunță bătrânul, abate-general al Ordinului Cistercienilor, fost prior al mănăstirii Poblet[1] şi legat cu puteri depline al Papei.

Guillaume încerca să-şi revină din uimire gândindu-se încă şi mai iute, în vreme ce se apropia smerit de prelat şi, îngenunchind, îi lua mâna ca să i-o sărute. Fiindu-i acordată această favoare, tânărul se mai linişti puţin, fără să înceteze să se întrebe ce căuta acolo un asemenea ierarh.

– Eu chiar pot să vă elimin în ciuda tatălui vostru şi a Regelui, afirmă Arnaut semeț.

Guillaume rămase în genuflexiune şi cu capul plecat, convins că umilința era virtutea care îi convenea cel mai mult în momentul acela. Între timp, legatul papal începu să se mişte în spatele său pe când vorbea cu priorul.

– Spuneţi-mi, priore Gerard, glasul îi răsuna puternic, ce motive am putea avea ca să acceptăm în comunitatea noastră ecleziastică un asemenea individ? Vedeți vreunul?

Priorul nu răspunse, în vreme ce Arnaut ajungea în capătul sălii, se așeza într-un jilț şi îl invita pe Gerard să facă același lucru. Guillaume rămăsese cu un genunchi în pământ şi cu spatele la ei.

– Priorul nu vede nici un motiv, continuă abatele Ordinului Cistercienilor. Veniți aici, daţi-ne voi vreun motiv pentru

[1] Abaţia Santa María de Poblet, situată în împrejurimile oraşului Tarragona, mănăstire cisterciană şi panteon al regilor Aragonului. (n.tr.)

ca, în ciuda trecutului vostru violent, libertin și păcătos, să nu vă dăm afară chiar acum.

Tânărul îi dădu ascultare și, recăpătându-și aplombul, se postă dinaintea celor doi ecleziarhi.

– Mă voi îndrepta, părinte, spuse el.

– Şi mai ce? îl interogă Arnaut.

– Voi duce la îndeplinire acel lucru atât de special pe care doriți să mi-l cereți.

– Dorim să vă cerem ceva anume?

– Da, părinte. Pe măsură ce devenea din ce în ce mai sigur pe sine, lui Guillaume îi era din ce în ce mai greu să-și păstreze tonul smerit.

– Ce vă face să credeți așa ceva?

Băiatul își aținti ochii în ai abatelui Ordinului Cistercienilor și răspunse cu o notă de aroganță în glas:

– E simplu, părinte. Priorul Gerard nu mă poate elimina așa, din senin. Voi puteți, dar sunteți prea important și prea ocupat să propovăduiți cruciada ca să vă faceți griji pentru o problemă neînsemnată de disciplină universitară. Pe deasupra, nu aveți interes să vă învrăjbiți cu familia mea, aveți nevoie de sprijinul ei pentru acel *negotium pacis et fidei*[1]. Nu, fără îndoială, nu ați venit să mă pedepsiți. Așadar, încercați să mă intimidați pentru că vreți ceva de la mine, ceva ce credeți că nu aş face din proprie voință și de aceea ați recurs la amenințare. Despre ce este vorba?

Legatul îl observă în tăcere câteva clipe, ca să izbucnească apoi într-un hohot de râs.

– Aveai dreptate, Gerard, spuse el adresându-i-se priorului, băiatul acesta e îndrăzneț și ascuțit la minte. Poate că va fi de folos.

– Să fiu de folos? Pentru ce?

---

[1] *Negotium pacis et fidei:* „afacere de pace și credință", eufemism cu care ecleziarhii se refereau la cruciadă (n.a.).

– Pentru o misiune în numele Papei şi care va fi şi în beneficiul Regelui vostru.

– Ce misiune? Guillaume îşi aminti numaidecât de „misiunea“ secretă pe care abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut, i-o încredinţase vărului său.

– Mai întâi va trebui să o acceptaţi.

– Să accept ceva ce nu cunosc?

– Da, şi să juraţi pe mântuirea sufletului vostru că vă veţi strădui cu cea mai mare vrednicie, că îmi veţi da ascultare în toate şi că veţi păstra secretul.

– Eu nu cad la învoială fără să cunosc condiţiile.

Arnaut zâmbi la obrăznicia tânărului.

– Treaba este uşoară: dacă nu veţi da ascultare, veți fi eliminat de la studiile ecleziastice.

Guillaume se gândi câteva clipe. Zâmbetul încă mai juca pe buzele lui Arnaut, dar nu avea îndoieli că acesta vorbea serios, că excesele sale erau îndeajuns de cunoscute şi de grave pentru a justifica eliminarea şi că legatul avea puterea să o facă. Era posibil să nu-l salveze nici trecerea pe care o aveau rudele sale Montfort pe lângă regele Franţei, în ciuda strânsei alianţe a acestuia cu Papa. Îşi dădu seama că se află în mâinile legatului, dar chiar și așa a vrut să negocieze.

– Și dacă mă supun, ce voi avea în schimb?

Întrebarea îl luă prin surprindere pe Arnaut. Cum îndrăznea mucosul acela să negocieze cu el?

– Vă voi permite să vă continuați studiile.

– De acord; dar, dacă îmi îndeplinesc bine misiunea, vreau să-mi asigurați un episcopat.

– Un episcopat? exclamă legatul. Sunteți nebun! Aveți nevoie de cel puțin douăzeci de ani de carieră ecleziastică strălucită şi virtuoasă. Și nu văd vreo virtute în voi.

– Unii sunt episcopi chiar de la naștere, răspunse cavalerul, ironic. Eu nu voi fi având această calitate, dar am altele. Altminteri, de ce ați venit azi să mă vedeți? Și poate că veți avea nevoie de mine tocmai pentru ceea ce mă blamați. Aşadar,

să știți că, dacă nu voi fi episcop, prefer să mă eliminați chiar acum. Mă voi dedica armelor.

– Episcopatele le dă Papa împreună cu consiliul regal. Eu nu am putere.

– Atunci, ocupați-vă voi să vorbiți cu Papa în favoarea mea, iar rudele mele o vor face acum cu Regele. Aceasta e condiția mea: dacă voi reuși, mă veți recomanda ca episcop la momentul potrivit.

Arnaut îl măsura cu privirea sa încruntată pe tânărul acela arogant. Cum îndrăznea să-l înfrunte, când baroni mari și puternici se înclinau în fața lui ca reprezentant plenipotențiar al Papei? Fără îndoială, bătrânul prior Gerard nu se înșelase; acesta era omul de care avea nevoie pentru misiunea aceea: sigur pe el, ascuțit la minte, gata de acțiune, dar șiret. Nu se așteptase să fie deosebit de ușor să cadă la învoială cu un asemenea tip, dar Guillaume depășise așteptările.

Cântări situația. Acesta era omul potrivit, dar părea hotărât să refuze fără o promisiune fermă din partea sa. Nu va mai pierde timpul în discuții.

– De acord; dacă veți reuși și veți înceta să mai scandalizați prin comportarea voastră, vă voi sprijini pentru un episcopat la momentul oportun.

– Ce am de făcut? răspunse Guillaume, răsuflând ușurat.

– În urmă cu câteva luni, un legat papal, Peyre de Castelnou, a fost asasinat de către eretici aproape de Saint-Gilles și i-au fost furate niște documente foarte importante pe care le ducea cu el, îi explică Arnaut. Voi vă veți alătura cruciadei, veți pleca spre Sud și le veți găsi pentru mine.

Guillaume văzu imediat că nu îi rămânea altă ieșire, va trebui să se înroleze în cruciadă și să o uite pe doamna măritată de la Paris.

– Și cum sperați să găsesc documentele?

– Folosiți-vă iscusința, dar va trebui să învățați limba oc, firește. Priorul Gerard spune că aveți o pricepere extraordinară pentru limbi. Și, în anumite ocazii, va trebui să vă amestecați

cu oamenii de rând prin taverne şi să cercetaţi. Sunteţi priceput şi la aceasta, nu-i aşa?

Guillaume puse mai multe întrebări în legătură cu împrejurările jafului, dar Arnaut închise subiectul cu concizie: va afla pe drum toate amănuntele. Își luă rămas-bun de la tânăr, care, punând un genunchi în pământ, îi sărută din nou inelul și fu chemat un călugăr ca să-l însoțească până la poartă. Mintea îi funcționa cu toată viteza. „De ce îmi cere să găsesc documentele furate și nu, pe vinovat?" se întreba el. Era ceva ciudat. Poate că abatele se gândea că una va duce la cealaltă.

Când au ajuns în curtea grajdurilor de cai, Guillaume, cu scuza potrivit căreia cunoştea bine casa şi că dorea să salute un cunoscut, îşi luă la revedere de la însoţitorul său. Conversaţia cu persoana menționată fu foarte scurtă şi, de îndată ce îl văzu dispărând pe călugăr, intră din nou în clădirea principală și se îndreptă spre încăperea care dădea de cealaltă parte a oblonului. De acolo, îl putu vedea pe legat, care îşi lua deja rămas-bun de la priorul Gerard.

– Aţi avut dreptate, Gerard; este omul potrivit pentru această misiune. Perspicace, ambiţios, îndrăzneţ.

– Dar nu este o persoană evlavioasă şi nici nu va fi vreodată, îi atrase atenția bătrânul.

– Azi, Biserica nu are nevoie de oameni evlavioşi, răspunse Arnaut, schiţând un zâmbet straniu.

10

„On está la filla del comte don Denís?
Robada, l'an robada."[1]

[„Unde este fiica contelui don Denís?
Au furat-o, au răpit-o..."]

Cântec popular

Atunci nu am fost în stare să apreciez, dar se întâmpla ceva foarte ciudat. Era joi, ziua principală de târg, și doña Bernarda se tocmea emoționată cu acel negustor de mătăsuri nou-venit. Dar, ceea ce la început păreau niște chilipiruri, încât o făceau pe doica mea, lucru rar la ea, să ducă de mai multe ori mâna la pungă, după aceea, nu mai erau chiar atât de ieftine și stilul inconsecvent al negustorului, răzgândindu-se la câte un preț, a început să o enerveze atât de tare pe femeie, încât ridica glasul pe măsură ce îi sporea indignarea. Dar marfa era de un soi excelent, imprimeul, original, iar ea, incapabilă să reziste la mătăsuri.

Eu mă plictiseam și am început să casc gura pe la tarabele vecine. Eram departe de piața unde comercianții obișnuiți aveau locurile lor fixe repartizate de consilierii orașului. Era o

---

[1] În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

străduţă laterală, aproape de cartierul ovreiesc, unde veniserăm atrase de zvonul mătăsii de bună calitate la un preţ excelent. Atunci, s-a apropiat de mine un băieţel care, arătându-mi un pergament cu o splendidă ilustraţie în miniatură, m-a întrebat dacă nu mă interesează să văd nişte cărţi. Neputând să rezist acelor frumoase imagini ale lui Dumnezeu creând lumea, l-am întrebat unde erau cărţile, iar el mi-a răspuns că pe o tarabă la colţul străzii următoare. Ar fi trebuit să bănuiesc; cărţile, şi mai ales cele ilustrate, sunt articole foarte luxoase şi nu se vând în stradă; multe sunt făcute la comandă şi durează ani de zile până sunt terminate. Negustorii obişnuiesc să-i viziteze personal pe posibilii lor clienţi: clerici de rang înalt, nobili sau orăşeni bogaţi; nu merg prin pieţe.

L-am urmat cu naivitate pe copil şi am simţit numaidecât cum o mână îmi astupa gura şi felul cum eram târâtă în interiorul unei case. Acolo erau mai multe persoane care m-au legat, dar am reuşit ca, înainte de a mi se vârî căluşul în gură, să scot un ţipăt ascuţit în vreme ce mă zbăteam şi dădeam din picioare. Dar mi-au băgat imediat o cârpă în gură, înnodându-mi-o în jurul capului. Pentru o clipă, am crezut că mă sufoc. Ce se întâmpla? De ce îmi făceau asta? Ce voiau de la mine? Eram foarte speriată.

În zilele acelea, Hugo era în oraş şi venea întotdeauna la piaţă înainte de slujba de la ora douăsprezece ca să cocheteze din priviri, cu zâmbete şi vreo frază pe care, în vremea aceea, o schimbam deja între noi. Ne căuta când i s-a spus că am fost văzute în străduţele din apropierea cartierului ovreiesc. A ajuns acolo, întâlnindu-se cu doña Bernarda care se tocmea, dar nu cu mine. Reacţia lui a fost imediată; ştia ceva pe care eu nu îl ştiam şi, fără nici un menajament, apucat-o pe doica mea de braţ şi a smucit-o ca să o facă să vorbească:

– Unde este doamna Bruna?

Femeia privi speriată de jurîmprejur, bâiguind:

– Era aici.

În cele din urmă, alarmată că nu mă vede, a început să țipe cu glasul ei puternic:

– Bruna!

Strigătul ei a atras atenția întregii străzi, și Hugo a început să întrebe de Doamna Privighetoare.

Ca fiică a seneșalului, eram bine cunoscută în oraș și o femeie care vindea coșuri de nuiele a spus că mă văzuse cu câteva clipe mai devreme și, curând după aceea, auzise un țipăt venind din casa de peste drum, care părea nelocuită. Trubadurul a trimis-o pe doica mea să ceară ajutor, în vreme ce el se opintea cu o poartă solid ferecată. Nu putea să o deschidă.

În casă, mi s-au acoperit ochii, am fost legată, dar cum încă mă mai zbăteam, au înnodat frânghiile de la picioare cu cele de la mâini în așa fel, încât mișcările îmi erau aproape total împiedicate. Eram foarte speriată. Înainte, nu mai fusesem niciodată maltratată. Această violență îmi era străină, dar încă și mai necunoscut, sentimentul de neputință, acela de a ști că eram la cheremul unor pungași care îmi puteau face orice pofteau. Am început să tremur și mi s-a pus un nod în gât. Atunci am auzit lovituri în poartă și glasul lui Hugo cerând să i se deschidă. Acest fapt mi-a dat speranță.

Cei care mă capturaseră au devenit foarte nervoși, dar cel care comanda le-a spus că nu trebuie să se teamă de nimic dacă fiecare își îndeplinește sarcina după cum fusese stabilit. Am simțit că am fost luată pe sus, că mă treceau anevoie printr-un loc strâmt, lovindu-mă de pereți, și coborându-mă în pivniță. Apoi, m-au urcat din nou și am crezut că sunt iarăși la nivelul străzii. Șeful a întrebat, iar ei au răspuns că totul este gata. Curând, am simțit că mă legau și mai mult, de data aceasta de o suprafață plană de lemn. Au legat funie după funie până când nu m-am mai putut mișca deloc. Au pus apoi deasupra o structură de lemn care lăsa un spațiu de respirat și au acoperit totul cu pânze. În continuare, am simțit că totul începe să se miște, hurducăindu-se și sărind uneori peste hopuri, și am știut că eram purtată într-un fel de căruț. Simțeam în coaste

druncinăturile de la hârtoapele şi pietrele de care ne împiedicam în stradă şi am început să mă rog. Ce se va întâmpla cu mine? Cum va mai suferi bietul meu tată când va afla că am fost rapită! Îl voi mai revedea oare vreodată? Dar pe Hugo?

11

„Qui buena dueña escarnece, e la dexa despuos atal le contesca, o siquier peor.“[1]

[„Cine o doamnă batjocorește și apoi o părăsește așa să o pățească sau chiar și mai rău.“]

Poemul Cid-ului[2]

Hugo de Mataplana a cerut ajutor în gura mare strigând că a fost răpită Doamna Privighetoare. Mai mulți negustori de bâlci și curioși s-au oferit să dea o mână de ajutor, mai cu seamă un olar vânjos care a venit cărând o banchetă lungă. Folosindu-se de ea ca de un berbece, au lovit poarta până când, la a treia încercare, au reușit să spargă zăvoarele. Dar când au intrat, au găsit casa pustie. Hugo era perplex. Acesta să fi fost locul? Îndoiala sa a durat doar câteva clipe.

– Aici! striga olarul din pivniță. E o spărtură în zid care duce la casa de-alături!

---

[1] În spaniola arhaică în original. Transcrierea în spaniola modernă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

2 Primul monument al literaturii spaniole, compus pe la mijlocul secolului al XII-lea, relatând faptele de arme ale eroului legendar al Reconquistei, Rodrigo Díaz de Vivar, cunoscut și sub numele de El Cid Campeador. (n.tr.)

Hugo se avântă pe scări în jos ca să treacă împreună cu celălalt bărbat în pivnița casei vecine. La parter, poarta dinspre stradă era deschisă și lăsa să se vadă cele întâmplate cu un etaj mai sus. Unde s-or fi dus?

Făcu iute un rămășag. Vor încerca să fugă prin poarta spre Saint-Guilhem, cea mai apropiată, era sigur că aveau câțiva străjeri cumpărați și că se gândeau să o scoată pe doamnă din perimetrul apărat de ziduri înainte ca tatăl ei să poată da ordinul de zăvorâre a porților.

– Veniți, strigă olarul.

Și o porniră în fugă pe stradă în direcția ieșirii din oraș, urmați de câțiva curioși. După puțin timp, văzură cinci bărbați trăgând la un cărucior mare de mână cu un obiect voluminos acoperit.

– Opriți-vă! le strigă Hugo. Opriți-vă, în numele vicontelui!

În loc să se supună, cei cu cărucior grăbiră fuga, dar cel care comanda spuse ceva și doi dintre ei, oprindu-se, îi înfruntară pe urmăritori, agitând un pumnal și un ciomag.

Trubadurul își spuse că nu avea de-ales, va trebui să se năpustească asupra acelor bătăuși înainte ca restul să scape. Dar, văzându-i pe bătăuși amenințându-l, olarul, care nu era înarmat, se opri la o distanță prudentă. Hugo își dădu seama că nu trebuia să riște singur contra doi. Se gândi să străbată drumul amândoi ca să nu piardă un timp prețios, dar era evident că, dată fiind strâmtoarea ulicioarei, ar fi fost ușor de ucis. Neliniștit, își imagină căruciorul tocmai ajungând la poarta orașului și că o va pierde pe doamnă pentru totdeauna, când văzu o piatră de mărime potrivită ieșind din pavaj. O smulse cu pumnalul și i-o înmână olarului, în vreme ce striga pentru ca să audă atât bătăușii, cât și oamenii de rând care îi urmăreau:

– Trupele seneșalului sunt pe cale să ajungă. Cu această piatră puteți să-i spargeți capul celui cu ciomag. Eu o să mă ocup de cel cu pumnal. Trebuie să o salvăm pe Doamna Privighetoare!

Și mai încet îi spuse aproape de ureche:

– Doar abate-i atenția câtă vreme mă duc după celălalt. Seneşalul te va răsplăti cu o avere.

Şi, lăsându-se în nădejdea olarului, care începuse să-l amenințe pe pungaşul cu ciomag că îi va sparge capul cu piatra, Hugo se năpusti asupra celui care agita pumnalul. Pentru câteva clipe, cei doi combatanți se tatonară, dar trubadurul era grăbit şi schiță o fandare lungă, încercând doar să-l dezechilibreze pe duşmanul său; acesta o eschivă, dar se trezi cu mâna stângă a lui Hugo prinzându-l de cea dreaptă, înarmată. Înainte de a mai putea să reacționeze, bărbatul simțea pumnalul menestrelului între coaste şi urla de durere când următoarea lovitură de cuțit îi pătrunse în pântece. Hugo nu se opri nici măcar ca să constate în ce situație se afla celălalt duşman al său şi, dându-l la o parte din drum pe rănit, o porni în goana mare în urma celorlalți, țipând:

– După ei! O răpesc pe Doamna Privighetoare!

Nu îi luă mult timp să-i zărească pe fugari apucând-o după colț. Ceilalți, auzindu-i strigătele şi văzându-l venind, au vrut să se grăbească, însă, pe acele ulicioare strâmte şi prost pavate, căruciorul era greu de condus și se izbea de colțurile caselor. Dar erau deja foarte aproape de poarta spre Saint-Guilhem. În momentul acela, la o cotitură a străzii, o izbitură de ieşindul unei case a făcut căruțul să-și piardă o roată şi să se răstoarne cu mare zgomot.

Pungaşii se priviră între ei descumpăniți, dar când cel care comanda scoase pumnalul, ceilalți făcură același lucru.

Hugo se opri la o distanță prudentă şi căută refugiu pe pragul unei porți ca să-și acopere spatele. Îşi agita pumnalul. Aceea a fost o mişcare oportună, pentru că exact în spatele lui venea tipul cu ciomagul, urmat de olarul cu pietroiul şi o mulțime de oameni vociferând. Respiră adânc un moment. Măcar se opriseră. Acum, graba celorlalți juca în favoarea sa.

– La noapte, seneşalul o să vă spânzure pe toți! le strigă celor cu căruciorul. Dați-i drumul Doamnei Privighetoare!

La moarte cu pungaşii! urlă olarul, acompaniat în cor de mulţime.

Răpitorii se priveau unii pe alţii foarte nervoşi.

Sosesc trupele seneşalului!

Cel care conducea grupul nu aşteptă şi, fără să-i prevină pe ceilalţi, o luă la goană spre poartă, provocând debandada alor săi, care fugiră urmăriţi de olar şi de curioşi.

Hugo nu şovăi şi, nemaiţinând seamă de pungaşi, se năpusti asupra căruciorului. Scoţând pânzele şi structura de lemn care le ţinea, o găsi pe Bruna înfăşurată în frânghii, făcută ghem.

În câteva secunde, tăie legăturile.

Rămăsesem năucită de lovitură, şi trupul mă durea peste tot. Simţeam rosătura frânghiilor pe toată pielea, înrăutăţită de zdruncinături. Dar am auzit ţipetele, am ştiut că Hugo era acolo şi m-am încredinţat lui şi rugăciunilor mele către Domnul.

A început să-mi vorbească de îndată ce a scos pânzele care acopereau căruciorul.

– Bruna, doamna mea, spunea el, liniştiţi-vă, sunteţi în siguranţă. Sunt eu, Hugo.

Şi în ochi mi-au venit lacrimi de fericire.

A continuat să-mi vorbească blând, în vreme ce tăia frânghiile care mă chinuiau. Şi nu am putut, nu am vrut să evit să-l îmbrăţişez plângând atunci când mi-a eliberat trupul şi mâinile. Şi el mă îmbrăţişa şi mă mângâia cu vorbele sale afectuoase. Eu m-am strâns la pieptul lui, i-am simţit trupul lângă al meu şi uitând buna cuviinţă l-am sărutat pe obraz. Nu-mi mai aminteam nici frica, nici durerea, aş fi dorit să rămân acolo, în braţele lui, toată viaţa.

Nu mi s-au dat amănunte despre cele întâmplate. Mi s-a spus că erau nişte bandiţi, că nu voiau să-mi facă rău, voiau doar să câştige o recompensă. L-au prins pe rănit şi pe încă unul; erau pungaşi ordinari angajaţi pentru câţiva bănuţi. Singurul lucru pe care l-au mărturisit sub tortură a fost că nu ştiau cine este cel care le dădea porunci, dar că avea accent de

Narbonne şi că pe braţ avea marcată o stea în şase colţuri. Tatăl meu a poruncit să fie spânzuraţi a doua zi pe crenelurile oraşului şi acolo le-au rămas leşurile hrănind corbii, ca exemplu pentru criminali. Începând din ziua aceea, Hugo de Mataplana, pe care tatăl meu îl respectase întotdeauna, a ajuns aproape să facă parte din familie, dar eu intuiam că mai era ceva ce mi se ascundea. Din câteva cuvinte răzleţe prinse dintr-o conversaţie a lui Hugo cu tatăl meu, am auzit ceva despre regatul ovreiesc din Septimania[1] şi arhiepiscopul de Narbonne.

Am crezut că am înţeles prost. Berenguer al III-lea era fiul natural al lui Ramón Berenguer al IV-lea[2], bunicul regelui Pedro al II-lea de Aragon. Era deci unchiul bastard al acestuia. Era ceva foarte ciudat. Ce legătură putea fi între arhiepiscop şi încercarea de a mă răpi?

Din ziua aceea, când doica mea şi cu mine ieşeam din casă, patru oameni înarmaţi ne însoţeau.

---

[1] Denumire a teritoriului ocupat în Antichitate de cea de-a şaptea legiune romană în partea de sud-vest a Galiei, situată între fluviul Ron şi Pirinei. (n.tr.)

[2] Conte de Barcelona şi principe de Aragon (1113/1114-1162) (n.tr.)

12

„Lo Papa i trames un clerge mot valent
que avia nom Milos, cui fos obezient."

[„Papa a trimis un cleric foarte sus-pus,
numit Milos, ca să i se dea ascultare."]

Cântecul cruciadei, I-11

SAINT-GILLES, 18 IUNIE 1209

Mănunchiul de nuiele de mesteacăn şuiera în aer, mulţimea îşi ţinu răsuflarea şi, într-o linişte mormântală, plesnetul loviturii ajunse la urechile tuturor.

– Eu te absolv, rosti cu o voce limpede legatul Milos.

Nuielele de mesteacăn tăiară încă o dată aerul zguduind spinarea dezgolită a contelui Raimond al VI-lea de Toulouse care, în genunchi, cu o funie legată de gât şi o lumânare de penitent aprinsă în mâna dreaptă, se apleca umilit sub lovituri. În faţa lui se înălţa altarul improvizat la intrarea în mănăstirea Saint-Gilles cu Sfânta Euharistie şi relicvele cele mai de preţ ale abaţiei, între care se remarca o bucată din Adevărata Cruce. Trei arhiepiscopi şi nouăsprezece episcopi purtând cele mai bune podoabe de gală – cârje de fildeş, mitre, feloane brodate în aur şi pietre preţioase – asistau satisfăcuţi la penitenţă.

Înainte, Raimond al VI-lea a trebuit să jure, ca duce de Narbonne, conte de Toulouse şi marchiz de Provence, în faţa abatelui Ordinului Cistercienilor şi legat papal Arnaut, a celorlalţi ecleziarhi şi a unor reprezentanţi ai cruciaţilor ceea ce a dorit Milos ca el să jure. Tăcerea miilor de spectatori era absolută; toţi voiau să audă plesnetul peste piele.

– Eu te absolv, spuse Milos din nou, în vreme ce făcea cu mâna dreaptă semnul crucii deasupra contelui.

Şi mai ridică o dată cu mâna stângă mănunchiul de nuiele de mesteacăn şi îl abătu peste carnea albă a contelui. Cei şaisprezece nobili mai-mari peste domeniile acestuia priveau în picioare pedepsirea seniorului lor. Şi ei se angajaseră potrivit lungului document trimis de la Roma.

Hugo de Mataplana, cu ghitara prinsă în spate, se instalase în primul rând de spectatori prin forţa coatelor şi etalând pumnalul lung care îi atârna la brâu. Privea scena încordat şi cu buzele strânse.

Nu îi plăcea contele; era un mincinos, un politician cu două feţe, un laş de cea mai joasă speţă, dar îi displăcea şi mai mult intolerabila umilinţă la care era supus primul dintre nobilii Occitaniei, care, în ciuda faptului că îşi clamase de o mie de ori nevinovăţia în asasinarea legatului papal Peyre de Castelnou, plătea acum în public pentru această crimă şi pentru toate celelalte pe care Biserica catolică a vrut să i le pună în cârcă. Hugo se gândea că toată Occitania era dezonorată în persoana contelui şi că acesta nu s-ar fi pretat niciodată la această farsă dacă nu i-ar fi fost teamă de oastea cruciaţilor din Nord care se aduna la Lyon şi care va fi gata în curând să se năpustească asupra ţinuturilor din Oc.

– Eu te absolv, spuse Milos din nou, trăgându-i următoarea lovitură.

Hugo trecu în revistă şirul de clerici de rang înalt care se ţineau drepţi şi solemni cu veşmintele lor împodobite cu giuvaiere strălucind în soare. L-a surprins absenţa arhiepiscopului de Narbonne, Berenguer al III-lea, unchiul regelui de

Aragon, care, lipsind de la o asemenea întrunire, sfida un Papă care, în anumite împrejurări, îl dojenise aspru numindu-l „câine care nu știe să muște" din pricina lipsei sale de acțiune împotriva ereticilor și a contelui însuși atunci când acesta fusese excomunicat mai înainte. Dar privirea i s-a îndreptat spre acei doi tineri nobili care se remarcau dintr-un grup de cavaleri cruciați, în celălalt capăt al semicercului alcătuit din public. Erau înaintea barierei cu care soldații țineau mulțimea la distanță. Purtau în partea dreaptă a tunicii niște fastuoase cruci roșii brodate și erau, fără îndoială, nordici, aproape sigur, franci. Vorbeau în șoaptă, puși pe glume, fără să arate respectul celorlalți față de pedeapsa ce i se aplica seniorului din Saint-Gilles, contele de Toulouse, principele nobililor occitani. Aceia alcătuiau avanpostul invadatorilor care aveau să coboare cu miile de-a lungul albiei fluviului Ron ca să prade ținuturile occitane. Le detesta înfățișarea, atotputernicia, aroganța lor de cuceritori, amenințarea pe care o reprezentau.

– Eu te absolv, repetă Milos făcând semnul crucii cu mâna dreaptă și lovind cu stânga.

Fastul nu era întâmplător, ci se voia o demonstrație de forță și o dovadă evidentă de măreție a Bisericii catolice și de victorie a acesteia asupra puterii pământești a nobililor, pe care le simboliza biciuirea cărnii fleșcăite a contelui de Toulouse la cei cincizeci și ceva de ani ai săi.

Dar adevăratul păcat al contelui, se gândea Hugo, nu era faptul că se culca cu nepoatele sale, nici că a dat ordinul de asasinare a lui Peyre, așa cum în mod fals era acuzat, sau că le-a oferit ovreilor importante posturi administrative și i-a tolerat pe eretici, așa cum făcea cu siguranță. Greșeala lui a fost aceea de a fi combătut puterea clerului catolic care întreținea întinse domenii și încasa de la popor zeciuiala și celelalte dări care îl sărăceau. Contele a vrut să pună mâna pe aceste bogății. Tocmai acesta era unul dintre motivele succesului repurtat de ereticii catari printre meseriași și păturile de jos ale țării; deoarece, spre deosebire de clerul catolic, trăiau

în sărăcie şi se întreţineau prin munca lor, fără să fie o povară pentru plebe. Cât despre nobili, unii dintre ei cu puţine resurse şi invidioşi pe puternica Biserică catolică, sprijinul dat ereticilor era modul lor de a o combate.

– Crezi, vere, că, dacă într-adevăr contele ar fi instigat la asasinarea legatului Peyre, abatele Ordinului Cistercienilor l-ar fi iertat numai cu treizeci de lovituri? îl întrebă Guillaume de Montmorency pe Amaury, care privea din primul rând flagelarea.

Acesta, absorbit de spectacol, de fastuoasa desfăşurare de putere şi de mulţime, zăbovi să-i răspundă.

– Nu ştiu, vere. El o fi ştiind.

– Da, dar dacă ar fi vinovat, contele ar avea documentele pierdute.

– Şi?

– Atunci Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, l-ar fi silit să i le înapoieze înainte de a-l ierta. Iar eu aş fi acum la Paris, curtând-o pe doamna inimii mele.

Amaury de Montfort renunţă să mai privească spectacolul şi îl privi stăruitor pe Guillaume. Apoi îi spuse:

– Uneori, vere, trebuie să te supui şi să nu te gândeşti atâta. Asta îţi poate aduce necazuri cu abatele Ordinului Cistercienilor.

– Vrea să recuperez documentele, dar nu-mi cere să aflu cine le-a furat..., Guillaume îşi frământa creierii fără să-i acorde atenţie vărului său, ...şi care, fireşte, a fost acelaşi care l-a asasinat pe Peyre de Castelnou.

– Dar cercetarea unui fapt obligă şi la cercetarea celuilalt?

– Poate că nu, şopti lent Guillaume, căzut pe gânduri. Poate că el ştie cine le-a furat, dar nu cine le are acum. Asta este foarte ciudat.

Tânărul de Montmorency continua să cugete. Avea multe semne de întrebare, dar hotărî că în această afacere erau trei întrebări fundamentale: cine avea documentele de pe cel de-al şaptelea catâr, ce conţineau acestea şi de ce abatele Ordinului Cistercienilor voia să i se pună capăt vieţii Doamnei

Privighetoare. Era un om care căuta întotdeauna răspunsurile și își spuse că nu se va opri până când nu va rezolva, una după alta, acele trei enigme. Fie că-i place, fie că nu, abatelui Arnaut.

Când obositul Milos aplică cea de-a treizecea lovitură, spinarea și gâtul contelui de Toulouse erau acoperite de sânge. Penitența se încheiase și odată cu ea excomunicarea, iar contele era reprimit în sânul Bisericii de la Roma. Milos îl privi pe abatele Arnaut, și acesta încuviință; frumoasă ceremonie; făcuseră o treabă foarte bună.

Dar, când tocmai urmau să-l conducă pe conte înăuntru în biserică pentru slujbă, acesta se ridică, îl privi pe Milos și spuse cu voce tare, ca să-l audă toată lumea:

– Dați-mi crucea. Și eu vreau să combat erezia, primiți-mă pe mine și trupele mele în cruciadă.

Arnaut și Milos schimbară între ei altă privire, de data aceasta, consternată. Nu se așteptau la așa ceva din partea acelui conte pe care îl acuzaseră ca eretic până în urmă cu câteva momente. Fiind cruciat, Biserica îl va ocroti, nimeni nu-i va putea ataca proprietățile și devenea imun la cruciada pe care Arnaut o propovăduise în Nord în mod special împotriva lui. Pe de-altă parte, cine i-ar putea refuza crucea strănepotului unuia dintre conducătorii creștini ai cruciadei care a cucerit Ierusalimul[1]? Cum să-l respingi pe acela pe care Biserica tocmai îl acceptase?

– Ce grozav șiretlic! se gândi Hugo de Mataplana.

Dar se alarmă numaidecât când își dădu seama de consecințele dramatice pe care le atrăgea după sine acest fapt. Trebuia să-l înștiințeze de urgență pe prietenul său, vicontele Trencavel.

---

[1] Este vorba despre Raimond al IV-lea de Saint-Gilles (1042-1105) care a participat la prima cruciadă (1096-1099) și la cucerirea cetății Tripoli (1102-1105). (n.tr.)

13

„So que las crotz costero d'orfres ni de cendatz
que silh meiren el peihs lo destre latz."

[„Şi-au brodat cruci din fir de aur şi mătase
care le împodobeau partea din dreapta a pieptului."]

Cântecul cruciadei, I-8

SAINT-GILLES

Saint-Gilles părea în sărbătoare. Spectacolul pedepsirii seniorului lor, anunţat din toate amvoanele pe multe mile de jur împrejur, a atras lume din întreaga Occitanie. Profitând de afluenţa publicului, mulţi neguţători, unii veniţi de foarte departe, şi-au montat tarabele, la care s-au întors odată încheiată distracţia şi când contele intrase deja în abaţie să asculte slujba. Chiar şi aşa, mulţimea era atât de numeroasă, încât, la sfârşitul ceremoniei religioase, contele de Toulouse a trebuit să iasă printr-un culoar secret de-a lungul criptei. Exact acolo era îngropat Peyre de Castelnou, presupusa lui victimă, şi tot acolo fusese deţinut penitentul să se roage în timpul ultimului act al căinţei.

Guillaume şi Amaury se bucurau de târgul acela necunoscut, de atmosfera de sărbătoare şi de sentimentul anticipat

al victoriei pe care totul, şi mai cu seamă umilirea contelui, o anunța. Nici ei nu au vrut să piardă spectacolul. Îşi părăsiseră trupele la Lyon, unde se concentrau efectivele aşa-numitului *negotium pacis et fidei,* călătorind până la Saint-Gilles ca să-l vadă. Apoi, s-au plimbat prin piață, mândrindu-se cu crucile brodate pe partea dreaptă a pieptului, urmați de scutierii lor, şi ei însemnaţi cu cruce.

Oamenii le făceau loc cu teamă să treacă, cu respect, intuind ce aveau să însemne pentru Occitania spadele de la cingătoare şi semnul acela. Tinerii cavaleri citeau teama în privirile celor cu care se încrucişau şi în felul cum îndatoritori se dădeau la o parte din calea lor; acest fapt îi bucura şi, zâmbitori, glumeau pe seama acelui neguţător gras, a veşmintelor pretenţioase ale cutărui târgoveț sau ale fetelor.

Lui Guillaume îi atrase atenţia acel tip cu o ciudată vielă atârnându-i în spate şi care părea menestrel. Era absorbit, răscolind nişte coşuri pe o tarabă, fără să bage de seamă că se apropia alaiul celor patru cruciaţi. A presupus că, văzându-i, se va da la o parte precum ceilalți. Și, într-adevăr, când erau deja în dreptul lui, menestrelul îşi înălţă capul şi, aţintindu-şi privirea asupra lui Guillaume, făcu o mişcare rapidă, dar, în loc să se dea la o parte din drumul acestuia, se duse spre el şi trecu lovindu-l cu toată puterea umăr contra umăr.

– Ce naiba! exclamă Guillaume, care în urma neaşteptatului atac îşi pierdu echilibrul şi veni îndărăt, peste Jean, scutierul său, care îl urma.

Acesta reacţionă iute urmărindu-l pe insolent, care se pierdea de-acum cu pas grăbit în mulțime.

– Opreşte-te, nemernicule! îi strigă Jean menestrelului, ajungându-l din urmă.

Dar când îi atinse spatele, Hugo de Mataplana ghici cu exactitate poziţia adversarului său şi, răsucindu-se foarte rapid, îi trase pe neaşteptate un pumn în faţă.

Hugo nu aşteptă să vadă cum se năpustea scutierul asupra tovarăşilor săi şi o luă la fugă, evitându-i pe oamenii de rând care se îngrămădeau în jurul tarabelor.

– Pe el! strigau cruciaţii în limba lor, oil, alergând după Hugo. Puneţi mâna pe el!

Oamenii priveau surprinşi scena, fără să facă nimic ca să-l oprească pe cel urmărit, care profită de trecerea sa pe lângă o tarabă cu ouă de vânzare ca să ia din zbor vreo două şi, oprindu-se brusc la câţiva metri mai încolo, se răsuci. Primul ou se sparse căzând, dar cu cel de-al doilea îl nimeri drept în obraz pe Amaury, care resimţi şocul ca şi cum ar fi fost vorba de o piatră.

– Afară cu francii! strigă Hugo în limba oc, înainte de a-şi relua cursa.

Auzind strigătele, trecătorii se opreau să vadă, locatarii ieşeau din case şi, când menestrelul trecu prin faţa unei taverne, o femeie durdulie se porni să zbiere de la fereastră.

– Este Hugo! Este Huget, menestrelul! Ajutaţi-l! şi aruncă asupra urmăritorilor apa dintr-un ulcior şi apoi ulciorul cu totul, care căzu la picioarele lui Guillaume.

Hugo profită de deruta urmăritorilor săi ca să strige din nou împotriva cruciaţilor franci, iar femeia de la fereastră îşi repetă îndemnul cu glas şi plămâni de soprană. Aceasta avu efectul unei goarne dând semnalul de asalt. Mai multe persoane ieşiră din tavernă, şi de pe ambele laturi ale străzii oamenii începură să ţipe împotriva străinilor, aruncând în ei cu tot felul de obiecte şi de resturi.

– Să plecăm de aici cât mai curând cu putinţă, exclamă Amaury de Montfort, al cărui pomete se umfla văzând cu ochii.

Şi începură să-şi facă drum dând ghionturi printre nişte oameni care de la teamă trecuseră la ostilitate şi îi împingeau de colo-colo, insultându-i. Guillaume reuşi să-şi facă puţin loc în cercul care se micşora şi, trăgându-şi spada, vociferă:

– Faceţi-ne loc să trecem ori vă tăiem capetele!

Strălucirea lamei îi făcu pe cei mai apropiaţi să se dea la o parte şi, cu armele în mâini, se grăbiră spre piaţă în căutarea sprijinului din partea celorlalţi cruciaţi care îi însoţiseră. Dar, retrăgându-se, oamenii aruncau în ei cu tot felul de gunoaie, câinii îi urmăreau lătrând, iar copilaşii alergau în urma lor ţipând şi sărind în sus de bucurie.

Se vor căi pentru asta! le spuse Amaury tovarăşilor săi.

Ţine bine minte figura acelui bufon, răspunse Guillaume de Montmorency. Ne vom mai întâlni cu el şi va plăti cu sânge neobrăzarea.

14

„Mas si sa dopna l'enanssatant qe.l prenda, estre deu estacatz d'un certan homenatge que ja nuill temp non seg'autre viatge."[1]

[„Dar dacă doamna sa îl înalță atât de mult,
acceptându-l, va trebui să rămână legat printr-un
angajament de onoare că niciodată
nu va mai face curte altcuiva."]

Răspunsul lui Raimond de Miraval
către Hugo de Mataplana

Béziers

Când Hugo de Mataplana, curând după incidentul răpirii mele, și-a luat rămas-bun ca să întreprindă una dintre călătoriile sale, nu a spus unde se duce și nici eu nu am crezut că am dreptul să întreb, dar gândul la absența lui m-a umplut de neliniște. În ultimele zile, dar întotdeauna în prezența tatălui meu, trubadurul îmi frecventase casa și aceasta se umpluse de muzica vielelor, ghitarelor și a harpelor. A fost o vreme pe cât de frumoasă, pe atât de efemeră. Și tatăl meu, și Hugo

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

cunoşteau deja pericolul care se apropia, dar, ca nişte nobili cavaleri călăuziţi de conceptul de *Joy,* evitau ca grijile lor să umbrească lumea plină de zâmbete galante a civilizaţiei noastre. Cântam unul pentru celălalt, deşi părea că o făceam pentru toţi şi, chiar dacă el nu m-a mai numit „doamna mea" ca atunci când m-a salvat, eu mă simţeam ca fiind astfel. Orice persoană de o anumită importanţă, nou-venită în oraş, trecea pe la casa tatălui meu şi, cu toate acestea, niciodată un menestrel sau un cavaler nu m-a impresionat ca Hugo. Vedeam în el adunate atâtea merite, încât mi se părea că este perfecţiunea sub chip de bărbat, dar poate că şi dragostea mă orbea. Fără îndoială, eram îndrăgostită, foarte îndrăgostită, îndrăgostită nebuneşte. Dar nu se cuvenea ca o doamnă să exprime acest simţământ; mai degrabă trebuia să mă arăt semeaţă, chiar dispreţuitoare, dar întotdeauna cu un râs melodios. Doamna trebuie să fie veselă, iar cavalerul, zâmbitor spuneau regulile acelea nescrise, dar severe şi complicate care guvernau aşa-numitul *Fin'Amor.*

Când în cele din urmă, la sfârşitul lui iunie, s-a întors din călătoria aceea, au revenit şi cântecele. Eu eram foarte fericită, doream ca povestea să dureze veşnic, eram convinsă că mă iubeşte şi, de aceea, când a venit pe neaşteptate să-şi ia din nou rămas-bun la doar două zile după ce sosise, aproape că mi-am pierdut darul vorbirii.

– Când vă voi revedea? am întrebat eu zbuciumată.

– Peste câteva săptămâni, stăpâna mea.

– Atât de curând plecaţi şi atât de târziu vă întoarceţi? Nu vă mai sunt pe plac?

– Dimpotrivă, stăpâna mea, zâmbetul îi dispăru de pe faţă. Ce n-aş da eu să rămân alături de dumneavoastră!

Ne aflam în salonul cel mare de la primul etaj al casei părinteşti. Mă însoţea doña Bernarda şi mai multe doamne care ne vizitau. Tatăl meu era plecat, în ultimul timp îl vedeam foarte ocupat, prea ocupat pentru liniştea mea. Presimţeam, fără să doresc să ştiu, că vremuri grele erau pe cale să sosească

şi că acele din urmă zile de primăvară erau ultimele ale unui timp minunat, ale unei întregi epoci, poate chiar ale unei civilizaţii.

Nu aveam timp. Simţeam că era absurd să mă prefac indiferentă şi să aştept ca Hugo să mă curteze, aşa cum indicau canoanele, şi am hotărât să iau iniţiativa. Nu era uşor; noi, doamnele, ne ţineam sub observaţie unele pe celelalte, neacceptând comportări indecente din partea vecinelor noastre, deoarece, dacă una îşi păta onoarea, era o dezonoare pentru toate celelalte.

– Urmaţi-mă, i-am spus eu.

– Poftim, stăpâna mea? răspunse el cu o figură de prostănac.

– Să mă urmaţi, am insistat eu cu un glas mai încet şi enervat, căci celelalte doamne ascultau.

A părut că înţelege şi, fără să mă grăbesc, m-am ridicat şi m-am îndreptat către fereastra cea mai îndepărtată de grupul de femei. De fiecare latură a ferestrei mari, în grosimea zidului, erau nişte jilţuri de piatră. M-am instalat într-unul, iar el, care mă urmase, s-a aşezat în cel din faţa mea.

– Mă iubiţi, Hugo? l-am întrebat eu de-a dreptul de cum ne-am aşezat.

Pentru câteva clipe, el m-a privit surprins; întrebarea aceea era puţin nimerită. Doamnele aşteptau ca trubadurul să fie cel care lua iniţiativa de a face curte, niciodată nu-l puneau pe acesta într-o asemenea încurcătură.

– Da, a spus el după o vreme care mi s-a părut o veşnicie, din tot sufletul.

Am simţit o nesfârşită uşurare. Cuvântul „da" era răspunsul galant aproape obligatoriu, dar entuziasmul lui părea sincer.

– Atunci, cereţi-mi să fiu doamna voastră.

Pe chipul lui se arătă o uimire şi mai mare. Nu zâmbea şi mă privea cu ochii larg deschişi. Mărul lui Adam i se mişca la înghiţirea salivei. Încerca să reacţioneze la surprinzătoarea mea cerere şi, pentru câteva momente, a părut să şovăie. Între timp, eu am simţit că mi se umezesc palmele. Şi dacă a spus că

ma iubeşte ca să nu ofenseze o doamnă? Îl voi fi forțat oare să facă și să spună ceea ce nu gândea?

Doriți să fiți doamna mea? spuse el în sfârșit.

Cereți-o potrivit obiceiului.

Hugo şovăi din nou, dar, în cele din urmă, ridicându-se, mi-a făcut o plecăciune, a îndoit un genunchi și şi-a alăturat mâinile în semn de rugăminte, în acelaşi fel în care i-ar fi jurat credinţă seniorului său.

– Doamnă Bruna, acordaţi-mi onoarea de a fi doamna mea.

Am izbucnit într-un râs melodios, pentru ca toate celelalte să observe, şi am răspuns:

– Mă voi simţi onorată dacă veți deveni trubadurul meu. Luaţi loc.

Şi când a făcut-o, i-am spus:

– Sărutul vi l-am dat deja în ziua când m-ați salvat.

Era obiceiul doamnelor să-l sărute pentru prima şi ultima dată pe trubadurul pe care îl acceptau ca amant în sensul aşa-numitului *Fin'Amor* şi nu am făcut-o nu din lipsa dorinţei, ci din timiditate, simţindu-mă observată de celelalte doamne.

– Şi nu vă voi impune nici o dovadă şi nici un alt serviciu decât acela de a avea grijă de viaţa voastră și de a reveni curând alături de mine.

Hugo a zâmbit amabil și am ştiut că, deşi fusese silit, a făcut ceea ce își dorise, și această certitudine mi-a adus o mare uşurare.

– Aşa voi face, doamna mea.

Iar eu, prosteşte, aşa cum se cuvenea să o fac, dar cu inima plină de desfătare, i-am răspuns cu un râs fericit.

A doua zi, era deja plecat.

15

„El noble qui em demani per pendre'l per marit
ha de plaure al meu pare i agradar-me a n'a mi."[1]

[„Nobilul care mă va cere în căsătorie
trebuie să fie pe placul tatălui meu și să-mi fie mie drag."]

Cântec popular

După câteva zile, cu absența lui Hugo apăsându-mă pe suflet, am hotărât să abordez subiectul cu tatăl meu. Legătura dintre noi era foarte strânsă și am vrut să-l fac părtaș la iluziile mele, complicele acestora.

– Hugo de Mataplana este trubadurul meu, iar eu sunt doamna lui, i-am spus fără ocolișuri în bucătărie, unde el se înfrupta la micul dejun cu o friptură de miel.

În ultima vreme, fusese foarte ocupat și, fiind șeful militar al orașului, acest fapt nu putea indica altceva decât că pericolul stătea la pândă, dar eu nu l-am întrebat niciodată de situația militară sau politică, pentru că ar fi însemnat să-l ofensez; o doamnă trebuie să aibă încredere în protectorul său, iar acesta era tatăl meu. În ziua aceea, am vrut să profit de faptul că el se trezea mai devreme ca să-i vorbesc în liniște,

---

[1] În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

lara ca doña Bernarda să fie prin preajmă. Oamenii lui au plecat de la masă spre grajduri văzând că trezirea mea dis-de-dimineaţă nu era întâmplătoare şi că doream să fiu singură cu el. S-a oprit din mestecat, barba lui înspicată a rămas nemişcată, iar el m-a privit surprins. Apoi, a continuat să mestece mai încet, asimilând ştirea şi, când a vrut să înghită, a făcut-o cu efort.

Zici că Hugo ţi-a cerut să fii doamna lui? întrebă în cele din urmă, ca şi cum n-ar fi putut înţelege.

Da. Iar eu am acceptat.

– Nu e cu putinţă!

- Cum nu e cu putinţă? am răspuns ofensată. Nu-mi recunoşti nici o calitate?

– Fireşte că îţi recunosc calităţile! Doar că îmi vine greu să cred că a îndrăznit.

– A îndrăznit, dar eu l-am încurajat.

– Zici că l-ai încurajat?

A rămas privindu-mă, în vreme ce eu, cu o expresie plină de vinovăţie, dădeam din cap afirmativ.

– Asta nu se cuvine din partea unei doamne, expresia lui era severă. Dacă o doamnă îndeamnă un cavaler, îl obligă.

– Fapt e că sunt foarte îndrăgostită…, m-am scuzat eu.

Expresia lui a devenit blândă şi mi-a luat mâinile într-ale sale.

– Bruna, Bruna, ştii cât de mult te iubesc. Eşti singura mea rudă, ramura verde a copacului meu uscat. Ultima din neamul meu, făcu o pauză şi i se umeziră ochii. Te iubesc, dar trebuie să-ţi spun că a sosit vremea să încetezi să te mai porţi ca o copilă răsfăţată. Eşti femeie şi trebuie să începi să-ţi asumi responsabilităţi. Să-ţi iasă din cap toate astea, lasă *Fin'Amor*-ul pentru doamnele căsătorite care se plictisesc.

– Dar chiar nu înţelegeţi, tată? Sunt foarte îndrăgostită! am insistat eu.

– Atunci, cântă-ţi cântecele de dragoste, dar pregăteşte-te pentru căsătorie.

A spus cuvântul căsătorie şi eu m-am gândit, ca întotdeauna când îl auzeam, la mama mea. Am presupus că la căsătorie s-a referit când îmi vorbise mai înainte despre responsabilităţile mele şi că, bineînţeles, ale lui ar fi acelea de a-mi căuta un soţ care să fie potrivit din punct de vedere politic şi economic.

– Se spune că Hugo, pe lângă trubadur, este și nobil, am răspuns eu schimbând subiectul. Este adevărat?

– Este fiul seniorului de Mataplana. Au castel şi posesiuni la Sud de Pirinei, aproape de mănăstirea din Ripoll[1].

– Aşadar, după felul în care îl trataţi, se pare că este un nobil important.

– Nu este de rang înalt, dar prietenia lui cu seniorul nostru, vicontele Trencavel, și legătura lui cu seniorul acestuia, regele Pedro al II-lea de Aragon, îl onorează.

– Este prieten al Regelui? m-am mirat eu.

– Regii au vasali, nu prieteni. Dar tatăl lui Hugo, numit tot Hugo, se bucură de încrederea lui Pedro al II-lea şi se pare că fiul, de asemenea.

– Când l-am văzut prima dată, am crezut că e un simplu menestrel.

– Asta este ceea ce vrea el să pară. În felul acesta, cutreieră drumurile, vorbeşte cu oamenii, vede, ascultă și opinia lui este auzită de viconte și de Rege.

– Atunci, este cineva important.

– În această privinţă, da.

– De ce nu aranjați căsătoria mea cu el? i-am propus eu.

M-a privit din nou surprins și s-a gândit o clipă înainte de a-mi răspunde:

– Lucrurile nu merg aşa. Nu îți poți alege soţul; îl primeşti pe cel hotărât de Dumnezeu și de tatăl tău.

– Tată, eu îl iubesc pe Hugo. Inima mea îi aparţine, doar pe el îl iubesc.

---

[1] Localitate în provincia Gerona din Catalonia. (n.tr.)

Vei avea soţul care ţi se va cuveni.

Nu îmi voi dărui trupul cuiva care nu are dragostea mea. Spunând aceasta, simţeam cum îmi dau lacrimile.

Dragostea conjugală se naşte din convieţuire.

Îl iubesc pe Hugo.

Cu neputinţă, nu e potrivit pentru tine; şi ridicându-se de la masă, adăugă: Şi încetează, Bruna! Asumă-ţi responsabilitatea! şi fără să aştepte răspunsul meu, s-a dus să se alăture oamenilor săi care îl aşteptau deja călări.

Am rămas tulburată şi plină de întrebări. De ce tatăl meu nu lua în considerare pe cineva atât de plin de merite şi care se bucura de încrederea Regelui? În plus, părea să se înţeleagă foarte bine cu Hugo, care îl aprecia şi el. Oare moştenitorul titlului, al posesiunilor, al castelului şi prietenul Regelui să nu fie de rangul nostru? Cu cine îmi va fi pregătind nunta?

Am hotărât să lupt pentru dragostea mea. El obişnuia să-mi acorde tot ce îmi doream, de ce îmi refuza acum ceea ce era cel mai important?

Mi-am spus că nu mă voi căsători cu cineva pe care nu îl iubesc şi din dimineaţa aceea am început să refuz să-i zâmbesc tatălui meu. Mă gândeam că, lipsindu-l de afecţiunea mea, va sfârşi prin a o accepta pe cea dăruită lui Hugo.

16

„En tant cant lo mons dura n'a cavalier milhor
ni plus pros ni plus larg, plus cortes ni gensor."

[„Pe toată întinderea lumii, nu se află cavaler mai bun
şi mai viteaz, nici mai generos şi mai politicos,
şi nici mai plăcut la înfăţişare."]
(Referire la vicontele Trencavel)

Cântecul cruciadei, II-15

Carcassonne

Hugo de Mataplana nu aşteptă să fie anunţat şi cu familiaritatea unui prieten intră în curtea de arme a castelului. Vicontele exersa călare, năpustindu-se cu o lance boantă asupra unei mogâldeţe din lemn şi pânză care, fiind lovită, se învârtea şi contraataca, la rândul ei, cu o greutate prinsă de o frânghie.

De cum îl văzu pe trubadur, căruia străjerul îi lăsase cale liberă fără să-l întrebe ceva, cavalerul îi aruncă lancea unui scutier, ridică viziera şi îl salută:

– Te-ai trezit dis-de-dimineaţă, prietene Huget.

– Sunt motive, stăpâne, răspunse acesta.

Vicontele opri calul şi, sărind din şa, îşi scoase coiful şi apărătoarele de sub el. Frumoasele sale plete blonde erau lipite

de sudoare, dar ochii albaştri îi străluceau cu aceeaşi lumină ca şi zâmbetul său larg.

– Să bem ceva, îi spuse vizitatorului său.

Raimond Roger Trencavel, viconte de Béziers, Albi şi Carcassonne, era modelul tânărului cavaler occitan. Poate prea tânăr, prea cavaler şi prea occitan după părerea lui Hugo. Protector al trubadurilor, cântat şi lăudat de aceştia; iubea poezia, amorul galant faţă de doamne şi lua în bătaie de joc frica şi grijile. Râsul său sincer era cea mai de seamă podoabă şi orgoliu al său. De aceea îl dispreţuia pe unchiul său, contele Raimond al VI-lea de Toulouse, cu care se confrunta în nenumărate dispute. Când acesta, ştiind că Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, avea succes în Nord propovăduind cruciada, a venit să-i ceară, punând capăt diferendelor, să se alieze în vederea apărării comune, Trencavel i-a întors spatele. La cei doar 24 de ani ai săi, plin de forţă şi de curaj, putea adulmeca teama la unchiul său fleşcăit şi burtos şi nu se încredea câtuşi de puţin în promisiunile acestuia care, după cele spuse de el, nu valorau nici cât o ceapă degerată. Pe conte îl preocupa doar supravieţuirea lui şi a domeniilor sale, bizuindu-se pe politică pentru ca să le păstreze. Nu degeaba avusese cinci neveste pe care le înlocuia, vii sau moarte, de îndată ce o nouă alianţă matrimonială îi era mai avantajoasă.

Hugo îi povesti vicontelui umilirea văzută la Saint-Gilles, fără ca acesta să fie surprins, căci fusese deja informat de planurile unchiului său. După părerea lui, nici nu era de aşteptat altceva din partea unui asemenea ticălos.

– Dar asta nu e totul, continuă poetul. Unchiul vostru le-a cerut crucea legaţilor papali.

– Nu îl vor accepta în cruciadă, afirmă vicontele. Cum poate fi atât de obraznic dacă până la biciuire era excomunicat, iar Biserica îl consideră instigatorul asasinării lui Peyre de Castelnou?

– Ba îl vor accepta, răspunse Hugo. Străbunicul lui a intrat în Ierusalim în fruntea primei cruciade, el s-a umilit în public,

a promis tot ce a dorit Roma...; este un catolic reprimit în sânul Bisericii.

– Dar ştie toată lumea că e un nemernic lipsit de cuvânt...

– Informatorii mei spun că va fi acceptat, i-o tăie Hugo. Tocmai de aceea, pentru că nu are prestigiu. Există în acest sens nişte scrisori secrete ale Papei către abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut; unchiul dumneavoastră va fi cel care îi va călăuzi pe cruciaţi până pe pământurile voastre. Cruciada nu se poate opri şi şi-a schimbat ţinta: acum sunteţi voi.

– Dar eu nu sunt acuzat de nici o crimă.

– Nu are importanţă. Sunteţi acuzat ca fiind un principe tolerant; acordaţi funcţii importante ovreilor, nu îi persecutaţi pe catari şi, cu toate acestea, sunteţi admirat. Ceea ce vă face periculos este tocmai prestigiul şi renumele dumneavoastră în Occitania; pe voi vor să vă biruiască acum.

– Atunci, voi opune rezistenţă cu ajutorul contelui de Foix şi cu sprijinul Regelui nostru.

– Nu, Raimond Roger, Pedro al II-lea nu vă va putea ajuta. Sunteţi vasalul său, dar el este vasalul Papei care l-a încoronat la Roma. Şi, chiar dacă ar dori să nu i se supună Papei, azi trupele sale sunt la graniţa de sud luptând împotriva sarazinilor. Nu dispune de Miliţie[1] ca să vă sprijine.

– Chiar şi aşa vom rezista.

– Nu aţi văzut ce am văzut eu. Sunt obişnuit să văd oşti. În Aragon, suntem în luptă permanentă, dar niciodată nu am văzut ceva ca zilele trecute. Am călătorit călare spre Lyon şi am fost de faţă la modul în care cruciaţii şi-au început marşul. Sunt sute de mii; nobili cu trupele lor de mercenari, cavaleri, călugări, năimiţi, oameni de rând şi pungaşi. Fluviul Ron este plin de şlepuri care transportă arme, provizii, maşini de război. Sunt atât de mulţi, încât trebuie să aştepţi multe ceasuri ca să

[1] În Evul Mediu, acest termen generic denumea anumite corpuri militare sedentare alcătuite din cetăţeni ai ordinii civile care sprijineau armata. (n.tr.)

treacă toţi prin acelaşi punct de la drumul mare. Şi continuă să sosească.

Vicontele se ridică de pe scaun ca să se plimbe dintr-o parte într-alta a încăperii; nu se aştepta la veşti atât de proaste. Privi prin fereastră, care lăsa să se vadă o întinsă privelişte asupra luncii fluviului Aude, acum în pace, şi şi-o imagină ocupată de sute de mii de duşmani.

Contrar atitudinii sale fireşti, pe chipul său se arătă îngrijorarea atunci când o întrebă:

– Ce altă opţiune există?

– Încheierea păcii cu legaţii Papei, aşa cum stăpânul meu Pedro al II-lea v-a sfătuit pe voi şi pe contele de Foix la începutul anului.

– Şi să fiu umilit ca unchiul meu? Raimond Roger îl privea indignat pe Hugo. Nu voi consimţi niciodată la această ofensă. Prefer să lupt.

– Lupta nu este pentru voi, stăpâne, răspunse Hugo cu tristeţe. Faceţi-o prin vasalii voştri.

17

„A Sant Gili'l sosterran ab mot ciri ardant
e am mot Kyrieleison que li clerc van cantant."

[„La Saint-Gilles îl înmormântează cu multe lumânări
arzând și cu multe Kyrie eleison călugării cântând."]

Cântecul cruciadei, I-4

Saint-Gilles

Când Amaury de Montfort, împreună cu cortegiul legatului și ceilalți cruciați, a plecat spre Lyon ca să i se alăture tatălui său în pregătirea trupelor, a armelor şi a proviziilor, Guillaume a vrut să rămână şi să cerceteze moartea lui Peyre de Castelnou la locul faptelor.

Abatele Pons din Saint-Gilles îl primi cu maximă ospitalitate, nu în zadar interoga el în numele lui Arnaut Amalric, superiorul Ordinului Cistercienilor. Acesta își dovedise puterea ca legat papal numindu-l pe Pons, un cistercian, abate al unei mănăstiri benedictine. Acesta era emoționat pentru cele întâmplate în abaţia sa: fastul ceremoniei şi valoarea pe care acest fapt o conferea cadavrului neputrezit al lui Peyre de Castelnou, păstrat acolo, sporeau prestigiul comunităţii sale,

ceea ce va aduce după sine mai mulţi pelerini, mai multe donaţii, mai multe venituri.

Guillaume, fiind ecleziarh, a trebuit să se supună regimului sever al orarului abaţiei. Nu îi păsa să fie găzduit într-o chilie atât de austeră încât avea doar o saltea de paie, dar detesta să se prezinte zi şi noapte la toate rugăciunile comunităţii şi, în special, la utrenii, din pricina trezirii dis-de-dimineaţă pe care o implicau. Și ca nobil cavaler ce se afla, era obişnuit cu cărnurile bune, lăturile vegetale pe care le mâncau călugării părându-i-se de nesuportat. Jean, scutierul lui, se plângea de aceeaşi penitenţă.

Viitorul sfânt Peyre de Castelnou era subiectul preferat de conversaţie al abatelui Pons, care nu obosea să-i aducă elogii. Conversaţia în latină era curgătoare şi accentul meridional al cistercianului transmitea o plăcută căldură felului său de a vorbi.

– Sunteţi catalan ori aragonez? întrebă Guillaume.

– Sunt al lui Dumnezeu, al Bisericii de la Roma și al Ordinului Cistercienilor.

Un răspuns atât de categoric era cea mai bună demonstraţie a calităţilor pe care le întrunea călugărul şi care îl făcu pe Guillaume să cadă în tăcere pe gânduri, în vreme ce se plimbau amândoi, într-o dimineaţă luminoasă de sfârşit de iunie, prin grădina de trandafiri pe care cistercienii îi cultivau în zona de nord a abaţiei.

– Înainte eram Pons din Poblet, acum sunt Pons din Saint-Gilles, adăugă el zâmbind.

– Poblet e foarte aproape de ţinuturile sarazinilor, la sud de Barcelona. Nu legatul papal Arnaut a fost abatele acelei mănăstiri vreme de mulţi ani?

– El a fost superiorul meu acolo și continuă să fie și aici.

Guillaume îşi dădu seama că acela era un om devotat trup şi suflet comunităţii sale şi legatului papal. Se gândi că ar fi trebuit să spună: „Sunt al lui Dumnezeu, al Bisericii de la Roma, al Ordinului Cistercienilor şi al abatelui acestuia, Arnaut“.

– Peyre era unul dintre ai noştri; un luptător neobosit, angajat faţă de Roma şi care vreme de mulţi ani a predicat împotriva ereticilor. În ultima vreme, spunea mereu: „Treburile lui Iisus Hristos nu vor merge bine până când unul dintre noi nu îşi va vărsa sângele. Eu doresc să fiu primul".

– A fost deci propriul său profet.

– Un sfânt!

– Da, un viitor sfânt, răspunse Guillaume, căzut pe gânduri.

– Un martir!

– Și din ce motiv un vulpoi bătrân precum contele de Toulouse ar crea un martir împotriva lui însuși?

– Nu știu, Guillaume, eu nu pot înţelege modul de a gândi al ereticilor. Dar ştiu că cei doi au avut o ceartă violentă cu o zi înainte.

– Nu se spune că asasinii sunt din Beaucaire[1]?

– Ba da, a fost mâna unui scutier, călăuzită de diavol și de conte, cea care a comis o crimă atât de odioasă. Sfântul l-a privit în ochi și i-a spus, inspirat, fără îndoială, de exemplul lui Iisus: „Dumnezeu să vă ierte, căci eu v-am iertat deja", iar canalia a fugit cu ceilalţi să se refugieze la Beaucaire la rudele sale.

– A mărturisit?

– Nu a fost încă prins.

Nu au fost trimise trupe ca să-l aresteze? Guillaume se opri, uimit.

– Nu, răspunse Pons, ridicând din umeri, şi îşi continuă plimbarea urmat de tânăr.

– Aş vrea să văd cadavrul.

– Pentru ce? abatele se făcu deodată alb la faţă.

– Vreau să văd cum a fost rănit.

– Toată lumea ştie cum s-a întâmplat. În plus, Peyre de Castelnou este sfânt şi trupul său nu poate fi profanat.

– Nu va fi profanat. Vreau să-i văd doar rana.

---

[1] Localitate situată pe fluviul Ron. (n.tr.)

Nu vă autorizez pentru aşa ceva.

Guillaume prevăzuse că se va împotrivi şi din acest motiv a aşteptat la Saint-Gilles două zile întregi, trezindu-se dis-de-dimineaţă pentru utrenii şi mâncând prost, înainte de a începe să pună întrebări. Dorea să se ţină cât mai departe de legatul papal. Îşi duse mâna spre interiorul cămăşii şi scoase un mic pergament pe care îl avea acolo. Îl desfăşură, dându-i-l lui Pons să-l citească.

– Recunoaşteţi pecetea? Recunoaşteţi semnătura şi scrisul?

– Sunt ale lui Arnaut, abatele superior al Ordinului Cistercienilor.

– Şi ce spune?

– Că orice creştin supus Bisericii catolice şi Papei trebuie să vă ajute în cercetarea dumneavoastră. Din ordinul legatului.

– Bine, atunci faceţi-o.

– Dar… nu cred că aşa ceva i-ar plăcea abatelui Arnaut. Pons îngăima.

– Aici scrie foarte clar ce îi place abatelui. Francul se arăta tenace, nemilos şi continuă: Să-mi daţi ascultare.

– Aşteptaţi să mă consult cu el, voi trimite un mesager. Nimeni nu este autorizat să vadă cadavrul sfântului.

– Eu sunt autorizat şi nu mai pot pierde timpul cu voi. Trebuie să plec la Lyon ca să mă alătur trupelor mele. Împiedicaţi îndeplinirea unei misiuni fundamentale pentru Papă şi pentru legatul său. Nu pot aştepta patru zile până când curierul vostru se duce şi se întoarce.

– Serviciile de poştă sunt rapide, poate că trei zile vor fi de ajuns.

– Trei zile! exclamă scandalizat Guillaume. Trei zile! În jumătate din acest timp se câştigă şi se pierd războaie. Rămâneţi cu Dumnezeu, Pons, şi să vă ierte El, pentru că legatul nu o va face! Ştiţi să citiţi latineşte, nu-i aşa? Salvconductul meu o indică foarte clar, nu vă supuneţi, şi Arnaut va afla curând cât de mult a greşit când v-a numit abate.

Guillaume se îndepărtă şi în ultima sa privire aruncată spre Pons îl văzu cu fruntea îmbrobonată de sudoare, privirea pierdută în depărtare şi mâinile crispate una peste cealaltă. Instinctul îl călăuzise bine, era ceva la cadavrul lui Peyre de Castelnou ce abatele Ordinului Cistercienilor nu voia să se afle.

18

„En la geomancia, qu'el a lonc temps legit,
e conoc que'l païs er ars e destruzit
per la fola crezensa qu'avian cosentit."

[„De multă vreme a prevestit, prin geomanţie[1],
că ţara va fi pârjolită şi distrusă
din pricina acelei false credinţe pe care au tolerat-o."]

Cântecul cruciadei, I-1

Béziers

În oraş era o vibraţie ciudată; o puteam percepe în felul în care mă priveau localnicii, într-o nervozitate ascunsă, în mici detalii. Se vorbea deja despre cruciadă și despre amenințarea pe care aceasta o aducea, dar oamenii își păstrau demnitatea și convingerea că barbarii din Nord cu greu vor putea face față fortificaţiilor noastre.

Dar nu din acest motiv se schimbase mult viața mea, care acum se desfăşura într-o continuă aşteptare a lui Hugo. Ieşeam cu doña Bernarda şi câteodată ne însoțea vara mea, dar întotdeauna cu o escortă de patru oameni înarmaţi. Când uneori se

[1] Arta de a ghici în pământ şi în praf, practicată mai ales în Antichitate. (n.tr.)

alătura grupului vreo doamnă prietenă, alcătuiam un întreg alai. Era începutul lui iulie, iar zilele, lungi, luminoase, calde.

A fost tot într-o zi de târg când am văzut-o din nou pe ovreica Sara. Avea batista ei mare întinsă pe jos și, deasupra, nişte legături de ierburi medicinale şi aromatice. Ni s-au încrucișat privirile și, deşi nu ne-am salutat, privirea ei m-a urmărit vreme îndelungată într-un mod neliniştitor; o simțeam în spate, în ceafă. Era ca şi cum ar fi avut ceva să-mi spună şi s-ar fi temut să o facă. Amintirea privirii ei mi-a dat de gândit în zilele următoare. Și aproape de mijlocul lunii am văzut-o din nou şi am simţit aceeaşi neplăcere. De data aceasta, mi-a făcut un semn şi mi-a fost greu să o conving pe doña Bernarda să rămână cu gărzile la o distanţă de la care să nu ne poată auzi.

– Plecaţi din oraş, doamnă, mi-a spus ea. Este condamnat.

La tăcerea mea, continuă:

– *El baile*[1] Simon și ceilalţi ovrei vom pleca din oraş înainte să tabere cruciaţii peste el. Faceți și voi acelaşi lucru, salvaţi-vă.

– Nu pot pleca, tatăl meu va rămâne, am răspuns eu neliniştită.

– Veniţi cu mine. Majoritatea vom merge la Narbonne, unde noi, ovreii, avem multe drepturi şi libertăţi. Putem să ne îndeletnicim cu meseriile pe care le dorim, să purtăm arme, să avem pământuri, să avem servitori creştini...

Mă alarma atât de mult acea lugubră profeţie, deloc diferită de cea pe care mi-o făcuse cu câteva luni înainte şi pe care eu am încercat să mi-o şterg din amintire, încât am rămas fără glas. Şi eu eram surprinsă. Cum îndrăznea Sara să-mi ofere ocrotire? Dacă o asemenea cutezanţă ar ajunge la cunoştinţa tatălui meu, i-ar smulge pielea prin biciuire doar pentru aşa ceva. Deşi în Occitania ovreii erau bine trataţi în comparaţie

---

[1] În vechime, în Evul Mediu, în regatul Aragonului şi în Sudul Franţei actuale, *el baile* era o funcţie cu caracter juridic şi administrativ (n.a.).

cu Nordul, erau considerați, în general, de condiție mai joasă chiar decât robii și unii trubaduri îi denigrau în versurile lor.

Eu cred că, dacă el ar fi știut că Sara prevestea catastrofa, ar fi poruncit să fie arsă. Fără îndoială că femeia aceea își risca viața. Eu eram sigură că mă aprecia, că nu mințea în credința ei, dar, luându-și asemenea riscuri, dovedea că nu era zdravănă la minte.

Nu pot, mulțumesc, trebuie să rămân, i-am răspuns eu amabil cu intenția și gestul de a pleca.

Așteptați! spuse ea prinzându-mă de fustă și reținându-mă.

Eu i-am privit mâna, apoi m-am uitat în ochii ei, iar ea mi a dat drumul. Dacă aș fi fost doña Bernarda, aș fi început să țip și le-aș fi poruncit oamenilor înarmați care ne însoțeau să o lovească. Pentru un ovrei era foarte imprudent să se comporte în felul acesta cu o doamnă.

Așteptați! repetă ea acum pe un ton rugător. Lăsați-mă să vă ajut pe cât îmi stă în putință.

Am văzut că și-a scos batista neagră, cea brodată cu o stea în șase colțuri, și nu am putut rezista curiozității de a afla ce avea să-mi spună.

- Bruna! strigă doña Bernarda. Să plecăm, pentru că vom întârzia la slujbă. Las-o pe femeia aceea.

Sara își întinse iute batista ascunzând-o în spatele unei coloane a galeriei ca să o ferească de ochii suitei mele și făcu oasele să se rostogolească rapid.

– Bărbat, a șoptit ea, fier…

– Să mergem odată! a insistat doña Bernarda și, trecând de la vorbă la faptă, începu să se apropie de noi.

– Ce vezi? am întrebat eu. Spune-mi repede!

Atunci, băgând de seamă sosirea doicii mele, strânse batista cu oscioarele înăuntru și le ascunse într-un buzunar mare al șorțului.

– Spune-mi, am insistat eu.

Sara a rămas în transă, cu privirea pierdută în gol, de parcă n-ar fi putut vorbi. O doña Bernarda furioasă s-a năpustit asupra noastră și, trăgând de mine, a mormăit:

– O doamnă nu trebuie să stea de vorbă cu ovreicele şi cu atât mai puţin cu una care are faimă de vrăjitoare.

M-am lăsat dusă fără să opun rezistenţă, dar, privind îndărăt, am văzut-o pe Sara, care părea să se fi întors din nou în lumea noastră şi care s-a apropiat iute de mine, şoptindu-mi mai multe fraze la ureche. Apoi a dispărut.

Am înţeles unele cuvinte, dar în momentul acela ceea ce a spus mi s-a părut absurd.

19

„L'aucis en traïcio dereire en trespassant,
e.l ferit per la esquina am son espeut trencant."

[„L-a ucis mişeleşte străpungându-l pe la spate,
rănindu-l în şira spinării cu suliţa ascuţită."]

Cântecul cruciadei, I-4

SAINT-GILLES

Guillaume de Montmorency şi Jean începură să transpire în criptă când încercau să dea jos lespedea care acoperea mormântul lui Peyre de Castelnou. De îndată ce au intrat în incintă, simţiseră „mirosul de sfinţenie", „o mireasmă suavă, dar atât de pătrunzătoare, încât, atunci când au deschis mormântul, oamenii au crezut că fusese umplut cu parfumuri" pe care le răspândea, după cum povesteau călugării, trupul viitorului sfânt. Lumânările groase pe care Jean le şterpelise şi le ascunsese în chilia lui, sub salteaua de paie, luminau acum sinistra scenă şi, când au reuşit să mişte lespedea, lăsând suficient loc pentru a o prinde cu mâinile, mirosul deveni mult mai intens.

– Dacă sfinţii se măsoară după aromele lor, glumi Guillaume, acesta trebuie să fie foarte sfânt.

De fapt, mireasma era într-atât de pătrunzătoare, încât pentru o clipă au simțit că amețesc, dar, revenindu-și, numărară până la trei și reușiră în cele din urmă să ridice lespedea și să o depună pe jos fără stricăciuni. A urmat un moment de ezitare, dar era târziu ca să mai simtă stânjeneală și, ridicând o lumânare, o îndreptă spre interiorul mormântului.

Văzură un cadavru așezat cu fața în sus, îmbrăcat cu o rasă a cărei glugă îi acoperea jumătate din figură, și mâinile încrucișate pe piept.

– Să-l scoatem.

Guillaume îl apucă din partea de sus, iar Jean, din cea de jos. Peyre nu era prea greu și le-a fost lesne să-l scoată și să-l pună pe jos, dar contactul cu piatra rece de mormânt și cu moliciunea cadavrului i-au făcut să se cutremure. Îl dezbrăcară și văzură un bărbat la vreo 60 de ani, mic de statură și zvelt, dar cu o expresie energică. Chiar și mort fiind, abatele inspira respect. Tânărul cruciat se întrebă dacă nu cumva ceea ce îl făcuse să comită o asemenea profanare era curiozitatea sa nestăpânită, diavolul sau amândouă la un loc. Dar nu era momentul nici pentru lamentări, nici pentru șovăieli; avea un obiectiv de îndeplinit.

Cu ajutorul lui Jean, care ținea o făclie, examină trupul cu grijă, cu delicatețe, simțind că în orice clipă Peyre se putea ridica în picioare ca să-i reproșeze o acțiune atât de lamentabilă și să-l condamne în infern.

Guillaume văzu o singură rană mare. Sulița pătrunsese în partea dreaptă a spinării, de sus în jos, ieșind prin față spre stânga. Asasinul a fost călare, mai sus decât abatele și nimerise în mijlocul șirei spinării frângând-o în două. Ceea ce făcea din acela un cadavru ciudat, căci părea alcătuit din două piese legate doar printr-o bucată mică de piele și puțină carne. În afară de aceasta, au apărut niște zgârieturi minore pe cap, cauzate cu siguranță de căderea de pe catâr.

– Pons voia să ne ascundă faptul că acest cadavru a fost îmbălsămat, comentă Guillaume.

Pipăi din nou şira spinării frântă şi şopti:

– Şi i s-a inventat o legendă de sfânt. Ceea ce se povesteşte despre Peyre cum că şi-ar fi iertat asasinul privindu-l în ochi este o născocire. Nu cred că, fiind atacat pe la spate şi cu o asemenea rană, ar mai fi putut măcar să vadă; trebuie că s-a prăbuşit numaidecât.

Tânărului nu-i scăpa importanţa acelui fapt. Cruciada fusese predicată împotriva contelui de Toulouse ca fiind asasinul unui martir, al unui sfânt. Şi un bun motiv pentru a se iniţia procesul de beatificare a cuiva cu o viaţă exemplară era păstrarea cadavrului său neputrezit la un an după înhumare şi cu „parfum de sfinţenie". Dar era evident că acel cadavru fusese îmbălsămat. Din multele argumente folosite de episcopul Folquet al Marsiliei şi de abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut, atunci când au predicat cruciada, aproape toţi se bazau pe monstruozitatea contelui. S-a spus că se culca cu nepoatele sale şi că pusese să fie înjunghiat un preot care îi reproşa fărădelegea. Şi se adăuga, cu o sumedenie de amănunte, că, nemulţumit de o asemenea infamie, a poruncit să fie ciopârţit şi zdrobit cadavrul clericului cu un crucifix de fier. Un adevărat sacrilegiu, dar, fără îndoială, uciderea unui preafericit ca Peyre de Castelnou era cel mai mare dintre păcatele sale.

– Acum ştim cum se face un sfânt, şopti Guillaume, precum şi felul în care se fabrică o cruciadă.

Apoi, examină din nou cadavrul livid. Era ceva ciudat în rana aceea neobişnuită. Cavalerul rămase câteva clipe căzut pe gânduri înainte de a solicita ajutorul servitorului său.

– Ciudat, foarte ciudat, spuse el.

Depuseră cadavrul, cu mare grijă, în mormânt şi odată aşezată lespedea, cruciatul îngenunche alături de scutierul său şi, în ciuda neliniştii acestuia, care se temea să nu fie descoperiţi, se rugă vreme îndelungată pentru ca Domnul să-i ierte păcatele pe care tocmai le săvârşise.

20

„Le vescoms de Bezers intrec a Bezers un maiti al l'albor e enquer jorns no fu."

[„Vicontele de Béziers (Trencavel) a intrat în Béziers într-o dimineață în zori înainte să se fi crăpat de ziuă."]

Cântecul cruciadei, II-15

Béziers

Dorisem atât de mult să-l revăd pe Hugo... Îl visam adormită, îl visam trează. Îmi imaginam că, la întoarcerea lui, zilele mi se vor umple de versuri, de cântece şi de priviri drăgăstoase.

Dar ştirea apariției lui a venit odată cu sosirea în grabă a seniorului nostru, vicontele Trencavel. Când i-am văzut în casa tatălui meu, am simţit că îmi plesneşte inima de bucurie. Hugo îi vorbea vicontelui cu naturalețea unui prieten şi m-am umplut de speranţă. Poate că vicontele va vrea să-i vorbească tatălui meu în favoarea noastră, iar el, care mă adora, va da până la urmă ascultare rugăminților fiicei sale. Voiam ca sufletul şi trupul meu să-i aparțină lui Hugo. Nu doream să fiu nefericită, aşa cum a fost mama mea, sfâşiată în două: trupul, pentru tatăl meu, inima dăruită lui Sans d'Urgell.

Dar ceva mergea prost, înfățișarea vicontelui nu mai era liniștită și zâmbitoare așa cum ne obișnuise, acea înfățișare care îl prefăcea într-un cavaler model, în special în ochii doamnelor. De fapt, când a intrat, a părut că nu își dă seama de prezența noastră, a doamnelor, care îl observam dintr-un capăt al patioului.

L-au convocat de urgență pe Simon, *baile*-le ovrei din Béziers. Așa cum tatăl meu era reprezentantul militar al vicontelui, tot așa, Simon fusese, până de curând, consilierul acestuia în privința impozitelor și a administrației. Reuniunea s-a ținut în salonul cel mare al casei noastre, iar eu am reușit să-i scap printre degete doicii mele ca să ascult de după ușa care ducea spre dependințele noastre de familie și care, spre deosebire de cea care dădea în patio, nu avea strajă înarmată. Voiam să-i aud glasul iubitului meu Hugo.

Dar, din nefericire, am auzit mult mai mult.

– Saint-Gilles s-a salvat fiind domeniu al contelui de Toulouse, iar Montpellier este posesiune a regelui Pedro al II-lea prin căsătoria acestuia cu Marie[1]. Papa a dat ordine precise ca această cetate să fie respectată, comentă Hugo. Béziers va fi primul oraș peste care va năvăli cruciada.

– Avem ziduri bune și le-am poruncit țăranilor din zonă să se refugieze în oraș cu toate proviziile lor, spuse tatăl meu. Cetățenii noștri se fălesc cu libertățile lor și cu prețul plătit pentru ele; cred că vor dori să reziste.

Tânărul viconte a încuviințat. Cunoștea bine firea orgolioasă și independentă a locuitorilor din Béziers, așa-numiții *biterrois*[2]. Cu patruzeci de ani înainte, bunicul său Trencavel[3] fusese asasinat de câțiva orășeni la porțile bisericii Sainte-

---

[1] Marie de Montpellier (1180-1213), una dintre soțiile regelui Pedro al II-lea al Aragonului, fiica lui Guillaume al VIII-lea de Montpellier și a Eudoxiei Comnena de Constantinopol. (n.tr.)

[2] În franceză în original, numele locuitorilor orașului Béziers. (n.tr.)

[3] Vicontele de Béziers Raimond I Trencavel, asasinat în anul 1167 de orășeni în interiorul bisericii Sainte-Madeleine din Béziers. (n.tr.)

Madeleine în timpul unei dispute asupra drepturilor cetăţeneşti. Episcopul, care îl sprijinea pe viconte, a scăpat ca prin minune doar cu câţiva dinţi sparţi. După doi ani, tatăl lui Raimond Roger Trencavel l-a răzbunat pe tatăl său, ajungând la un acord cu *les biterrois*, dar care a fost rupt imediat pentru ca vinovaţii de asasinat să fie masacraţi, iar nevestele acestora au fost predate mercenarilor săi aragonezi şi catalani exact în ziua Sfintei Magdalena. Cei executaţi au fost consideraţi eroi de către majoritatea populaţiei. Nu, *les biterrois* nu se supuneau cu uşurinţă.

– Şi eu cred că vor rezista, interveni Simon, dar dacă asediul se încheie prin negociere, atât catarii, cât şi valdezii şi ovreii vom fi predaţi cruciaţilor, şi adresându-i-se vicontelui, spuse: Stăpâne, vă cer permisiunea ca noi, ovreii, să ne refugiem în locuri mai sigure.

– Bernard, credeţi că plecarea ovreilor va descuraja rezistenţa oraşului? întrebă vicontele.

– Nu cred, răspunse tatăl meu. Simon are dreptate: dacă va fi o negociere, cruciaţii nu vor pleca de aici fără vărsare de sânge. Îi vor cruţa doar pe catolici.

– Pe de-altă parte, dacă oraşul rezistă, vor trebui să renunţe la asediu înainte de o lună, spuse vicontele. Slăbiciunea lor rezidă tocmai în numărul lor. Cum vor hrăni două sute de mii de combatanţi dacă proviziile din ţinut sunt închise în Béziers?

– Nu le va lipsi apa fluviului Orb, dar nici nouă, care avem puţuri săpate sub nivelul freatic. Nu vom pătimi de sete, iar ei nu vor avea timp să devieze cursul apei, a comentat tatăl meu. Luna august poate fi foarte călduroasă şi la mijlocul ei cei mai mulţi vor fi îndeplinit deja cele patruzeci de zile de serviciu adus cruciadei la care obligă Papa. Istoviţi şi flămânzi, se vor întoarce pe pământurile lor.

– Aşadar, Bernard, recomandaţi să rezistăm? întrebă vicontele.

– Dacă orăşenii sunt de acord să o facă, aşa cum cred că o vor face, trebuie să rezistăm. În această după-amiază, îi voi convoca pe consilierii oraşului în catedrala Saint-Nazaire.

Eu voi pleca imediat la Carcassonne ca să strâng trupe. Împreună cu nobilii mei de la Muntele Negru, cei din Minervois și Corbières[1], vom ataca ariergarda și proviziile asediatorilor, spuse vicontele. Hugo se va ocupa de recrutarea mercenarilor catalani și aragonezi. Sunt sigur că regele Pedro, chiar dacă nu va putea interveni, ne va ajuta.

Stăpâne, întrebă Simon, ce atitudine ați observat la cruciați? Se va putea ajunge la un acord? La vreo garanție pentru ovrei?

Vicontele schimbă o privire cu Hugo înainte de a răspunde. Când a făcut-o, a spus:

- Am fost cu Hugo la Montpellier, unde a ajuns deja cruciada. Am vrut să negociem cu Arnaut, legat papal și abate al Ordinului Cistercienilor. Nu a vrut să ne primească. Dacă opunem rezistență, trebuie să câștigăm. Aceasta este singura garanție de supraviețuire, atât pentru ovrei, cât și pentru creștini.

[1] Două localități din lunca fluviului Aude. (n.tr.)

21

„El lor ditz que's defendan a forsa e a vertu
que en breu de termini seran ben socorru."

[„Le-am spus să se apere cu forţă şi curaj,
căci în scurt timp se va întoarce ca să le vină în ajutor."]

Cântecul cruciadei, II-16

– Mai curând ne-am lăsa înecaţi în marea cea sărată decât să răsturnăm forma noastră de guvernământ, îi strigă unul dintre consilieri episcopului Réginald de Montpeyroux.

Un vacarm asurzitor în sprijinul acestor cuvinte răsună în interiorul bisericii Sainte-Madeleine, centrul de adunare a consiliului cetăţenesc.

Consilierii îi reprezentau atât pe micii nobili, cât şi breslele, iar acestea, pe cetăţenii afiliaţi lor prin ocupaţiile profesionale. Armurieri, blănari, ţesători, argintari şi zeci de-alte meserii erau reprezentaţi acolo de unii dintre membrii lor, grupaţi lângă flamurile breslelor pe care le înălţau cu mândrie. Băncile din biserică erau înţesate şi mulţi dintre ei trebuiau să stea în picioare.

– Dar chibzuiţi, insistă episcopul, care în urmă cu câteva zile se alăturase cruciadei la Montpellier cu scopul de a negocia cu legatul Arnaut, abate al Ordinului Cistercienilor,

salvarea orașului. În cele din urmă, obținuse cu greu un acord, cu speranța de a-i face pe orgolioșii *biterrois* să le vină mintea la cap. Dacă vă predați și vă supuneți autorității legatului și îi predați pe cei două sute douăzeci și doi de eretici catari și valdezi ai orașului, vă veți salva.

Nu vom accepta să ni se impună ceva nici din partea legatului și nici a Papei, răspunse un alt consilier. Zidurile noastre sunt puternice, avem oameni, arme, provizii ca să rezistăm...

Nebuni, nebuni... Episcopul își scutura capul, nevenindu-i să creadă. Consimțiți ori vă veți condamna familiile.

Nici Papa, nici abatele Ordinului Cistercienilor, nici cruciații, nici toată Biserica catolică în plen nu ne vor înmuia voința de oraș liber, strigă un altul.

Discursul fu întâmpinat cu un vuiet de aprobare.

– Béziers dă socoteală doar vicontelui, strigă un altul care, după veșmintele luxoase, scotea la iveală faptul că era un orășcan bogat. Și mai cu seamă când acesta ne respectă drepturile și libertățile. Nu Bisericii catolice îi revine dreptul de a ne impune supunere.

– Chibzuiți, insistă episcopul. I-am văzut, sunt zeci, sute de mii; vă vor nimici.

– Nu-l vom preda pe nici unul dintre locuitorii noștri, spuse altul care purta haine obișnuite de meseriaș. Nu contează ce religie ar avea, chiar dacă ar fi străin și ar fi în vizită. Acesta este un oraș liber, și așa va rămâne.

– Dacă va supraviețui, murmură ecleziarhul.

– Trupele din oraș vor ști să reziste, cruciații se vor sătura să îndure foamea și căldura la porțile cetății Béziers și se vor întoarce în Nord.

Mulțimea, înflăcărată, începu din nou să strige.

Episcopul, speriat de exaltarea cetățenilor *biterrois* hotărî să părăsească orașul ca să-i prezinte abatelui Ordinului Cistercienilor eșecul strădaniei sale și cu el plecară câțiva temerari, puțini la număr. Dar preoții hotărâră să rămână cu concitadinii lor ca să le dea ajutor spiritual în zilele grele ce aveau să vină.

Ceva asemănător se întâmplase în acelaşi loc și în după-amiaza anterioară. Vicontele și seneșalul său le-au prezentat consilierilor situaţia, iar aceştia au fost de acord să opună rezistenţă, sprijinindu-l pe seniorul lor în ciuda relațiilor încordate pe care le întrețineau uneori cu el, întotdeauna din pricina libertăţilor lor. Raimond Roger Trencavel, ca senior de Béziers, era obligat să apere orașul și a spus că va merge la Carcassonne, că îi va convoca pe nobili, pe aliatul său, contele de Foix, și că se vor angaja mercenari pentru întărirea trupelor. Cu toţii împreună vor alcătui o mare oaste pentru a-i ataca pe asediatori din ariergardă.

Vicontele i-a avertizat cu severitate că toţi trebuiau să se supună cu stricteţe ordinelor lui Bernard de Béziers, seneşalul său, care conducea apărarea în numele lui. Când și-a luat rămas-bun, i-a îmbărbătat spunându-le să reziste cu forţă și curaj, că el le va veni în ajutor.

Trebuia să plece în mare grabă, și Hugo a profitat de timpul scurt în care scutierii pregăteau caii ca să o întâlnească pe Bruna.

– Orașul este într-un foarte serios pericol, îi spuse el. Veniţi cu mine, curtea vicontelui vă va primi.

– Nu pot…, murmură ea, nu-l pot lăsa pe tatăl meu.

– Tatăl vostru este un om de arme. Va lupta mai bine dacă nu se va teme pentru voi.

– Nu, nu îl voi părăsi dacă este în pericol.

– Permiteți-mi să-i vorbesc, el vă iubeşte. Îl voi convinge să vă lase să plecaţi. Nu va fi greu.

– Eu sunt cea care nu vreau să-l părăsesc. De-altfel, zidurile noastre şi poziția oraşului deasupra fluviului ne apără. Nu ni se va întâmpla nimic.

– Stăpână, sunteţi doamna mea, ochii i se umplură de lacrimi. Eu ar trebui să rămân ca să vă ocrotesc, dar nu pot, am o misiune de îndeplinit.

– Voi aveţi o misiune de îndeplinit, eu am un tată pe care îl iubesc. Este seneșalul orașului. Fiica lui nu poate fugi; ar fi o ofensă pentru el și pentru oraş.

Hugo știa că doamna sa avea dreptate. Atunci, puse un genunchi pe pământ și îi sărută mâna. Ea îl mângâie tandru pe păr.

Puţin mai târziu, vicontele, însoţit de Hugo și de încă patru cavaleri, pleca în galop spre Carcassonne.

22

„So fo a una festa c'om ditz la Magdalena,
que l'abas de Cister sa granda ost amena
trastota entorn Bézers alberga sus l'arena."

[„S-a întâmplat de sărbătoarea numită a Magdalenei,
când abatele Cistercienilor soseşte cu mare oaste
şi în împrejurimile Bézierului își așază tabăra."]

Cântecul cruciadei, II-17

Béziers

Guillaume şi Amaury sosiră la Béziers în după-amiaza zilei de 21 iulie cu o avangardă a cruciaților călăuzită de oameni ai contelui de Toulouse. Orașul se înălța impunător în spatele zidurilor, cocoţat pe culmea unei coline la poalele căreia curgea prin partea de vest fluviul Orb, bogat în apă. Rămaseră la o distanță prudentă de fortificații şi de milițiile ieşite în apărarea ultimilor țărani rămași în urmă care veneau, cu turmele şi carele lor încărcate cu provizii, să se refugieze în oraş. Pe drum, constataseră că morile erau distruse şi că fusese ars tot ce ar fi putut servi ca hrană pentru invadatori și pe care localnicii nu îl putuseră căra cu ei.

– Vor să ne facă să îndurăm foamea, comentă Amaury zâmbind.

Guillaume ridică din umeri.

– Sperai ca vicontele să ne invite la cină?

Amaury râse din toată inima.

– Dacă ne-am fi prezentat cântând un cântec de trubadur acompaniați la vielă, poate că ne-ar fi invitat, răspunse el, dar așa cum suntem, înarmați până în dinți și cu chef de luptă, încălcând normele curtoaziei, nu cred că o va face.

– Ce susceptibil!

Și amândoi izbucniră în râs.

Explorară zona din afara zidurilor, ajungând la concluzia că porțiunea din est era singurul loc în care se putea instala tabăra cruciaților. Colina cobora ușor până la pârâul Saint-Antoine. Îl traversa un pod și pe deasupra se desfășura anticul drum roman care duce la Montpellier. Pe acest drum urma să sosească a doua zi de dimineață grosul cruciadei. O alee de plopi mărginea cursul noroios și aproape secat al pârâului. Lemnul lor va servi pentru mașinăriile de asediu, se gândi Guillaume. De cealaltă parte a albiei, terenul urca blând, acoperit de câmpuri lucrate, departe de bătaia arbaletelor și a balistelor din oraș. Acolo își vor putea instala corturile în liniște. Guillaume începu să-i repartizeze în mintea lui pe nobili după rangul și puterea lor. Ducele de Burgundia, contele de Nevers, cel de Saint-Paul și seneșalul comitatului Anjou în locurile cele mai netede și mai aproape de drum, iar în mijloc, abatele Ordinului Cistercienilor. Unchiul său, Simon de Montfort, împreună cu alți nobili prestigioși, dar de rang mai mic, și episcopii, puțin mai încolo…

Coborâră înspre sud-vest urmărind albia pârâului până la vărsarea lui în fluviul Orb. Acesta curgea larg, tumultuos, și singurul mod de a-l traversa, cu excepția bacurilor care, evident, nu vor fi puse în serviciul cruciaților, era anticul pod roman de la poalele orașului Béziers. Urmăriră în continuare cursul fluviului spre oraș, ale cărui ziduri se înălțau impunătoare,

cocoțate pe colină şi, mult mai sus de ele, turnul numit al Vânturilor și catedrala Saint-Nazaire. Se opriră brusc. Nu își puteau continua drumul fără să devină o țintă ușoară pentru orice arcaş de pe creneluri. Fâşia dintre fluviu și ziduri, inclusiv podul, erau în întregime apărate de sus. Un atac pe latura de vest era cu neputință, iar pe la sud, dată fiind panta până la ziduri, era la fel de dificil. Se întoarseră cercetând fortificaţiile oraşului de la o distanţă prudentă şi văzură că poarta spre Saint-Jacques era formidabil de fortificată. La fel erau şi porţile spre Saint-Gilles, Saint-Saturnin şi Saint-Guilhem, orientate spre est. Cu toate acestea, Guillaume și Amaury fuseseră de acord că acea porţiune din ziduri era singura care oferea posibilități. Își continuară plimbarea spre nord și apoi spre vest, unde îi opri iar fluviul Orb. Oraşul se cocoța din nou maiestuos pe colină, în spatele zidurilor. Soarele la asfinţit dădea tonalități roșiatice zidurilor, turnurilor de fortificație și bisericilor Saint-Aphrodise și Madeleine, în contrast cu verdele aleii de plopi și cu strălucirea fluviului.

– Ce oraş frumos! exclamă Guillaume.

A doua zi era 22 iulie, sărbătoarea Magdalenei și, la puţină vreme după răsăritul soarelui, au sosit cavalerii care, reprezentându-i pe seniorii lor, au negociat spaţiul şi amplasamentul pe care fiecare avea să-l ocupe în tabără. Treaba nu era lipsită de importanță, căci era vorba despre o chestiune de prestigiu pentru nobili. Dar oștile cruciaţilor erau adunate aproape de o lună, rangurile erau destul de bine stabilite și în curând amplasamentele s-au potrivit aproximativ la fel după cum anticipase Guillaume. Primul cort ridicat a fost marele pavilion al contelui de Nevers, care servea ca loc de adunare a conducătorilor cruciadei și punct de referință pentru toată tabăra.

Locuitorii oraşului puneau gratii la creneluri; o mulţime sfidătoare, în mod surprinzător în sărbătoare, îi observa pe cruciați, luându-i la rost şi vociferând plini de trufie.

Nobilii și cavaleria sosiră dimineața devreme și făcură o plimbare asemănătoare celei pe care o făcuseră cu o zi înainte cei doi veri, scutierii lor și călăuzele din Toulouse. Și, pe la mijlocul dimineții, începură să sosească trupele pedestre, mercenarii, tâlharii și gloata care îi însoțea. Fiecare se instală după cum erau plasați stăpânii lor, iar ceilalți, pe unde apucau. Și vulgul își avea propriile ierarhii, iar Vulpoiul, numit și Regele Tâlharilor, stabili locurile acestora.

La amiază, legatul papal îi convocă pe nobilii cei mai de vază în pavilionul contelui de Nevers. Trebuia să se cadă de acord asupra procurării, înmagazinării și raționalizării furniturilor pentru un asediu care promitea să fie îndelungat, și, de asemenea, asupra strategiei de asalt, căci Béziers va fi cu greu învins prin foamete și, dată fiind apropierea de fluviul care curgea pe la poalele zidurilor din vestul orașului, nici prin sete.

– Singura zonă vulnerabilă este la vest, afirmă contele de Nevers. Și un murmur aprobator dovedi acordul unanim. În toate celelalte puncte, înălțimea este atât de mare, încât mașinăriile noastre de asalt și arcașii ar fi în mare dezavantaj față de arbaletele, catapultele și balistele lor.

– Ar trebui să construim niște palisade dincolo de pârâul Saint-Antoine ca să apărăm tabăra, comentă contele de Saint-Paul.

– Eu cred că, în loc să ne fortificăm temându-ne de atacurile lor, ar trebui să fim noi aceia care să inițiem primul asalt chiar mâine, de îndată ce tabăra va fi instalată, argumentă Simon de Montfort. Fiecare zi care trece va fi o victorie pentru ei.

După o lungă dezbatere, nobilii căzură de acord să apere cu o palisadă doar mașinăriile de război, care urmau să fie montate a doua zi în fața orașului, și să se inițieze cât mai curând cu putință primul asalt, folosind tâlharii și mercenarii ca forță de șoc.

Cei doi veri reușiră să se strecoare în adunare, în spatele lui Simon de Montfort, temându-se pentru început că marii nobili vor pune prezența lor sub semnul întrebării. Cum

nimeni nu le atrăsese atenţia, aveau să se simtă din ce în ce mai satisfăcuţi, dat fiind că în felul acesta îşi statorniceau dreptul de a participa la viitoarele consilii de război, asemenea cavalerilor importanţi. Dar nu şi-au forțat norocul vorbind adunării; nu aveau prestigiu pentru aşa ceva şi o asemenea îndrăzneală i-ar fi costat eliminarea. Observau totul cu ochii măriţi, dar şi-au ascuns entuziasmul. Guillaume îl privi atent pe contele de Toulouse. Nu intervenea în dezbatere și se întrebă cum trebuie să se simtă individul acela, refăcându-se încă după bicele primite pe spinare cu o lună în urmă, călăuzind cruciaţii pe pământurile nepotului său, împotriva propriilor săi supuşi.

– Episcopul Réginald din Béziers le-a oferit cetăţenilor *biterrois* să-şi salveze viața dacă deschid porţile oraşului și ni-i predau pe eretici, spuse Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, ridicându-se deodată când dezbaterea lâncezea.

Până în momentul acela, nu spusese nimic şi părea că nu-l interesează discuţiile pe teme militare. Era cufundat în gânduri şi, când a vorbit, a făcut-o cu un glas puternic. Tonul şi inflexiunile vocii sale erau profetice.

– Au refuzat să primească dragostea creştinească a Bisericii de la Roma, bătându-şi joc de episcopul lor. Nu respectă mesajul lui Hristos și eu spun că trebuie să li se dea o lecţie ca să înveţe toţi în Occitania. Cine va opune rezistenţă cruciadei noastre va pieri.

Tăcerea era totală, iar Arnaut amuți pe când își plimba privirea peste chipurile celor mai de vază nobili. Nu a vorbit nimeni.

– Când vom cuceri oraşul, toţi locuitorii săi vor fi trecuți prin sabie. E voința lui Dumnezeu! făcu o pauză. Aşa vor învăța occitanii cei orgolioși să-și predea orașele fără să opună rezistență la *negotium pacis et fidei*. Oraşul care va opune rezistență va fi nimicit.

– Dar, abate, obiectă ducele de Burgundia, avem dovada că majoritatea cetățenilor *biterrois* sunt buni catolici.

E cu neputinţă să deosebim catolicii de eretici, spuse contele de Nevers.

- Ucideţi-i pe toţi, răspunse imediat Arnaut. Dumnezeu va şti să-i aleagă pe ai săi în ceruri.

O linişte grea îi pecetlui cuvintele.

23

„Ar'aujatz que fazian aquesta gens vilana,
ab lors penoncels blancs que agro de vil tela
van corren per la ost cridan en auta alena."

[„Ascultaţi ce au făcut acei oameni de rând,
care cu steaguri albe, din pânză ordinară,
au ieşit fugind şi ţipând să se arunce asupra oştirii."]

Cântecul cruciadei, II-18

Béziers, 22 iulie, ziua Sfintei Magdalena

Nu voi uita niciodată ziua morţii noastre. Acele imagini însângerate se întorc, revin întruna. Atacul, barbaria, ţipetele..., ţipetele răsună încă în coşmarurile mele, şi când luminile din acea zi de ruşine s-au stins, Bruna de Béziers şi tatăl ei încetaseră să mai existe. Împreună cu ei, a murit o lume de flori, de muzică, de cânt şi un oraş frumos, cu toţi locuitorii săi, masacraţi înlăuntrul lui.

– Priviţi, priviţi cum ai noştri le dau ce merită francilor! a strigat un mucos.

Casa noastră se ridica deasupra zidurilor oraşului şi, auzind strigătele, m-am precipitat la o fereastră de unde se vedea

pârâul Saint-Antoine şi, dincolo de el, câmpia unde francii îşi instalau roiul ameninţător a mii de corturi.

Pe podul care traversează pârâul şi conduce la poarta principală a oraşului Béziers, nişte băieţi din oraş loveau doi dintre acei zdrenţăroşi desculţi din şleahta francilor.

– Daţi-le, daţi-le! îi aţâţa scandalagiul de pe parapetele zidurilor oraşului. Aşa o să ştie cine suntem!

„Ce nebuni!“ m-am gândit. Chiar şi eu puteam înţelege că acest fapt nu va aduce nimic bun. Cum îndrăzneau să iasă tinerii aceia? Cu siguranţă că tatăl meu nu era la curent, el i-ar fi împiedicat, iar eu i-am blestemat pe orăşenii indisciplinaţi şi aroganţi.

Dar zidurile s-au umplut de oameni care îi aclamau şi îi aţâţau pe cei de jos.

– Întoarceți-vă! am recunoscut de îndată glasul tatălui meu, care înainta pe creasta zidului de apărare, impunându-se tumultului. Numaidecât! Ne puneţi pe toţi în primejdie!

Acei ticăloşi de provocatori franci, arătându-şi dosurile şi folosind cele mai murdare insulte, reuşiseră ceea ce vorbele bune ale episcopului, mai întâi, şi ameninţările sale cu moartea, după aceea, nu obţinuseră: deschiderea porţilor. Cu aroganţa lor prostească, un grup de tineri de-ai noștri hotărâseră să le dea o pedeapsă exemplară fanfaronilor din cealaltă tabără şi au ieşit după ei în goana mare, cu nişte steaguri albe improvizate din pânză ordinară, cu lănci şi beţe, urlând cât îi ţinea gura, crezând că îi vor speria în felul acesta ca pe nişte vrăbii pe arătură.

Nebunii aceia, apropiindu-se periculos de tabăra cruciaţilor, au ajuns din urmă doi tâlhari şi, îmbărbătaţi de strigătele mulțimii de pe zidurile oraşului, i-au călcat în picioare pe nefericiţi, aruncându-i în pârâu. Dar când au băgat de seamă mişcarea gloatei pe celălalt mal, era deja prea târziu. Cel numit Regele Tâlharilor, care poate că pusese totul la cale, îşi aţâţa oştile la atac. În mare goană, o masă enormă de oameni desculţi, zdrenţăroşi şi pe jumătate dezbrăcaţi, înarmaţi doar

cu măciuci şi beţe ascuţite în chip de lănci, s-a năpustit cu toată viteza asupra podului. Dar erau încă şi mai mulţi ascunşi între tufele de pe malurile pârâului care s-au ivit vociferând. Băieţii noştri au început să fugă spre poarta întredeschisă, căutând să se salveze.

– Închideţi poarta! a poruncit tatăl meu, iar locotenenţii săi îşi trecură ordinul unul altuia. Nu are importanţă, proştii ăia să rămână pe dinafară.

Mi-am dat seama că însuşi tatăl meu era speriat şi că mersul său, până în momentul acela sigur, devenise deodată ezitant, pe când dădea ordine ofiţerilor săi.

– Toţi arcaşii la zidul dinspre Răsărit! La arme, la arme!

Cred că atunci a înţeles. S-a răsucit câteva clipe şi i-am văzut privirea blândă, aceea pe care mi-o dedica doar mie, şi mi-a trimis un gest de adio înainte de a pleca la moarte. Nu îi mai zâmbisem de la discuţia noastră despre Hugo, aproape că nu i-am vorbit ca să fac presiuni asupra lui şi, în momentul acela, gândul că ar putea muri fără sărutul meu m-a înspăimântat. Mi se sfâşia inima.

Nu ne-am mai întâlnit; aceea a fost despărţirea noastră, de două ori tristă. Îmi amintesc expresia lui, pentru o clipă drăgăstoasă, privindu-mă, şi apoi aspră, pornind spre bătălie. Încă îl mai văd, uneori, când închid ochii.

Clopotele bisericilor au început să dea alarma şi apărătorii noştri, înarmându-se în grabă, au ocupat partea de sus a zidurilor. Nimeni nu se aştepta la aşa ceva, asediul nici măcar nu fusese stabilit, nu eram pregătiţi.

Eu am hotărât să urc pe culmea turnului casei noastre fortificate, cea care în oraş era denumită castelul vicontelui, ca să văd mai bine ce se petrecea. Pe scară, m-am întâlnit cu doica şi cu verişoara mea Guillemma, care, înspăimântate, m-au întrebat ce se întâmplă.

– Cruciaţii ne atacă! am răspuns eu pe când începeam să urc scările din turn.

Când am ajuns sus, am privit spre poarta către Saint-Guilhem. Încă nu a putut să fie închisă și îi vedeam pe ai noștri luptând împotriva liotei de cruciați care forțau intrarea. De sus, arbaletrierii și arcașii trăgeau, ceilalți aruncau cu pietre, dar nu păreau să-i poată opri. Mii de dușmani traversau podul sau săreau peste pârâu ca să urce pe maluri. Purtau scări, fapt ce era inevitabil. Am văzut că se purtau deja lupte în interiorul orașului și că francii continuau să intre pe poarta aceea deschisă care ne secătuia. Cele mai bune resurse ale noastre erau acolo, în încercarea de a o închide, dar acest fapt reducea din puterile acestei porțiuni din zid și în curând tâlharii au sprijinit scările de ea și au început să urce.

Dar când am privit spre tabără, m-am îngrozit văzând sutele de mii de oameni care alergau spre noi din toate direcțiile cu scările lor rustice de asalt. Niciodată nu mai văzusem atâția oameni laolaltă; erau de zece ori mai mulți decât locuitorii orașului. Erau atât de numeroși încât acopereau complet ogoarele dimprejur. Clopotele încă mai băteau, iar vacarmul era asurzitor.

– Doamne Dumnezeule! am auzit-o exclamând pe verișoara mea lângă mine. Suntem pierduți.

A izbucnit în hohote de plâns.

Și acolo, pe culmea turnului, într-un oraș blestemat și condamnat cu câteva clipe mai înainte la sânge, la foc și la distrugere, într-un moment anterior sfârșitului tuturor momentelor, ne-am îmbrățișat, tânguindu-ne și plângând pentru viitorul, pentru sfârșitul scurtelor noastre vieți.

Printre lacrimi am văzut acel furnicar monstruos înaintând flămând și imparabil ca să ne devoreze. M-am rugat pentru tatăl meu, pentru noi, pentru oraș. Îl imploram pe Domnul Nostru Iisus Hristos să ne primească în împărăția Lui.

24

„E cels de la ost cridan: «Anem nos tuit armar
la doncs viratz tal preisha a la vila intrar».“

[„Iar cei din oaste au strigat: «Iute, să ne înarmăm,
căci gloata dă năvală de-acum în oraş».“]

Cântecul cruciadei, II-9

BÉZIERS, 22 IULIE

– Tâlharii atacă Béziers! strigă un soldat întrerupând dezbaterea.

În liniştea uimită care îi urmă, Guillaume putu să audă clar clopotele dând alarma şi glasurile mulţimii.

Nobilii care erau în continuare adunaţi în amplul pavilion al contelui de Nevers, ca să cadă de acord asupra asediului şi a cuceririi oraşului, îl priveau uimiţi pe mesager. Nici berbece, nici *gatas*[1], nici catapulte, nici turnuri de asalt, nici genişti; zdrenţăroşii aceia se năpusteau de-a dreptul, fără nici un fel de cunoştinţe, asupra oraşului.

---

1 Mijloc de apărare care servea pentru acoperirea soldaţilor la apropierea de ziduri (n.a.).

– Afurisitul de Vulpoi! exclamă contele de Nevers, referindu-se la cel numit Regele Tâlharilor, căruia aceştia i se supuneau, când hotărau ei să i se supună cuiva.

– Porcul ăla ne-a luat-o înainte, vrea să ne lipsească de glorie şi de prada de război! strigă Simon de Montfort.

– Adunaţi trupele numaidecât, să intrăm în oraş! porunci ducele de Burgundia.

Privirea lui Guillaume se încrucişă cu a vărului său. Văzu un zâmbet fericit pe chipul lui şi îi spuse: „Să mergem"; se alăturară celor care se îmbrânceau ca să iasă cât mai curând cu putinţă din cort.

Afară, totul era doar strigăte şi învălmăşeală. Oameni în căutarea armelor, a cailor, rătăciţi de grupul lor, agitaţi, alergau dintr-o parte într-alta. Larma era atât de mare, încât Guillaume de-abia putea distinge din când în când bătaia disperată a clopotelor din cetate. Privi spre oraşul înălţat pe o colină şi putu să vadă că se dădeau deja lupte pe metereze. A ştiut că Béziers era pe cale să cadă în mâinile tâlharilor.

– Trebuie să-i găsim pe seneşalul Bernard şi pe fiica sa, Doamna Privighetoare! îi aminti Amaury de Montfort vărului său în vreme ce, călare pe armăsarii lor, îşi deschideau drum pe podul înţesat de trupe spre poarta către Saint-Guilhem, unde se îngrămădeau cai, sergenţi şi pedestraşi încercând să pătrundă în oraş.

– Nu-ţi face griji, nimeni nu va supravieţui în oraş, răspunse Guillaume.

– Chiar şi aşa, vreau să-i predau personal abatelui Ordinului Cistercienilor capetele celor doi, ca să ştie că mi-am ţinut cuvântul. Mi-ai promis ajutorul.

– Bizuie-te pe mine, spuse Guillaume, căzut pe gânduri. Nu va fi greu să dăm de el, dar găsirea doamnei, cu descrierea neînsemnată pe care o avem, va fi o sarcină complicată.

– Casa ei este cea mai mare din Béziers, i se spune castelul vicontelui. E fortificată, are cel mai mare turn de apărare din

oraş şi este lipită de zid. Priveşte, e aceea, şi arătând spre colţul de sud-est al zidurilor oraşului, adăugă: Acolo va fi doamna şi, dacă avem îndoieli, oricând vom putea face să vorbească un servitor.

– Dacă o să ajungem la timp să găsim vreunul în viaţă, răspunse Guillaume.

Au întins pasul şi, când au ajuns la poarta spre Saint-Guilhem, au reuşit să-şi facă loc printre pedestraşi, mulţumită faptului că, dând pinteni cailor, aceştia s-au ridicat în două picioare, intimidându-i pe cei care mergeau pe jos. Scutierii lor îi urmăreau anevoie, dar pedestraşii din trupa lor de mercenari, comandaţi de sergenţi, au rămas în urmă printre soldăţimea care încerca să intre îmbulzindu-se.

– La castelul vicontelui! le porunci Amaury de Montfort înainte de a-i lăsa în urmă pe oamenii săi.

Nimeni nu-i hăituia de la crenelurile zidurilor, şi semnele bătăliei prin care a fost forţată intrarea erau la vedere. Cadavrele se îngrămădeau chiar în pragul oraşului, în mijlocul străzii, împiedicând deschiderea completă a porţilor, fără ca nimeni să se fi îngrijit să le dea la o parte din drum. Cele ale tâlharilor se deosebeau după îmbrăcămintea mizerabilă şi mulţi dintre ei erau străpunşi de săgeţi, în vreme ce cadavrele apărătorilor purtau veşminte scumpe şi apăreau zdrobite de măciucile învingătorilor lor neciopliţi.

– Să mergem, să mergem! striga Amaury. Trebuie să ajungem la casa fortificată a seneşalului înaintea acestor pierde-vară.

Pe măsură ce intrau pe străzi, au văzut primele jafuri. Grupurilor de tâlhari nu le mai păsa de ce ar mai avea de făcut, ca să prade casele bogate ale neguţătorilor. Un grup se certa pentru nişte preţioase baloturi de ţesături, în vreme ce alţii scoseseră în stradă nişte butoaie şi se veseleau, înfruptându-se din vin.

În unele case de la următorul colţ de stradă încă se mai opunea rezistenţă. Un grup folosea nişte bârne de lemn în chip

de berbece ca să dărâme poarta unei case mari, în vreme ce de la ferestre nişte femei aruncau cu pietre şi unelte asupra asediatorilor. Aceştia strigau că le vor arde pe rug ca eretice şi câte unul urla de durere, fiind nimerit de vreun obiect. Trosnetul lemnului zdrobindu-se anunța începutul sfârşitului rezistenței, în vreme ce una dintre femei, nimerită de o săgeată a asediatorilor, urla, ascunzându-se înăuntru.

Hotărâţi să obţină capetele pe care abatele Ordinului Cistercienilor le dorea atât de mult, cei doi veri îşi continuară drumul fără să le pese de sfârşitul anunţat al acestei ciocniri, dar nu putură să se împiedice să pună frâu cailor la scena următoare.

Mai întâi, li s-a părut că văd ceva căzând de la cel de-al doilea etaj al unei locuinţe de pe acea porţiune de stradă. Gloata alcătuise un cerc şi cânta în cor un cântec obscen, în vreme ce dinăuntru se auzeau urlete sfâşietoare. Apropiindu-se, plânsul unui copil de ţâţă, ce fusese aruncat pe fereastră, se distingea mai presus de larmă. Guillaume nu se putu împiedica să simtă un fior atunci când impactul cu pământul făcu să înceteze plânsul micuţului. Văzură că în spaţiul deschis în mijlocul mulţimii zăceau deja mai multe persoane azvârlite pe fereastră. Oamenii de jos au răcnit când la o fereastră s-a profilat trupul tânăr şi dezgolit al unei fete. O fi fost mama şi ţipa să fie lăsat în pace un copilaş de vreo doi ani, descompus de plânsul înspăimântat, pe care încerca să-l ocrotească. Trupul ei alb şi plin de rotunjimi dovedea că a trăit apărată de soare şi bine hrănită, spre deosebire de feţele arse de soare ale tâlharilor care o hărţuiau. Guillaume se simţi foarte aproape de fată, care îi amintea de sora lui, şi măruntaiele i se răsuciră de ură şi de scârbă faţă de zdrenţăroşii care o maltratau. Cum de îndrăzneau ticăloşii aceia?! Pentru tânăr, faptul acela tulbura ordinea divină a castelor; nici măcar într-un război nu se putea îngădui ca scursurile societăţii să-i atace pe cei superiori lor. Nici chiar dacă aceştia ar fi fost eretici.

Sus, lupta s-a decis în mod inevitabil atunci când unul cu un râs ştirb a aruncat în gol copilul, urlând. Şi imediat, fără să poată fi oprită, frumoasa femeie goală, fără îndoială, mama, a sărit în urma copilului, dorind parcă să-l ajungă în zbor, ocrotindu-l în ultima sa clipă.

Guillaume de Montmorency îşi făcu semnul crucii şi murmură o rugăciune, în vreme ce ochii îi erau înecaţi în lacrimi. I se strânsese inima lui de războinic şi de-abia îşi putea stăpâni suspinele de plâns. Şi când auzi gloata de scursuri comentând, în argoul lor mizerabil care strica limba oil, dacă cei de sus or fi avut timp să o violeze pe fată sau dacă aceasta le-o fi scăpat neatinsă, simţi dorinţa de a se năpusti asupra lor cu amândouă mâinile.

– Să mergem, înainte ca Doamna Privighetoare să ne scape, îi spuse el vărului său Amaury, ca să evite tentaţia.

Acesta privea fascinat cadavrele de pe jos de la înălţimea pe care i-o asigura şaua calului său. Guillaume evită să-l privească în ochi ca să nu-şi trădeze emoţia, dar vru ca lucrurile să fie foarte clare:

– Când o vom ucide, va fi cu lovituri de spadă. Fără umilire, cu tot respectul cuvenit.

– N-ar fi mai bine să-i tăiem gâtul cu un pumnal? întrebă vărul său.

– Nu ştiu, răspunse Guillaume şovăind. N-am învăţat niciodată cum se ucide o doamnă.

25

„Li borzes de la vila viro.ls crozatz venir,
e lo rei dels arlotz que los vai envazir
e ls truans els fossatz de totas pertz salhir.“

[„Târgoveţii din oraş îi văd de-acum pe cruciaţi sosind
şi pe Regele Tâlharilor care vine să-i cotropească,
şi pe pungaşi, sărind din toate părţile peste şanţuri.“]

Cântecul cruciadei, II-20

Din turn, spectacolul era înspăimântător. Apărătorii porţii spre Saint-Guilhem fuseseră depăşiţi, iar asediatorii, cu miile, ca o gigantică oştire de furnici, se năpusteau peste şanţuri, se căţărau pe ziduri, veneau în acelaşi timp de peste tot.

Am ştiut că oraşul era pierdut, la fel ca şi locuitorii lui. Îmbrăţişată cu verişoara mea, plângând în hohote, am înţeles că prevestirile Sarei aveau să se împlinească. Şi mi-am amintit enigmaticele cuvinte pe care mi le-a şoptit la ureche pe când doica mea trăgea de mine, ultima dată când ne-am văzut: „Tăiaţi-vă părul, îmbrăcaţi-vă în oţel“.

Acum înţelegeam ceea ce înainte cu câteva zile fusesem incapabilă să pricep; „ca un băiat“, m-am gândit eu atunci, şi mi-am spus că, dacă aş fi flăcău, aş lupta alături de tatăl meu, persoana pe care o iubeam cel mai mult.

Singurul meu frate a murit la 13 ani din pricina unei căzături de pe cal. Poate de aceea tatăl meu mă trata uneori ca pe fiul pe care îl pierduse. Am fost întotdeauna foarte legați și, fiind el șeful militar din Béziers, se juca des cu mine cu armele. Îl însoțeam și la vânătoare, iar el insista ca eu însămi să fiu aceea care își pregătea harnașamentul și îngrijea calul. Am simțit o dorință nestăvilită de a-l vedea pentru ultima dată, de a-l îmbrățișa înainte de a muri, de a-mi face iertate necuviințele, de a fi cu el atunci când gloata se va năpusti asupra noastră.

Am coborât în fugă din turn și m-am trezit că doica mea ne aștepta, frângându-și mâinile, îngrijorată.

– Tăiați-mi părul, i-am cerut eu. Voi lupta alături de tatăl meu.

– Dar, Bruna, a protestat ea, sunteți doamnă, nu bărbat.

– Doamnă sau bărbat, azi vom muri. Vă rog, faceți ce vă spun.

– Să nu comiteți vreo nebunie, să ne refugiem în catedrală. Vom fi în siguranță în lăcașul sfânt ocrotit de răgazul lăsat de Dumnezeu.

– Mergeți voi, eu plec la tatăl meu.

Discuția s-a prelungit câteva minute, dar femeia era înspăimântată și graba de a se simți în siguranță în biserică a făcut-o să cedeze cu o relativă ușurință. Cu o oală de bucătărie în chip de bonetă, am pus-o să-mi taie părul de jur împrejur, așa cum făceau pajii. Părul a fost aruncat pe foc, iar eu am căutat acolo unde știam că tatăl meu păstra armele fratelui meu.

Când mi-am luat rămas-bun de la doica și de la verișoara mea Guillemma, aveam înfățișarea unui băiat îmbrăcat ca de război. Cămașă și pantaloni de lână, coif, o cămașă de zale care îmi ajungea până la genunchi, pumnal la cingătoare și o spadă scurtă. Doica mea a șoptit în limba ei oil că sunt nebună și sfinții să mă apere. Ne-am despărțit toate trei printre lacrimi și îmbrățișări, iar ele au plecat în fuga mare spre catedrală. Eu m-am îndreptat cu pas grăbit către porțiunea din ziduri unde îl văzusem pe tatăl meu ultima dată, dar, când am urcat treptele care conduceau la parapetul zidului, am văzut că, acolo sus, se purta de-acum lupta corp la corp. Căzuseră mulți dintre cei din

Béziers, iar tâlharii care urcau scările de lemn proptite în partea exterioară a fortificațiilor noastre ajungeau cu duiumul pe centura zidurilor, cea care conducea la poarta spre Saint-Saturnin și continua spre cea către Saint-Guilhem. Într-acolo plecase tatăl meu. Și, văzând eu acea mulțime ostilă, mi-am dat seama, tulburată, că era târziu, că nu aveam să-l mai revăd niciodată în viață.

Ai noștri rezistau anevoie la acea avalanșă, iar eu nu știam cum să le țin piept asediatorilor. Unul dintre ei, îmbrăcat într-o piele care îi acoperea o parte din tors și ajungea până la mijlocul pulpei, mi-a ars o lovitură cu sulița, pe care cu greu am putut să o evit printr-o săritură. Lângă mine cădea zdrobit de lovituri de măciucă un băiat pe care l-am recunoscut ca fiind ajutorul unui geambaș de catâri din oraș.

– Zidul este pierdut, să ne apărăm în case, strigă un bărbat care tocmai cobora treptele pe care eu le urcasem cu o clipă mai devreme. Mi-am dat seama că era Gilles, argintarul care avea tarabă în piață.

Cuprinsă de panică, l-am urmat instinctiv și, când am ajuns jos, mi-am dat seama că cei care veneau în urma noastră nu mai erau ai noștri. Scăpaserăm doar noi doi.

M-am gândit să mă alătur doicii și verișoarei mele, dar o liotă de tâlhari care veneau pe strada care ducea la catedrală m-a făcut să renunț. Am alergat în direcție opusă, dar Gilles rămânea în urmă și o săgeată l-a nimerit în pulpă. A căzut cu un țipăt ascuțit, în vreme ce mulțimea se arunca asupra lui. Am alergat fără speranță, din pur instinct, întârziind tragicul destin care mă aștepta și, când am văzut celălalt capăt al străzii blocat de dușmani, m-am repezit într-o casă cu porțile larg deschise. Avea un patio amplu și mi-am dat seama că mă aflam în palatul familiei Maureilhan, una dintre cele mai nobile din Béziers. Am văzut că animalele erau încă în grajduri și că în bucătărie ardea focul, dar totul indica faptul că locul fusese abandonat în mare grabă.

– Aici s-a ascuns cineva! am auzit eu strigându-se.

Şi când m-am întors, am văzut conturul unui grup acoperind golul porţii prin care tocmai intrasem în casă. Gâfâind din pricina alergării şi a greutăţii cămăşii de zale, am urcat scările care duceau din patio la primul etaj. Mă gândeam că poate voi reuşi să ajung pe terasă şi de acolo să sar în altă clădire.

Dar, căutând scara pentru nivelul de sus, m-am trezit într-un salon care ţinea loc şi de dormitor, cu fereastră la stradă. Am vrut să ies de acolo, dar forfota tâlharilor care urcau deja scările m-a făcut să mă gândesc că era mai bine să mă ascund în spatele draperiilor care despărţeau patul de restul încăperii. Prea târziu, erau deja la uşă. Desculţi, îmbrăcaţi în zdrenţe, cu zâmbete însetate de sânge, purtând arme, unele smulse apărătorilor oraşului, au ţipat încântaţi văzându-mă.

– Este aici, am pus mâna pe el!

Am ştiut că mi-a sunat ceasul. Nu-l voi mai vedea niciodată pe tatăl meu, deşi, mai mult ca sigur, o fi murit deja. Acum era rândul meu şi căutam mângâiere în gândul că peste o clipă mă voi alătura lui, mamei şi fratelui meu în ceruri. Dar, înainte, trebuia să sufăr cumpăna morţii. Am văzut doi dintre acei zdrenţăroşi, unul tânăr şi altul mai în vârstă, care se năpusteau asupra mea şi, instinctiv, am scos pumnalul. Aceasta i-a făcut să dea un pas îndărăt.

– Ia uită-te la flăcăiandrul ăla, a râs cel mai bătrân, un tip uscăţiv, la vreo 40 de ani, chel, măsliniu şi zbârcit. O să ne distrăm.

– Ce obraji frumoşi are puştiul! a adăugat un individ burtos care ţipa, zeflemitor. O fi având nişte buci durdulii.

Un bărbat tânăr, poate de vârsta mea, a început să mă alerge cu o lance până când am dat cu spatele de perete. Încercam să deviez tăişul cu braţul stâng protejat în zale de oţel, dar nu puteam face prea mult. Se jucau cu mine.

– Lăsaţi-mă în pace sau îl voi trimite cel puţin pe unul dintre voi în infern, am spus eu, adunându-mi tot curajul şi ştiind că era o bravadă inutilă. În mod instinctiv, am făcut-o în

limba pe care o vorbeau ei, cea pe care o învățasem de la mama și de la doica mea.

S-au oprit, nu de teama amenințării mele, ci din pricina surprizei.

– Ereticul ăsta știe să vorbească în oil, exclamă slăbănogul, care părea conducătorul lor.

– Și vorbește ca un domn! spuse grasul în zeflemea.

– Întotdeauna mi-am dorit să i-o trag în fund unui nobil franc! a țipat un altul din grup și un hohot de râs i-a omagiat vorbele nerușinate.

Mi-am dat seama că expresiile lor de amuzament crunt se umpleau de ură și și-au reluat hărțuiala cu și mai multă înverșunare. Cel cu lancea s-a străduit cu o lovitură pe care am eschivat-o, sărind într-o parte. Atunci, am simțit o durere puternică în brațul drept și am văzut cum pumnalul cade odată cu măciuca pe care o aruncaseră înspre mine.

Nu mai aveam cu ce să mă apăr și m-am uitat pe fereastră ca să sar de acolo, dar am șovăit o clipă și grasul s-a aruncat asupra mea și m-a luat în brațe cu un hohot de râs. Mirosul lui îmi făcea greață și mi-a părut rău că îmi lipsise curajul să mă arunc în gol.

Am vrut să dau din picioare, am vrut să opun rezistență, dar era mult mai puternic și a început să mă târască spre pat în entuziasmul general. Am dorit să mor cât mai degrabă cu putință, m-am rugat pentru asta. Am încetat să mă mai zbat, am închis ochii și am căutat înlăuntrul meu chipul zâmbitor al iubitului meu tată, al mamei și al fratelui meu, amintirea vremurilor când eram cu toții împreună, când eram fericiți. Precum și figura iubitului meu, a lui Hugo.

Îmi doream să leșin, să dispar, ca acea clipă de grea cumpănă să se termine cât mai curând, ca agonia să-mi fie scurtă.

Dumnezeu a dat ascultare rugăminții mele și, după o clipă, Bruna de Béziers a încetat să mai existe.

26

„Li ribaut foron caut, no an paor de morir:
tot cant pogrom trobar van tuar e ausir
e la grans manentias e penre e sazir.“

[„Tâlharii, învălmăşindu-se, nu se tem de moarte:
ucid pe oricine le iese în cale
şi cară după ei bogatele prăzi jefuite.“]

Cântecul cruciadei, II-20

Când cei doi veri ajunseră la palatul fortificat al seneşalului din Béziers, pungaşii tocmai doborau porțile la pământ. Le-au strigat să se dea la o parte, au dat pinteni armăsarilor și au sărit peste buștenii de lemn. Patioul era pustiu și aspectul casei te făcea să te gândeşti că ocupanții ei fugiseră.

– Fir'ar să fie! exclamă Amaury. Cum îi spun eu abatelui Ordinului Cistercienilor că Doamna Privighetoare a scăpat din cuib?

– Nu va scăpa! Vor muri cu toţii azi, îl liniști Guillaume. Să căutăm vreun servitor care să o cunoască şi care să ne ajute să o găsim vie sau moartă.

Tâlharii se porniseră deja să jefuiască palatul şi Guillaume le-a promis câteva monede dacă îi aduceau pe cineva în viaţă. Aşteptară câteva minute în vreme ce se auzea forfota, dar, cum

nimeni nu a cerut recompensa și nici țipete nu s-au auzit, au înțeles că acolo nu mai rămăsese nici unul dintre locuitori.

Și acum ce facem? se întrebă Amaury.

Seneșalul va fi ușor de găsit, spuse Guillaume. S-o fi luptând pe ziduri. Povestea cu doamna e mai complicată. Trebuie să găsim pe cineva încă în viață care să o poată recunoaște.

Trebuie să ne grăbim.

De acord, admise Guillaume. Du-te să-l cauți pe seneșal, eu mă voi duce după doamnă și ne vom întâlni aici de îndată ce îi vom găsi.

Guillaume de Montmorency își îndreptă calul pe stradă în jos observând cum un grup de pungași fugea.

– Aici s-a ascuns cineva! striga cel care părea că îi conduce, în vreme ce arăta spre o casă mare.

Cavalerul își îmboldi animalul; dacă se grăbea, ar putea în sfârșit să găsească vreun supraviețuitor.

Intră în patio și descălecând, fără să mai piardă o clipă, urcă scările din două în două spre locul de unde se auzeau vocile. Era o încăpere amplă și, în fund, lângă un pat, cu spatele la perete, un băiat purtând o cămașă de zale puțin cam largă pentru el încerca să se apere cu un simplu pumnal de un grup de zdrențăroși.

– Lăsați-mă în pace sau îl voi trimite măcar pe unul dintre voi în infern, amenința puștiul cu voce tremurătoare și subțire.

Guillaume se miră auzindu-l vorbind o limbă oil aristocratică și, pentru o clipă, se întrebă dacă indivizii aceia nu or fi atacând cumva vreun mic paj franc. El îi cunoștea practic pe toți nobilii franci importanți, dar nu pe cei de rang inferior sau mai tineri.

Tipii aceia se jucau cu băiatul; l-au dezarmat fără nici o dificultate și, în entuziasmul general, un individ mătăhălos îl trăgea spre pat.

Guillaume se indignă. Cum îndrăznea liota aceea de scursuri să agreseze un nobil care vorbea ca el?

– Opriți-vă! strigă el. Lăsați-l pe puști chiar acum.

Tâlharii îl priviră uimiţi. Erau cinci şi, văzând că Guillaume era singur, zâmbiră; nu părea să le impună respect.

Bărbatul mătăhălos îl ţinea pe puşti strivit în pat, iar altul mai uscăţiv îi spuse:

– Hai să-i dăm ce merită ereticului ăstuia. E mai bine să vă vedeţi de treburile voastre.

Guillaume cântări situaţia stăpânindu-şi mânia pe care i-o pricinuia să vadă că scursurile acelea îndrăzneau să atace pe cineva care vorbea ca un superior. Îşi spuse că, dacă puştiul era din aristocraţia francă, era de datoria lui să-l salveze, dar, dacă era vorba de un occitan care vorbea limba oil, cu atât mai mult; îi putea fi de mare folos.

– Lăsaţi-mi-l mie! răcni el cu toată puterea. Rămâne în custodia mea.

Acum îl cântăreau cu toţii din priviri. Guillaume observă cum cei cu lănci îl ţinteau, iar ceilalţi îşi încleştau mâinile pe arme.

– Du-te la naiba! exclamă slăbănogul arătându-şi dinţii.

În fracţiuni de secundă, Guillaume de Montmorency îşi calculă execuţia următoarelor sale mişcări. Fără să mai rostească vreun cuvânt, îşi scoase spada din teacă cu mâna dreaptă, îi alătură acesteia şi stânga pentru a aplica o forţă şi mai mare şi, cu arma aceea capabilă să taie o cămaşă de zale de oţel şi să crape scuturi, îi repezi băiatului cu lancea o lovitură cu tăişul cu toată furia pe care i-o pricinuia neobrăzarea acelor indivizi. Reteză braţul care ţinea suliţa la nivelul încheieturii mâinii. Când tipul uscăţiv care comanda vru să reacţioneze, era deja prea târziu. Guillaume îl doborî la pământ cu o lovitură mortală cu amândouă mâinile în gât. Atunci, băiatul ciung începu să urle, şi el fu nevoit să sară într-o parte ca să evite lovitura de lance, dar reuşi să despice mânerul armei cu spada. Văzu frica în ochii duşmanilor săi şi strigă către ei:

– Plecaţi de-aici chiar acum dacă vreţi să rămâneţi în viaţă, îşi susţinea spada cu amândouă mâinile, hotărât să atace din nou.

– Eu plec, îngăimă grasul, dând drumul băiatului; nu mă omorâţi, stăpâne.

Lasă arma și fugi de-aici cât te țin picioarele.

Tipul îi dădu ascultare și același lucru făcură și ceilalți luându-l cu ei pe rănit, care încetase să mai urle și, livid, era pe punctul de a leșina.

Guillaume se apropie de puști asigurându-se că ceilalți nu apăreau din spate. Acesta îl privea, ridicându-se din pat cu ochi apoși, dar foarte holbați.

– Cum te cheamă?

– Peyre, răspunse acesta cu voce slabă.

– Ești occitan?

– Da.

Guillaume se felicită pentru norocul său. Nu numai că îi căzuse în mâini cineva care îl putea ajuta să o găsească pe Doamna Privighetoare, dar, pe deasupra, vorbea perfect atât limba oc, cât și limba oil. Era persoana potrivită pentru a încununa cu succes căutarea pe care i-o încredințase abatele Ordinului Cistercienilor.

– O cunoști pe doamna Bruna, fiica lui Bernard de Béziers, cea căreia i se spune Doamna Privighetoare?

– Da.

– Cine este tatăl tău?

– Bota de Maureilhan.

Răspunsurile băiatului erau cele corecte, dar Guillaume nu vru să-și manifeste satisfacția. Îl prinse de cămașa de zale și îl atrase spre el până când chipurile lor ajunseră foarte aproape.

– Ar trebui să te ucid chiar acum, ereticule, mormăi el.

– Ucide-mă, dacă vrei, răspunse puștiul, care părea să fi depășit limita spaimei; nu-mi pasă, dar nu mă insulta, eu sunt un bun catolic.

– Ei bine, nu i-ai dat ascultare Papei.

Băiatul ridică din umeri.

– Ba i-am dat, după câte știu eu.

Guillaume înțelese că nu avansa pe calea aceea și fu mai direct.

– Vrei să trăiești?

Peyre îl privi în ochi fără să răspundă și cavalerul luă drept bun faptul că dorea într-adevăr.

– Atunci, jură-mi pe mântuirea sufletului tău și pe onoarea ta de viitor cavaler că mă vei sluji în schimbul vieții tale, iar eu te voi scoate de aici.

Puștiul continua să-l privească fără să reacționeze.

– Jură ori te ucid chiar aici! îi strigă Guillaume zgâlțâindu-l.

– Jur!

– Bine, spuse cavalerul, satisfăcut, trebuie să plecăm degrabă. Ascultă: din acest moment, te numești Pierre, nu Peyre, și ești un văr al meu de departe, un Montmorency, și ești pajul meu.

Băiatul făcu un gest nepăsător.

– Și ia-ți pumnalul și să-l ții mai bine data viitoare.

Coborâră în patio, unde tâlharii stivuiau tot felul de unelte casnice, iar Guillaume îl urcă pe Pierre pe crupa armăsarului său ca să o caute, în orașul în agonie, pe Doamna Privighetoare.

27

„E li un e li autre an entre lor empris
que a calque castel en que la ost venguis
que no's volguessan rendre, tro que l'ost les prezis
qu'aneson a la espaza e qu'om les aucezis."

[„Şi unii, şi alţii (nobili şi clerici) s-au înţeles
ca, la fiecare fortăreaţă pe care oastea o va asedia,
care nu se va preda şi pe care oastea o va lua,
toţi locuitorii să fie trecuţi prin spadă."]

Cântecul cruciadei, II-21

Aproape că nu-mi mai amintesc cum am căzut în mâinile acelui cavaler franc. Mă împăcasem cu gândul morţii, dar ceva în mine încă mai dorea să trăiască. Am văzut că toţi credeau că sunt un tânăr adolescent şi m-am gândit că în calitate de bărbat aş avea mai multe şanse de a supravieţui sau de a muri cu demnitate. I-am spus că mă numesc Peyre, după fratele meu mort, şi că tatăl meu era Bota de Maureilhan, pentru că a acestuia era casa în care cavalerul franc m-a salvat din mâinile tâlharilor, dar intuiţia îmi spunea că salvatorul meu nu o căuta pe Bruna de Béziers cu bune intenţii.

Când am ieşit din palat, m-a întrebat unde s-or fi dus doamnele nobile şi am înţeles că mă voia vie sau moartă. Am

răspuns că s-or fi refugiat în catedrala Saint-Nazaire sau în vreo altă biserică. A vrut să meargă la catedrală și l-am condus acolo. Când am ajuns la porți, acestea erau larg deschise și soldățimea cruciată încă mai jefuia în exterior. Oricât de mult voi mai trăi, nu voi mai vedea niciodată ceva atât de înspăimântător.

Sângele se prelingea din portic curgând pe scări în jos și formând o băltoacă mare în piață. Am încercat să plec, să fug, dar cavalerul m-a obligat în ghionturi să intru.

Nu se respectase inviolabilitatea lăcașului, nici răgazul dat de Dumnezeu care guverna în biserici; nici măcar preoții catolici în veșmintele lor sacre nu fuseseră cruțați.

Părintele Jacques, diaconul episcopului, care nu a dorit să-și abandoneze credincioșii atunci când superiorul său o făcuse, zăcea în poarta bisericii îmbrăcat cu felonul pentru liturghia solemnă. Era cu fața în sus, cu brațele întinse, ca Hristos pe cruce, doar că lui îi despicaseră țeasta cu o lovitură de secure. Fără îndoială, a vrut să-i oprească pe asediatori, să-și ocrotească turma de măcel; a încercat în zadar să-l imite pe Mântuitor. Doi dintre preoții săi îl însoțeau în moarte, și ei întinși la intrare și cu trupurile înjunghiate. Am privit înspăimântată înăuntru. Cadavrele credincioșilor se îngrămădeau unele peste altele. Umpleau biserica, erau stivuite pe lângă pereți.

– Caut-o pe Doamna Privighetoare! a poruncit cel care mă capturase.

Aproape că nu l-am auzit; totul era un coșmar, ceva atât de oribil și de înspăimântător, încât nu eram în stare să reacționez. Eram încremenită.

– Caut-o! a insistat el, ridicând glasul.

Cum nu mă mișcam, m-a împins; atunci m-am împiedicat de un cadavru și am căzut în balta aceea de sânge. Era cald încă și avea un miros sărat, de fier. Am rămas întinsă acolo, fără puteri, în vreme ce greața îmi răscolea stomacul. Asta a

părut că-l înfurie pe bărbat, care a început să-mi tragă lovituri cu vârful piciorului până când m-a făcut să mă ridic.

Caută, mi-a spus el îmboldindu-mă, de parcă aş fi fost un câine.

Şi a trebuit să mă prefac că aş fi în căutarea propriului meu cadavru mişcând trupurile fetelor căzute cu faţa în jos, ca să le văd chipurile. Era cumplit; în afară de câte un bătrân, toate celelalte cadavre erau femei şi copii. Pe mulţi îi recunoşteam şi nu mă puteam împiedica să mi-i imaginez aşa cum erau ultima dată când i-am văzut în viaţă.

– De ce? suspinam eu. De ce au fost ucişi, dacă toţi erau buni catolici? Aici nu e nici un eretic.

Singurul răspuns pe care îl primeam din partea cavalerului era să o caut pe Doamna Privighetoare. Nu puteam înceta să plâng şi, când le-am găsit pe Guillemma şi pe doica mea, picioarele au refuzat să mă mai susţină şi m-am prăbuşit peste ele, deznădăjduită. Erau îmbrățișate; s-au refugiat una la cealaltă când le-a ajuns moartea şi trupurile lor încă mai păstrau căldura. Cu câteva momente mai devreme, ne luaserăm rămas-bun cu o îmbrăţişare; erau pline de viaţă şi credeau că rugăciunile şi locul acela sacru le vor salva.

– Asta e Bruna? l-am auzit întrebând pe cavaler.

– Omoară-mă şi pe mine, i-am strigat eu printre lacrimi. Nu mai pot, prefer să mor.

– Este Doamna Privighetoare? a insistat el.

– Lăsaţi-mă în pace! i-am strigat eu.

M-a privit descumpănit. Era uimit că nu mi-era teamă de el şi şi-a scos ameninţător spada din teacă. Eu am văzut-o cu speranţă. Am îngenuncheat, mi-am împreunat mâinile ca pentru rugăciune şi i-am oferit gâtul. Trupul îmi va cădea peste al dragelor mele defuncte şi aşa vom merge împreună în eternitate.

– Pentru ultima oară, dă-mi ascultare. Tonul lui dovedea furie.

– Nu o voi face. Ucideți-mă.

Şi a ridicat spada ca să pedepsească insolenta mea lipsă de supunere.

28

„Le reis e li arlot cugeren estre gais
dels avers que an pres e ric per tost temps mais
quant sels lor o an tout, tug escrian a fais:
«A foc! A foc!» escrian li gratz tafur pudnais.“

[„Regele şi ai săi tâlhari au crezut că se vor putea bucura
de prada ce au luat-o şi că vor fi veşnic bogaţi,
dar când le-a fost smuls totul, se porniră să ţipe:
«Prin foc! prin foc!», strigau. Pungaşi afurisiţi!“]

Cântecul cruciadei, II-22

CARCASSONNE

– Cruciaţii au luat cu asalt oraşul Béziers! a strigat călăreţul de cum a trecut pragul patioului de arme al castelului din Carcassonne.

Vicontele Trencavel sosise în oraş cu o zi înainte şi, în după-amiaza aceea, se afla în consiliu de război cu nobilii săi. Tocmai discuta cu Hugo de Mataplana despre recrutarea mercenarilor când se auziră strigăte în patio. Îl chemă pe curier să urce imediat şi vestea îi lăsă muţi pe cei de faţă. Se priveau unii pe alţii neîncrezători. Era ceva de neconceput; Béziers era pregătit să reziste unui îndelungat asediu, toţi se bizuiau pe asta.

Vicontele îi ceru amănunte bărbatului care îl privea cu teamă, dar acesta nu putu confirma decât faptul că mulțimea cruciaților intrase în oraș, că, atunci când el a plecat, se dădeau lupte pe metereze și că nu se oprise din călărit, schimbând caii la stațiile de poștă de pe domeniul vicontelui.

– Locuitorii din Béziers nu pot face nimic împotriva unei oști atât de numeroase. Hugo exprimă în cuvinte ceea ce era în gândul tuturor. Dacă au reușit să intre, orașul e pierdut.

– Speranța noastră stătea înainte în zidurile orașului Béziers, spuse Peyre Roger, senior de Cabaret. Acum se află la mila oștirii Papei.

În mai puțin de o oră și împotriva opiniei vicontelui, Hugo pleca în galop spre Béziers. Socotea că asediul începuse cu șapte ore mai înainte și că, dacă ar putea vedea, ținând drumul mare, ar ajunge înainte de răsăritul soarelui. Nu călătorea ca menestrel, ci ca un cavaler și avea asupra lui, ascuns în veșminte, un salvconduct al vicontelui Trencavel care îi conferea împuternicirea de a schimba caii de poștă. Ca să se camufleze de inamic, pe partea dreaptă a tunicii sale etala o vizibilă cruce roșie brodată. Dedesubt, purta cămașă de zale, de cingătoare, în afară de pumnal, atârna spada, iar de șa, scutul și coiful.

Se ruga ca Bruna să nu pățească nimic și își reproșa că nu rămăsese în oraș ca să o apere cu propria viață.

Soarele apunea în spatele lui, în vreme ce el continua să galopeze nerăbdător spre orașul căzut în mâinile dușmanului, pe drumul ce traversa ogoare de grâu de-acum secerate, vii și păduri de pin. Noaptea începu să pună stăpânire pe zi, dar, înainte ca lumina să dispară complet, o lună strălucitoare în descreștere, dar încă aproape plină, se înălța pe orizontul de la Răsărit, în fața lui Hugo. Mână calul în trap. Scoase din desagă pâine și brânză și cină în șa, nu atât de foame, ci pentru că

trupul va avea nevoie de forţă fizică pentru ca să poată face faţă la ceea ce îi va rezerva noaptea.

Primul lucru pe care îl văzu din oraş fu o strălucire roşie reflectată pe un cer de fum. Mai avea de mers încă o oră bună, poate chiar două, ca să ajungă la Béziers, când Hugo îşi dădu seama că oraşul era în flăcări.

Doamne Dumnezeule! exclamă el când se convinse de proveninţa strălucirii.

Ştia că, atunci când într-un asediu oraşul era cuprins de foc, în mod obişnuit, locuitorii lui piereau odată cu el. Dădu pinteni calului şi, în curând, de pe o colină, putu vedea cum arde Béziers din toate părţile.

Traversă fluviul Orb pe podul roman, fără ca nimeni să-l împiedice. Era înspăimântător să vezi flăcările ridicându-se deasupra capului şi apele oglindind groaznicul spectacol. Mii de scântei se înălţau spre cer, ascunzând stelele. Urcă pe drumul din sud paralel cu zidurile şi vru să intre pe poarta spre Saint-Jacques, care era larg deschisă, dar nu putu. Zona aceea era un cuptor. Îşi continuă drumul urmărind porțiunea de ziduri şi, când acestea coteau, văzu la dreapta sa tabăra de corturi a cruciaților desfăşurată în faţa acestora. Mii de focuri, muzică, râsete, strigăte, hărmălaie. Fără îndoială că vinul strâns în butoaiele din Béziers va înceta în ziua aceea să se învechească, pentru ca să moară în pântecele învingătorilor, şi consumul acestuia îi înveselea, înfrumuseţând relatările faptelor de vitejie de peste zi şi păstrând în taină glasul vreunei conştiinţe.

Hugo îşi continuă drumul fără să-şi facă griji că ar fi oprit. De fapt, cruciaţii erau atât de plini de încredere după victoria lor, încât se părea că nu erau oameni de strajă şi, dacă erau, nimeni nu ieşi la trecerea trubadurului. Crucea de pe piept era un salvconduct suficient pentru trupa aceea prefăcută într-un nou Turn Babel. Oamenii aceia, în majoritatea lor, vorbeau

limba oil şi diferitele sale dialecte, dar şi mai multe alte limbi, printre care germana, burgunda, flamanda şi occitana.

Când ajunse la poarta spre Saint-Gilles, cea mai apropiată de castelul vicontelui, Hugo văzu că fusese dărâmată şi că era impracticabilă, dar, fără să-şi piardă speranța, îşi continuă drumul până la următoarea, cea spre Saint-Saturnin. În afara ei mai mulți oşteni aşezaţi pe jos jucau zaruri; or fi fost poate străjerii singurei intrări posibile.

– I-am înjunghiat pe toți, îi spuse unul dintre ei când Hugo îl interogă. Ai ajuns târziu la distracție.

– Şi femeile? Şi copiii?

– Pe toți, răspunse bărbatul, arătându-şi dinţii care se prefăceau că zâmbesc. Nu mai trăieşte nici unul dintre cei care erau înăuntru când am intrat.

Hugo îşi legă armăsarul de un copăcel din apropiere; nu va reuşi să-l facă să intre în oraşul în flăcări.

– Păzeşte-mi calul, îi ceru el soldatului.

– N-o să găseşti nimic acolo înăuntru, spuse un alt străjer, un bărbat corpolent care părea să comande. Am luat tot ce era. Ți-am spus doar că ai ajuns târziu.

– Nu contează.

– Nu se poate intra.

Drept răspuns, Hugo îi aruncă o privire fioroasă, îşi sprijini mâna de mânerul spadei şi îşi continuă drumul spre poarta luminată de focul dinăuntru. Străjerii se priviră între ei şi grasul ridică din umeri. Paza lor era absurdă, căci în oraş nu mai rămăsese nimic; doar moartea. Nu supravieţuiseră nevătămaţi asediului ca acum să primească o rană mortală pentru că l-au oprit pe un nebun sinucigaş care caută pricină. Soldatul care vorbise primul cu Hugo se uită la cal şi îi strigă:

– Crezi că sunt scutierul tău?

Nici Hugo nu-i răspunse, nici străjerul nu aşteptă răspuns.

Era greu să se orienteze înlăuntrul cuptorului în care se prefăcuseră străzile oraşului. Unele case erau deja ruine şi jratic, altele continuau să scoată vâlvătăi prin uşi şi prin ferestre. Totul era ireal; o versiune a infernului în care diavolul era afară, în corturile cruciaţilor. Cadavrele erau răspândite pretutindeni, câte unul dezbrăcat pentru că li se furaseră până şi hainele de pe ei. O duhoare greţoasă de carne şi grăsime friptc impregna totul şi se adăuga mirosului de lemn ars. Lui Hugo i se făcu greaţă şi simţi dorinţa să vomite pâinea şi brânza pe care le mâncase mai devreme. Toată scena era o imagine a ororii.

Trubadurul asuda şiroaie pe sub cămaşa din lână subţire peste care purta zale şi tunică şi ocolea cum putea dărâmăturile arzânde ce blocau străzile. Respira cu gura deschisă. Câteodată înghiţea fum. Îi lipsea aerul, dar dorea cu orice preţ să găsească locuinţa-fortăreaţă a seneşalului. Când ajunse acolo, văzu că era încă în picioare, dar ardea, iar porţile erau larg deschise. Trecu fără şovăire peste prag şi se trezi în patioul învăluit în foc şi fum. Nu văzu cadavre acolo, dar era imposibil să ajungă în încăperi, căci scara era acoperită cu moloz. Din cireşul cel mare care creştea într-un capăt, cel pe care îl cântase Bruna de atâtea ori, rămăsese doar trunchiul şi câteva crengi înnegrite; arsese în partea de sus.

Hugo pierdu orice speranţă. Vedea focul, fumul prin ochii plini de lacrimi; se temuse tot timpul că aceasta avea să fie ceea ce va găsi, dar nu putu face altceva decât să se convingă; era cel mai neînsemnat lucru pe care i-l datora doamnei sale.

Îşi înfipse spada în pământ lângă resturile acelui cireş pe care cu luni în urmă îl văzuse în floare şi sub care cântase, acompaniat de Bruna, în onoarea vieţii, a spiritului, a frumuseţii şi a dragostei. Căzu în genunchi.

– Jur pe crucea spadei mele că mă oblig să vă răzbun, Bruna! spuse el printre hohote de plâns.

Și acolo, înconjurat de foc, printre sughițuri și lacrimile alunecându-i pe obraji, începu să se roage pentru sufletul stăpânei inimii sale, al doamnei pe care o iubea, Doamna Privighetoare.

29

„Que arseron la vila, las molhes e.ls efans
e los velhs e los joves, e.ls cleros messa cantans
que eran revestit, ins el mostier laians."

[„Au dat foc oraşului, femeilor şi copiilor,
bătrânilor, tinerilor și preoților ținând slujba,
împodobiți cu veşmintele lor liturgice."]

Cântecul cruciadei, III-23

Am închis ochii şi am vrut să mor în catedrală, însă cavalerul doar a ridicat spada ameninţându-mă; cu toate acestea, văzând că ceea ce doream era tocmai moartea, a vârât-o în teacă şi a căzut pe gânduri. A vrut să reiau căutarea zadarnică a propriului meu cadavru, dar am refuzat din nou şi, în cele din urmă, a înțeles că, oricât m-ar fi ameninţat, nu va obține nimic din partea mea.

– Să mergem, a spus el.

Şi, apucându-mă de un braţ, m-a târât până când am traversat porticul catedralei Saint-Nazaire şi acolo m-a bătut spunându-mi:

– Sunt stăpânul tău şi mi te vei supune. Ai înţeles?

Şi a continuat să mă lovească până când, nemaiputând suporta, i-am spus că da, numai ca să evit o nouă durere. Eram sfârşită, aproape că nu puteam umbla şi, văzând asta, m-a urcat pe crupa calului său şi aşa, prizonieră şi devenită băiat, am părăsit oraşul.

Nu ştiu cum am supravieţuit nici zilei, nici nopţii aceleia. Nu aveam nici cea mai mică dorinţă de a rămâne în viaţă, dar nici nu voiam ca omul acela, care ţipa la mine şi care mă lovea când nu-i dădeam imediat ascultare, să ştie că eu eram persoana pe care o căuta. În realitate, încetasem să mai fiu eu. Înainte, fusesem pentru scurtă vreme Peyre de Maureilhan, acum eram Pierre de Montmorency, un franc, presupus văr al cavalerului. Bruna de Béziers, Doamna Privighetoare, murise împreună cu verişoara şi cu doica sa. Mă gândeam la ele şi la tatăl meu, pe când suspinam într-un ungher al cortului unde îmi poruncise el să petrec noaptea.

Înainte de a ieşi din oraş, am vomitat pe străzi văzând din ce în ce mai multe cadavre. Stăpânul meu nu m-a mai lovit; mi-a permis să mă curăţ în fluviu de sângele în care eram îmbibată. M-am spălat pe mâini, pe faţă, pe braţe şi tunica. Am făcut-o fără să-mi scot cămaşa şi nici zalele de oţel. Greutatea acestora îmi turtea sânii, astfel că ascundeau faptul că eram femeie, ceva ce sub nici un motiv nu voiam ca francul să ajungă să descopere.

Am auzit strigându-se că arde oraşul, dar îmi era interzis să ies din cort şi nici eu nu voiam să văd. Nu reuşeam să-mi şterg ochii, care se umpleau întruna de lacrimi, până când, în cele din urmă, nu ştiu când, am leşinat din simplă epuizare şi am căzut într-o toropeală profundă, apropiată morţii, dar plină de îndurare, pentru că m-a cufundat într-o prăpastie adâncă dincolo de suferinţă.

*

Guillaume de Montmorency simţi compasiune pentru acel tânăr adolescent căruia încă nici nu-i mijise barba. Cum s-ar fi simţit el, cu ani în urmă, dacă familia i-ar fi fost masacrată, aşa cum i se întâmplase acestui puşti? Dar nu-şi putea permite sentimentalisme; i-a salvat viaţa pentru că, vorbind limbile oil şi oc, îi va fi de mare folos pentru cercetarea lui. Şi, de asemenea, ca să servească drept învăţătură acelei liote de tâlhari. Nu se putea îngădui ca un nobil să fie atacat, chiar dacă acesta ar fi fost duşman; conştiinţa ordinii feudale pentru un cavaler ca Guillaume era mai presus decât taberele aflate în luptă.

Dar Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, nu îi va vedea fapta cu ochi buni. Guillaume era obişnuit să se călăuzească după propriile principii şi nu avea de gând să se certe cu legatul papal. În consecinţă, hotărî să-i tăinuiască totul; scopul scuza mijloacele. Îl ascunse pe puşti în cortul său, îi ceru scutierului să nu lase pe nimeni să intre şi plecă la consiliul de război al abatelui.

Acesta era în culmea bucuriei. Cauza lui Dumnezeu îşi dovedise forţa, şi sfânta mânie se potolise pentru o vreme. O pedeapsă biblică pentru eretici şi pentru cei care îi sprijineau. Între nobili erau poziţii diferite, de la cea a contelui de Toulouse, tăcut şi cu o figură de circumstanţă, până la cei care se delectau pe deplin cu victoria, trecând pe la unii care nu-şi ascundeau nemulţumirea din pricina măcelului. Cu toate acestea, majoritatea erau mai îngrijoraţi de pedeapsa care urma să le fie dată tâlharilor pentru incendierea intenţionată a oraşului.

Liota aceea de derbedei năvălise după pradă, fără să respecte partea leului care le revenea în împărţeală nobililor şi unii dintre ei se instalaseră în case ca nişte veritabili proprietari, odată ce se descotorosiseră de aceştia. Seniorii postaseră puternice contingente de trupe la porţile oraşului care îl storceau de bunuri pe orice tâlhar care ieşea, trimiţându-şi oamenii

ca să-i facă să abandoneze casele cu lovituri de nuiele. Zdrenţăroşii puteau face doar puţin împotriva oştenilor bine înarmaţi şi perfect antrenaţi să acţioneze în echipă. Vulpoiului, cel proclamat Rege al Tâlharilor, nu i-a folosit la nimic să argumenteze că au fost ei, şi nu nobilii, cei care au cucerit oraşul şi că oamenii lui au fost cei care au murit luptând pe metereze şi pe străzi. Se zicea că el fusese cel care a spus „foc", iar acoliţii săi, cei care au transmis mai departe ordinul în gura mare şi care au dat foc oraşului, cu tot ce rămăsese înăuntru, în chip de represalii. Aşa cum abatele Ordinului Cistercienilor a vrut să facă din masacru un exemplu şi un avertisment pentru ca restul oraşelor să se supună, tot aşa a vrut şi Vulpoiul să-i avertizeze pe nobili de ce avea să se întâmple dacă tâlharii erau folosiţi ca forţă de şoc bună la toate şi apoi să li se smulgă prada de război.

Unii erau de părere că trebuiau să fie spânzuraţi; alţii, că aceasta ar provoca o revoltă a tâlharilor şi că era mai convenabil ca scursurile să fie în avangardă şi să moară, dacă ei vor putea după aceea să recupereze cea mai mare parte a prăzii de război, aşa cum tocmai se întâmplase.

Dar toate acestea îl interesau prea puţin pe Guillaume de Montmorency, care, la fel ca şi vărul sau Amaury, tăcea şi îl lăsa pe unchiul acestuia, Simon de Montfort, să ia cuvântul în numele întregului clan. Gândurile îi reveneau la misiunea sa, la cele trei enigme care îi ocupau mintea pe când punea la cale cele ce urma să cerceteze, acum când avea cine să vorbească limba. Dar îşi spuse că îl cunoştea puţin pe puşti şi hotărî să-l ia la întrebări ca să afle mai multe despre el.

Când ajunse la cortul său, îl văzu pe băiat dormind într-un colţ pe un covor. Ba suspina, ba sughiţa frecvent, aşa cum făceau copiii în somn după ce au plâns mult. Simţi milă, duioşie şi observă rotunjimea obrajilor, buzele cărnoase, pielea rumenă şi fină, şi vru să-i mângâie părul. Dar se stăpâni. Îi ura pe

cavalerii care abuzau sexual de micii lor paji, iar el nu își va permite nici un fel de dovadă de afecțiune față de-al său.

Se instală pe covor, stinse opaițul, dar știu că nu va adormi imediat. Imaginile fetei sărind pe fereastră în urma bebelușului său aruncat tot pe acolo, catedrala vomitând șiroaie de sânge prin poartă, preoții înveșmântați în haine de mare ceremonie întinși la intrare, masacrați pe când încercau să-și apere credincioșii, cadavre de toate vârstele îngrămădite pe lângă pereți, urmele de mâini însângerate pe zidurile și stâlpii bisericii, focul... Nu acesta era războiul pe care și-l imaginase el, nu acesta era genul de bătălie pentru care învățase să lupte.

Înainte de a se retrage în cortul său, Arnaut privi vreme îndelungată spectacolul orașului arzând sub o lună aproape plină și își aminti când predica și locuitorii lui își băteau joc de el și cum îi amenința el cu focul iadului. Cuvântul lui se împlinise înaintea Judecății de apoi.

Trimise vorbă să fie chemat în cortul său un călugăr scrib și, de la intrare, privind strălucirea roșiatică, dictă o scrisoare pentru Papă.

– Azi, în ziua Sfintei Maria Magdalena, cu luna în descreștere în constelația Capricornului, începe sfârșitul ereticilor și al celor care îi sprijină. A fost voința lui Dumnezeu! Porțile orașului s-au deschis la rugăciunile noastre în prima zi de luptă și toți locuitorii lui au pierit de spadă și de foc ca un exemplu, ca o pedeapsă pentru cei ce nu se supun Bisericii de la Roma. Ce mare victorie! Ce frumoasă răzbunare divină!

A adormit greu și, când a făcut-o, a visat că, asemeni lui Iacob[1], lupta împotriva unui înger frumos cu trăsături mânioase și, când l-a întrebat cum îl cheamă, acesta i-a răspuns: „Credința".

---

[1] Ultimul dintre patriarhii biblici. Fiu al lui Isaac, a aflat dintr-un vis că cei doisprezece fii ai săi vor deveni strămoșii celor douăsprezece triburi ale lui Israel. (n.tr.)

Apoi, îngerul se prefăcea într-un oribil diavol al cărui pântece voluminos se deschidea ca fălcile unui peşte mare care voia să-l înghită. Nu avea nevoie să întrebe, ştia că numele acestuia era Orgoliul.

30

„Dieus receptia las armas, si.l platz, en paradis!
C'anc mais tan fera mort del temps Sarrazinis
no cuge que fos faita ni c'om la consentís."

[„Dumnezeu le va primi sufletele,
dacă aşa doreşte, în paradis!
Căci un măcel atât de oribil nu a fost săvârşit nici pe
vremea sarazinilor, nici nu cred că se făcea pe atunci
şi nici că l-ar fi îngăduit cineva."]

Cântecul cruciadei, II-21

Guillaume dorea să ştie mai multe despre Pierre ca să-l iniţieze ca ajutor şi traducător, dar puştiul refuza să răspundă atunci când îi vorbea. Francul începu cu bună-cuviinţă, dar continuă prin a se înfuria la o tăcere atât de îndărătnică şi, când vru să-l intimideze cu lovituri, băieţelul se făcu ghem şi persistă în muţenia sa încăpăţânată. Uneori, îl privea cu ochii aceia verzi, mari, frumoşi şi plini de lacrimi, mărginindu-se să scoată un geamăt stins când îl lovea mai tare. Cavalerul se simţea din ce în ce mai rău.

Ieşea descumpănit din cort şi se plimba prin tabără, aproape fără să le răspundă celor care îl salutau, meditând cum să-l facă pe puşti să se dea pe brazdă. Dacă nu obţinea colaborarea lui, va

trebui să-l ucidă şi nu ştia dacă va putea să o facă. Nu i-ar fi păsat dacă s-ar fi arătat arogant, dacă ar fi pus mâna pe o armă ameninţându-l, dacă ar fi fost puternic ca el, dacă n-ar fi avut aspectul acela lipsit de apărare care cerea protecţie. Poate că atunci când l-a scăpat din mâinile acelor scursuri şi i-a salvat viaţa, s-o fi stabilit o legătură nevăzută prin care el, Guillaume, printr-o anumită lege divină a cărei înţelegere îi scăpa, o fi devenit protectorul lui şi nu îi putea face nici un rău. În mod categoric, el ar fi incapabil să-l ucidă pe băiatul acela trist care părea să caute, să dorească moartea. Guillaume ajunse la această certitudine când scutierul său veni să-l informeze că puştiul bea doar puţină apă, dar că nu pusese gura pe mâncarea pe care i-o lăsase. Fu surprins să-şi dea seama că se ruga inconştient, cerându-i lui Dumnezeu ca Pierre să mănânce, să-i vină minţile la cap. Altminteri, oricât de rău i-ar părea, nu va avea de-ales.

– Dacă va fi nevoie să o isprăvesc cu el, îi voi spune scutierului meu să o facă, departe, acolo, unde eu să nu văd şi nici să nu aud, şoptea el mâhnit.

Oastea, după două zile de odihnă, revenindu-şi după petrecere, cinstindu-i pe morţi şi îngrijindu-i pe răniţi, începea pregătirile de plecare. Oştenii cărau armele şi echipamentele, se demontau corturile, avanpostul oştirii pornise deja marşul spre Carcassonne.

Guillaume nu putea rămâne şi, în aceste condiţii, nu îl putea duce cu el pe puşti. Îi povestise lui Amaury aventura salvării lui Pierre şi marea utilitate pe care acesta o va avea pentru misiunea pe care i-o încredinţase abatele Ordinului Cistercienilor. Vărul său îl avertizase că, dacă legatul papal ar afla despre nesupunerea lui faţă de ordinul strict de exterminare, se va înfuria. Nici unchiului său Simon nu i-o putea povesti, căci acesta ar reacţiona încă şi mai rău. Faptul că puştiul era poliglot nu era o scuză bună; trebuie să mai fi existat şi alţii care să vorbească în acelaşi timp şi oc, şi oil, şi ar fi încă şi mai folositor un ecleziarh local care să ştie latineşte.

Puştiul era numai piele şi os şi continua să rămână mut; privea doar fără să răspundă cu ochii săi mari şi verzi înconjuraţi de cearcăne care contrastau cu frumosul său păr negru. O fi făcând o *anduranţă,* cum se spunea despre catari când se lăsau să moară prin înfometare? Nu-l mai ameninţă, doar câteodată încerca să-l înduplece fără succes.

Când servitorii săi au strâns corturile şi au plecat cu trupele, Guillaume se prefăcu bolnav în faţa unchiului său Simon şi spuse că peste două zile avea să-şi revină ca să li se alăture lor.

Când a rămas singur cu trupa sa de mercenari pe câmpia pustiită de tabără şi cu silueta sinistră a oraşului distrus şi încă fumegând la orizont, Guillaume a trebuit să cedeze în faţa evidenţei. Trebuia să-l execute pe puşti şi să-i urmeze pe ceilalţi. Era deznodământul de care se temea şi, în cele din urmă, îi spuse scutierului său:

– Du-l pe Pierre la fluviu. Caută un loc liniştit, un loc frumos şi taie-i capul fără să sufere.

– Nu va putea merge.

– Ia-l în spate, cântăreşte puţin.

Simţea o mare afecţiune pentru băiatul acela; vru să-l vadă pentru ultima dată şi, apropiindu-se de cort, auzi surprins că înăuntru răsuna, liniştită, viela sa. Spionând, îl văzu pe Pierre, care, în ciuda puterii sale slăbite, o ciupea aşezat într-un colţ; era o melodie melancolică, dar foarte frumoasă. Guillaume era un om talentat şi muzica era una dintre ele, dar, în mod obişnuit, o folosea doar ca să intoneze acele cântece deocheate şi zeflemitoare în latina vulgară, numită goliardă, şi pe care le cânta cu alţi colegi studenţi acompaniind vinul din taverne. Dar, chiar şi aşa, era priceput la vielă; ştia să aprecieze muzica bună şi pe cei care ştiau să o cânte.

– Dacă încă mai iubeşte muzica, va iubi şi viaţa.

Şi cu această speranţă, îl eliberă pe Jean de misiunea sa de ucigaş năimit şi se duse la sergentul său de arme ca să-i împrumute psalterionul[1] său.

---

[1] Vechi instrument cu coarde de formă triunghiulară. (n.tr.)

Când intră în cort, Pierre încetă să mai cânte şi, cum făcea de obicei, nu răspunse la salut, nici la întrebări. Guillaume se aşeză lângă el şi, fără să vorbească, intonă la psalterion aceeaşi melodie pe care o auzise de la băiat, dar schimbând intenţionat două note. La început, Pierre nu dădu semne că ar fi sesizat diferenţa şi Guillaume repetă melodia de mai multe ori cu aceeaşi greşeală. Din când în când, îl privea pe furiş pe tânărul scutier verificând dacă îi atrăgea atenţia, cu speranţa că va reacţiona la nişte greşeli atât de evidente. În cele din urmă, Pierre, nemaiputându-se stăpâni, îşi luă viela ca să intoneze corect melodia. Guillaume, ascunzând un zâmbet, mulţumi pentru corectare şi ciupi coardele psalterionului, de data aceasta cu o singură greşeală. A trebuit să insiste numai de două ori și Pierre, care părea incapabil să suporte o asemenea masacrare a melodiei, îl corectă din nou. Până la urmă, cavalerul o cântă bine.

– Pierre, hai să văd dacă ştii să cânţi cântecul meu, şi începu să ciupească psalterionul.

Băiatul șovăi, dar Guillaume continua să-l ispitească. Făcea instrumentul să răsune şi apoi aştepta ca puştiul să cânte. Nu a obţinut răspuns de dimineaţă, dar a insistat după-amiază. Salvarea băiatului devenise o provocare pentru Guillaume de Montmorency.

Până la urmă, după multe insistențe, Pierre luă din nou viela și execută cântecul fără nici o greşeală. Guillaume se arătă uimit şi îi ceru să-l repete. Puştiul se supuse şi cavalerul începu să facă un contrapunct. După câtva timp, amândoi cântau într-o încântătoare armonie de muzici încrucișate. Era frumos și un zâmbet de plăcere se ivi pe buzele lui Pierre. Era pentru prima dată că îl vedea zâmbind; chipul i se lumină şi, în ciuda zvelteții sale, cavalerul îşi spuse că e un copilandru frumos. Guillaume se felicită, gândindu-se că puştiul se comporta ca un mânzişor care avea nevoie de dresură şi de afecţiune ca să devină un cal bun.

■

Când am fost în stare să înțeleg acel mare dezastru, am vrut să mor, să dispar, nu doar ca Doamna Privighetoare, ci fizic. Nu aveam poftă de mâncare şi imaginile ființelor dragi mie se iveau întruna în gândurile mele. Ca şi cea a lui Hugo, pe care îl credeam pierdut pentru totdeauna.

Cavalerul care m-a salvat din mâna tâlharilor se înfuria la tăcerea mea şi mă lovea, dar apoi a început să-mi vorbească dulce şi părea îngrijorat. Nu ştiu câtă vreme a trecut fără să mănânc. Mă simţeam slăbită şi nu găseam plăcere decât în amintirile mele. De aceea nu m-am putut împiedica să cânt la viela pe care am găsit-o în cort *Cântecul privighetorii*. Şi m-am mirat când bărbatul acela a venit cu un psalterion şi a încercat să-l interpreteze neîndemânatic. Nu puteam suporta să aud cântecul meu sunând atât de prost, aşa că a trebuit să-l corectez. După aceea, el a cântat unul de-al său şi eu nu am vrut să-l urmez, dar a insistat întruna, şi dimineaţă, şi după-amiază. În cele din urmă, am sfârşit prin a o face, iar el s-a pornit să mă acompanieze în contrapunct. Ce frumos răsuna atunci muzica! Fără să-mi dau seama, m-am simţit foarte aproape de cavalerul acela care îmi zâmbea şi, deodată, lumea, până atunci o prăpastie întunecoasă fără speranţă, îmi oferea ceva frumos, o rază de lumină.

Când am încetat să mai cântăm, mi-a luat mâna şi mi-a spus:

– Pierre, ştiu cât de dureroasă a fost pentru tine pierderea familiei şi a prietenilor tăi. Îmi vorbea dulce, privindu-mă în ochi, şi a continuat: Dar Dumnezeu a vrut ca doar tu, din tot oraşul, să te salvezi şi eu să fiu acela care te-a salvat. E limpede că Domnul are planuri pentru tine şi nu-l poţi ofensa lăsându-te să mori.

Mi-a mângâiat obrazul, iar eu am izbucnit în plâns. De data aceasta, el m-a luat în braţe, m-a legănat şi eu m-am ghemuit la pieptul lui şi printre hohote de plâns auzeam ce îmi spunea:

– Eu te voi ocroti, Pierre. Mă voi purta bine cu tine, dar am nevoie de ajutorul tău.

S-a dus după mâncare; a insistat, m-a rugat şi am sfârşit prin a mânca din mâinile lui, ca un animăluţ. Şi, puţin câte puţin, am început să-mi revin, atât prin îngrijirile lui, cât şi prin muzica pe care o cântam împreună.

Mi-a cerut să vorbim doar în occitană, pe care să o înveţe de la mine. La fel şi cântecele. Se pare că văzuse la Saint-Gilles un menestrel şi că a rămas impresionat observând afecţiunea pe care oamenii o simt pentru ei. Nu ştiam încă de ce, dar am început să înţeleg că voia ca eu să fiu menestrel împreună cu el, străbătând satele şi vorbind cu localnicii. Dar când urma să fim cu oastea cruciată, trebuia să devin Pierre, un văr îndepărtat al său. Aveam să fiu pajul lui. Am sfârşit prin a accepta. Aveam speranţa de a mă întâlni pe drumuri cu un alt menestrel, unul numit Hugo de Mataplana. Voiam să trăiesc ca să-l văd şi ca să-mi plâng amarul în braţele lui.

31

„Vinum bonum cum sapore,
bibit abbas cum priore.
Et conventus de peiore
bibit cum tristitia."[1]

[„Vinul cu aromă bună
beau abatele și priorul.
Iar călugării, pe cel mai prost
îl înghit ei, amărâți."]

Cântec goliard

MĂNĂSTIREA FONTFROIDE

– Nu mă miră că locul acesta se numește așa, mi-a spus stăpânul meu pe când traversam podul care ducea spre intrarea în mănăstirea Fontfroide.

De îndată ce mi-am revenit îndeajuns ca să doresc să trăiesc, am acceptat propunerea cavalerului ca singură alternativă a morții și m-am resemnat să-l urmez ca paj. În loc să meargă mai departe alături de cruciadă spre Carcassonne, el a vrut să o ia în direcția orașului Narbonne și, după multe mile,

[1] În latină în original, traducerea urmează între paranteze drepte și este consemnată de autor. (n.tr.)

urmând un drum la şes printre ogoare cultivate şi vii, ne-am abătut spre o zonă muntoasă acoperită de păduri de pin. Când drumul a devenit mai accidentat, practic o viroagă umbroasă, strecurată între munţi împăduriţi, a apărut mănăstirea defunctului legat papal Peyre de Castelnou.

– Întemeietorii sihăstriei voiau într-adevăr să se îndepărteze de lume, a continuat Guillaume. Nu i-ar fi trecut nimănui prin minte că într-un loc atât de izolat ar putea trăi o comunitate atât de mare.

Ne întâlniserăm cu mai mulți călugări de origine plebee, cu aşa-numiții „mireni", care, purtând rase cenuşii şi scurte, de vară, aveau genunchii descoperiţi. Erau ceva mai mult decât robi, nişte muncitori agricoli care şi-au luat răgaz de la muncile lor ca să privească imaginea puțin obişnuită a doi călăreți pe cai. Fără îndoială, or fi anunţat, într-un fel oarecare, la mănăstire, căci ne aşteptau cu podul mobil coborât, dar cu poarta încuiată ca măsură de siguranţă. Nu a fost nevoie să batem, deoarece s-a deschis o ferestruică în ea şi cineva a spus în latineşte:

– Dumnezeu fie cu voi, fraţilor! Ce doriți?

Guillaume s-a înălţat mândru pe cal.

– Vreau să-l văd numaidecât pe abate, a răspuns el tot în latineşte. Sunt purtătorul unui salvconduct al abatelui Ordinului Cistercienilor şi legat papal, Arnaut Amalric.

Aceasta a părut să-i impresioneze pe cei ce se aflau de cealaltă parte a porții; nu degeaba era Arnaut maxima autoritate a Ordinului său.

– Aşteptaţi, vă rog, o clipă.

– Ce doriți de la noi, *maese*[1] Guillaume? întrebă abatele, îndatoritor, dar precaut. Era un bărbat de vârstă mijlocie, trupeş şi care purta rasă lungă, corespunzătoare originii sale nobile.

---

[1] Vechi apelativ pentru adresarea faţă de o persoană de rang superior. (n.tr.)

Caut nişte documente pe care predecesorul vostru, în calitatea sa de legat papal, le avea în custodie atunci când a fost asasinat. Ucigaşii năimiţi i le-au luat.

Moştenirea diavolului! exclamă abatele.

Moştenirea diavolului? se miră Guillaume.

Da, aşa numim ceea ce căra cel de-al şaptelea catâr.

Şi în ce consta?

Nu ştiu mai mult, răspunse abatele. Cunosc doar nişte amănunte din cele întâmplate. Mai mulţi dintre călugării noştri îl însoţeam pe preafericitul Peyre atunci când a fost atacat.

– Aş vrea să am o întrevedere cu ei.

– A fost remis un raport abatelui nostru general Arnaut şi un altul, Papei.

– Le-am citit. Acum, vreau să vorbesc cu ei.

- Abatele Peyre era însoţit de călugări mireni care cunoşteau utilizarea armelor. Sunt vechi oşteni care de-abia înţeleg câteva cuvinte în latină. Eu vă voi traduce.

– Mulţumesc, abate, prefer să o facă pajul meu; el vorbeşte limba oc. Vreau să-i interoghez singur.

Fray Benet nu a ascuns faptul că înainte de „a se retrage din lume" fusese mercenar, dar această profesie nu i-a surâs in prea multe ocazii, dar în suficient de multe ca să-şi salveze pielea, şi cu asta îi era de ajuns. La cei aproape 40 de ani ai săi, se simţea mult mai bine într-o mănăstire rugându-se la Dumnezeu decât pe câmpul de luptă înjunghiindu-şi aproapele, cu riscul de a o păţi la rândul său. Aşadar, alesese o viaţă sfântă, dar îndelungată, în locul alteia păcătoase şi scurte. Nu mai avea vârsta pentru aşa ceva.

Era un tip încă musculos, plin de nerv, un filosof de la ţară încărcat de ironie. Hâtru, îl primi cu o bucurie ascunsă pe tânărul acela care avea nevoie de un traducător şi care flutura un pergament, în care călugărul nu se îndoia că ar avea înscrise lucruri foarte importante, chiar dacă el nu ştia să le citească,

ceea ce nu-l îngrijora câtuşi de puţin, dat fiind că nimeni nu se învrednicea să-i scrie vreodată.

Când a aflat că voia să-l interogheze în legătură cu Peyre de Castelnou, răspunse că mai întâi avea să se roage pentru sufletul sfântului abate. Fără să ne dea timp să răspundem, şi-a acoperit capul cu gluga, şi-a pus genunchii dezgoliţi pe jos, căci purta rasă scurtă, şi a recitat cu voce joasă nişte psalmodii de neînţeles. Aceasta ne-a obligat pe noi să ne plecăm capetele şi să spunem prima rugăciune care ne-a venit în minte.

– Omul acesta e un bădăran absolut, a comentat Guillaume fără să-şi ascundă dispreţul atunci când călugărul şi-a încheiat rugăciunile. Spune-i că, dacă abatele este sfânt, nu mai trebuie să ne rugăm pentru sufletul lui, întrucât o fi deja în ceruri; ar trebui mai bine să-i cerem să intervină el pentru noi.

Am făcut traducerea, doar a celei de-a doua părţi a comentariului, şi Benet a ridicat din umeri cu un zâmbet enigmatic. Am schimbat o privire cu Guillaume şi i-am comentat în oil:

– Cred că o ştie deja.

– Atunci, discută prima supoziţie, a conchis francul, brusc interesat. Spune-i să ne descrie cum era abatele.

Dar Benet a spus că poartă veşminte de vară şi că simte frigul în galeria abaţiei cufundate în valea aceea abruptă, de-acum fără soare, şi a cerut să ieşim. Guillaume, care observase privirile bănuitoare ale călugărului, s-a gândit că teama de a fi auzit va stăvili limbuţia bărbatului şi a acceptat încântat.

Am urcat pe un drumeag şerpuitor care ne-a condus pe o coastă a muntelui până la o pădurice de pini luminată de soarele după-amiezii. De la înălţimea aceea se zărea la picioarele noastre, aşternută, toată abaţia şi, de îndată ce Benet a constatat că eram complet singuri, s-a aşezat pe o piatră. Am făcut la fel şi, văzând că bărbatul îşi expunea fără nici o grijă părţile ruşinoase, pe care rasa lui scurtă le descoperea la căldura blândă a soarelui, am hotărât să-mi schimb locul în mod discret.

Eram scandalizată; călugării adevăraţi, nobilii, de-abia îşi arătau mâinile şi faţa. Omul acela era un păcătos care căuta poate să ne provoace.

– Zice că vrea să ştie de ce întrebaţi, cui îi veţi povesti şi cine va face uz de ceea ce va spune el, am tradus eu pentru Guillaume.

Acesta m-a pus să-i răspund că abatele Ordinului Cistercienilor dorea să găsească povara de pe cel de-al şaptelea catâr şi că el nu avea de ce să repete nimănui ceea ce ne va spune.

– Juraţi-o pe mântuirea sufletelor voastre, izbucni călugărul când auzi aceasta.

Guillaume era atât de nerăbdător să afle ceea ce dorea să ne povestească bărbatul, încât m-a pus şi pe mine să jur odată cu el.

– Abatele Peyre îl ura pe contele de Toulouse pentru disputele pe care le purtau din pricina veniturilor şi a beneficiilor care, după părerea lui, aparţineau mănăstirii şi care îi erau luate cu japca. Şi el spunea că domnul conte era eretic, că îi ocrotea pe ovrei şi că dorea să distrugă Biserica catolică, a trântit-o Benet cu pofta celui care se stăpânise multă vreme şi a continuat: Avea o fire răutăcioasă şi, când se supăra, îşi abătea nuiaua pe spinarea călugărilor mireni.

– Atunci, contele de Toulouse s-a săturat de el şi a poruncit să fie asasinat, răspunse Guillaume. A apărat Biserica de la Roma şi a murit ca un martir. Este un sfânt.

Am avut mare grijă să traduc cu emfază ultima parte, ştiam că stăpânul meu voia să-l provoace pe călugăr. Eu mă delectam cu această poveste; era ceva necurat la mijloc şi mă rodea curiozitatea.

– Dacă e sfânt, îl vor face patronul celor care scutură pomii cu prăjina, răspunse Benet cu ironia sa meridională. Şi prima lui minune va fi aceea că tocmai contele de Toulouse l-a făcut pe el martir mulţumită unor călăi franci.

– Ce spuneţi? exclamă Guillaume.

Zâmbetul călugărului a lăsat să se vadă satisfacția pe care i-o pricinuia uimirea tânărului și și-a depărtat și apropiat picioarele lovindu-și genunchii unul de celălalt și scoțând la iveală ceea ce îi plăcea atât de mult să-și arate, în semn de încântare.

– Că am străbătut Occitania, din Acquitania până la Montpellier și de la Albi la Narbonne, storcându-i de biruri pe țăranii și cărăușii, în primul rând, ai nobililor, în special ai contelui de Toulouse, și apoi ai episcopilor și abaților, mulțumită cărora am obținut acest sfânt loc de retragere și cunosc toate accentele cu care oamenii de pe aici se vaită când trebuie să plătească. Ei nu erau de-ai noștri. Erau franci.

– Cum ați aflat? a întrebat Guillaume, care era cu sufletul la gură. Au vorbit?

– Da, cel care comanda, același care l-a străpuns pe martir, le-a poruncit alor săi, când aproape că le căzuserăm în spinare, să ne dea la o parte. Îmi amintesc că vorbeau ca noi.

– Se spune că asasinul a fugit la Beaucaire, dar nu l-a arestat nimeni. Mă gândeam să cercetez acolo.

– Scutiți-vă călătoria, a spus Benet, zâmbitor. Nu veți găsi nimic; acolo se vorbește occitana.

– Să-mi relateze cum s-au întâmplat lucrurile, mi-a cerut Guillaume.

Călugărul, tânjind poate după vremurile de demult, a povestit cu lux de amănunte, gesticulând, atacul și felul în care călugării s-au văzut depășiți de cavaleri, precum și despre rana mortală a abatelui.

– Cum era călărețul care l-a ucis?

– Era înalt, avea pusă viziera la coif, fără însemne, cu o mantie de piele și călărea un puternic *destrer*[1] de mai multe culori.

– Și ceilalți patru?

---

[1] De la *destre*, însemnând *mâna dreaptă* în franceza veche. Denumește un cal de luptă, ținut de scutier cu mâna dreaptă atunci când călărețul nu era în șa. (n.tr.)

– Se supuneau şi se observa, după caii pe care îi călăreau, după înfăţişarea şi atitudinea lor, că erau inferiori primului.

– Ce aveţi de spus despre rana lui Peyre? Nu pare normală.

– Aşadar, aţi văzut-o...

– Da.

– N-am putut vedea când l-au rănit. A fost foarte iute, dar mi-am dat seama după aceea, când i-am scos suliţa.

Guillaume a căzut pe gânduri, iar eu nu ştiam despre ce vorbeau. Ce o fi avut deosebit rana aceea?

– Abatele Pons din Saint-Gilles spune că sfântul Peyre clama că până când unul dintre legaţi nu îşi va vărsa sângele nu se va putea răpune erezia...

Stăpânul meu schimbă brusc subiectul, fără îndoială cu intenţia de a-l provoca din nou pe Benet şi ca acesta să-şi dea drumul până la capăt la limba şi aşa destul de slobodă. Călugărul pufni, pentru ca numaidecât să râdă cu poftă.

– Abatele Pons habar nu are cum era „sfântul" lui, nici nu cred să-l fi văzut vreodată în viaţă şi, fireşte, nici nu i-a savurat nuiaua. Eu chiar am gustat din blidul ăsta, nu degeaba am făcut cale lungă cu bunul abate Peyre şi nu l-am auzit spunând aşa ceva.

– Aşadar, Pons din Saint-Gilles nu-l cunoştea pe Peyre de Castelnou?

– Sigur că nu! a exclamat enervat călugărul. Când „sfântul" trăia, el era Pons din Poblet, iar abatele din Saint-Gilles era Rainier, un benedictin care a murit în mod ciudat la puţin timp după venirea unor misterioşi călugări italieni care îşi petreceau timpul în spiţerie şi care s-au ocupat de cadavrul martirului, fără îndoială ca să-l facă sfânt. Şi de ce credeţi că, deşi era abate la Fontfroide, a fost îngropat la Saint-Gilles?

I-am tradus stăpânului meu vorbăria înflăcărată. Guillaume îşi ascundea satisfacţia pe care i-o producea faptul că reuşise să-l facă pe călugărul acela, care nu îşi pierduse comportarea de mercenar fanfaron, să dea drumul la tot ce păstra în el şi a ridicat din umeri, ştiind că omul de-acum nu mai putea să tacă.

– Păi, pentru că abaţia Fontfroide este departe de drumuri, adăpostită între munţi şi nu este potrivită pentru înălţarea cuiva la rangul de sfânt. Saint-Gilles este un loc de trecere, de pelerinaj, şi cu un martir mirosind a sfânt şi un abate prostănac slăvind virtuţile acestuia fără măcar să-l fi cunoscut şi fără să se fi consacrat pe deplin slujirii ca abate al Ordinului Cistercienilor, afacerea cu cele sfinte o să meargă bine…

Şi aşa a tot trăncănit până la apusul soarelui.

32

„La ost fo meravilhosa e grans, si m'ajut fes:
vint melia cavaliers armatz de totas res,
e plus de docent melia, que vilas que pages."

[Mare era oştirea, pe cinstea mea, şi neobişnuită:
douăzeci de mii de cavaleri complet echipaţi
şi peste două sute de mii de ţărani şi oameni simpli…"]

Cântecul cruciadei, II-13

CARRCASSONNE, 2 AUGUST

Nu am putut înţelege atunci de ce Guillaume, contrar obiceiului său, a fost tăcut şi gânditor în timpul drumului de la Fontfroide la Carcassonne. Înainte de a pleca, i-am interogat pe alţi doi călugări, care fuseseră şi ei de faţă la atac, fără să obţinem mai multe informaţii decât cele oferite de către Benet.

Dar ce o fi spus acesta de l-a făcut pe Guillaume să chibzuiască atât de mult? Eu am tradus conversaţiile şi nu mi s-a părut nimic deosebit de misterios şi, în afară de felul sarcastic de a vorbi al fostului mercenar, totul mi s-a părut că seamănă cu povestea deja cunoscută a asasinării abatelui Peyre de Castelnou.

Când am ajuns la destinaţie, drumul a luat-o în sus spre culmea unei coline şi am rămas cu gura căscată privind spectacolul

care se întindea la picioarele noastre. Mii de corturi, bivuacuri şi mici focuri care îşi înălţau coloanele de fum se întindeau pe mile şi mile de teren ondulat, înconjurând un impresionant oraş apărat de ziduri; era foarte mare şi era cocoţat pe o colină care îl situa destul de mult deasupra asediatorilor. Noi am ajuns pe drumul dinspre Narbonne şi dincolo de oraş străluceau apele fluviului Aude. Oraşul era fără îndoială foarte prosper, căci, în afară de puternicele sale ziduri şi şanţuri, se prelungea cu două mari burguri, unul înconjurat de ziduri la sud şi un altul mai recent la nord-est, spre fluviu, apărat doar de rambleuri şi palisade de piatră şi lemn cu turnuri la porţi.

Am ajuns la Carcassonne în 2 august, o zi după oştire, dat fiind că în ciuda plecării noastre târzii din Béziers şi a vizitei la Fontfroide, călărind cu puţine bagaje, recuperaserăm aproape tot timpul faţă de infanteria lentă şi maşinăriile de luptă.

Era duminică şi, respectând ziua Domnului, nici asediaţii, nici asediatorii nu luptau şi acolo, pe ogoare, în vii şi pădurici, şi-au aşezat tabăra în condiţii mai bune sau mai proaste peste două sute de mii de suflete. Spectacolul era uluitor, dar desfăşurarea nu părea să-l impresioneze pe Guillaume, care şi-a îmboldit calul ca şi cum s-ar fi grăbit, iar eu a trebuit să-l urmez imediat. Întrebând, am ajuns cu o relativă uşurinţă la zona francilor şi la corturile clanului Montfort, pe care se înălţau stindardele cu un semeţ leu rampant. Eficientul Jean ne-o luase înainte cu trupele lui Guillaume şi corturile erau montate lângă cele ale slugilor. Stăpânul meu era în continuare ciudat şi, când ne-am legat caii, a început să pipăie şi să mângâie şeile, căzut pe gânduri. Mi-a spus că el avea ceva de făcut, şi eu să mă duc să dau o raită prin tabără. Peste cămaşa de zale purtam o tunică având leul şi crucea roşie corespunzătoare, brodată.

– Cu aceste blazoane şi cu buna voastră stăpânire a limbii oil, nu trebuie să vă temeţi de nimic, mi-a spus el.

Era ciudat să mă plimb singură printre bărbaţi având siguranţa de a fi unul oarecare dintre ei. Era o tabără pestriţă şi nobilii îşi etalau emblemele pe corturi, delimitând prin culorile

proprii terenul ocupat de trupele lor. Cei mai bogați, precum contele de Nevers, de Saint-Paul sau ducele de Burgundia, aveau pavilioane frumoase cu covoare moi, tapiserii și mătăsuri. Pe mine mă încântau animalele bune de călărit și mă delectam oprindu-mă la grajdurile marilor nobili ca să admir ținuta frumoasă a cailor. Erau de diferite tipuri, de la *destrers* grei și puternici, antrenați pentru ciocniri în luptă, până la frumoșii și ușorii roibi de plimbare.

Cu toate acestea, mi-am dat curând seama că până și în noua mea condiție trebuia să mă păzesc. Ca tânăr efeb, trezeam interesul și al anumitor bărbați și așa o dovedeau prin fluierături și comentarii. Un scutier a reușit chiar să-mi pipăie fundul și, când mi-am dus mâna la pumnal, a plecat râzând în hohote.

Tabăra era ca un oraș imens, instalat la o distanță prudentă de porțile orașului ca să evite atât săgețile, cât și atacul prin surprindere al cavaleriei occitane. Începuseră a se construi câteva palisade și mici șanțuri în anumite locuri în care se stătea de strajă și, cu toate că nu se lucra în ziua aceea, dulgherii aveau totul pregătit pentru fabricarea pieselor și asamblarea mașinăriilor de război.

Dar oamenii erau veseli; era duminică, toți dobândiseră ceva pradă la Béziers și, convinși că luni va avea loc o luptă, se grăbeau să se bucure de moment. Știau că, dacă vor muri a doua zi, în calitate de cruciați, vor merge la ceruri oricât de mult ar fi păcătuit. Așadar, încercau să profite la maximum de cele ce aveau să fie poate ultimele lor clipe în această vale a plângerii, căutând râsetele și plăcerea.

Chervanele cârciumarilor și ale țiitoarelor, instalate în zone strategice, nu mai prididеau cu atâta treabă; arama, argintul și chiar aurul, dar și diferite mărfuri provenite din spolierea orașului Béziers treceau cu rapiditate dintr-o mână într-alta. Erau cântări, dansuri și chiar câte o încăierare. Am văzut două femei care, după boieli, trebuie să fi fost prostituate; să băteau în praf, în mijlocul unui cerc de bărbați care râdeau, vociferau și puneau rămășaguri, de parcă ar fi fost vorba despre o luptă

de cocoşi. Din când în când, femeile îşi smulgeau câte o piesă de îmbrăcăminte terminând practic goale şi, în ciuda redusei mele experienţe în astfel de treburi, am dedus în curând că nu se băteau şi nici nu se zgâriau cu ferocitatea pe care o proclamau ţipetele şi gesturile. Era o încăierare măsluită care incita, pe deasupra, la negoţul desfrâului; cineva urma să obţină multe parale atât din rămăşaguri, cât şi din vânzarea trupurilor.

Atunci m-am întrebat ce caut eu acolo. Când mă gândeam că sunt Pierre, simţeam dorinţa de a trăi, de a învăţa, de a privi tot ce era nou, bun sau rău. Dar când îmi aminteam că înainte am fost Bruna, Doamna Privighetoare, mi se rupea inima de amărăciune şi doream să vină sfârşitul zilelor mele.

Atunci, m-a cuprins o dorinţă arzătoare şi nestăvilită de a plânge şi a mă ruga pentru ai mei şi am vrut să mă refugiez în cortul lui Guillaume. Dar mi-am dat seama că nu ştiam să mă întorc la el şi, după ce m-am orientat luându-mă după zidurile oraşului, am pornit-o printre bivuacuri până unde credeam că se află corturile nobililor franci. Curând, am priceput că străbăteam o zonă a tâlharilor. Erau adunaţi în jurul unor mici focuri şi întreaga lor avere consta din legăturici de lemne, blide în care îşi fierbeau legumele şi slănina, oale pentru apă, pâine şi o desagă în care încăpeau puţine lucruri. În jurul focurilor erau femei, chiar şi copii; toţi umblau desculţi şi erau îmbrăcaţi cu ceva mai mult decât pielea. Era o adunătură de scursuri care nu aveau nimic la locul lor de origine, motiv pentru care nu puteau pierde nimic. Cruciada era marea lor ocazie de a se hrăni fără prea multă trudă şi, dacă erau norocoşi, aceea de a obţine o pradă care să le îmbunătăţească soarta pe acest pământ. Sau moartea, care fără îndoială îi va situa într-un cer mult mai îmbietor pentru ei decât pentru bogaţi.

Cu toate că se aflau acolo abia de două zile, locul acela era dezgustător. Aglomerarea de oameni, căldura şi excrementele umane care se acumulau permiteau respiraţia doar la adierea vântului. Nobilii şi trupele acestora îşi făceau nevoile în grajduri, care se curăţau în fiecare zi, băligarul fiind transportat

departe. Nimic din toate acestea nu se întâmpla în tabăra tâlharilor, pe care, fiind obişnuiţi cu promiscuitatea în locurile lor de origine, nu-i deranja să defecheze şi chiar să facă dragoste de faţă cu ceilalţi, şi încă în plină zi. Şi acolo curgea vinul şi mi-am dat seama că eu, purtând veşminte luxoase şi fiind încălţată cu cizme, eram în pericol în locul acela. Chiar şi pumnalul pe care îl aveam la cingătoare era râvnit de oamenii aceia. Deodată, mi s-a năzărit gândul că m-aş putea întâlni cu cei care m-au atacat la Béziers; Guillaume nu avea să-mi vină în ajutor de data aceasta, iar ei se vor răzbuna pe mine pentru tovarăşii lor. Îmi dorisem foarte mult moartea, dar, când mi-a venit gândul că aş putea muri în mâinile acelor indivizi, m-a luat groaza, chiar şi greaţa. Credeam că toţi mă privesc şi, nevrând să alerg, am început să grăbesc pasul ca să ies de acolo, dar în loc de asta, pătrundeam din ce în ce mai adânc în acel gigantic bârlog al hoţilor. Nu înţelegeam bine jargonul lor. Era limba oil, dar plină de expresii argotice, însă am ştiut că vorbeau despre paj. Se strigau între ei şi fluierau ca să se prevină, pentru ca vecinii lor să fie atenţi la mine. Eram foarte neliniştită. Am grăbit şi mai mult pasul, aş fi dorit să fiu invizibilă, dar acum aveam deplina convingere că mă priveau cu toţii şi unii îşi băteau joc printre hohote de râs. Or fi văzut oare frica din ochii mei?

Acela a fost momentul când m-am întâlnit faţă în faţă cu un bărbos enorm, îmbrăcat doar cu un şorţ de piele şi având o măciucă la cingătoare, care îmi tăia calea. A început să mă ia la rost pentru înfăţişarea mea îngrijită şi efeminată. S-a format un cerc de curioşi şi ameninţarea mâinii mele pe pumnal nu părea să-l intimideze câtuşi de puţin. Curând, mă insulta pe faţă printre râsetele privitorilor de pe margine şi apoi a trecut la ghionţi. Am privit în jurul meu calculând unde ar putea fi un gol şi, dintr-un salt, m-am strecurat printre oamenii aceia. Nimeni nu m-a prins şi am început să alerg cât mă ţineau picioarele.

S-a produs o mare hărmălaie, strigătele creşteau, ca şi râsetele, şi mulţi s-au repezit în urmărirea mea. Cursa a durat

puţin; imediat am dat peste câţiva care mă aşteptau cu brațele deschise. Era sfârşitul. Printre râsete şi batjocuri, strângeau cercul din ce în ce mai mult în jurul meu. Am simțit că o labă mă prindea de ceafă și am văzut cum zdrahonul care mă oprise mai înainte îşi făcea drum până la mine.

– Mai întâi o să ne dai tot ce ai asupra ta, a spus el.

Când s-a pornit să-mi scoată tunica purtând armele clanului Montfort, am început să dau din picioare, încercând să mă eliberez cu orice preț de mulțimea de mâini care mă țineau. Știam ce mă așteaptă când aveau să vadă că sunt femeie. Îmi dorisem moartea, dar nu o voiam în momentul acela și, cu atât mai puțin, într-un fel atât de umilitor și de oribil.

Am pierdut pumnalul, cingătoarea, cizmele. Disperată, mă zbăteam din toate puterile strigând „Săriţi!" ştiind prea bine că nimeni nu-mi va veni în ajutor şi că aceasta nu îi făcea decât să râdă și mai mult. Mii de labe mă atingeau, le miroseam răsuflarea, duhoarea de vin, sudoarea, ura pe care o simțeau pentru seniorii care îi exploatau şi pe care înfăţişarea mea le-o amintea. Doar cămaşa de zale apăra secretul feminității mele și am văzut zâmbetul ştirb, triumfător al tipului care m-a agresat primul, având de gând să o smulgă de pe mine. Dar, deodată, cineva îl apucă strâns de mână, în vreme ce un glas profund spunea într-un argou pe care de-abia l-am înțeles:

– Opriți-vă, proştilor!

Era un bărbat solid, de vârstă mijlocie, care părea foarte puternic. Purta veşminte din ţesături scumpe, dar neîngrijite şi m-am gândit că proveneau din Béziers. Avea părul lung încins cu un fel de cerc de aramă care semăna cu o coroană, purta spadă şi în spatele lui au apărut alţii care păreau să-l secondeze. Mi-au dat drumul şi am căzut grămadă la pământ. Asudam şi inima îmi bătea năvalnic.

– Sunteți nebuni! se răsti din nou la ei bărbatul cu vocea lui puternică. Vreți ca nobilii să ne atace la noapte și să ucidă o mie dintr-ai noştri din pricina acestui paj nenorocit?

– Nimeni nu trebuie să afle, a spus cel care îi conducea pe agresori.

– Nefericitule! a răspuns şeful. Înainte de apusul soarelui, zece dintre cei care se află aici vor fi dat deja fuga să le povestească preoţilor, iar aceştia, lui Simon de Montfort.

Ridicată pe jumătate de jos, am putut vedea impresia pe care un asemenea nume le-o pricinuia acelor oameni.

– Este cel mai dur şi mai curajos dintre cruciați, a continuat bărbatul. Nu vedeți leul său rampant pe tunica acestui băieţandru? Va veni mai degrabă pentru onoarea sa decât ca să-l răzbune pe acest amărât şi va face măcel. Dați-i băiatului totul înapoi!

Se lăsă o mare tăcere în vreme ce se priveau unii pe alţii şi, puţin câte puţin, ascultători, au venit să depună la picioarele mele tot ce furaseră. Bărbatul acționa ca un rege și fără îndoială avea putere de viaţă și de moarte asupra acelor oameni.

– Îmbrăcați-vă, stăpâne, mi-a spus el cu ochii mijiţi într-o privire pătrunzătoare şi pe un ton ironic.

Eu m-am îmbrăcat, în vreme ce unii și alţii îi şopteau la ureche. Când am terminat, m-a apucat de braţ, m-a condus printre oamenii aceia şi a început să-mi vorbească.

– Eu vă voi duce înapoi teafăr şi nevătămat la locul unde se află nobilii.

Am pornit-o la drum escortaţi de către cei care păreau a fi garda lui și mi-a spus numaidecât:

– Mulțumiți-i Vulpoiului, Regele Tâlharilor, pentru norocul vostru. Și aduceți-o la cunoştinţă seniorului vostru, Simon de Montfort.

– Mulțumesc, am îngăimat eu.

– Dar să știți că îmi datorați viaţa, a spus el cu o voce şi mai joasă, şi toată lumea trebuie să-şi plătească datoriile față de Regele Tâlharilor.

Eu nu am discutat, nu doream decât să mă aflu în cortul lui Guillaume.

– Mi s-au spus două lucruri foarte interesante. Coborî și mai mult glasul şi se opri să-mi şoptească la ureche: Primul este că sunteţi din Béziers, poate singurul dintre locuitorii săi care și-a salvat viaţa.

L-am privit uimită. Mă recunoscuseră și fără îndoială o fi ştiut deja povestea cu Guillaume care m-a salvat cu preţul vieții a doi dintre oamenii lui.

– Așadar, a fost cineva din clanul Montfort care nu i-a dat ascultare abatelui Ordinului Cistercienilor... Măi să fie, ce întâmplare! Şi, în plus, mai e ceva...

Am tăcut din nou și am privit ochii albaştri spălăciți, reci ai bărbatului.

– Unul a vrut să vă răsucească, acum o clipă, în timpul hărmălaiei, părţile ruşinoase. Şi nu le-a găsit.

Scoase un hohot de râs, iar buzele lui au șoptit prin părul care îmi acoperea urechea:

– Vulpoiul știe deja trei secrete: sunteți femeie, ați scăpat cu viaţă de la Béziers şi a fost grație unui Montfort.

33

„Cant l'apostolis saub, cui hom ditz la novela
que sos legatz fo mortz, sapchatz que no'lh fo bela."

[„Când i s-a dat Papei vestea că legatul său
(Peyre de Castelnou)
a fost asasinat, a rămas foarte consternat."]

Cântecul cruciadei, I-5

În timpul drumului de la Fontfroide la Carcassonne, Guillaume de Montmorency, taciturn, se ruga în liniște, cerând să se înșele.

Cercetarea lui îi amintea un vis neliniștitor în care el pătrundea adânc într-o ceață deasă ca să vâneze un porc mistreț și, când a crezut că are animalul în bătaia armei și avea de gând să-l străpungă cu sulița, descoperea că era crupa calului său și că era cât pe-aci să și-o implânte în propria spinare.

Povestea aceea afurisită de căutare a documentelor de pe cel de-al șaptelea catâr devenise un coșmar identic cu cel din vis. Concluziile cercetării sale îl copleșeau.

La sosire, luă iute o gustare în cortul pe care atât de eficient îl montase Jean și, după aceea, îl trimise pe Pierre să caște gura prin tabără. Se duse să-și prezinte omagiile unchiului său

Simon și, de îndată ce se întâlni cu vărul său, îi spuse acestuia să-l însoțească în cort, pentru că trebuia să-i vorbească.

– Călărești deja de câțiva ani acel frumos *destrer* breton cu mai multe culori, îi spuse el de îndată ce a fost sigur că nu-i aude nimeni.

– Bineînțeles, vere! răspunse acesta zâmbind. Este un animal bun, în vârstă de șase ani și ne-a însoțit în aventurile noastre. De ce mă întrebi?

Guillaume îl privi, foarte serios, în ochi.

– Pentru că ești stângaci ca și cavalerul care l-a străpuns pe la spate pe legatul Peyre de Castelnou. Nici acela nu vorbea occitana şi călărea un animal la fel cu al tău. Iar asasinatul s-a petrecut exact în acea lună ianuarie, în urmă cu un an şi jumătate, când tu o porniseşi într-un nesăbuit pelerinaj la Santiago de Compostela[1]. Ți-am spus să nu te duci – nu iarna –, dar tu ai insistat, pentru ca după aceea să te întorci spunând că trecătorile din munți erau impracticabile. Eu mă văitam cum de putea vărul meu să comită o asemenea prostie. Nu era o prostie, era o scuză.

Amaury de Montfort îi susţinu privirea în tăcere.

– Tu l-ai ucis, îl acuză Guillaume încercând să găsească răspunsul în albastrul profund al ochilor vărului său.

– Da, eu am fost acela, răspunse el fără să se tulbure.

Guillaume s-ar fi așteptat ca vărul său să nege, să-l convingă că se înșală, dar acesta accepta senin vinovăția pentru monstruozitatea aceea. Surprins de calmul aparent al lui Amaury, rămase tăcut câteva clipe, în vreme ce gândurile i se îngrămădeau în minte. Cum putea să se arate atât de liniştit fiind răspunzător pentru o asemenea crimă şi pentru consecinţele îngrozitoare provocate de aceasta? Crescuse alături de vărul

---

[1] Oraş în nord-vestul Spaniei, în provincia Coruña din Galicia, loc de pelerinaj la catedrala care adăposteşte mormântul apostolului Iacov, fiul lui Zevedeu şi frate al sfântului Ioan Evanghelistul. Santiago este numele consacrat în spaniolă pentru acest apostol, considerat patronul spiritual al Spaniei. (n.tr.)

sau, credea că îl cunoaște și își spuse că fapta aceea nu era caracteristică pentru el.

Dar, atunci, toți oamenii aceia din Béziers au murit din pricina unei minciuni, au murit degeaba! exclamă el.

– Și dacă ucigașul năimit ar fi lucrat pentru contele de Toulouse, ar fi murit pentru ceva? răspunse Amaury, care fără îndoială își mai pusese și înainte această problemă.

Guillaume îl privi uluit, mut. Vărul său nu obișnuia să fie foarte subtil, dar în momentul acela îi părea de-a dreptul cinic. Vorbeau despre mai mult de douăzeci de mii de persoane masacrate cu doar câteva zile mai devreme. Și nu vor fi ultimele.

– Eu am ucis doar un singur om, vere. Părea că i-ar fi citit gândurile. Eu răspund în fața lui Dumnezeu doar pentru unul, zâmbea el, și, în plus, grație mie, îl vor face sfânt.

– Dar…

– Și asta s-a întâmplat înainte de cruciadă…, Amaury își lărgi zâmbetul și continuă: …și cum ne sunt iertate toate păcatele…

– Aceste vorbe nu sunt ale tale.

– Ce importanță are ale cui sunt? Trăim vremuri excepționale și noi suntem instrumentele lui Dumnezeu.

– Sau ale diavolului.

– Ale lui Dumnezeu, vere. Noi suntem cu Dumnezeu.

– Și în ce planuri ale lui Dumnezeu a intrat asasinarea lui Peyre de Castelnou?

– El este de-acum un martir al Bisericii. Moartea lui va da roade imense pentru creștinătate.

– Asta este ceea ce spune abatele Ordinului Cistercienilor…, nu-i așa?

– Da, asta spune, replică Amaury, cu convingere.

Guillaume privi curios de această dată chipul vărului său. Era sigur de ceea ce spunea; nu avea remușcări; el doar executa o parte dintr-un plan mult mai amplu, de o imensă importanță, pe care nici măcar nu era în stare să-l prevadă. Avea ceea ce se numea credință.

Credință în clanul Montfort, credință în tatăl său Simon, credință în abatele Arnaut, credință în ceea ce reprezenta acesta și, bineînţeles, credinţă în Dumnezeu. Un Dumnezeu pe care alții i-l conturau.

Acum se potriveau multe dintre piesele enigmei. Arnaut îi încredinţase găsirea documentelor, dar nu și a instigatorului la asasinat, pentru că însuși abatele Ordinului Cistercienilor era acela. Dar părea să nu-şi facă griji dacă, în bună logică, cercetând în căutarea obiectului, ar găsi şi executantul. Pentru că acesta era însuşi vărul său, și Arnaut ştia cât de unit era clanul Montfort și, în special, cei doi tineri. Fără asasinarea lui Peyre de Castelnou şi fără vina atribuită contelui Raimond de Toulouse, fără acel „casus belli“[1] nu s-ar fi obținut niciodată adeziunile necesare pentru a alcătui o oştire cruciată de o asemenea mărime. Cu siguranță, nici măcar papa Inocențiu al III-lea nu ar fi aruncat anatema asupra contelui, proclamând cruciada. Sanctificarea lui Peyre de Castelnou fusese hotărâtoare pentru obținerea de ajutoare și aceasta se întemeia pe împrejurările morţii sale ca un martir şi pe faptul că, atunci când cadavrul său fusese mutat după câteva luni „în mod întâmplător“, acesta nu era putrezit, răspândind „miros de sfinţenie“. Își aminti de călugării italieni care, tot „din întâmplare“ și la o dată atât de ciudată ca luna ianuarie, erau în trecere prin Saint-Gilles pentru ca abatele să le încredinţeze pregătirea cadavrului. Şi, aşa cum a subliniat călugărul Benet, a fost tot o întâmplare ca abatele din Saint-Gilles, care în ianuarie se bucura de o sănătate excelentă, să moară pe neaşteptate în februarie, odată cu vizita lui Arnaut la abație. Cu cât se gândea mai mult, cu atât mai mult se minuna Guillaume de măreția planului. Era o înşiruire de mici evenimente care la rândul lor provocau altele mai mari și care modificau lumea cunoscută.

---

[1] În latină, act de război, act de natură a provoca un război, a declanşa un conflict armat. (n.tr.)

– Şi cu ce se alege clanul Montfort după toate astea? vru să ştie Guillaume. Acum îmi poţi povesti totul. Ce ne oferă abatele Ordinului Cistercienilor?

– Domeniile vicontelui Trencavel: Carcassonne, Béziers şi Albi şi, posibil, comitatele Toulouse şi Foix.

Guillaume îl privi surprins. Excomunicarea unui nobil aducea după sine deposedarea sa de proprietăţi şi trecerea acestora în stăpânirea cuiva demn în ochii Bisericii, autorizat şi sprijinit de aceasta. Dar, în general, era doar o armă pentru a-i supune pe nobili; nu se ducea până la ultima consecinţă şi se încheia printr-o negociere al cărei rezultat era întoarcerea oilor rătăcite în ţarc. Iar vărul său vorbea de teritorii imense care le includeau pe ale contelui de Toulouse, reprimit recent în sânul Bisericii de la Roma şi care însoţea cruciada. Planurile legatului erau cu bătaie lungă; în curând avea să-l excomunice din nou pe contele Raimond al VI-lea.

– Dar nu li s-ar cuveni mai degrabă nobililor de rang înalt, precum ducele de Burgundia, contele de Nevers sau cel de Saint-Paul?

– Totul este gândit, zâmbi Amaury. Aceştia sunt bogaţi şi se află aici cu destul de multă neplăcere. În realitate, nu le surâde câtuşi de puţin să vadă că un nobil la fel de mare ca şi ei este deposedat aşa, atât de uşor. Îi face să se simtă mici şi consideră că aceasta este împotriva dreptului feudal. Îşi vor supraveghea din nou posesiunile de îndată ce se va încheia angajamentul lor pentru patruzeci de zile în slujba cruciadei. De-altfel, legatul papal îi va cere noului viconte să rămână personal la Carcassonne cu trupele sale şi cu cei pe care îi va putea recruta, rezistând toată iarna, până la vară, când cruciaţii se vor întoarce din nou.

– Totul pare gândit după gustul tatălui tău.

– Da, al tatălui meu şi al moştenitorului său.

– Tu, Amaury de Montfort.

– Da, şi al viitorului episcop de Toulouse: Guillaume de Montmorency. Zâmbitor, Amaury îşi puse mâna dreaptă pe

umărul vărului său şi continuă: Fiul fratelui mamei mele. Cel mai ager la minte, cel mai cult din familie, cel mai bun jucător de zaruri...

Amaury începu să râdă, amintindu-şi fără îndoială aventuri din trecut.

– Cred că abatele Ordinului Cistercienilor este un jucător mai bun decât mine, spuse Guillaume căzut pe gânduri. Şi el foloseşte zaruri măsluite.

Vărul său ridică din umeri, amuzat, ca să râdă din nou în hohote.

– Îţi închipui cum ar fi dacă l-am invita la o partidă?

– Ce anume conțin documentele acelea pe care i le-ai furat lui Peyre? întrebă Guillaume fără să i se alăture la râsete.

Amaury îl privi cu teamă.

– Nu ştiu, răspunse el. Abatele Ordinului Cistercienilor nu a vrut să vorbească niciodată despre asta.

– De ce voia să o omoare pe Doamna Privighetoare?

– Nici asta nu ştiu.

Amândoi se cufundară într-o tăcere adâncă şi, după puţin timp, Amaury, punând de data aceasta amândouă mâinile pe umerii vărului său, îi spuse:

– Guillaume, întotdeauna ai fost rebel şi iscoditor. Ajunge cu întrebările, pentru moment nu voi mai răspunde nimic. Noi, clanul Montfort, avem o înțelegere cu Arnaut Amalric, abate al Ordinului Cistercienilor şi legat papal. Este o înțelegere foarte bună şi acum e rândul nostru să ne supunem. Se riscă mult; este un joc periculos, dar premiul e mare. Abatele spune: „Tot ce nu trebuie să ştii şi pe care nu îl ştii nu îţi va dăuna niciodată". Eu nu sunt atât de isteț ca tine, dar pot citi o amenințare în această frază. Îndeplineşte-ţi partea de obligaţie, fii supus şi nu mai pune întrebări; ştii deja prea mult. Relaxează-te şi odihneşte-te, mâine vom intra în luptă şi noi, clanul Montfort, va trebui să demonstrăm că suntem demni de soarta noastră.

– Eu nu voi lupta mâine.

– De ce? Este marea bătălie pe care am așteptat-o de când eram copii.

– Acesta nu e un război drept.

– Şi ce înseamnă un război drept?

Guillaume era bun la Drept şi Dialectică, putea să răspundă, dar nu o făcu. Nici măcar nu ştia dacă vărul său întreba cu candoare sau doar pentru ca întrebarea să rămână plutind în aer. La tăcerea lui, Amaury trase de el, îi dădu una dintre îmbrăţişările sale de urs şi un sărut pe fiecare obraz.

– Nu i te împotrivi abatelui, Guillaume, îi spuse el. Ştii prea multe şi trebuie să-i fii credincios. Te iubesc, vere, şi nu vreau să păţeşti nimic rău.

34

„Mais li baron de l'ost se son tant esforsetz
que lo borc lor an ars trastot tro la ciptetz
que l'aiga lora n touta, qu'es Audes apeletz."

[„Dar baronii din oştire s-au străduit atât de mult
încât au incendiat burgul, prefăcându-l în cenuşă,
iar din râul numit Aude şi apele i le-au luat."]

Cântecul cruciadei, III-25

Întâlnirea mea cu tâlharii m-a sleit atât de tare, încât am dormit un somn cum nu se poate mai adânc, fără să-mi amintesc amărăciuni, temeri şi nici speranţe, dar în zori m-am trezit de strigăte, de zgomotul potcoavelor, de nechezatul cailor. Se crăpa de ziuă şi tabăra se pregătea de atac. Am văzut că stăpânul meu îşi spăla faţa cu apa dintr-un lighean care era în cort şi, ridicându-mă dintr-o săritură, m-am dus să-l ajut să se echipeze; cămaşa de zale, pintenii şi tunica având leul roşu rampant al clanului Montfort, deoarece, cu toate că el este un Montmorency, era supus unchiului său Simon şi lupta sub însemnele acestuia. Nu părea vesel şi, cu toate că şi-a încins spada şi pumnalul, mi-a spus:

– Azi, tu şi cu mine vom vedea bătălia de pe colină.

S-a dus să ia micul dejun cu conducătorii clanului şi le-a dat instrucţiuni oamenilor săi să lupte sub ordinele lui Amaury. La întoarcerea sa, ne-am suit pe cai, dar, în loc să ne îndreptăm spre şes, unde de pe mai multe estrade preoţii oficiau slujba pentru diferitele grupuri din armată, ne-am dus spre o colină care oferea o excelentă vedere asupra burgului Saint-Vincent.

Acesta era cartierul care se întinsese spre Nord-Est, dincolo de marile ziduri. Era apărat doar de un şanţ şi un rambleu încununat cu pereţi mici de piatră şi palisade de lemn care se înălţau câţiva metri. Se vedea că fuseseră întăriţi în mare grabă.

Atacul începuse deja; balistele aruncau zeci de bolovani şi de pietre rotunjite asupra fortificaţiilor burgului, silindu-i pe cei din Carcassonne să se ascundă, şi făceau să sară în bucăţi apărătoarele de lemn. Şi catapultele, care atingeau o distanţă mai mare, azvârleau foc grecesc[1] pe acoperişurile caselor, dincolo de palisade, provocând primele incendii. Mi-am dat seama că toate aceste maşinării erau instalate în partea de Răsărit şi aşa i-am atras atenţia lui Guillaume.

– Atacul va veni din partea aceea, mi-a spus el. Vom profita că soarele, înălţându-se, le va bate în ochi. Pe deasupra, este locul cel mai îndepărtat de zidurile înalte ale oraşului; arbaletrierii acestuia nu ne vor putea răni şi terenul este plat. Nu trebuie decât să-i nimicim zidurile de apărare.

Am văzut că slujbele se încheiaseră şi că de pe platformele lor înalte preoţii îi stropeau deja pe combatanţi cu agheasmă. Grupuri de călugări aliniaţi, care purtau cruci în vârful suliţelor, se îndreptau spre burg cântând în cor *Veni creator spiritus,* oştenii s-au alăturat psalmodierii, venind în urma lor. Călugării s-au oprit cu puţin înainte de zona de bătaie a săgeţilor de pe palisade, dar continuau să cânte de acolo cu voci din ce în ce mai puternice. O făceau cu furie, cu mânie şi le insuflau atacatorilor un curaj fanatic. Imediat după aceea, sute de arcaşi

[1] Compoziţie utilizată în Evul Mediu de greci şi care avea proprietatea de a arde pe apă; servea la incendierea corăbiilor. (n.tr.)

purtând culorile nobililor le-au luat-o înainte şi au alăturat săgețile la ploaia de pietre a artileriei. Cum ar fi putut cineva să scoată capul dintre palisadele burgului?

Atunci au început să răsune flageoletele, tobele, flautele şi trompetele într-un vacarm asurzitor care s-a amestecat cu psalmodierile. Era ordinul de atac.

Zeci de grupuri de tâlhari purtând scări înalte s-au năpustit cu mare zarvă spre şanţ şi, rezemându-le de pereți, au început să se caţere în vreme ce pietre şi săgeți continuau să se reverse asupra apărătorilor. Aceştia împingeau scările cu lungi prăjini ca să le facă să cadă, respingându-i cu pietre, lănci şi săgeţi, dar, expunându-se în bătaia arcaşilor cruciaţi, se prăbuşeau răniţi. Mulţi tâlhari se prăvăleau şi ei în şanțuri, dar mult mai mulţi reuşeau să ajungă pe creneluri şi să lupte corp la corp cu cei dinăuntru.

Dar, în acelaşi timp, geniştii construiau drumuri de pământ şi piatră peste micul şanţ, în mai multe locuri, printre care şi în dreptul porţii dinspre Sud. Apărătorii ocupaţi cu atacatorii nu puteau face faţă acestui nou pericol. În câteva minute, grupuri de oşteni, acoperiţi cu scuturi, alergau împingând trunchiuri groase de copaci în chip de berbece care aveau să spargă ziduri şi porţi.

– Fii atent la grupurile acelea de cavaleri ascunşi în pădurice, Guillaume arăta spre o buclă a drumului spre așa-numita poartă spre Narbonne. Ei așteaptă ca vicontele Trencavel să vină în ajutorul asediaţilor şi să-i atace pe cruciaţi din ariergardă. Se spune că e un cavaler-model. Cu siguranţă că va conduce atacul. Țelul lor este să-l ucidă.

– Doar pe el?

– Dacă Trencavel cade, oraşul se va preda.

– Nu pare un plan foarte cavaleresc, am răspuns eu, nu-i așa?

Guillaume a zâmbit trist, a ridicat din umeri şi şi-a îndreptat atenţia din nou asupra burgului. Am profitat de concentrarea lui ca să-l privesc; acela era omul care voia să mă omoare, care m-ar omorî dacă ar şti cine sunt şi, cu toate acestea, compania

lui mă liniştea, mai ales după noua mea întâlnire cu tâlharii. Era un tânăr atrăgător, cu păr blond inelat şi ochi albaştri, curioşi câteodată, pătimaşi, altă dată. Era atât de ciudat faptul că mă simţeam în siguranţă alături de el...! Dar eu nu aveam pe nimeni pe care să mă sprijin, căruia să-i împărtăşesc zbuciumul meu şi m-am gândit că în alte împrejurări Guillaume ar fi fost un bun confident, dar nici măcar lui nu am îndrăznit să-i povestesc incidentul din ziua anterioară. Aveam atât de multe de ascuns!

– Priveşte! strigătul lui m-a făcut să tresar. Cei din clanul Montfort vor fi primii care intră în burg! arăta cu degetul şi ţopăia de bucurie ca un copil.

Într-adevăr, un grup de cavaleri care arborau pe flamurile lor leul roşu rampant al clanului Montfort se lansa în galop, sărind printre dărâmături printr-una din breşele zidurilor de apărare. Îi urma un grup numeros de lăncieri pedeştri. Când zidurile au ascuns lupta în interiorul lor, Guillaume s-a impacientat.

– Doamne Dumnezeule, ce n-aş da să fiu acolo! şoptea el.

Între timp, restul cruciaţilor pătrundeau în burg prin alte breşe. Era evident că cei dinăuntru nu vor putea rezista.

– Îi veţi ucide pe toţi, cum s-a întâmplat la Béziers? am întrebat eu, îngrozită.

– Nu, azi nu.

– De ce? am vrut să ştiu, curioasă. S-a schimbat cumva ceva în inima voastră?

Cavalerul m-a privit zâmbind pentru îndrăzneala reproşului meu.

– Nu, să nu crezi aşa ceva, a răspuns el. Apărătorii burgului Saint-Vincent ne sunt mai de folos fiind în viaţă, închişi între zidurile oraşului Carcassonne, decât morţi, afară.

Nu am înţeles şi l-am întrebat din priviri.

– Eu voi învăţa occitana de la tine, dar tu trebuie să înveţi de la mine multe despre război. Ceea ce dorim este ca oraşul cu ziduri înalte să se umple de oameni şi, dacă sunt răniţi, cu atât mai bine. Cucerind acest burg, le vom tăia accesul la

fluviul Aude şi la puţurile din Saint-Vincent. Înăuntru nu există decât rezervoare de apă şi în curând vor fi patruzeci de mii de suflete închise acolo. Peste câteva zile nu vor putea nici să-şi spele rănile; îi vor devora muştele, duhoarea va fi insuportabilă, se vor îmbolnăvi de vreo molimă şi puţin mai târziu vor muri de sete. Doar o ploaie torenţială i-ar putea salva.

Atunci am înţeles. Mi-am imaginat cu oroare copii mici însetaţi. Am vrut să uit şi m-am concentrat asupra bătăliei. Porţile oraşului erau deschise şi prin ele ieşeau şi intrau liniştiţi tâlhari şi oşteni cărând greutăţi. O fi fost puţin de jefuit, mi-a spus Guillaume, deoarece lucrurile de valoare or fi deja în oraş. Cavalerii au ieşit şi ei şi au luat-o la galop spre fluviu pentru a pune capăt oricărei încercări de a rezista. Fără îndoială, muriseră mulţi din ambele tabere, dar bătălia era câştigată şi burgul, aproape în întregime din lemn, începea să fie mistuit de flăcări.

Atunci, mi-am făcut griji pentru Guillaume. De ce nu a vrut să lupte alături de ai săi? Aveam impresia că a făcut-o dintr-o pornire de orgoliu. În realitate, el dorea să intre în luptă. Cum va reacţiona oare la acest fapt neîmblânzitul Simon de Montfort? Îl va considera o trădare?

M-am rugat să ies cu bine din necazul acela; viaţa mea depindea de el. Şi, în mod ciudat, mi-am dat seama, în momentul acela, că doream să trăiesc.

35

„A un riche baron, qui fu pros e valent
ardit e combatant savi e conoisent
senher fo de Montfort, de la honor que i apent
e fo cons de Guinsestre si gesta no ment.“

[„Exista un baron virtuos, viteaz şi drept,
îndrăzneţ, dârz, înţelept şi cunoscător,
cu numele de Montfort, senior peste pământuri şi onoruri
şi era conte de Leicester, dacă zvonurile sunt adevărate.“]

Cântecul cruciadei, IV-35

Guillaume era deja în tabără când s-au întors trupele. Văzându-l pe Jean, credinciosul său scutier, rănit, îi păru rău că nu luptase. Acela era clanul său şi ar fi trebuit să fie alături de ei la primejdie; nu avea importanţă dacă era o cauză dreaptă sau nu, nu avea importanţă dacă erau sfinţi sau asasini. Locul lui era alături de ei.

– Tatăl meu vrea să te vadă, îi spuse Amaury. E furios pe tine.

Dacă Guillaume nu voia să se afle faţă în faţă cu cineva, acela era Simon de Montfort, dar se îndreptă spre cortul acestuia; era şeful clanului şi îi datora ascultare. Cugeta ce să-i spună când îi va striga că, rămânând în ariergardă, dezonorase

familia. Să-i vorbească oare despre scrupulele sale morale cu riscul ca bătrânul să-şi piardă încrederea în el?

În cele din urmă, Guillaume hotărî să nu improvizeze nimic şi să-i spună adevărul. Simon va înțelege mai bine aceasta decât oricare altă prostie care i-ar putea trece prin minte, dar era un om coleric şi trebuia să fie cu grijă. Dacă îl prindea pe picior greşit, dacă îşi închipuia că acționând cu lașitate pătase numele de Montfort, îl va trimite numaidecât înapoi în Île-de-France[1]. Iar acesta era ultimul lucru pe care îl dorea tânărul.

Bătrânul Montfort era gol de la brâu în sus şi scutierul său îi spăla câteva locuri învinețite, zgârieturi şi mici răni pe care le suferise în luptă. Cu toate că trecuse de 40 de ani, prezenta înfățişarea puternică a cuiva robust de la natură care se antrenează în mod obişnuit pentru război. Corectitudinea şi curajul deveneau mai faimoase pe zi ce trecea. A participat la dezastruoasa cruciadă[2] organizată cu puţini ani înainte de către Inocenţiu al III-lea în care veneţienii stabiliseră un preţ atât de ridicat pentru transportul pe mare încât, ca să-l plătească, cruciații au fost nevoiți să prade oraşul catolic Zara[3], rivalul comercial al Veneției. După aceea, vicleniі marinari i-au debarcat la Constantinopol, și acesta rival al Republicii venețiene, care a fost, la rândul său, atacat şi jefuit cu scuza de a îndepărta ortodoxia şi de a instala un episcop catolic. Simon a considerat acest fapt drept o infamie şi, refuzând să urmeze planul, a plătit din buzunarul său deja secătuit transportul cu alte mijloace al trupelor sale spre Țara Sfântă, de unde s-a întors și mai plin de onoruri și de prestigiu, dar încă şi mai sărac.

---

[1] Veche regiune a Franţei, centru al domeniului regal al Capetienilor, având capitala la Paris. (n.tr.)

[2] Referire la cea de-a patra cruciadă purtată între 1202 şi 1204. (n.tr.)

[3] Vechi port la Marea Adriatică pe coasta Dalmaţiei, azi oraşul Zadar din Croaţia. (n.tr.)

Lui Guillaume nu i-a plăcut să-l găsească împreună cu mai mulţi nobili de rang mai mic, care fără îndoială veneau să-l felicite pentru că a fost primul care a intrat în burg, şi nici mai mult, nici mai puţin decât cu abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut. Nu îi putea spune unchiului său adevărul în faţa tuturor celor prezenţi şi orice istorie pe care bătrânul ar bănui-o inventată l-ar face să spumege de mânie. Întotdeauna când avea spectatori, se arăta mai aspru şi în ziua aceea părea dispus să-i facă pe privitorii de pe margine să declare în tabără că era la fel de aspru şi în rezolvarea unor treburi interne de familie.

– Văd că sunteţi ocupat, unchiule, îi spuse Guillaume. Vom vorbi după aceea.

Şi făcu stânga-mprejur, vrând să pară discret. Discreție care i-a lipsit cu desăvârşire bătrânului.

– Guillaume! răcni el văzându-l. Veniţi aici!

Guillaume de Montmorency se întoarse ca să vadă impunătorul tors dezgolit şi faţa bărboasă a lui Simon roșie de furie.

– Vreau să-mi spuneți chiar acum de ce nu aţi ieșit să luptaţi!

Şi Guillaume a ştiut imediat că lucrurile mergeau prost, foarte prost. Începu să se gândească iute. Cum să iasă din impas?

– Pentru că eu i-am poruncit să rămână. Toţi îl priviră uimiţi pe abatele Ordinului Cistercienilor. Puştiul era nerăbdător să intre în luptă, dar a dovedit o mare fermitate, cinstindu-ne pe Papa şi pe mine, dându-ne ascultare.

– De ce nu l-aţi lăsat să lupte, Arnaut? vru să ştie Simon.

– Voi cunoaşteţi deja o parte din răspuns, dar aceşti seniori, nu, spuse el arătând spre invitaţi. Băiatul acesta are o misiune capitală din partea Papei şi realizarea ei va fi foarte plăcută Domnului. Acesta este lucrul cel mai important. Dacă mâine ar muri unul dintre noi, ar fi o nenorocire, dar dacă lui i s-ar întâmpla ceva înainte de a-şi îndeplini misiunea, ar fi tragic.

– Despre ce e vorba? întrebă unul dintre nobili.

– Nici voi şi nici nimeni de aici, în afară de el, nu o poate cunoaşte. Este foarte importantă.

Guillaume îl privi pe unchiul său cu coada ochiului; se calmase şi zâmbea uşor, ridicând bărbia. Faptul acela onora mult clanul Montfort.

Tânărul cavaler îşi spuse că legatul papal cunoştea foarte bine ce resorturi să mişte pentru ca voinţa lui să se împlinească.

36

„Si non o volon faire aremandrant tot nu,
ilh seran detrenchetz am bram d'acer molu."

[„Dacă nu se supun, vor fi despuiaţi de haine
şi li se vor tăia capetele, cu spadă din oţel cu tăiș ascuţit."]

Cântecul cruciadei, II-16

– Omul acela este foarte priceput, răspunse Amaury când vărul său i-a povestit cum îl scosese din încurcătură abatele Ordinului Cistercienilor faţă de Simon. Are nevoie de tine; bănuieşte ce ştii şi de aceea te protejează. Dar tu mergi cu grijă. Poate fi generos, dacă eşti de partea lui, dar nu are scrupule și, dacă îi stai în cale, îi vei cunoaşte latura întunecată. Ai grijă, vere.

Guillaume se impacientă. Nu îl vizita pe Amaury ca acesta să-l sfătuiască în ce fel să se poarte cu legatul papal sau ca să-i dea altă îmbrățișare afectuoasă, cum îi stătea în obicei, ci ca să scoată de la el orice informație posibilă în legătură cu cel de-al șaptelea catâr furat de la Peyre de Castelnou. Întâlnirea sa între patru ochi cu abatele Arnaut era inevitabilă şi voia să se arate eficient.

– Eram cinci: trei mercenari angajaţi la Lyon, Paul şi cu mine. Ne-am îndeplinit misiunea cu succes. L-am ucis pe

Peyre şi am pornit la drum spre Montpellier călărind la trap, dar fără să istovim prea mult cel de-al şaptea catâr a cărui povară era dorită de Arnaut, începu să povestească Amaury. După mai multe mile, ne-am oprit la un han de la o răscruce ca să dăm de mâncare dobitoacelor şi să se odihnească. Erau vreo doi scutieri care aveau grijă de-alţi cai şi le-am cerut alor noştri să nu se angajeze în vreo conversaţie. Am intrat doar ca să comand vin cald pentru oamenii mei şi am observat că mai mulţi indivizi aşezaţi la o masă au tăcut când au băgat de seamă prezenţa mea; mă gândeam că or fi călăreţii animalelor de-afară. Eu nu voiam să stau de vorbă, dar cârciumarul m-a întrebat de unde suntem. I-am spus că de la Lyon, dar cred că accentul meu de Île-de-France mi-a trădat minciuna. A scos mai multe căni şi după ce le-au băut până la fund, fără să le dau timp oamenilor mei să intre în han să se încălzească, am dat ordin de plecare. Am pornit la trap, singurul mers pe care îl putea susţine catârul, dar, după puţin timp, Paul a observat că venea cineva la galop în urma noastră. Acele veşti nu puteau fi bune şi ne-am refugiat în mare grabă într-o pădurice de pe marginea drumului. Dar n-am făcut-o la timp şi ne-au văzut. Cu vizierele coifurilor trase peste faţă şi fără să scoată o vorbă, s-au năpustit asupra noastră. Erau opt. După înfăţişare, patru erau cavaleri, iar ceilalţi, scutierii lor. Nu prezentau nici un însemn şi imediat l-au pus la pământ pe unul dintre mercenari. Paul şi cu mine de-abia am avut timp să scoatem spadele din teacă şi să opunem rezistenţă la prima ciocnire, dar ceilalţi doi din Lyon au fugit fără măcar să-şi arate armele. Eu eram descumpănit, nu păreau tâlhari de drumul mare şi era imposibil să fi fost o expediţie sosită de la Saint-Gilles ca să-i prindă pe asasinii lui Peyre de Castelnou. Cine erau? Ce doreau? Dar era evident că, dacă am fi luptat, ne-ar fi omorât. Aşa că i-am strigat lui Paul să vină după mine şi am luat-o la galop până în drum ca să-i observăm de la o distanţă prudentă. Când am intrat în luptă, cel de-al şaptelea catâr rămăsese nelegat în pădurice. Ei l-au luat şi, fără să se deranjeze să vadă ce se

întâmpla cu cel căzut la pământ, au urcat pe drum și s-au dus pe unde au venit. Am încercat să-i urmăresc, dar patru dintre ei rămăseseră să ne aștepte la o cotitură și ne-au atacat de cum ne-au văzut. În cele din urmă, a trebuit să renunțăm.

– Și ce s-a întâmplat după aceea?

– Ne-am întors la rănit; era deja îngrijit de fugarii care se întorseseră. Treaba era prea serioasă ca să lăsăm martori, așa că, de îndată ce am descălecat, prefăcându-ne că ne interesăm de cel căzut, le-am retezat beregatele. Le-am scos îmbrăcămintea ca să facem dificilă identificarea lor și le-am azvârlit cadavrele dezbrăcate în Ron. Ne-am continuat drumul în mare grabă spre Lyon, oprindu-ne doar timpul strict necesar cât să schimbăm caii. Acolo le-am îngropat lucrurile, pe o colină.

– Nu erau tâlhari, șopti Guillaume căzut pe gânduri.

– Nu, bineînțeles că nu, răspunse Amaury. Nu i-a interesat nici calul, nici ceea ce ar fi putut avea rănitul asupra lui. Căutau cel de-al șaptelea catâr.

– Și nici nu veneau de la Saint-Gilles.

– Imposibil, n-ar fi avut timp.

– Vă urmăreau dinainte?

– Dacă au făcut-o, o fi fost cel mult doi; altminteri, am fi observat, răspunse Amaury gânditor. În orice caz, erau cei din ospătăria hanului. Tu crezi că ne așteptau?

– Dar cum naiba ar fi putut să știe…?

– Abatele Ordinului Cistercienilor? El știa că ne vom întoarce pe drumul acela.

– Nu, n-a fost el.

– De ce ești atât de sigur?

– Pentru că nu avea nevoie să fure ceea ce și tu i-ai fi adus. Singurul lui motiv ca să dea ordin pentru o ambuscadă ar fi fost acela ca tu să fii ucis și să se ascundă astfel făptașul.

– Pe mine? se miră Amaury. N-ar face-o niciodată, nu pentru că mă apreciază, ci pentru că fac parte din planurile sale.

– Da, e adevărat, admise vărul său. Noi, cei din clanul Montfort, îi suntem prea credincioși, iar zelul și prestigiul

tatălui tău îl fac şeful cruciat perfect, iar pe tine, succesorul său. Este sigur că nu vom vorbi. În plus, dacă ar fi ştiut unde se află povara aceea, nu m-ar fi obligat să o caut. Apropo, despre ce e vorba? Ştii că Peyre de Castelnou o numea „moştenirea diavolului“?

– Mi-am aruncat ochii câteva minute când ne-am oprit la ospătărie. Erau suluri de piele care protejau alte suluri de piele conţinând teancuri de pergamente şi suluri de papirusuri. N-am avut timp să văd mai mult, dar atârnau greu, de aceea a trebuit să păstrez catârul.

– Pergamente…, şopti gânditor Guillaume.

Şi se întrebă ce o fi conţinând acele scrieri încât să le facă să fie atât de puternice. Ele să fi fost oare motivul exterminării atât de multor oameni?

37

„«Frayre», so diz lo Papa, «tu vais vas Carcassona
e conduiras las ostz sobre la gent felona.
De part de Jhesu Crist lor pecatz lor perdona».“

[„«Călugăre», îi spuse Papa
(abatelui Ordinului Cistercienilor), «tu vei merge la
Carcassonne şi vei conduce oştirea împotriva acelor
trădători, în numele lui Iisus Hristos care iartă păcatele».“]

Cântarea cruciadei, I-7

Se lăsa noaptea când Guillaume a răspuns chemării legatului papal, abatele Arnaut. Tânărul cavaler observă că tabăra călugărilor cistercieni era mult mai bine organizată decât oricare dintre cele ale marilor nobili din oştire. La intrare, un călugăr mirean purtând rasă scurtă îl întrebă în latină ce doreşte şi, când Guillaume i-a spus, îl însoţi în zona corturilor. Călugării mireni dormeau sub cerul liber ca soldăţimea feudală şi tâlharii; corturile erau rezervate călugărilor de origine nobilă, dintre care mulţi purtau sub rasă cămaşă de zale şi spadă la cingătoare.

Acolo, a fost primit de un astfel de călugăr care îl conduse de-a lungul aleilor dintre corturi, de o curăţenie impecabilă, până la pavilionul central. Guillaume aşteptă la intrare, în vreme

ce îi observa pe călugării străjeri care, cu coif, lance şi spadă la brâu, înconjurau acea mare încăpere şi se gândi că abatele avea atât de mulţi duşmani, încât făcea bine apărându-şi viaţa.

– Bun venit! îi spuse Arnaut în latină văzându-l intrând. Poftiţi, fiule.

În mijlocul pavilionului se ridica o impunătoare cruce de lemn cu un Hrist îndurerat şi însângerat de mărime mai mare decât cea naturală. Era înfiptă ferm în pământ şi se ridica aproape trei metri, vârful ei atingând pânza tavanului.

Abatele Ordinului Cistercienilor stătea sub cruce, în faţa unei măsuţe unde era întinsă o tablă de şah, şi juca cu unul dintre călugării săi, care se ridică, înclinând capul în tăcere, ca să părăsească discret încăperea. Guillaume puse un genunchi pe pământ şi îi sărută mâna abatelui.

– Luaţi loc. Cu un gest, Arnaut îi arătă, de cealaltă parte a tablei de şah, taburetul pliabil pe care tocmai îl părăsise călugărul. Cavalerul se supuse în tăcere.

– Ştiu deja că aţi făcut cercetări la abaţiile din Saint-Gilles şi Fontfroide, continuă legatul papal. Mult mai mult decât ar fi fost de datoria voastră, în orice caz. Ei bine, acum este momentul să mă informaţi până unde aţi avansat în recuperarea documentelor furate.

Dar când Guillaume era pe punctul de a vorbi, îl întrerupse.

– Nu e nevoie să-mi povestiţi alte treburi pe care le-aţi aflat fără îndoială şi pe care vărul vostru vi le-a confirmat. Dar vreau să ştiu dacă ele vă tulbură spiritul.

– Seniore, spuse Guillaume, şovăind, moartea lui Peyre de Castelnou…

– De aceea nu aţi intrat azi în luptă?

Tânărul tăcu în vreme ce privea în ochii albaştri, neînduplecaţi ai abatelui.

– Aceasta vă nelinişteşte? De data aceasta, Arnaut coborî glasul; tonul său era confidenţial.

– Da, recunoscu el fără să-şi dezlipească privirea din ochii legatului.

– Guillaume!

Tăria cu care pronunță numele său îl făcu pe cavaler să tresară. Și, ridicându-se de pe scaunul său, abatele deschise brațele în cruce, ca Hristos, doar că el purta un amplu veșmânt alb cu mâneci largi care îi ajungea până în pământ. O broderie de pietre prețioase strălucea pe paspoalul de jos, de la gât și de la mâneci. Era impresionant.

– Guillaume! strigă din nou abatele fără să-și schimbe expresia feței, ceea ce îl făcea măreț, profetic. Voi sunteți mare. Simon de Montfort este mare. Eu sunt mare. Acestea sunt vremuri unice, critice, iar noi suntem oamenii de care Sfânta Mamă Biserica are nevoie acum. Suntem predestinați pentru această misiune, pentru a salva adevăratul cuvânt divin de gloatele care îl pângăresc. Peyre de Castelnou a murit în momentul în care Sfânta Mamă Biserica avea nevoie ca el să moară. El voia să moară, voia să-și dea sângele pentru cauza lui Dumnezeu. El era un bun rob al Bisericii și azi privește fericit acțiunile noastre de la dreapta lui Dumnezeu Tatăl. El este sfântul care ne deschide calea spre sanctificarea acestui pământ al ereticilor.

Guillaume știa bine că ceea ce proclama legatul despre Peyre nu era adevărat, ci doar o versiune care îi convenea, dar, prudent, hotărî să nu îl întrerupă. Pe Arnaut nu îl interesa adevărul, nici ca tânărul Montmorency să-l cunoască. El impunea faptele pe care ceilalți aveau să le creadă.

– Pe aceste meleaguri a crescut întotdeauna sămânța Necuratului. Valdezii, catarii, chiar și arianiștii[1] se întorc, continuă

---

[1] Adepți ai arianismului, doctrină religioasă creștină întemeiată de Arius din Alexandria (256-336) care neagă identitatea de substanță dintre Iisus Hristos și Dumnezeu Tatăl și care a fost declarată eretică de către Conciliul de la Niceea din anul 325. A nu se confunda cu conceptul rasist cu același nume, dar care își are originea în denumirea mai veche dată popoarelor indo-europene. În Gerrmania nazistă acest ultim termen a fost folosit pentru denumirea populațiilor de rasă albă, în general, și a strămoșilor germanilor, în special. În ceea ce privește *arianiștii* la care se face referire în text, a se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE, subcapitolul **Eretici**. (n.tr.)

Arnaut părăsindu-şi atitudinea emfatică şi adoptând un ton confidenţial. Iar seniorii locali au permis ca neghina să crească împreună cu grâul. Necombătându-i pe eretici, ei permit molipsirea bunilor creştini; aşadar, sunt complicii lor. Occitanii nu mai ştiu să deosebească binele de rău. Era nevoie să se smulgă răul de la rădăcină.

– Dar Béziers..., şopti Guillaume.

– Lăsaţi să crească neghina şi cosiţi-o împreună cu grâul, a spus Domnul. Noi am cosit totul la Béziers, iar Domnul i-a ales pe ai săi în ceruri. Priorul se semeţise din nou, declama. Béziers a fost leagănul arianiştilor, au avut chiar şi conciliul lor eretic. Noi vom repopula oraşul acela cu credincioşi curaţi la suflet şi acelaşi lucru îl vom face la Carcassonne. Predicile noastre nu le-au fost de folos, nu ne-au ascultat rugăminţile, şi-au bătut joc de ele. Acum e vremea pentru foc şi sabie.

Tânărul cavaler asculta cu gura căscată discursul legatului papal şi a început să observe că inima îi bătea în ritmul mesianic, înflăcărat al abatelui. Dumnezeu era cu Arnaut şi succesul lui era dovada. Şi-l putea imagina predicând în gura mare pe străzile unui sat din Occitania sau chemând la cruciadă în Paris. A spus că nu contau Peyre de Castelnou, cei douăzeci de mii de locuitori din Béziers sau cei patruzeci de mii din Carcassonne; toţi erau instrumente ale Domnului, fire de nisip pe drumul pe care călca legatul papal. Nici măcar legatul nu conta, nici Simon, nici Guillaume. Doar cuvântul lui Dumnezeu prin soţia sa: comunitatea creştinilor conduşi de Papă, Sfânta Biserică de la Roma. Scopul ultim era preeminenţa Sfântului Pontif, a Bisericii sale şi acest scop scuza orice mijloc.

Tânărul se minuna de puterea, de forţa cuvântului acelui om, a cărui înflăcărare îi spulberase obiecţiile, aşa cum vântul de furtună împrăştie frunzele toamna. Guillaume hotărî că locul său era alături de legatul papal, dar fascinaţia pe care i-o producea abatele nu tulbura gândirea tânărului; episcopatul său depindea de omul acela. Legatul era impresionant,

convingător, dar era la fel de adevărat că şi lui îi convenea să se lase convins.

– Abate, întrebă el când acesta îşi trăgea răsuflarea în predica lui repetată de atâtea ori. Ce conţine povara celui de-al şaptelea catâr?

– Lucrarea diavolului; ceva pe care duşmanii Papei vor să-l utilizeze ca să distrugă Biserica noastră. Este un testament al Necuratului pentru credincioşii săi, este sământa răului pe care Satana o aşteaptă să dea roade într-o zi.

– Ce este?

– Voi găsiţi-o, răspunse abatele coborând glasul, şi nu vă faceţi griji pentru ceea ce nu e nevoie să ştiţi. Ceea ce nu ştiţi nu vă va dăuna.

38

„Lo reis Peyr' d'Arago i es vengutz mot tost,
ab lui cent cavaliers qu'amena a son cost."

[„Regele Pedro al Aragonului a sosit degrabă
cu o sută de cavaleri bine echipaţi pe cheltuiala sa."]

Cântarea cruciadei, III-26

– Este regele Aragonului! a strigat cineva.

Şi soldăţimea s-a grăbit să iasă în drum ca să-l vadă. Acela nu era un spectacol obişnuit. Şi eu am alergat, pentru că nu mai văzusem niciodată un rege şi, cum vicontele Trencavel era vasal al lui Pedro al II-lea al Aragonului, acesta era şi Regele meu.

Şi l-am văzut apropiindu-se, barele roşii pe fond galben brodate în purpură şi aur pe tunica sa, fără coif, purtându-şi părul blond în soare şi statura-i înaltă pe un frumos cal de paradă. Era un bărbat chipeş, impresionant. Şi am fost şi mai impresionată când l-am recunoscut pe cel care îl însoţea. Alături de el, urmaţi de-alţi doi călăreţi, venea călare Hugo de Mataplana. Pentru o clipă am ezitat şi am crezut că dorinţa de a-l vedea îmi jucase un renghi, dar imediat, când s-a întors ca să-i comenteze ceva Regelui, i-am văzut o mișcare atât de caracteristică pentru el, încât era inconfundabil. Chiar şi așa, îmi venea greu să cred; nu era îmbrăcat ca un menestrel, ci ca

un cavaler; cămaşă de zale şi pe tunică un blazon brodat cu un vultur negru bicefal pe fond galben, despre care am aflat mai târziu că era al clanului Mataplana. Asemenea seniorului său, purta capul descoperit şi nu i-am văzut pe buze zâmbetul pe care îl iubeam atât de mult, dat fiind că expresia lui, la fel ca şi a Regelui, era serioasă şi îngrijorată. Mi-a venit greu să reacţionez şi când am exclamat cu jumătate de gură: „Hugo!" nu mai vedeam decât crupa cailor şi norul de praf pe care îl ridicau. Era cu neputinţă să mă audă.

Acest fapt m-a tulburat; inima îmi bătea nebuneşte. Să îl am atât de aproape și să nu-i pot vorbi. Voiam să ştie că sunt în viaţă şi să mă salveze din captivitate. Deodată, când începeam deja să mă obişnuiesc cu noua mea condiţie, apărea el şi dorinţele mele de a-l iubi, de a fi liberă, de a cunoaște fericirea încolțeau din nou şi mă făceau să urăsc cămaşa de zale, care fusese refugiul meu în timpul ultimelor zile, precum şi însemnele clanului Montfort pe corpul meu. Mi se păreau insuportabile.

Mă nelinişte faptul că avea să mă vadă cu părul scurt, cu pielea tăbăcită de intemperii şi în acea îmbrăcăminte atât de nepotrivită cu condiţia mea. Dar chiar şi aşa, m-am hotărât să aştept să iasă din oraşul asediat.

Dar mi-am dat seama curând că nu voi putea rămâne ore în şir sub bătaia soarelui şi că ar fi fost aproape cu neputinţă ca un necunoscut să abordeze, de pe drum, un cavaler care mergea la trap alături de Rege. Şi nu-mi surâdea nici ideea de a rămâne acolo, expunându-mă tâlharilor, aşa că m-am decis să mă întorc în tabăra clanului Montfort în căutarea informaţiilor pentru ca, de îndată ce voi şti unde era tabăra lor, să mă întâlnesc acolo cu trubadurul meu. Doream atât de mult să ne revedem, să-mi ia mâinile într-ale sale, să-i văd zâmbetul!

Am aflat că în ziua aceea nu se purtau lupte datorită prezenţei Regelui şi că acest fapt îi displăcuse abatelui Ordinului Cistercienilor. Pedro al Aragonului sosise cu o sută de cavaleri împodobiţi cu emblemele sale roş-galbene şi marii nobili şi-au întrerupt ospăţul ca să-l salute cu respect. A invocat

legea feudală cerând să se oprească ofensiva, dat fiind că vicontele Trencavel era vasalul său şi că, agresându-l, însemna atacarea drepturilor regale. Aceste argumente au fost acceptate de către nobilii franci, dar legatul papal Arnaut şi-a amintit că însuşi Pedro al II-lea era vasal al Papei şi că în această calitate trebuia să se supună voinţei acestuia. Era vorba de o cruciadă, iar Trencavel era protectorul ereticilor. Chiar şi aşa, regele Aragonului a cerut să se suspende atacul câtă vreme el va vorbi cu vasalul său, şi aşa s-a făcut. Atunci a fost momentul când i-am văzut. Am aflat de asemenea că însoţitorii lor se instalaseră într-o pădurice îndepărtată, aproape de fluviul Aude, unde contele de Toulouse, cumnat al regelui Aragonului, îşi avea tabăra şi foişorul ca să privească atacurile, deoarece, în ciuda faptului că se alăturase cruciadei, încă nu luptase. Acolo, după ce a discutat situaţia cu contele, Regele îşi schimbase *destrer*-ul cu un cal de plimbare şi doar cu trei dintre cavalerii săi, neînarmat, plecase spre oraş. Mi s-a spus că tabăra aceea era foarte departe, imposibil de mers pe jos. Dar eu trebuia să ajung, trebuia să-l întâlnesc pe Hugo. Am început să plănuiesc cum să fur un cal şi să merg în căutarea lui.

La sosirea mea, Guillaume mă aştepta; era bine-dispus şi, după ce mi-a reproşat că am întârziat, mi-a dat una peste cap. Eu am început să plâng nu din pricina loviturii, ci a neliniştii, a tensiunii de a-l avea pe Hugo atât de aproape şi în acelaşi timp atât de departe. Aceasta l-a înfuriat şi eu m-am ascuns în cort.

Nu am mâncat de seară şi nici nu doream să o fac. Cum aş putea ajunge până la Hugo? Mă va mai iubi oare ca pe doamna lui în mizerabila mea condiţie actuală?

39

„Lo Reis ditz entre dens «Aiso s'acabara aisi tot co us azes sus el cel volara».“

[„Regele a răspuns printre dinţi: «Aţi vedea mai degrabă măgarii zburând pe cer».“]

Cântecul cruciadei, III-29

Hugo de Mataplana călărea alături de seniorul său spre poarta numită a Narbonnei din oraşul Carcassonne. Locul acela de onoare arăta încrederea pe care Pedro al II-lea o avea în el, mai cu seamă în treburile occitane, şi era motiv de invidie pentru mulţi nobili catalani şi aragonezi. Nu degeaba tânărul moştenitor al casei de Mataplana se îmbrăca precum un menestrel şi bătea drumurile cântând în taverne, palate, oraşe şi gospodării. Era iubit în toate păturile sociale, stătea de vorbă, transmitea veşti şi însărcinări. Cu el sosea distracţia. Dar făcea de asemenea să circule zvonurile şi nu ignora altele, după cum îl interesau sau nu, şi strângea informaţii, pe care le aducea la cunoştinţă atât Regelui, cât şi marilor seniori occitani, vasali ai acestuia. Hugo se gândea acum la împrejurările dificile prin care trecea prietenul său, vicontele Trencavel, şi cum să-l ajute, fără să-l remarce pe pajul acela care, purtând însemnele clanului Montfort, rămăsese mut de uimire când l-a

recunoscut. În inima lui se cuibărise o sălbatică dorinţă de răzbunare împotriva acelor cruciaţi care i-au asasinat pe prietenii săi din Béziers, printre care se afla şi doamna inimii sale. Doamna Privighetoare, a cărei frumoasă amintire îi umplea ochii de lacrimi, chinuindu-l zi şi noapte.

– Regele Aragonului! strigară oştenii din creneluri, iar vicontele alergă până la ambrazură, de unde se zărea drumul care se termina în poarta principală, ca să-l vadă.

– Deschideți poarta! porunci el ocupându-se să organizeze un mic comitet de bun venit.

Când Regele descălecă, Raimond Roger Trencavel îl primi cu un genunchi în pământ, dar Pedro al II-lea îl făcu să se ridice în picioare şi îl îmbrăţişă.

– Să mergem la castel, îi spuse el.

Şi, călărind alături de Rege, vicontele îi conduse la puternicul castel lipit de incinta apărată de ziduri şi care se înălţa în extremitatea opusă porții spre Narbonne. Mulțimea îl aclama pe Pedro; speranţa umplea inimile. Regele ne va salva!

De îndată ce ajunseră în sala de audienţe a castelului, vicontele Trencavel îi relată Regelui măcelul de la Béziers şi sălbăticiile comise de către cruciaţi. Nu a fost o surpriză pentru Pedro, deoarece cunoştea bine tragedia care, împreună cu sentimentul de responsabilitate pentru vasalul său şi supuşii acestuia, motivau prezenţa sa la Carcassonne. Dar avea cuvinte dure faţă de viconte şi îi vorbi astfel:

– Pentru numele lui Iisus, nu mă puteți învinui pentru asta, căci v-am atras atenţia din timp. V-am poruncit să-i expulzaţi pe ereticii aceia de pe pământurile voastre sau măcar să pară că îi persecutaţi. Faptul că vă aveaţi bine cu legaţii papali, viconte, mă întristează pentru voi, căci nesăbuiţii aceia v-au pus în primejdie şi v-au adus atâta jale. Tot ce pot face este să încerc să obţin un acord cu seniorii franci, căci sunt sigur, şi Dumnezeu o ştie, că într-o bătălie cu lănci şi scuturi nu aveți nici o şansă, fiindcă sunt mult mai numeroşi. Nu veţi putea rezista până la sfârşit. Vă încredeţi în forța zidurilor din oraşul

vostru, dar acesta este înţesat de oameni, plin de femei şi copii, vă va lipsi apa. Într-adevăr, îmi pare foarte rău. Sunt teribil de mâhnit şi în numele afecţiunii pe care o am pentru voi şi al vechii noastre prietenii, dacă mă lăsaţi să încerc o mijlocire, voi face pentru voi orice îmi va sta în putinţă, în afară de a comite vreo infamie.

Rămaseră cu toţii într-o linişte ce contrasta cu larma oamenilor care, în afara castelului, continuau să-l ovaţioneze pe Rege ca pe salvatorul lor. Hugo observa expresia de pe feţele celor prezenţi; acolo erau nobili munteni, toţi cei de pe Muntele Negru, având-l în frunte pe Peyre Roger de Cabaret, precum şi mulţi din Corbières şi Minervois. Aceştia veniseră în ajutorul seniorului lor, în vreme ce nobilii de la şes, cei care erau în drumul cruciadei de la Béziers la Carcassonne, neavând nici cea mai mică posibilitate de a opune rezistenţă, s-au grăbit să-şi arate supunerea faţă de abatele Arnaut de îndată ce au aflat că oraşul Béziers fusese distrus. Ştiau că regele Pedro nu putea face nimic din punct de vedere militar în sprijinul vicontelui; cei o sută de cavaleri pe care i-a adus cu el, alături de cei cincisprezece mii de luptători efectivi din Carcassonne, nu reprezentau nimic în faţa unei oştiri de două sute de mii de oameni.

Răspunsul vicontelui nu putea fi altul:

– Sire, puteţi face din oraş şi din tot ce există în el ceea ce consideraţi de cuviinţă, căci suntem supuşii voştri, aşa cum am fost ai tatălui vostru, care ne-a iubit atât de mult.

Regele se întoarse în tabără însoţit de cavalerii săi şi, adresându-i-se ducelui de Burgundia, ceru să se adune consiliul nobililor de rang înalt. La scurt timp, s-au întâlnit contele de Nevers, cel de Saint-Paul, seneşalul din Anjou şi însuşi ducele.

Pedro le-a cerut condiţii favorabile pentru ca vasalul său să se poată supune autorităţii cruciadei. Ei au răspuns că, în calitatea lor de seniori feudali legaţi prin jurământ şi prin nişte reguli de fidelitate, îi admirau eforturile în favoarea vicontelui şi că putea conta pe simpatia tuturor, dar că erau supuşi

autorității Papei, prin intermediul legatului acestuia, abatele Ordinului Cistercienilor, și că ei nu puteau hotărî nimic.

I-au trimis vorbă să vină legatul Arnaut, un vechi cunoscut al Regelui, ca fost abate al mănăstirii Poblet. Pedro ar fi dorit să-l evite ca interlocutor în negociere; personal, nu îl aprecia, îi cunoștea firea rigidă și se ciocniseră mai demult pentru probleme legate de Poblet, dar nu avea de-ales.

După ore întregi de discuții în care abatele cerea o capitulare necondiționată, acesta, la presiunea lui Pedro, care era un suveran bine văzut de către papa Inocențiu al III-lea, a cedat, dar numai în chestiuni neînsemnate.

– Vicontele de Carcassonne și doisprezece dintre cavalerii săi vor putea ieși din oraș cu tot ce vor dori să ia cu ei, spuse abatele pe un ton sentențios. Toți ceilalți vor rămâne în voia cruciadei.

Pedro, plin de resentimente, își aținti ochii asupra legatului. Aceea era o concesie care, fiind umilitoare, îi insulta pe viconte și pe însuși Regele care negocia pentru el. Cine ar fi putut crede că un cavaler ca Raimond Roger Trencavel s-ar fi salvat cu prețul abandonării alor săi?

– Ați vedea mai degrabă măgarii zburând pe cer, răspunse Pedro mânios, decât pe viconte acceptând o asemenea felonie.

Și continuă să stăruie pentru niște condiții mai bune, dincolo de ceea ce îi recomanda demnitatea sa, până când, fiind deja noapte, a trebuit să se retragă în tabăra contelui de Toulouse. Nu a obținut nimic mai mult pentru vasalul său.

Regele se simțea învins. Era trist și profund necăjit. Hugo era și mai mult decât atât.

40

„Trastotes vius escorgar e el eis s'aucira;
ja al jorn de sa vida aicel plait no pendra
ni.l pejor hom que aia no dezamparara."

[„S-ar fi lăsat mai degrabă jupuit de viu ori s-ar fi omorât,
căci n-ar fi acceptat niciodată în viaţa lui să-l părăsească
nici chiar pe cel mai rău dintre supuşii săi."]

Cântecul cruciadei, III-29

Imediat a doua zi, înghiţindu-şi fierea, Regele intră încă o dată în Carcassonne în aclamaţiile orăşenilor, dar care se stinseră curând la vederea expresiei Regelui.

Vicontele, înconjurat de nobilii săi, îl asculta în tăcere pe suveranul său. Când acesta a terminat, spuse:

– Sire, decât să-i părăsesc pe oamenii mei, m-aş lăsa mai degrabă jupuit de viu.

Ochii lui Hugo se umplură de lacrimi. Răspunsul prietenului său nu numai că era curajos şi admirabil, dar Hugo se şi aşteptase să-l audă.

– Nu voi accepta aşa ceva, căci nu l-aş părăsi niciodată nici chiar pe cel mai rău dintre oamenii mei, continuă nobilul. Plecaţi, sire, căci voi şti să mă apăr.

Pedro scrâşni din dinţi, neputincios. Inima îi cerea să rămână acolo, dar era obligat faţă de restul vasalilor săi şi, chiar dacă ar fi dorit, nu putea să-l înfrunte în momentul acela pe legatul Papei. Îl îmbrăţişă pe Raimond Roger Trencavel, ştiind că era ultima oară când îl vedea în viaţă pe acel cavaler-model şi, fără să mai spună altceva, ieşi din oraş înconjurat de o tăcere care conţinea mii de reproşuri.

Nu se opri să-şi ia rămas bun de la cruciaţi, ci doar de la cumnatul său, contele de Toulouse, şi împreună cu cei o sută de cavaleri ai săi, printre care şi Hugo de Mataplana, o porni pe un drum amar spre domeniile sale, rugându-se pentru viconte, pentru vasalii săi şi cugetând pe îndelete la răzbunare. Nu era singurul din cortegiul său care avea această dorinţă.

Din momentul în care Bruna l-a văzut pe Hugo, nu a încetat să se gândească în ce fel să-l întâlnească. Era cu neputinţă să intre în Carcassonne, dar îşi spuse că, mai devreme sau mai târziu, acesta avea să se întoarcă în tabăra contelui de Toulouse, unde se aflau cavalerii Regelui. Bruna îşi petrecu noaptea neliniştită între vis şi trezie. Erau străjeri la grajduri, Guillaume dormea în acelaşi cort, iar Jean, scutierul, era mereu pe aproape. Nici nu i se părea uşor să fure un cal în timpul nopţii, pentru că îi va fi greu să se orienteze în întuneric fără să aibă pe cine să întrebe în afară de santinele.

A doua zi, cruciaţii s-au trezit leneşi. Armistiţiul decretat de regele Aragonului era încă în vigoare, dar la mijlocul dimineţii ducele de Burgundia a convocat adunarea nobililor şi atât Guillaume, cât şi Amaury s-au grăbit să se prezinte.

Bruna aşteptă cu prudenţă o vreme, ca Jean să lipsească, merse la grajduri şi ceru *destrer*-ul lui Guillaume spunând că acesta îi poruncise să i-l ducă la cortul contelui de Nevers.

Rândaşii nu bănuiră nimic; ştiau că este pajul lui Guillaume, iar acesta purta pe tunică leul clanului Montfort.

Mânase calul de căpăstru până se îndepărtă îndeajuns, ca să-l încalece şi să se îndrepte pe drumul spre Narbonne şi să întrebe de tabăra contelui de Toulouse. A găsit-o pe malul fluviului Aude şi când a fost oprită de santinele, a spus că duce un mesaj pentru Hugo de Mataplana, cavalerul Regelui.

– Toţi cavalerii din Aragon au plecat cu ore în urmă împreună cu Regele lor, răspunse străjerul. Aţi ajuns târziu.

Un nod se formă în gâtul Brunei. Era cu neputinţă! Nu îl putea pierde acum, când erau atât de aproape unul de celălalt!

Întrebă încotro s-au dus, fără ca ei să ştie să-i spună dacă au luat-o pe drumul spre Narbonne sau pe cel spre Limoux, ori dacă s-au hotărât să se întoarcă la Foix. Insistă că mesajul său era foarte urgent şi important şi că cineva din tabără trebuia să ştie încotro s-au dus. A trebuit să aştepte şi, în cele din urmă, a fost condusă dinaintea contelui de Toulouse însuşi, care a primit-o, fără îndoială, curios faţă de un mesager al clanului Montfort care vorbea occitana orientală şi care avea o misivă urgentă pentru un cavaler al regelui Aragonului.

– Mesajul este foarte important, stăpâne, afirmă Bruna, hotărâtă să ajungă până unde ar fi fost nevoie numai ca să-l întâlnească pe Hugo. Este urgent să-l predau.

– Veţi avea de străbătut drum lung, afirmă contele. Cumnatul meu, Regele, a plecat în galop ofensat, trist şi furios împreună cu cavalerii săi. A spus că se întoarce pe domeniile sale, dar putea să se îndrepte la fel de bine şi spre Montpellier, Perpignan sau Huesca. Despre ce e vorba atât de urgent?

E vorba de dragoste, a fost Bruna cât pe-aci să-i răspundă vicleanului conte, dar până la urmă a făcut-o evaziv, lăsându-l căzut pe gânduri, imaginând ipoteze şi urzind intrigi.

Ea se întoarse pe același drum şi când a ajuns la răscrucea care o ducea în tabără, cântări posibilitatea de a-l căuta pe Hugo în ţara aceea aflată în război. În cele din urmă, înțelegând că nu avea mijloace şi că ar fi fost o nebunie, izbucni în plâns. Îl pierduse din nou pe Hugo.

41

„Peireiras e calabres n contra'l mur dressetz,
que'l feron noit e jorn, e de lonc e de letz."

[„Baliste şi catapulte trag în ziduri,
lovindu-le zi şi noapte, de-a lungul şi de-a latul."]

Cântecul cruciadei, III-25

Rutina de război a fost restabilită a doua zi după plecarea Regelui. Mic dejun, liturghie; călugării acoperiţi cu glugă cântând *Veni creator spiritus* şi purtându-şi crucile înalte în procesiune până în apropierea oraşului, catapultele şi balistele lovind cu deplin randament asupra zidurilor vrăjmaşe, în vreme ce tâlharii şi mercenarii se pregăteau de asalt. Călugării sporeau din ce în ce mai mult vigoarea şi tăria cântului până ajungeau la un adevărat extaz, la paroxism. Combatanţii, molipsiţi de forţa lor, cântau împreună cu ei.

Guillaume mi-a răsplătit escapada doar cu una peste cap, socotind că ieşisem să fac o plimbare pe calul său, asemenea unui paj îndrăzneţ care doreşte să încerce un *destrer,* cal puternic, antrenat pentru luptă. Era bine-dispus şi, zâmbitor, şi-a pus mâna dreaptă pe umărul meu şi mi-a spus că îmi înţelege cutezanţa, dar că data viitoare va trebui să-i cer permisiunea.

Atitudinea lui Guillaume se schimbase în mod surprinzător de la întâlnirea sa cu abatele Ordinului Cistercienilor şi de data aceasta s-a pregătit pentru bătălie. Jean era încă în convalescenţă şi eu am fost cea care l-am ajutat cât mi-a stat în putinţă. Mi-a spus că pot vedea lupta de departe, el va lupta fără ajutorul meu, fiindcă mie îmi lipsea încă mult până să devin scutier.

Burgul Saint-Michel era situat la sud de oraş. Era mai vechi şi fortificaţiile sale erau mai bine consolidate decât cele din Saint-Vincent. Avea un şanţ secat mult mai lat şi mai adânc, zidurile erau de piatră cu ambrazuri amplasate strategic şi închise cu obloane de lemn. Chiar şi multe case erau construite din pietre mari, cioplite. Avea o singură poartă exterioară cu pod mobil care dădea spre sud, cea pe drumul către Foix, şi altele care comunicau, printr-o rampă abruptă, cu oraşul, situat pe o poziţie mai înaltă. Mi-am spus că acea suburbie nu va fi uşor de cucerit.

Dar năvălitorii, încurajaţi de succesul lor anterior, au lansat un nou atac. Arcaşii sprijineau maşinăriile de război care loveau în fortificaţii. Au răsunat flajeolete, tobe, trompete şi flaute şi, intonând aceeaşi melopee înflăcărată ca şi călugării, tâlharii şi mercenarii s-au năpustit în graba mare spre şanţul de apărare cu lungile lor scări de asalt, în vreme ce alţii încercau să acopere o parte din acesta cu pământ şi lemne ca să poată folosi berbecele.

Dar soliditatea zidurilor şi ploaia de pietre şi de săgeţi au reuşit să-i biruie de fiecare dată pe năvălitori, lăsând în urmă sute de morţi şi de răniţi.

Nu era de prevăzut că vicontele ar încerca un asalt al cavaleriei şi, aşteptând ca fortificaţiile burgului să le ofere o breşă ca să intre, cavalerii, gata de luptă şi nerăbdători, au încercat, din şanţuri, două atacuri zadarnice ca să-i sprijine pe pedestraşi şi să le abată atenţia apărătorilor. La ultimul atac, calul unuia dintre călăreţi a fost nimerit de mai multe săgeţi, s-a prăvălit spectaculos şi l-a târât pe călăreţ pe fundul şanţului. Acesta,

rănit la un picior, încerca să iasă de acolo, dar povârnişul nu-i permitea. La distanţa aceea de crenelurile zidului, era pierdut. Unul dintre arcurile lungi de tip englezesc sau o balistă îi vor străpunge cămaşa de zale şi îl vor pironi în pământ fără nici o problemă. Cei din burg au început să tragă într-o ţintă atât de uşoară şi îngrijorarea a pus stăpânire pe năvălitori, care se adăpostiseră dincolo de bătaia săgeţilor. Arcaşii cruciaţi au încercat să-l acopere, dar cei de pe creneluri, bine pregătiţi, i-au făcut să dea înapoi cu mai multe pierderi. Cavalerul era condamnat la moarte.

Atunci, un alt călăreţ s-a lansat în galop de pe liniile cruciaţilor, a coborât în şanţ printr-un loc practicabil, într-o ploaie de săgeţi şi de pietre şi, când a ajuns la rănit, a sărit de pe cal, fiind apărat doar de scut. Animalul şi-a continuat galopul până s-a pus la adăpost şi au rămas doar cei doi cavaleri. Unul încerca să-l târască pe celălalt pe taluzul abrupt şi amândoi căutau să se acopere de săgeţile care cădeau în jurul lor cu nişte scuturi deja străpunse cu diferite ocazii.

Situaţia era îngrijorătoare. Cutezătorul care venise în ajutorul rănitului îl putea târî cu greu în sus pe coastă şi amândoi păreau condamnaţi la moarte. Era nevoie doar de o săgeată care să nimerească în plin. Atunci, s-a răspândit vestea cu numele eroului. Era bătrânul Montfort! Simon de Montfort!

În momentul acela, o săgeată cu pene a nimerit în umărul bărbatului rănit, făcând imposibilă situaţia, fiindcă acesta, incapabil să meargă de-a buşilea, a devenit o povară inertă.

Dar un alt treilea cavaler s-a lansat în goana mare pe acelaşi drum pe care o apucase cel dinainte şi în ovaţiile cruciaţilor a repetat săritura. Am îngheţat când am văzut că era vorba de Guillaume. Şi m-am temut, m-am temut pentru el şi pentru mine însămi dacă el ar fi murit. Am început să mă rog. Ce nebunie! Bătrânul Simon se vârâse într-o capcană fără ieşire şi acum Guillaume, ca să-şi demonstreze curajul, făcea acelaşi lucru. În momentul acela, cei trei se acopereau cu scuturile care, pentru săgeţile cu pene ale balistelor, erau doar

puţin mai solide decât pergamentul. Dar se întâmpla ceva. Curajul este la fel de molipsitor ca şi frica şi cruciaţii s-au pornit să strige: Montfort! Montfort! Oştenii s-au apropiat de şanţ ca să-i acopere cu scuturile pe arcaşi, care li s-au alăturat, hărţuindu-i cu săgeţile lor pe asediaţii care trăgeau din creneluri. Atunci, am văzut că Guillaume avea legată la brâu o funie al cărei capăt trebuie că era legat de şaua calului său care, îmboldit de Amaury, a început să tragă de ei şi să-i scoată din şanţ.

Vuietul creştea întruna până când a devenit asurzitor atunci când cei trei cavaleri au reuşit să ajungă într-o zonă ferită de săgeţile din burg.

Din pieptul meu a ieşit un oftat de uşurare şi ochii mi s-au umplut de lacrimi. Atât de mult mă temeam eu oare pentru Guillaume? De ce această dorinţă arzătoare ca el să se salveze? De ce depindeam atât de mult de el? Mă neliniştea gândul că ar fi ceva mai mult.

42

„Mais l'aiga lor an touta e los potz son secatz
per la granda calor e per los fortz estatz
per la pudor dels homes que son malaus tornatz...“

[„Odată pierdut accesul la râu şi cu puţurile secate
şi cu arşiţa greu de suportat a verii
şi cu duhoarea celor care se îmbolnăveau...“]

Cântecul cruciadei, III-30

În noaptea aceea, abatele Ordinului Cistercienilor îl convocă pe Guillaume în pavilionul său. Nu ca să-l felicite.

– Guillaume de Montmorency, îl luă el la rost de cum intră în cort, aveţi o misiune de îndeplinit şi aceasta nu e aceea de a vă lăsa ucis sub zidurile oraşului Carcassonne.

Cavalerul tăcu şi, apropiindu-se de abatele Arnaut, puse un genunchi pe pământ ca să-i sărute mâna.

– Trebuie să recuperaţi documentele de pe cel de-al şaptelea catâr. Lăsaţi pentru alţii atacul asupra oraşului. Toată lumea ştie că sunteţi un viteaz demn de clanul Montfort. Fără alte nebunii.

Legatul papal se aşeză şi îl invită cu un gest pe Guillaume să facă acelaşi lucru. Scaunele erau în continuare separate de o măsuță așezată sub un enorm crucifix al lui Hristos îndurerat.

– Spuneţi-mi, continuă abatele, ce indicii există în legătură cu cei care au furat catârul?

Guillaume îi susţinu privirea înainte de a răspunde.

– Voi le cunoaşteţi, abate legat. Ştiţi cine au fost ei şi ce pradă le-a fost smulsă.

– Vă amintesc că vă aflaţi sub jurământ şi că nu puteţi comenta nimic faţă de-alte persoane în legătură cu ceea ce veți descoperi în misiunea voastră.

– Vărul meu ştie despre aceasta, l-am interogat.

– Şi a vorbit?

– Sigur că da! exclamă Guillaume încercând să-l protejeze pe Amaury. Între noi nu există secrete şi n-a avut de-ales; dovezile sunt copleşitoare.

– Bine, spuse legatul, căzut pe gânduri. Mă aşteptam ca mai devreme sau mai târziu să o aflaţi. Faptul că s-a întâmplat curând vorbeşte bine despre voi şi vă face demn de misiune. Ce altceva aţi mai descoperit?

– Doar ceva mai mult decât v-am spus, seniore, şi tăcu o clipă ca aşteptările să crească. Şi nu voi şti decât un pic mai mult dacă veţi continua să-mi ascundeţi ceea ce trebuie să ştiu. Cercetez orbeşte. Ce este acel „testament al diavolului“?

– Spuneți-mi mai întâi ce aţi descoperit.

– Că cineva le-a luat cu japca asasinilor lui Peyre de Castelnou cel de-al șaptelea catâr.

– Asta ştiu, mormăi abatele, impacientat. Ce altceva?

– Că nu erau nişte hoţi ordinari, fiindcă n-au furat nici caii, nici bunurile celor atacați. Cunoşteau conţinutul baloturilor.

– De acord. Altceva?

– Cei care l-au abordat pe vărul meu îl urmăreau de la o anumită distanţă pe Peyre de Castelnou. Nu cred că aveau de

gând să-l omoare, ci doar să-i ia cu forța povara celui de-al șaptelea catâr. S-au trezit luați prin surprindere și au reacționat atacându-i pe asasini. La început, am crezut că sunt iscoade ale contelui de Toulouse.

– Contele e atât de speriat din pricina cruciadei încât, dacă le-ar fi avut, ne-ar fi dat baloturile înapoi. L-a acuzat pe nepotul său, vicontele Trencavel.

– Nu a fost vicontele.

– Atunci, cine?

– Urmele câtorva cai ai atacatorilor aveau o marcă foarte ciudată.

– Care anume?

– Cea a templierilor[1].

– A templierilor? Cu neputință! exclamă uimit abatele. Ordinul Templierilor sprijină cruciada.

– Dar nu participă.

– Misiunea lor este în Țara Sfântă. Aici au doar comanderii care produc resurse economice pentru susținerea efortului din Orient. Cine v-a spus așa ceva? Cum știți că nu vă înșală?

– Câțiva dintre călugării care îl însoțeau pe abatele Peyre au mers pe urmele atacatorilor și au ajuns acolo unde aceștia fuseseră la rândul lor atacați. Printre noile amprente de potcoave erau și cele purtând însemnul templierilor. Cu siguranță că alcătuiau două grupuri, dar, dată fiind neașteptata schimbare a stăpânilor celui de-al șaptelea catâr, cei din al doilea

[1] Ordin militar și religios înființat la Ierusalim în anul 1119 de Hugues de Payns, pentru protecția pelerinilor la Sfântul Mormânt. Cu timpul, au ajuns să strângă mari bogății, ceea ce a stârnit invidia și lăcomia Regelui Franței Filip al IV-lea cel Frumos (1285-1314), care a declanșat împotriva lor un lung proces (între anii 1307-1314) ducând în final la confiscarea întregii lor averi, la arderea pe rug a multora dintre ei, printre care și a Marelui Maestru al Ordinului, Jacques de Molay, și practic la desființarea Ordinului. A se vedea la sfârșitul cărții și capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

grup, care nu se aşteptau să intervină, ci doar să sprijine, cei cu potcoavele marcate s-au văzut obligaţi să o facă. De aceea au lăsat urmele Ordinului Templierilor, spre marele lor regret. Aceste mărci au drept scop evitarea furturilor şi o fac atât de bine, încât unul dintre călugării de la Fontfroide, un fost om de arme care a străbătut toată Occitania, a putut chiar să recunoască semnul care le deosebeşte. Aparţin comanderiei din Douzens.

– Douzens! exclamă Arnaut, de parcă s-ar fi făcut deodată lumină.

– Ce făceau templierii din Douzens pe o rută atât de îndepărtată? insistă Guillaume. Aceea este zona comanderiei templierilor din Saint-Gilles sau chiar a celei din Montpellier. Până şi cea din Pézenas e mai aproape. Cei din Douzens aveau o misiune de îndeplinit.

– Douzens! repetă abatele Ordinului Cistercienilor.

Înţelegând că ştirea avea pentru legat o semnificaţie care lui îi scăpa, Guillaume rămase tăcut, în aşteptare. Abatele se ridică de pe scaun ca să se plimbe, căzut pe gânduri, prin cort. Tânărul, respectuos, se ridică în picioare.

– Douzens este poate cea mai veche comanderie a templierilor din Occitania. A fost donată Ordinului de către familiile Barbaria şi Canet la stăruinţa şi imitându-l pe Roger de Béziers, fratele bunicului vicontelui Trencavel pe care îl avem în spatele zidurilor oraşului Carcassonne, îl informă abatele. Îl cunosc pe comandorul actual, Aymeric, care este nepotul donatorilor Canet. A fost în Ţara Sfântă şi sunt zvonuri că ar fi unul dintre acei templieri eretici.

– Templieri eretici?

– Da. În urma marii înfrângeri de la Hattin[1], din Palestina, o facţiune a Ordinului Templierilor l-a considerat

---

[1] Bătălia de la data de 4 iulie 1187 purtată în Ţara Sfântă, la vest de Marea Galileei, între oştile cruciaţilor Templieri şi Ospitalieri, pe de o parte,

trădător pe Marele Maestru, acuzându-l ca fiind un temerar care, prin acţiunea sa, a slăbit creştinătatea. În anul următor, s-a produs ruptura dintre aceşti templieri disidenţi, care se consideră iniţiaţi într-o cunoaştere mai profundă, şi cei care i se supun Papei, dar mulţi dintre acei eretici se află în continuare în secret, ascunşi în Ordin, şi se pare că acel Aymeric este unul dintre ei. Conjuraţia îi admite pe mireni, iar Trencavel o sprijină.

– Dar ce conţin documentele acelea?

– Lucrarea diavolului.

– Ce spun ele?

– Cea mai mare dintre erezii.

– Cea catară?

Abatele Arnaut râse mânzeşte.

– Nu! exclamă el după aceea. Este mult mai periculoasă; este o variantă a ereziei arianiste, şi legatul coborî glasul ca să continue: Iar acele documente vor să demonstreze, să dea legitimitate în scris acelor idei diabolice.

– Arianiştii neagă consubstanţialitatea[1] Fiului şi a Tatălui.

– Exact! abatele ridică din nou glasul. Îl consideră pe Hristos superior unui profet muritor, dar fără să atingă divinitatea. Iar această concepţie îi face să fie asemenea ovreilor şi musulmanilor. Ceea ce face unică credinţa noastră este divinitatea lui Iisus Hristos, moartea sa fizică pe cruce, învierea şi înălţarea sa la ceruri. Occitania este pământul arianiştilor, a fost întotdeauna. Béziers a fost chiar sediul unui conciliu eretic. Lupta împotriva lor a fost constantă pe aceste meleaguri, iar erezia aceea a diavolului reîncolţeşte mereu. Acesta este adevăratul pericol şi din acest motiv trebuie să recuperaţi

---

şi trupele lui Saladin (1138-1193), Sultanul Egiptului, pe de-altă parte, încheiată cu victoria zdrobitoare a celor din urmă. (n.tr.)

[1] Concept teologic creştin ce consacră unitatea şi identitatea de substanţă a Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. (n.tr.)

documentele acelea, dat fiind că Trencavel şi ceilalţi conjuraţi vor să distrugă cu ele Biserica noastră. Mergeţi să-l vedeţi pe templierul Aymeric şi aflaţi unde le ţine ascunse. Faceţi-l să-i vină mintea la cap. Dacă nu vi le va da de bunăvoie, o va face spre marele său regret.

– Lăsaţi-mă câteva zile ca să văd sfârşitul asediului, îl imploră Guillaume.

– Carcassonne va cădea foarte curând, afirmă abatele. Fără sprijinul regelui Aragonului, nu vor putea face nimic. După ce vom cuceri burgul Saint-Vincent, ne vom mărgini să aşteptăm. Pe această arşiţă şi fără apă, se vor preda în câteva zile.

– Când va cădea burgul, voi pleca la Douzens.

– Amintiţi-vă, Guillaume, cât de importantă este misiunea voastră, spuse solemn abatele. Vă voi încredinţa un secret.

Legatul coborî glasul şi Guillaume se apropie ca să audă confidenţa.

– Deşi cruciada este împotriva catarilor, ţelul său ultim este altul.

Tânărul îşi stăpâni respiraţia în aşteptarea dezvăluirii.

– Ţelul este recuperarea acelor documente ale diavolului şi lichidarea nobililor şi ecleziarhilor care se află în spatele acestui complot arianist ce urmăreşte distrugerea Bisericii noastre. Acest pericol este de o sută de ori mai mare decât cel al catarilor. Mergeţi, vorbiţi cu templierul Aymeric în numele meu, care este cel al Papei, şi să vă spună unde sunt documentele. Aveţi autoritatea mea.

Guillaume îşi luă rămas-bun oferind toate dovezile de respect şi supunere pe care le aştepta legatul, dar îşi spuse că, fără doar şi poate, în acele documente trebuie să fie mult mai mult decât îi relatase abatele. Arnaut continua să-i ascundă informaţii.

În noaptea aceea, nu a putut dormi bine. Cât de teribilă o fi povara celui de-al şaptelea catâr! Îşi amintea de sângele de la Béziers şi ştia că măcelul de-abia începuse. De câte morţi mai era nevoie pentru a-l face pe diavol să tacă?

43

„Bien salieron den çiento que non parecen mal.
en buenos cavallos a cuberturas de çendales
e en las manos lanças que pendones traen."

[„O sută de cavaleri, care nu arătau rău, au plecat
pe cai buni cu valtrapuri de mătase
purtând în mâini lănci cu flamurile în vânt."]

Poemul Cid-ului

Alaiul celor o sută de cavaleri împodobiţi cu fanioane şi stindarde se întoarse la fel de trist ca şi Regele pe care îl escorta. Călătoria spre Catalonia s-a făcut pe drumul către Narbonne, într-o îndelungată tăcere.

Pedro încercase totul, depăşind chiar şi limita propriei sale demnităţi, ca să-şi salveze vasalul, pe viconte, dar dăduse greş. Inima i-ar fi cerut chiar să-l implore; aproape că o făcuse şi doar convingerea asupra zădărniciei încercării l-a împiedicat. Simţea un profund regret că nu a putut să facă mai mult pentru nobilul său vasal, vicontele Trencavel.

Chiar dacă îi reproşase în public vicontelui că nu făcuse pe placul legaţilor papali, ştia că atitudinea generoasă şi aparent nepăsătoare a acestuia faţă de vasalii săi, inclusiv toleranţa religioasă, era cea tipică pentru idealul său cavaleresc.

De-altfel, după părerea Regelui, asprimea legatului papal fusese excesivă şi disproporţionată. Friza insulta personală. Deşi nu ar fi trebuit să se aştepte la mai mult din partea lui Arnaut, pe care îl cunoştea bine de pe vremea când acesta fusese abate la Poblet.

Hugo de Mataplana se simţea şi mai abătut. În apa râului, în norii de pe cerul dimineţii sau în timpul nopţilor, întins cu ochii la stele, peste tot vedea ochii verzi şi pletele negre ale acelei micuţe doamne de care se îndrăgostise. Îşi amintea râsul ei, sunetul vielei sale, vocea cu care cânta, privirea ei jucăuşă, hotărârea de a-l face cavalerul ei şi îndrăzneala cu care reuşise acest lucru.

Dacă la început oamenii aceia îngâmfaţi veniţi de la nord şi care, purtând cruci pe piept, distrugeau civilizaţia occitană îi produceau doar dispreţ, acest sentiment se prefăcuse în ceva solid care îl apăsa în capul stomacului, de parcă ar fi înghiţit o piatră ce i-ar fi rămas înfiptă chiar acolo.

Inima îi era în doliu după doamna sa şi durerea aceea care creştea de la un moment la altul se preschimba într-o ură feroce faţă de cruciaţi. Strângea din pumni cu mânie gândindu-se la ei, şi ochii i se umpleau de lacrimi amintindu-şi de ea. Acelea erau motive mai mult decât suficiente pentru ca Hugo să-şi închine viaţa luptei împotriva invadatorilor; dar mai era ceva...

Felul în care abatele Ordinului Cistercienilor se purtase cu seniorul său, Regele, certitudinea distrugerii oraşului Carcassonne şi moartea inevitabilă a prietenului său, vicontele, îl exasperau până peste cap şi îl umpleau de un sentiment de deznădejde care îl făcea să înnebunească de ciudă. Şi de neputinţă.

În cea de-a doua zi de drum, dimineaţa, n-a mai putut rezista. Îşi conduse atunci calul alături de cel al lui Pedro al II-lea şi i se adresă fără nici un ceremonial, cu încrederea unui tovarăş de arme.

– Să alcătuim o oştire, Sire, îi spuse el. Să mergem în ajutorul vasalilor voştri. Să intrăm în război împotriva cruciaţilor. Vă pun la dispoziție moştenirea mea din Mataplana.

Regele, care, contrar firii sale expansive, se menţinuse ciudat de tăcut de la plecarea din Carcassonne arătându-şi supărarea şi resentimentele, îl privi cu un zâmbet trist.

– Tare mult aş dori să fac ce ați spus, Huget. Pedro folosea diminutivul afectuos cu care era numit moştenitorul neamului Mataplana. Dar ca rege al Aragonului şi conte suveran de Barcelona, trebuie să răspund la raţiuni de Stat şi nu la ceea ce îmi dictează sentimentele.

– Seniorii franci şi afurisitul acela de Arnaut v-au nesocotit rangul şi curajul. Hugo dădu frâu liber emoției. Dorea ca Regele să simtă ca el. Ne-am făcut de râs.

– Nu, Huget. Marii seniori franci şi-au arătat curtoazia şi respectul faţă de persoana mea; au oprit atacurile împotriva oraşului Carcassonne atunci când le-am cerut-o. Abatele Ordinului Cistercienilor, legatul papal, a fost cel care, în numele stăpânului meu, Inocențiu al III-lea, şi-a impus voința. Iar eu nu pot face nimic împotriva acestui fapt.

– Folosiţi-vă armele!

– Împotriva Papei? Sunt vasalul său, i-am jurat credinţă la Roma.

– Da! răspunse Hugo pătimaş. Depuneţi-vă vasalitatea, dobândiţi-vă independenţa. Noi, nobilii voştri, vă vom sprijini.

Tăcerea încărcată de gânduri cu care Regele primi îndemnul la luptă al lui Hugo îl făcu pe acesta să creadă că ideea nu era nouă pentru stăpânul său şi că această posibilitate îi bântuia tăcerile încă de la ieşirea din Carcassonne.

– Nu, Huget. Am o obligaţie încă şi mai mare decât cea pe care le-o datorez vasalilor mei din Occitania.

– Faţă de cine?

– Faţă de regele Alfonso[1] al Castiliei.

– Vărul vostru?

– De când ne-am soluţionat disputele, am fost mereu alături unul de celălalt şi avem un pact semnat cu sânge. Sunt veşti că almohazii[2] adună în nordul Africii forţe imense ca să invadeze al-Ándalus[3] şi apoi regatele creştine. Înţelegerea şi convieţuirea au fost posibile cu sarazinii, dar almohazii, deşi sunt tot musulmani, sunt fanatici şi intransigenţi şi nu doresc altceva decât să-şi impună religia prin forţa armelor. Va mai dura un an, poate doi, dar vor tăbărî peste Castilia şi, dacă regatul se prăbuşeşte, vor continua spre León, Navarra, Aragón şi Catalonia. I-am promis vărului meu că, atunci când se va întâmpla aceasta, voi veni cu oştile mele şi împreună îi vom înfrunta pe teritoriul musulman, nelăsându-i să pătrundă în Castilia. Atunci vom avea nevoie ca Papa să declare lupta noastră drept cruciadă şi să ne vină în ajutor şi oamenii din nord. Vă daţi seama? Dacă intru în conflict deschis împotriva cruciaţilor Papei – războinicii lui Hristos, cum îşi zic ei înşişi –, voi fi excomunicat, aşa cum a fost contele de Toulouse, şi ne vor ataca. Războiul va dura ani de zile, Aragonul şi Catalonia vor fi slăbite şi nu voi avea forţe să-i opresc pe almohazi. Dacă voi lupta împotriva celor din nord, cei din sud ne vor nimici.

---

[1] Alfonso al VIII-lea, rege al Castiliei între 1155-1214, câştigător, împreună cu regele Pedro al II-lea al Aragonului şi Sancho al VII-lea al Navarrei, al celebrei bătălii de la Navas de Tolosa din anul 1212, victorie considerată unul dintre cele mai importante momente ale Reconquistei prin ocuparea zonei strategice a lanţului muntos Sierra Nevada şi oprirea înaintării islamului în Peninsula Iberică. (n.tr.)

[2] Dinastie arabă care a domnit în nordul Africii şi în Andaluzia între 1147-1269, învinşi la Navas de Tolosa în 1212, moment istoric menţionat în nota de mai sus şi anticipat în text. (n.tr.)

[3] Denumire dată de invadatorii arabi teritoriului cucerit în Peninsula Iberică începând cu anul 711, cu capitala la Córdoba din 717. În spaniolă, Andalucía, în română, Andaluzia.

– Îl preferați pe vărul vostru din Castilia vasalilor voștri din Occitania?

– Prefer ca lumea creștină să înfrângă Semiluna.

Pentru câtăva vreme, își continuară amândoi drumul, unul alături de celălalt, într-o tăcere încărcată de gânduri. Apoi, Regele adăugă:

– Voi, Huget, știți mai bine decât oricine că azi, și mai cu seamă din pricina ultimelor evenimente, nu pot să mă împotrivesc Papei.

Hugo scrâșni din dinți cu mânie. Știa acest lucru, dar el nu era Rege și putea într-adevăr să se răzbune împotriva celor care îi pricinuiau atât de mult rău.

44

„Cel de la ost s'acesman per umplir les valatz
e fan franher las brancas e far gatas e gatz."

[„Cei din oaste se căznesc să umple şanţurile şi pun să se taie trunchiuri şi să se monteze *gatas* şi scripeţi."]

Cântecul cruciadei, III-30

După respingerea asaltului din ziua anterioară asupra burgului Saint-Michel din Carcassonne, consiliul marilor seniori care s-a reunit în pavilionul contelui de Nevers a căzut de acord asupra unei noi strategii. Ziua următoare a început aparent cu aceeaşi rutină, cu binecuvântări, cântări religioase, tobe, flageolete şi baliste lovind zidurile, în vreme ce arcaşii încercau să îngreuneze munca apărătorilor pentru ca tâlharii şi mercenarii să poată escalada zidurile. Dar atenţia nobililor era aţintită în diferite puncte ale şanţului din jurul burgului, departe de zidurile înalte ale oraşului şi de turnurile care flancau poarta către drumul spre Foix. Acolo, în locurile care păreau cele mai vulnerabile, geniştii se străduiau să astupe şanţul şi să întărească drumurile peste el, în vreme ce, încă din seara anterioară, dulgherii munceau neobosiţi la construirea unei *gata*.

O *gata* este un mare acoperământ pe roți care îi apără pe soldați de pietrele, săgețile și focul ce se aruncă asupra lor din înaltul zidurilor. Are un acoperiș în două ape foarte înclinat pentru ca pietrele să ricoșeze fără să provoace mari stricăciuni în structură și uneori ascunde un berbece care sparge o poartă sau ziduri, dacă nu sunt foarte puternice, sau un mare dorn metalic care, fiind făcut să basculeze, folosește la străpungerea pereților de piatră. *Gata* care se pregătea împotriva fortificațiilor burgului Saint-Michel, numit și Castellar, era dintre cele cu dorn foarte mare, într-atât de mare încât încăpeau sub ocrotirea ei treizeci de geniști. Se sacrificaseră caii răniți cu o zi înainte, leșurile lor fuseseră jupuite și cu pieile însângerate s-au învelit acoperișul și părțile laterale ale mașinăriei. În plus, au stropit-o cu urină fermentată și, în felul acesta, *gata* era apărată de foc.

După ce au fost consolidate două trecători peste șanț, fu aleasă cea care oferea posibilități mai bune și, în sunete de flageolete, printre blesteme și cântări religioase, acel enorm monstru însângerat și urât mirositor se puse în mișcare. Mai întâi, tras de cai până să ajungă în raza de acțiune a arbaletrierilor dușmani. Acolo, acoperișul a fost învelit cu un nou strat de piei crude și lichid urât mirositor. Începând de acolo, geniștii din interior erau cei care făceau mașinăria să se miște. Și așa a început să meargă spre zidurile din Castellar acel monstruos miriapod pe roți rudimentare, care lăsa în urmă o dâră de sânge și de urină.

Părea că toți s-au oprit din luptă ca să vadă scena. Apărătorii și-au concentrat în zonă cei mai buni arcași și mașinile de război și același lucru l-au făcut și atacatorii. Pietre, săgeți, torțe aprinse zburau spre acel animal apocaliptic care, din când în când, lepăda câte un mort sau un rănit, de parcă ar fi defecat, și imediat un altul alerga să-i ia locul. Săgețile cu pene ale balistelor erau atât de puternice, încât străpungeau uneori scândurile acoperite cu piele care apărau partea din față a așa-numitei *gata,* lăsându-i înșirați pe cărăuși, în vreme ce

arcaşii, care urmau maşinăria adăpostindu-se în spatele ei, făceau scurte ieşiri ca să tragă înspre creneluri.

În cele din urmă, zdrăngănind, gemând ca un animal viu, maşina de război atinse zidul burgului şi activitatea deveni frenetică. Era o luptă cu timpul. Geniştii, ca să facă o gaură pe sub zid, iar apărătorii, ca să dea foc maşinăriei şi să ardă cârtiţele. Asediaţii aruncau cârlige care, legate de funii trase de mecanisme cu scripeţi, încercau să răstoarne *gata* şi în felul acesta să-i lase lipsiţi de apărare pe cei care săpau. Totodată, nu încetau să arunce cu pietre, torţe aprinse şi căldări cu seu şi cu ulei încins care se împrăştia în flăcări pe acoperişul de piei, picurând foc pe laturi.

Cei de jos loveau zidul cu lancea lor enormă şi apoi săpau cu târnăcoape şi lopeţi. Singura lor salvare era să facă o gaură la temelia zidului unde să se ascundă înainte ca *gata,* prefăcută într-o sferă de foc, să se năruie peste trupurile lor. Între timp, arcaşii, şi dintr-o tabără, şi din cealaltă, se străpungeau între ei, căutând să stânjenească acţiunile vrăjmaşilor.

Eu priveam îngrozită şi fascinată acel spectacol înspăimântător. Mi se părea născut dintr-un coşmar oribil, dar lângă mine Guillaume striga şi aclama entuziasmat la fiecare lovitură. Faptul că abatele Ordinului Cistercienilor îi interzisese să intre în acţiune nu îl împiedica să se bucure de ea. La căderea serii, *gata,* prefăcută într-o sferă de foc, s-a năruit definitiv în uralele apărătorilor. L-am privit pe Guillaume şi el mi-a zâmbit satisfăcut.

– Prea târziu, a spus el. Viermele a intrat deja în măr.

A fost o noapte cu activitate intensă. Se auzea ciocănitul geniştilor din interiorul zidurilor, dar munca primejdioasă era afară, la transportul bârnelor şi al grinzilor pentru rezemarea bolţilor la galeriile pe care le deschideau pe sub fortificaţii. Zeci de cărăuşi cădeau sub săgeţile lansate de sus, dar nobililor nu le păsa; soarta burgului era pecetluită.

În zori, geniştii străpunseseră temelia unei zone foarte ample de ziduri şubrezite care acum se sprijineau doar pe

buşteni unşi cu seu, grăsime de porc, untdelemn de măsline şi alte materiale inflamabile. După ce galeriile au fost umplute cu crengi uscate şi paie, le-au dat foc şi în câteva clipe s-a ridicat o fumăraie groasă. Curând, au izbucnit flăcările şi şuierul focului a început să se înalțe într-o linişte plină de aşteptări. După câteva trosnete sinistre, a răsunat un huruit puternic şi zidurile s-au prăvălit în şanț, în vreme ce cruciații strigau nespus de bucuroşi. Se vedea deja interiorul burgului şi cavaleria a pornit numaidecât la atac urmată de pedestraşi, în vreme ce imnul *Veni creator spiritus* s-a înălțat spre cer.

– Mâine vom pleca de aici, mi-a spus Guillaume. Căderea oraşului Carcassonne e o chestiune de câteva zile.

Cu toate că occitanii s-au luptat cu îndârjire, au avut multe pierderi omeneşti, iar supraviețuitorii burgului au fost nevoiți să dea îndărăt şi să se închidă în spatele zidurilor înalte ale oraşului. Dar, peste noapte, s-au răzbunat şi, ieşind pe neaşteptate, s-au năpustit asupra garnizoanei pe care cruciații o lăsaseră în suburbia cucerită, exterminându-i aproape pe toți. Țipetele acestora i-au trezit pe cei din tabără, care au contraatacat în mare grabă, neîntâmpinând decât o mică rezistență, cei din Carcassonne refugiindu-se în spatele zidurilor ca să evite pierderile. Invadatorii şi-au luat măsuri de siguranță ca să prevină noi incursiuni, întărind garnizoana.

– Ei se află acolo unde am vrut noi, mi-a comentat stăpânul meu; patruzeci de mii de oameni îngrămădiți dincolo de ziduri, mulți dintre ei, răniți, îngrămădiți şi fără apă. Şi în plină lună august.

45

„Judex ergo cum sensebit
quidquid latet apparebit.“[1]

[„După ce judecătorul va judeca,
tot ce a fost ascuns va ieşi la lumină.“]

Dies irae (Ziua mâniei)[2]

DOUZENS

Când Guillaume mi-a spus că luni în zori vom pleca la Douzens şi că acolo se va întâlni cu comandorul Ordinului Templierilor, mi-a tresărit inima. Era duminică, a doua zi după cucerirea burgului Saint-Vincent şi atât asediaţii, cât şi asediatorii ţineau ziua de odihnă lăsată de Dumnezeu. Oficiile religioase şi liturghiile erau singurele activităţi din ziua aceea.

Eu îl cunoşteam bine pe Aymeric de Canet, comandorul Ordinului Templierilor din Douzens. Cu atât mai mult cu cât era naşul meu. Mi-l aminteam de când eram o copilă, pe el şi

---

[1] În latină în original. Traducerea urmează între paranteze drepte şi a fost consemnată de autorul cărţii. (n.tr.)

[2] Celebru imn religios din secolul al XIII-lea, considerat cel mai bun poem scris în latina medievală, cântat în timpul liturghiei de Recviem din Biserica Romano-Catolică până în anul 1970, când s-a renunţat la oficierea slujbei în această limbă. (n.tr.)

neobişnuitele jucării pe care mi le aducea din Ţara Sfântă. Acolo îşi închinase Ordinului său cea mai mare parte a vieţii, luptând pentru creştinătate, dar cu reveniri ocazionale în Occitania pentru a obţine mai multe resurse pentru efortul de război al „cavalerilor sărmani ai lui Hristos“, cum le place templierilor să îşi spună.

Faima faptelor lor de curaj care îi preceda deschidea pungile nobililor şi ale orăşenilor, motiv pentru care donaţiile către Ordinul Templierilor sporeau la sosirea lor. Era bun prieten al tatălui meu şi, într-una dintre călătoriile sale, m-a dus în braţe la cristelniţă. De fapt, de la moartea părintelui meu, în virtutea angajamentului său în faţa lui Dumnezeu, el era răspunzător pentru starea mea fizică bună şi pentru educaţia mea spirituală.

Era trecut de 50 de ani şi Ordinul hotărâse, cu câţiva ani în urmă, că eroul avea să aducă mai mult folos economic în fruntea comanderiei din Douzens decât victoriile pe care le-ar putea obţine pe câmpul de bătălie din Palestina cu braţul său slăbit din pricina vârstei. La întoarcerea sa, petrecuse o vreme în casa noastră din Béziers şi, după aceea, ne vizita ocazional, dar nu îl mai văzusem în ultimii ani. Eu eram probabil foarte schimbată şi cu atât mai mult în îmbrăcămintea mea de paj franc. Să fie oare în stare să mă recunoască?

El era speranţa mea de a mă elibera din captivitate şi de a-mi găsi pacea, siguranţa şi ocrotirea. Dar, ţinând seama de faptul că însuşi abatele Ordinului Cistercienilor îmi dorea moartea, poate că nici măcar Aymeric n-ar fi reuşit să mă pună la adăpost. Cămaşa de zale şi înfăţişarea mea de băieţandru erau oare o mai bună protecţie? Dacă acel comandor templier mi-ar da ocrotire, abatele Arnaut ar cere insistent să-i fiu predată sau ar trimite ucigaşi năimiţi, cum făcuse şi înainte. Dar naşul meu nu ar consimţi să mi se întâmple nimic rău, chiar cu riscul propriei sale vieţi.

De aceea, am hotărât să-mi ascund identitatea până la noapte. Atunci, când stăpânul meu avea să doarmă, mă voi

face cunoscută în secret lui Aymeric. În felul acesta, nimeni, în afară de noi doi, nu va şti că eu sunt în continuare în viaţă. M-am gândit prosteşte că aceasta era, fără îndoială, cea mai bună alegere.

Comandorul Aymeric a privit documentul pe care i-l întindea Guillaume. L-a pipăit observând scrisul şi peceţile, încruntându-se de parcă i-ar fi fost greu să-l citească. Apoi, şi-a îndreptat ochii asupra tânărului, străpungându-l cu privirea; „ei, drăcia dracului," m-am gândit eu, bătrânul era indignat, şi am simţit că prezenţa sa impunătoare îmi producea teamă şi, în acelaşi timp, siguranţă. Înainte, mă privise stăruitor. Pentru o clipă, am crezut că m-a recunoscut, dar s-a gândit, fără îndoială, că se înşelase şi şi-a îndreptat atenţia asupra stăpânului meu şi a documentului acestuia.

Ne primise într-o săliţă care părea să servească drept ceea ce trebuia să fie refectoriul. Douzens era un ansamblu de construcţii înconjurate de ziduri de apărare, ceea ce se numea un *castrum*[1], în mijlocul căruia se înălţa o biserică ridicată pe o stâncă. Era la o distanţă de mai bine de o jumătate de zi de Carcassonne înspre Narbonne, dominând terenuri cultivate, pe malurile fluviului Aude, mori şi alte instalaţii agricole care, pentru că aparţineau Ordinului Templierilor, nu fuseseră distruse de vicontele Trencavel în politica sa de pământ pârjolit în calea cruciadei. Nimic din ceea ce am văzut în locul acela nu vorbea despre presupusa bogăţie a Ordinului; încăperea era lipsită de mobile, erau doar nişte bănci de piatră lipite de perete şi două ferestruici lăsau să intre lumina de afară.

– O scrisoare a abatelui Arnaut Amalric, legatul papal, a şoptit el, vorbind parcă pentru sine, şi îmi cere să vă acord tot ajutorul de care veţi avea nevoie în cercetarea voastră.

Comandorul tăcea, aşteptând răspunsul lui Guillaume. Era uscăţiv şi purta o simplă rasă albă cu o cruce roşie în dreptul

---

[1] În latină, castru, fortificaţie. (n.tr.)

inimii. Părul său cărunt, scurt, la fel ca şi barba, îi dădea o înfăţişare de bătrân, care contrasta cu dârzenia privirii sale.

– Aşa este, a răspuns Guillaume, mândru de autoritatea pe care i-o conferea documentul.

Făcuse drumul bine-dispus. După cele două întrevederi cu legatul papal părea că toate rezervele sale morale în privinţa cruciadei şi a masacrelor făptuite de aceasta se spulberaseră. Ceva din mesianismul abatelui Arnaut se instalase în el.

– Aproape de locul în care a fost asasinat legatul papal Peyre de Castelnou au apărut urme de potcoave, a continuat stăpânul meu. Unele aveau o marcă foarte caracteristică, şi anume crucea labată[1], semn purtat de caii Ordinului Templierilor. Am motive să cred că aparţineau zonei dintre Carcassonne şi Béziers, a cărei principală comanderie este a voastră, cea din Douzens. Asasinii i-au luat cu japca legatului nişte documente eretice şi se pare că, puţin mai târziu, cavalerii voştri templieri i-au atacat pe aceştia şi li le-au furat. Misiunea mea este să le recuperez pentru abatele Ordinului Cistercienilor. A voastră este să mă informaţi în legătură cu tot ce ştiţi. Aceste înscrisuri se află în comanderie?

– Misiunea mea este să vă informez în legătură cu tot ce ştiu... Comandorul a repetat fraza lui Guillaume, cântărind-o, savurând-o şi rămase tăcut. Şi cine spune asta? tună el după câteva clipe. Pentru ce trebuie să vă ajut?

Atunci, Guillaume a fost acela care a rămas uluit. Nu îi trecuse prin minte că templierul ar putea ridica obiecţii faţă de autoritatea abatelui Arnaut.

– Pentru că acestea sunt ordinele legatului care îl reprezintă pe Papă, iar Ordinul Templierilor este supus direct Papei,

---

[1] Termen din heraldică, denumind o cruce în formă de labă de animal, cu braţe egale care se lărgesc spre capetele uşor rotunjite. În franceză – limba prin excelenţă a heraldicii – se numeşte croix pattée. Conform lui Marcel STURDZA-SĂUCEŞTI, Heraldica. Manual tehnic, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1974. (n.tr.)

a răspuns el, acum cu grijă. În consecinţă, trebuie să vă supuneţi lui Arnaut şi mie, care îl reprezint.

– Spuneţi că trebuie să mă supun? De unde scoateţi o asemenea prostie?

– Din documentul pe care tocmai l-aţi citit. Aţi recunoscut peceţile, îl cunoaşteţi pe legatul papal. Datoraţi ascultare Papei şi legatului său, Arnaut.

– Fireşte că îi dau ascultare Papei, dar mai întâi Fiinţei Supreme, a răspuns templierul. Sufletul meu îi aparţine lui Dumnezeu şi în el citesc toate planurile Lui. De-altfel, Papa, fără îndoială, trebuie că ignoră atrocităţile pe care le reprezintă acest măcel, această ticăloşie pe care îndrăzniţi să o numiţi cruciadă.

– Aceasta este erezie gnostică. Înainte de gândirea voastră se află Papa şi dreapta-credinţă a Bisericii. Le datoraţi obedienţă şi aţi făcut legământ în faţa lui Dumnezeu. Îndepliniţi ordinul!

Tensiunea era atât de mare, încât aş fi dorit să mă aflu foarte departe de locul acela. Mă făcusem mică pe banca de piatră şi mă minunam de aroganţa, de neobrăzarea lui Guillaume înfruntându-l pe bătrânul maestru.

– Şi să nu-mi spuneţi că Dumnezeu îi vorbeşte sufletului vostru, continuă după o clipă Guillaume, rupând tăcerea stânjenitoare în care se cufundase templierul, care nu înceta să-l privească cu ochii săi aprinşi ca tăciunii. Dacă nu-i daţi ascultare Papei, sufletul vostru nu-i vorbeşte lui Dumnezeu, ci diavolului.

– Diavolul? a strigat comandorul şi s-a ridicat dintr-o săritură fără măcar să-şi stăpânească furia. Diavolul este acolo unde ucideţi femei, copii lipsiţi de apărare, buni catolici, acolo unde jefuiţi, unde ardeţi pe rug şi torturaţi. Acolo sălăşluieşte diavolul, cu voi. Voi faceţi de ruşine numele de cruciat, voi sunteţi oastea Satanei.

– Acum vorbiţi aşa cum am auzit că vorbesc ereticii catari, îi aruncă în faţă Guillaume, ridicându-se şi el în picioare şi urcând şi mai mult glasul. Am putut constata că era şi mai tare decât al adversarului său. V-aţi molipsit cumva şi voi? Pentru

ultima oară, în numele legatului papal, în numele Papei şi al lui Dumnezeu, vă poruncesc, ca om al Bisericii ce sunteţi, să-mi daţi ascultare! V-o cer spre mântuirea sufletului vostru!

Bătrânul rămase năucit privindu-l, dar fără o expresie agresivă. Deodată, privirea cruntă i s-a destrămat; părea abătut, surprins.

– Mântuirea sufletului meu? şopti el căzut pe gânduri şi întorcându-şi pentru prima dată privirea de la ochii adversarului său.

Guillaume s-a umflat şi mai mult în pene, presimţind victoria.

– Îmi veţi da ascultare? îl întrebă el.

– Cum puteţi fi atât de tânăr, de arogant şi de stupid? a spus comandorul cu voce joasă, aşezându-se din nou pe bancă. Părea obosit.

– Spuneţi da sau nu.

Comandorul Aymeric şi-a lăsat în jos, umil, capul cu tonsură în creştet şi, privind în pământ, a păstrat o îndelungă tăcere.

– Veniţi la mine diseară, după slujba de vecernie; veţi primi ceea ce căutaţi, spuse el în cele din urmă. Voi da ordine să fiţi găzduit la comanderie. Cât timp veţi aştepta, nu veţi lua masa şi nici nu vă veţi ruga împreună cu comunitatea. Masa vi se va servi în odăile voastre.

Şi a dispărut prin uşa refectoriului.

46

„Dies irae, dies illa,
solvent saeclum in favilla."

[„Ziua mâniei va fi o zi
ce va preface lumea în cenuşă."]

Dies irae

– Cum aţi îndrăznit să-i vorbiţi astfel comandorului? i-am trântit-o lui Guillaume de îndată ce am fost conduşi în chilia austeră în care am fost găzduiţi şi care avea drept unic mobilier două paturi mizerabile cu paie.

El, în mod evident mândru de comportarea sa faţă de templier, m-a privit surprins înainte de a răspunde:

– Ce vrei să spui cu asta?

– Comandorul este unul dintre cei mai viteji cavaleri occitani, cruciat în Ţara Sfântă în serviciul Ordinului Templierilor; faptele sale de arme sunt legendare pe domeniile din Carcassonne ale vicontelui.

– Şi mie, ce-mi pasă de asta? a răspuns Guillaume enervat.

– A luat parte la multe bătălii. Se spune că, într-o împrejurare, un grup de cavaleri ai Ordinului Templierilor au fost atacaţi de o oştire de sute de mahomedani şi că toţi au murit fără să ceară armistiţiu şi nici îndurare. Maestrul a fost cel din

urmă dintre ei care a luptat, în ciuda gravelor sale răni, peste cadavrele tovarăşilor săi şi, cum nu o puteau scoate la capăt cu el în lupta corp la corp, musulmanii au avut nevoie de arcaşi ca să-l pună la pământ. Uimit, însuşi Saladin[1] şi-a trimis medicul ca să-i salveze viaţa şi, când şi-a revenit, a vrut să-l cunoască. Templierii nu plătesc răscumpărare pentru prizonierii din rândurile lor; călugării, neavând valoare economică şi fiind foarte periculoşi pentru cei care i-au capturat, sunt decapitaţi aproape imediat. Nu aceasta a fost soarta lui Aymeric de Canet, căci Saladin, uimit nu numai de curajul acestuia, ci şi de spiritul său, a poruncit să fie eliberat. S-a întors de curând, prea bătrân ca să mai lupte în Ţara Sfântă, şi a preluat această principală comanderie de pe domeniile vicontelui. Este un om venerat pe aceste meleaguri.

– Atunci, să-i dea ascultare legatului Arnaut.

– Cine este legatul acela? Cine sunteţi voi ca să-i cereţi lui Aymeric să-i dea ascultare?

– Eşti un mucos limbut şi va trebui să te învăţ minte ce înseamnă respectul. Guillaume era furios şi îşi duse mâinile la cingătoare, dar eu nu m-am putut stăpâni în ciuda gestului său ameninţător.

– Legatul acela este cumva monstrul care a poruncit asasinarea tuturor celor din Béziers? Şi voi vă simţiţi mândru că îl reprezentaţi?

– Taci din gură, prostule! a răcnit el, scoţându-şi centura de piele bătută în ţinte şi lăsând să-i cadă teaca de la spadă.

– Este un monstru, un asasin! Eram atât de indignată, încât nu am tăcut nici măcar atunci când a rotit cureaua deasupra

---

[1] Saladin (1138-1193), unul dintre marii conducători ai lumii islamice, fiind sultan al Egiptului, Siriei şi Palestinei, precum şi al unor regiuni din Arabia, Yemen, Libia şi Mesopotamia. Este cunoscut pentru comanda rezistenţei musulmane împotriva cruciaţilor, reuşind să recucerească Palestina de la Regatul Ierusalimului. Apărător al Islamului şi în mod special al ortodoxiei religioase reprezentate prin sunnism. (n.tr.)

capului meu. Cum îndrăzniţi să ameninţaţi un erou, un om sfânt, în numele unui asemenea ticălos?

Nu m-am mişcat atunci când Guillaume şi-a abătut cingătoarea peste trupul meu, doar mi-am acoperit, cu un gest instinctiv, faţa. Înainte de a primi pedeapsa, plângeam deja de furie, şi nu de frică. Indignarea mă făcuse să-mi pierd teama. Nu îmi păsa de durere, putea face cu mine orice poftea.

Lovitura m-a nimerit în coaste, centura mi-a biciuit spinarea înfăşurându-se în jurul meu, și când stăpânul meu a tras de ea, m-am oprit în perete.

– Ține-ţi gura odată, nătărăule, înainte să te jupoi de viu! a spus el considerând povestea încheiată. Dar eu nu aveam de gând să tac; orice s-ar fi întâmplat, voiam să-mi vărs năduful, să spun tot ce ţineam în mine.

– Şi cum se poartă cu vicontele Trencavel, floarea tuturor virtuţilor de cavaler, fără să-i dea nici cea mai mică șansă? am continuat eu. Cum poate fi legatul Arnaut atât de ticălos și de crud? Vrea să-l omoare și se va sluji de orice trădare ca să-l lichideze.

Guillaume rămase uitându-se la mine, surprins de insistenţa mea. Eu îi căutam privirea cu ochii mei scăldaţi în lacrimi, dar sfidători.

– Nu aveţi milă, nu aveţi onoare; nu sunteţi altceva decât nişte laşi care asasinează femei, bătrâni și copii lipsiţi de apărare.

– Taci din gură! Taci din gură! a strigat el. Printre lacrimi am putut vedea cât de mult îl dureau vorbele mele. Poate că și propria conștiință îl avertiza despre același lucru.

– Nu pot să tac; ucideţi-mă dacă doriţi, dar infamiile acestei cruciade sunt strigătoare la cer.

– Rănești cu limba ta ascuţită, precum cea a femeilor, dar azi o să-ţi aranjez bine spinarea ca să înveţi să respecţi, a spus el și a fluturat din nou cingătoarea.

Tăcută, m-am ghemuit într-un ungher, în vreme ce el mă biciuia. O teamă bruscă m-a făcut să amuţesc; nu era frica de

durere, ci de vorbele lui. Mă temeam că va descoperi condiţia mea de femeie.

Am plâns în hohote încă mult timp după ce a obosit să mă mai lovească. Nu conta trupul meu acoperit de lovituri şi îndurerat. Mi-l aminteam pe tatăl meu, pe doica şi pe verişoara mea, rudele și prietenii mei, și vedeam imaginile oribile din biserica plină de cadavrele lor. Mă gândeam la orașul meu nimicit care, cu puţin timp înainte, fierbea de viață și de frumuseţe, la cântecele lui Hugo, la zâmbetul lui și la acele vremuri când totul era doar flori și eleganță. Numai cu câteva zile în urmă, aceea era viaţa mea. Acum, nu mai exista și îmi simţeam inima apăsată de durere pentru acea lume de vis, prefăcută în coşmar. Doream să mor.

47

„Quantus tremor est futurus,
quando judex est venturus.“

[„Ce teamă enormă va surveni
atunci când judecătorul va apărea!“]

Dies irae

După rugăciunea de vecernie, un călugăr a venit să ne caute. Eu aveam ochii umflaţi de plâns şi trupul stâlcit de furia lui Guillaume. Când a încetat să mă mai lovească, am rămas ghemuită pe unul dintre paturile mizerabile, fără să-l privesc, plângându-mi necazurile şi pe cele ale Occitaniei. El s-a aşezat pe jos cu coatele pe genunchi, acoperindu-şi faţa cu mâinile. Nu a mai vorbit; părea îndurerat. Poate că va lua în seamă tot ce i-am spus comandorul şi cu mine, precum şi rolul său în masacru. Poate că va avea o urmă de conştiinţă.

Călugărul ne-a condus într-un patio care avea şi rolul de claustru, mărginit de biserică şi de mai multe clădiri mănăstireşti.

Numai văzându-l pe Aymeric de Canet şi am ştiut că avea să se întâmple o tragedie.

Luna în al doilea pătrar strălucea în noaptea blândă, iar acolo, în mijlocul patioului, era bătrânul templier; în genunchi, în faţa spadei sale înfipte în pământ. Purta echipamentul de

luptă şi părea că se roagă. La cele patru extremităţi ale incintei, în picioare, tot atâţia călugări, şi ei îmbrăcaţi de luptă, cu spada la cingătoare, luminau scena, ţinând în mâini făclii aprinse. Doar comandorul purta tunică albă peste cămaşa de zale şi m-am gândit că o fi fost singurul cavaler templier din locul acela; veşmintele cenuşii, de sergent, ale celorlalţi le trădau originea plebee.

Stăpânul meu a întredeschis gura, surprins; nu se aştepta la o astfel de primire.

– Guillaume de Montmorency, a spus comandorul ridicându-se în picioare când ne-a zărit, am fost informat în legătură cu voi înainte să ajungeţi la această casă. Un libertin, un jucător de zaruri şi un desfrânat care urmează studii ecleziastice pentru că doreşte veniturile şi prebendele unui episcopat la care va avea acces graţie nobleţei şi puterii familiei sale şi pe care abatele Ordinului Cistercienilor v-a înrolat în glorioasa cruciadă de jaf, de violuri şi de exterminare a celor nevinovaţi şi de infamii în numele lui Dumnezeu.

Comandorul şi-a încrucişat braţele şi a păstrat tăcerea pentru câteva momente. Greierii cântau în noapte şi nimeni din patio nu a îndrăznit să vorbească.

– Şi cutezaţi să veniţi să-mi daţi ordine în numele legatului şi al Papei. Ei bine, eu îi dau ascultare Suveranului Pontif, dar mai întâi conştiinţei mele şi lui Dumnezeu. Iar conştiinţa îmi spune că Dumnezeu nu este cu voi şi nici cu acei falşi cruciaţi. Dumnezeu este cu cei care luptă ca să-i apere pe pelerinii la Locurile Sfinte, cu cei care în Spanii[1] luptă împotriva maurilor, cu cei care dau tot ce este material spre binele a ceea ce este spiritual, ca fraţii mei din Ordinul Templierilor, care îşi oferă toate bunurile când intră în slujba lui Dumnezeu sau cei care îl urmează pe acel Francisc din Assisi[2], care umblă

---

[1] Denumirea în epocă a regatelor creştine León, Navarra, Castilia, Aragón şi Portugalia. (n.tr.)

[2] Fondatorul Ordinului Fraţilor Minoriţi sau al Franciscanilor (1182-1226). (n.tr.)

desculţ, aşa cum o face şi Domingo de Guzmán. Sunt sărmani ai lui Dumnezeu, urmează învăţăturile lui Hristos, cerşesc ca să poată subzista şi propovăduiesc cuvântul sfânt. Dumnezeu nu este de partea acelor episcopi graşi şi bogaţi care, încărcându-şi degetele cu inele, se suie pe cai şi poartă cămăşi de zale ca să-i extermine pe creştini în ceea ce numesc ei cruciadă, spre batjocura cuvântului.

Doar nu credeţi într-un Dumnezeu bun şi unul rău, precum catarii? Guillaume părea să-şi fi revenit din uimire şi a contraatacat cu o oarecare intenţie răutăcioasă.

Templierul zăbovi până să răspundă şi în răspunsul său i se reflecta indignarea.

– Nu, nu sunt de partea ereticilor, dacă asta vreţi să insinuaţi. Cred într-un singur Dumnezeu, dar ştiu că există oameni buni şi oameni răi şi aceştia din urmă îşi găsesc expresia în dumnezeul lor, predicând, în mod fals în numele acestuia, propriile lor ticăloşii. Astfel, unii catiheţi îl descriu pe Domnul ca pe un pitic al spiritului, crud şi pervers, pentru că ei, cei care pretind că îl reprezintă, sunt nişte pitici cruzi şi perverşi.

– Vă referiţi la Papa?

– Mă refer la abatele Arnaut şi la voi, care veniţi în numele lui.

– Vă reamintesc, comandore..., Guillaume îşi ridică vocea solemn, cu siguranţă ca să-l audă bine sergenţii care rămăseseră nemişcaţi în extremităţile patioului..., că trebuie să-mi daţi ascultare în ceea ce priveşte misiunea care mă aduce aici. Îi datoraţi supunere legatului Arnaut, a cărei autoritate provine de la Papă, pentru că voi şi Ordinul Templierilor depindeţi direct de Suveranul Pontif. Daţi-mi documentele furate de la legatul Peyre sau spuneţi-mi ce ştiţi despre ele. În dimineaţa aceasta, mi-aţi promis că mi le veţi da acum. Îndepliniţi-vă promisiunea!

– V-am promis că vă voi da ceea ce căutaţi.

– Faceţi-o, atunci.

– Voi, Guillaume, reprezentaţi clerul corupt, hoţ, asasin, destrăbălat, pe aceia care fac un dumnezeu nemernic, un dumnezeu rău. Reprezentaţi tot ceea ce urăsc eu...

– Vorbiţi ca un eretic catar! l-a întrerupt Guillaume.

– ...şi ceea ce veniţi să căutaţi este ca Dumnezeu, cel adevărat, să vă judece.

– Ce vreţi să spuneţi? deodată Guillaume a părut că înțelege ceea ce eu intuisem când l-am văzut pe Aymeric de Canet cu armele sale.

– Că vă provoc la o luptă pe viaţă şi pe moarte, a spus comandorul cu o voce liniştită. Va fi o ordalie necruţătoare.

– Aţi înnebunit? a răspuns tânărul ridicând din nou glasul. Limitaţi-vă la a vă îndeplini îndatoririle.

– Le voi îndeplini doar în cazul în care Dumnezeu vă va considera demn. Dacă mă ucideți, călugării mei vă vor da tot ce doriţi. Este singurul mod de a le obţine.

– Dar nu vă daţi seama că sunteţi prea bătrân ca să luptaţi cu mine? Guillaume lăsa să se vadă în vorbele sale admirația pe care o simţea pentru bătrânul războinic. Nu voi ridica spada împotriva voastră, ar fi o crimă mizerabilă.

– Ba o veți face, comandorul zâmbea sinistru, doar aşa vă veți salva viața. Apăraţi-vă, pentru că, altminteri, oricum vă voi ucide şi, dacă încercați să fugiţi, o vor face sergenţii mei. Și acum, înarmaţi-vă.

Călugărul care ne condusese acolo a apărut cu cămaşa de zale, coiful și scutul pe care le lăsaserăm în chilie. Guillaume avea spada la cingătoare. Eu eram sigură că toată povestea avea să se încheie într-un măcel sângeros și, înspăimântată, încercam să mă gândesc ce puteam face ca să evit ceea ce s-ar fi putut întâmpla. Mi-am dat seama că mă temeam pentru comandor, dar nici nu doream ca stăpânul meu să fie rănit.

– Nu, nu voi lupta, a insistat Guillaume şi a refuzat să ia apărătoarele pe care i le oferea călugărul.

– Ba o veți face, a spus din nou Aymeric, apropiindu-se de tânăr și fluturând spada. Aceasta este o judecată a lui

Dumnezeu și nimeni nu scapă pedepsei sale; a nu lupta înseamnă a te declara vinovat, și pedeapsa este moartea.

Nu am venit să lupt împotriva voastră, seniore.

Acum, Guillaume vorbea fără aroganță, cu respect, și mi-am dat seama că nu o făcea din lașitate, ci îl admira pe bătrân și considera lupta inegală. Asta m-a făcut să simt, în ciuda bătăii pe care tocmai mi-o administrase, teamă pentru ceea ce i s-ar putea întâmpla, pentru viața lui. Mi-am dat seama că îl apreciam mult mai mult decât credeam.

– Dacă nu vreți să-mi dați ce v-am cerut, voi pleca fără acestea, a adăugat el după o pauză.

– Prea târziu. Judecata a început.

Comandorul înaintă câțiva pași și cu o lovitură bruscă de spadă îl răni pe Guillaume în piept. Cu greu mi-am stăpânit un țipăt. Tânărul nu s-a mișcat și am putut vedea că tăietura i-a sfâșiat îmbrăcămintea, dar era doar superficial; bătrânul își păstra o mare îndemânare cu spada.

– Apărați-vă sau veți muri ca un câine.

Guillaume rămase privindu-l în ochi câteva clipe și își citi în ei sentința. Fără să rostească un cuvânt, își întinse mâinile către călugăr luându-și armele și începu să se îmbrace încet cu un mic ajutor din partea mea. Îmi tremurau mâinile. Am văzut că și ale stăpânului meu, de asemenea.

Comandorul își vârî spada în teacă și, retrăgându-se câțiva pași, își împreună mâinile ca să se roage. A făcut-o în tăcere până când l-a văzut pe Guillaume pregătit. Atunci, l-a întrebat dacă vrea să se roage cu el. Tânărul cavaler a acceptat și ne-am alăturat cu toții rugăciunii cu voce tare. Eu aveam inima strânsă de neliniște, nu voiam să i se întâmple ceva nici unuia dintre ei și m-am rugat pentru o minune. Care nu s-a înfăptuit.

Când comandorul a hotărât să termine rugăciunea, a spus:

– Dumnezeu judecătorul să se îndure de sufletele noastre.

– Amin, a răspuns stăpânul meu.

48

„Tuba, mirun spargens sonum,
per sepulchra regionum.“

[„Răspândi-va trompeta un sunet înfricoşător
printre mormintele popoarelor.“]

Dies irae

Au început prin a se tatona. Comandorul se mişca încet în cerc în jurul lui Guillaume cu scutul în dreptul gurii, iar stăpânul meu se învârtea ca să-l aibă mereu în faţă. Bătrânul a fost cel care s-a năpustit, lansând o lovitură de sabie spre faţa tânărului, care s-a acoperit, parând-o cu pavăza. Comandorul s-a întors imediat ca să se refugieze în locul său de apărare şi a aşteptat replica, dar stăpânul meu a bănuit şi nu a atacat, mărginindu-se să aştepte. Şi aşa au continuat o vreme, cu agresiuni din partea templierului pe care Guillaume le respingea definitiv; în cel mai bun caz, lovind scutul acestuia când se retrăgea. Cred că spera să-l obosească pe bătrân, natura fiind aliatul său.

Luna, în creştere, plutea pe un cer înstelat pe deasupra acelei scene sinistre. Cei patru sergenţi templieri se apropiaseră de combatanţi şi luminau cu făcliile ritualul de moarte

care era pus în scenă. Greierii cântau lugubru. Îmi simţeam inima cât un purice bătându-mi în gât.

Aymeric ştia că singura lui posibilitate era să ajungă rapid la deznodământ şi a lansat un atac, demonstrând că la primele sale lovituri îşi ascunsese adevărata forţă şi îndemânare. Guillaume a fost nevoit să se dea îndărăt câţiva paşi, fiind împins de bătrân, şi a trebuit să se acopere cu scutul, dar spada maestrului i-a atins coastele şi l-a rănit.

– Aţi făcut sângele să curgă, spuse tânărul cavaler, coborându-şi apărătoarea. Voi câştigaţi, comandore.

Eu m-am rugat ca naşul meu să accepte, ca nici unul dintre ei să nu sufere, dar bătrânul a răspuns:

– Doar moartea va hotărî voinţa Domnului. Acoperiţi-vă.

Şi a revenit la atac. Faptul a părut că îl indignează pe stăpânul meu, care a început să atace folosindu-şi cea mai mare putere fizică. Era ceea ce spera bătrânul.

Tatăl meu nu numai că mă lăsa să asist la exerciţiile de luptă în patioul casei noastre, dar, atunci când insistam mult, chiar participam la antrenamente îmbrăcată cu echipamentul care aparţinuse fratelui meu şi acolo mi-am dat seama că îndemânarea era mai importantă decât forţa. Văzusem, aşadar, multe lupte, dar niciodată, nici înainte, nici după aceea, nu mai asistasem la ceva asemănător.

Guillaume îl lovea pe adversarul său, iar acesta para cu scutul, răspunzând la rândul său, dar deodată bătrânul a făcut o fentă şi stăpânul meu, dezechilibrându-se, a despicat pământul cu spada. Când a încercat să se ridice în picioare, templierul, împingând cu o putere neobişnuită scutul pe sub Guillaume, l-a făcut să-şi ridice braţul atât de mult pe deasupra capului său, încât l-a dărâmat pe spate, cu faţa în sus, cu pavăza căzută, complet descoperit. Rapiditatea lui Aymeric a fost uimitoare. A sărit peste victima sa şi călcând peste braţul care ţinea scutul, l-a împiedicat pe Guillaume să se acopere. La următoarea mişcare, celălalt picior al lui a călcat peste braţul cu care stăpânul meu ţinea arma. Cavalerul era cu faţa

în sus și lipsit de apărare, dar poziția templierului era atât de instabilă, încât numai o rapidă lovitură mortală asupra adversarului său i-ar fi putut fi de folos.

Timpul părea că stă în loc, în vreme ce spada căuta gâtul tânărului, a cărui expresie descompusă, uimită și lipsită de încredere părea să vorbească, spunând: „Nu e cu putință, voi muri, e imposibil".

Am observat expresia de călău hotărât pe fața comandorului, am văzut moartea în ea și nu am putut evita să urlu în occitană:

– Seniore Aymeric, fie-vă milă, pentru numele lui Dumnezeu, mi-a scăpat un țipăt sfâșietor de femeie.

Comandorul, uimit, m-a privit recunoscându-mă în cele din urmă. Și a spus:

– Bruna!

Dar era târziu, tăietura mortală era deja pe drum. Nu știu dacă el a fost acela care și-a deviat lovitura sau a fost reacția lui Guillaume, dar spada bătrânului s-a înfipt cu putere în pământ. Atinsese jugulara tânărului, care, în momentul acela, s-a debarasat de piciorul care îi ținea brațul drept și și-a pus arma, instinctiv, pe gâtul adversarului său care, în momentul acela, cădea peste el cu o asemenea forță, încât impulsul amândurora a făcut să se sfâșie cămașa de zale și să pătrundă în gâtul templierului.

Nu-i voi uita niciodată privirea în timp ce agoniza, viața scăpându-i printr-un firicel de sânge din gură și în bășici prin rană. Ochii mei scăldați în lacrimi au văzut un zâmbet blând pe buzele lui de războinic mândru și ținându-l de mână printre sughițuri și hohote de plâns, am simțit că, dacă ar fi putut vorbi, mi-ar fi spus că moare fericit văzându-mă în viață.

Eu doream să mor împreună cu el.

49

„Liber scriptus proferetur
in quo totum continetur,
unde mundus judicetur.“

[„Se va deschide cartea
în care totul este scris
și după care lumea va fi judecată.“]

Dies irae

– Doamne Sfinte! Cum s-a putut întâmpla așa ceva? își repeta Guillaume, trecută fiind deja slujba de utrenie, neputând încă dormi, așezat pe salteaua de paie cu fața ascunsă în mâini.

Puțin mai încolo era Pierre sau cine o fi fost întins pe patul mizerabil, lipsit de lacrimi și de puteri, într-un somn din care, din când în când, părea să fie pe punctul de a se trezi cu un suspin adânc, precum cele de după un plâns îndelungat.

– Eu nu am vrut, a spus el pentru a mia oară.

Și el plânsese, toți o făcuseră.

Când bătrânul templier a căzut, Pierre a alergat spre el. Părea să-l cunoască. Suspinând, i-a cerut să nu moară. Călugării templieri au venit și ei; sergenții cu făcliile lor au luminat moartea, se lamentau cu toții. Unul dintre ei a venit cu sfintele

miruri și i-a dat ultima împărtășanie. Agonizând, Aymeric ținea mâna lui Pierre și încerca să-i spună ceva, zâmbind. Părea ciudat de fericit. Moartea lui a fost rapidă și toți au început să se roage printre suspine şi hohote de plâns.

Guillaume rămase în afara cercului cu spada sa însângerată în mână, copleşit de durere.

– Eu nu am vrut.

Îi şoptea oricui se apropia de el, dar era singur, vinovat; nimeni nu voia să-l asculte. Aruncă departe spada ucigaşă şi îngenunche să se roage departe de ceilalți.

Guillaume avea întipărită cu foc în suflet clipa aceea în care Aymeric pregătea lovitura aducătoare de moarte. Atunci văzuse, în ochii comandorului, ochii lui Dumnezeu condamnându-l; fusese o clipă cât o mie de ani. Da, arhanghelul Mihail a deschis cartea vinovățiilor şi i-a cântărit sufletul pe marea balanță a faptelor bune și a păcatelor. Şi aceasta s-a înclinat de partea infernului. Satana trăgea de talerul greşelilor sale către condamnarea veșnică şi, neputincios, privea spada comandorului pe punctul de a-i reteza capul fără ca el să poată face ceva.

Doar cu câteva ore înainte, îi vorbea bătrânului templier cu aroganță, dându-i ordine, cerându-i insistent. Cum a putut fi atât de îngâmfat, atât de plin de el?

Ce lecție îi dăduse!

Aymeric era mai bun decât el în toate. Călugăr mai bun, cavaler mai bun, mai viteaz și, în ciuda vârstei, era chiar şi un războinic mai bun. Încă nu îşi explica felul în care cineva, la vârsta aceea, îl putuse birui astfel. Ce îndemânare!

Cunoscându-l doar de câteva ceasuri, îl admira profund pe bătrân, mai mult decât admirase pe cineva vreodată, și acum îşi dădea seama că Pierre, pe care îl altoise pentru obrăznicia lui în după-amiaza aceea, a avut dreptate în tot ce a spus. În realitate, chiar şi atunci știa că puştiul avea dreptate în critica sa, poate tocmai de aceea a fost atât de furios când l-a lovit.

Pierre era singura faptă bună pe care o putea prezenta în ultima vreme. Nu avea nici o îndoială în această privință. Pe balanța sufletelor, păcatele sale atârnau mult mai greu, diavolul trăgea de el și Dumnezeu îl condamna la moarte și la infern. Dar strigătul pajului său, când totul era deja pierdut, l-a salvat. Apărându-l pe băiețandrul acela la Béziers și salvându-l de la o moarte sigură, el făcuse un bine și în ultimă instanță greutatea acelei fapte bune a înclinat balanța în favoarea sa.

Comandorul merita să trăiască, iar el, să moară, dar un înger sub întruchiparea unui tânăr scutier l-a salvat. A fost intervenția acelei ființe divine, și nu meritul său, ceea ce a hotărât rezultatul luptei. Comandorul l-ar fi ucis fără nici o îndoială. Strigătul acela și surpriza templierului pentru ceva ce el încă nu înțelegea l-au făcut pe acesta să-și devieze lovitura și să-i cruțe viața, lăsându-i timp pentru un contraatac pur instinctiv. Și prin aceasta a primit o a doua șansă de a-și putea elibera sufletul din infernul veșnic.

Din prima zi, simțise o ciudată afecțiune pentru băiat. Când plângea deznădăjduit moartea alor săi, distrugerea orașului și a lumii sale, el l-ar fi mângâiat, l-ar fi îmbrățișat ca să-l consoleze. Regreta din inimă.

S-a stăpânit, pentru că îi disprețuia profund pe cei puternici care își permiteau libertăți sexuale cu micii lor servitori; acest obicei nu figura printre viciile sale, îi repugna. De aceea, uneori, când puștiul îl privea cu ochii săi mari și verzi, zâmbindu-i, el simțea ceva care îi cerea să-l mângâie, și se alarma, reacționând aspru la suavitatea băiatului.

Ce anume strigase? Cerea îndurare pentru el. I-o cerea comandorului ori lui Dumnezeu? Nu avea importanță; în momentul acela, pentru el, Aymeric îl reprezenta pe Dumnezeu, pe dumnezeul pedepsei, și privirea sa dură era cea pe care el o merita.

Îndată ce s-a auzit strigătul, fapta sa bună a fost răsplătită, atunci când Dumnezeu a părăsit înfățișarea de templier și l-a salvat.

Şi-a amintit că atunci comandorul a exclamat numele unei femei: Bruna, în mod precis.

Ce coincidenţă! Bruna... Ca Bruna de Béziers, Doamna Privighetoare? Doamna pe care el şi vărul său o căutau ca să o ucidă şi pe care, din fericire, nu o găsiseră. Dacă şi-ar fi îndeplinit mârşava misiune, sufletul i-ar fi fost condamnat definitiv la judecata lui Dumnezeu. Nimeni nu a scăpat din Béziers odată iniţiat atacul şi, din fericire, acea Bruna pierise fără ca el şi vărul său să-şi fi pătat mâinile cu sângele ei. A fost un noroc.

Dar... ţipătul? Era o voce de femeie. Acum îşi amintea perfect. Şi a venit dintr-un loc de unde singurul care l-ar fi putut scoate era Pierre...

Oare Pierre era un înger, aşa cum îşi imaginase în delirul său? Ori era...?

Guillaume se ridică încercând să nu facă zgomot ca să nu-l trezească pe puşti şi se apropie de el cu grijă. Era încolăcit, făcut ghem, în poziţie fetală, dar îşi întinse mâna cu precauţie şi vârând-o pe sub micul decolteu al cămăşii de zale pe care băiatul o purta mereu şi al cămăşii de lână, dădu peste... un sân de femeie! Mărimea lui nu era excesivă, dar era perfect format. Guillaume se opri o clipă, îl pipăi blând, cântărindu-i căldura şi se desfătă cu atingerea. Apoi îşi îndepărtă mâna de parcă s-ar fi ars. Pierre era femeie!

50

„Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis."

[„Te rog, te implor în genunchi,
cu inima căită și aproape prefăcută în cenușă."]

Dies irae

Când m-au trezit zgâlțâindu-mă, am crezut pentru câteva clipe că totul fusese un coșmar. Chipurile călugărilor erau severe și am fost tratați fără menajamente.

– Plecați odată de aici, a spus cel care era mai mare peste ceilalți. Comandorul a lăsat ordin că, dacă moare, să nu vă facem nici un rău și să vă acordăm ospitalitate până dimineață. Răgazul s-a încheiat. Ați venit în ceas rău, plecați odată și să nu vă mai întoarceți.

Am văzut că Guillaume își strângea lucrurile în tăcere, fără să opună rezistență. M-a surprins lipsa lui de aroganță, contribuind la senzația mea de irealitate, dar era evident că totul se întâmplase așa cum îmi aminteam. Cel mai mare erou al Occitaniei, ultima persoană care mă mai lega de un trecut fericit, murise luptând împotriva unui pungaș. Nu mai era nici o speranță pentru oamenii noștri și nici pentru mine.

Ne-am oprit la doar o jumătate de oră de mers de aşezarea templierilor, pe o pajişte de pe malul râului care curgea domol în locul acela. Guillaume m-a ajutat să scot şeile de pe cai, aşa cum o făcuse şi când i-am înşeuat la plecarea de la comanderie. Templierii îndepliniseră fără nici un entuziasm instrucţiunile lui Aymeric. Ne umpluseră desagii pentru drum şi Guillaume mi-a oferit pâine şi brânză, invitându-mă să mănânc cu el. Eu am refuzat, nu-mi era foame. Pe faţă i se vedeau cearcănele pricinuite de lipsa somnului şi expresia lui era abătută; aerul său atotputernic din ziua anterioară dispăruse.

A mâncat aşezat pe o stâncă în vreme ce mă observa. Eu îmi abăteam privirea spre râu.

– Nu am vrut să-l ucid, a spus el după o clipă cu gura plină. Ai avut dreptate, n-ar fi trebuit să-i vorbesc atât de insolent. Era mult mai bun decât mine.

L-am privit fără să dau crezare celor auzite.

– El a câştigat şi doar ţipătul dumneavoastră m-a salvat de la moarte. Am acţionat din instinct când l-am străpuns cu spada, dar Dumnezeu mă declarase vinovat. Infernul era destinul meu şi mulţumită dumneavoastră, prin intervenţia dumneavoastră, Domnul mi-a dat altă şansă.

Stăteam pe jos sprijinindu-mă de un copac şi, când am tresărit, surprinsă de ceea ce auzeam, trupul meu stâlcit mi-a amintit loviturile pe care el mi le aplicase cu o zi înainte.

Nu am spus nimic şi stăpânul meu a continuat să mănânce în tăcere pentru o vreme. Am închis ochii, încercând să şterg astfel amintirile, şi m-am concentrat pe cântul păsărilor şi pe fornăitul cailor.

– Eşti femeie, nu-i aşa? m-a întrebat el după un lung răstimp în care tăcuse căzut pe gânduri.

Nu am spus nimic, dar, fără să deschid ochii, am confirmat din cap. Tăcerea s-a lăsat din nou.

– Cine eşti?

Eu aşteptam întrebarea şi am întârziat o vreme să răspund.

– Bruna de Béziers, am răspuns eu în cele din urmă, privindu-l drept în ochi şi ridicând bărbia, scoţând la iveală demnitatea, de atâta timp umilită, a neamului meu de viță nobilă.

Nimic nu mai avea importanţă. Ştiam că Guillaume şi vărul său voiau să mă omoare, că îşi vor îndeplini cuvântul dat abatelui Ordinului Cistercienilor şi, deodată, mi-a dispărut frica. Suferisem prea mult; moartea naşului meu era ultima lovitură, picătura care umplea paharul; reprezenta sfârşitul, dispariţia a tot ce am iubit, a unei epoci, a unei civilizaţii strălucitoare. Aşa că m-am ridicat și m-am semețit în fața călăului meu, aşteptându-mi moartea.

– Doamna Privighetoare! a exclamat el.

Mă privea stupefiat, fără urmă de agresivitate. A închis ochii şi a rămas aşa o vreme, respirând adânc.

– Este mâna lui Dumnezeu, a spus el în cele din urmă. Aceasta este voinţa lui, penitenţa pe care trebuie să o îndeplinesc, iar voi sunteți calea mântuirii mele.

Am rămas tăcută şi l-am privit stupefiată din pricina acelei crize de misticism la care nu mă aşteptam din partea unuia ca el. Căci, în ciuda faptului că îi recunoşteam farmecul masculin, uneori plin de afecțiune, îl considerasem, până în momentul acela, un hodorog din Nord, o brută, un animal binecuvântat prin botez, a cărui noblețe nu o depășea pe cea a calului său.

– Mâna lui Dumnezeu, a providenţei, a repetat el acum cu un entuziasm ce părea să-l scoată brusc din starea sa de deprimare. Nu înțelegeţi asta, Bruna?

Nu am răspuns. Deodată, se comporta ca un cavaler faţă de o doamnă, când cu câteva ore mai devreme aproape că mă omorâse cu lovituri de curea. Nu știam ce să fac, cum să reacționez la această schimbare neașteptată.

S-a ridicat în picioare dintr-o săritură, speriindu-mă de moarte, făcându-mă să dau doi paşi îndărăt, dar mi-am dat seama imediat că nu voia să-mi facă nici un rău, dimpotrivă. Mi-a apucat mâna dreaptă într-ale sale, și-a îndoit un genunchi

pe pământ şi din această poziție supusă a continuat să-mi vorbească, afectuos, cu blândețe.

– Acum înțeleg totul, spunea el.

Şi mângâierea lui m-a mişcat din nou. Inima a început să-mi bată iute, nu de frică, ci pentru că mâinile sale calde îmi produceau o plăcere pe care nu aş fi bănuit-o niciodată.

– Nu vă dați seama? a continuat el cu o strălucire de entuziasm în ochi. Eu trebuia să vă ucid la Béziers şi, în loc de asta, v-am salvat viața fără să vreau. Ieri, am fost condamnat la judecata lui Dumnezeu, trebuia să mor, dar voi, poate că tot fără să vreți, mi-ați salvat viața. Şi sufletul. Destinul nostru este nemaipomenit, unic, este împletit de Voința Superioară.

Eu tăceam în continuare. Îi vedeam ochii albaştri, umezi, împăienjeniți de lacrimi, emoționați, şi i-am simțit emoția invadându-mă la contactul cu mâna lui. Mi s-a pus un nod în gât.

– Bruna, a continuat el, vă rog în genunchi: acordați-mi favoarea de a fi doamna mea. Vă voi respecta, îngriji şi proteja până la ultima mea picătură de sânge. Voi fi cavalerul vostru, pentru că aşa vrea Dumnezeu, iar eu o doresc cu înflăcărare. Vă jur că nimeni nu vă va face nici un rău atâta vreme cât îmi va mai rămâne o ultimă suflare!

Lacrimile îi brăzdau obrajii, le simţeam vibrația şi privirea mi s-a tulburat. Niciodată n-aş fi bănuit asemenea trăiri la tânărul acela. Ca o oglindă deformantă, lacrimile mele, sentimentele care le făceau să izbucnească m-au determinat să văd un alt Guillaume.

Era un bărbat atrăgător, bine legat, simpatic atunci când era bine-dispus şi, oferindu-mi protecția, m-a făcut să mă simt, deodată, sigură, relaxată cum nu mai fusesem dinainte de asediul oraşului Béziers. Dar de ce aveam eu nevoie de toate acestea când eram gata să mor cu câteva minute mai devreme? Mă minunam de mine însămi, dar ceva din inima mea mă făcea imună la farmecul acelui bărbat.

– Nu pot fi doamna voastră, Guillaume.

– De ce, Bruna? Neliniştea i se simţea în glas. Încă mă mai vedeţi ca pe un duşman? Nu mai sunt duşmanul dumneavoastră. Voi fi cu voi, de partea de care veţi fi şi voi.

– Pentru că am deja un cavaler.

A tăcut pentru câteva clipe, luând în considerare refuzul meu, iar eu am profitat ca să-l fac să se ridice şi ne-am aşezat pe nişte pietre aproape de râu, în mijlocul pajiştii.

– E adevărat că v-am privit cu afecţiune când vă credeam un băieţandru, a spus el reluând firul conversaţiei, şi că mă simţeam deranjat pentru că mă atrăgeaţi, deşi vă ştiam bărbat, şi nu e mai puţin adevărat că acum, când vă văd ca pe o femeie, această atracţie nu va înceta să crească, dar oferta mea nu vă caută trupul.

Mă privea zâmbitor cu nişte frumoşi ochi albaştri, sinceri, dar trişti, şi nu m-am îndoit nici o clipă că îmi vorbea din inimă. Îmi luase din nou mâinile într-ale sale fără ca eu să mă opun şi mă simţeam tulburată de atingerea lui, de mângâierea lui. Aceasta era o favoare pe care o doamnă occitană i-o acorda cavalerului său după o anumită perioadă de curte şi multe poeme, dar el mă luase prin surprindere, fără ca eu să opun rezistenţă. Poate că el ignora regulile iubirii galante şi, dat fiind caracterul extraordinar al situaţiei noastre, nu aveam chef în momentul acela să-i fac educaţie. În plus, atingerea lui îmi producea o desfătare curată şi în ultimele zile viaţa fusese cum nu se putea mai crudă şi mai avară cu mine. Nu aveam de gând să renunţ la această plăcere.

– Vreau să vă ocrotesc, să fiu aproape de sufletul vostru şi să descopăr vrerea divină care ne-a unit într-un destin atât de singular. Nu mă respingeţi, Bruna. Acceptaţi-mă doar ca protectorul vostru. Unde era cavalerul vostru atunci când tâlharii voiau să vă siluiască? De ce nu era la Béziers dându-şi viaţa pentru dumneavoastră? De ce nu este acum aici? Mă veţi avea alături până când va trece primejdia, până când vă veţi simţi în siguranţă. Şi dacă atunci, când eu nu voi mai fi necesar, mă veţi alunga, voi pleca sărutându-vă mâna şi zâmbind. Ştiu că

dorinţa va creşte în mine, dar credeţi-mă pe cuvânt că vă voi respecta mereu şi că, dacă voi o doriţi, mă voi îndepărta când va sosi celălalt cavaler. Puteţi avea doi în acelaşi timp, nu veţi fi prima. Acceptaţi-mă, Bruna, vă implor!

Ce femeie în situaţia mea şi în clipe de cumpănă ar putea rezista la o asemenea propunere?

51

„Pie Jesu Domine,
dona eis requiem.“

[„Doamne Iisuse Milostive,
dă-le lor odihnă.“]

Dies irae

Guillaume şi Bruna s-au odihnit pe acea pajişte de pe malul râului, sub umbra sălciilor care îi apărau de soarele de august şi cu o lună în creştere luminându-i noaptea.

Aveau trupurile stâlcite de lovituri şi tăieturi, dar ceea ce îi durea cu adevărat era sufletul. Drumul începea la picioarele lor şi nu se termina nicăieri, de aceea nu se hotărau să pornească în călătorie. Spiritul lor, confuz, tulburat, le interzicea să continue şi ceea ce era crucial cu o zi înainte a încetat să mai conteze, pe când ceea ce era secundar înainte căpăta o importanţă vitală. Întinşi pe pajişte, priveau curgerea lentă a râului şi, odată cu ea, firişoarele de iarbă şi rămurelele pe care le aruncau în apă, dorind ca odată cu ele să se ducă şi necazurile lor până la marea cea îndepărtată. Locul devenise o oază solitară de pace, o insulă într-un ocean de violenţă, departe de oameni, de o lume ciudată şi brutală căreia, în momentul acela, nici unul dintre cei doi nu dorea să-i aparţină.

– Eu nu am vrut să-l omor, repetă Guillaume, amintindu-şi ordalia cu mare zbucium şi cu un sentiment de vinovăţie.

Şi îi relată Brunei, în occitana lui de începător, pe care ea o corecta deja din obişnuinţă, acea experienţă în pragul morţii în care privirea dură a templierului Aymeric era cea a lui Dumnezeu care îl condamna. Şi cum răscolind în sufletul său, disperat, asemenea cuiva care pipăie pe fundul unui coş şi închide pumnul gol, îl găsea pustiu de faptele bune care l-ar fi ajutat în momentele de cumpănă. Iar ea, Bruna, apăruse cu ţipătul ei, pe neaşteptate, ca singurul său bine. Diavolul trăgea în jos balanţa păcatelor sale şi îi târa sufletul în infern, iar ea, prefăcută în înger, a înclinat-o, pentru foarte puţină vreme, spre salvarea vieţii lui trecătoare, dându-i şansa să se îndrepte şi să o salveze şi pe cea veşnică.

– Sunteţi o fiinţă divină, un înger, îi spunea el privind fermecat ochii verzi ai Brunei.

– Nu sunt un înger, răspunse ea, sunt doar o biată fată orfană de părinţi, de prieteni, de iluzii, de lumea ei.

Şi începu să-i povestească propria ordalie, să-i descrie printre lacrimi familia, prietenii şi acea lume galantă dispărută la sosirea unui cortegiu de monstruozităţi care, fără îndoială, nu aveau nimic de-a face cu Dumnezeul în care credea ea şi pe care oamenii din Nord le numeau cruciadă.

– Acum înţeleg de ce catarii cred în doi dumnezei, unul rău şi altul bun. Cruciada este lucrarea unei fiinţe malefice, a unui dumnezeu rău, iar cei care se numesc războinicii lui Hristos nu sunt altceva decât acoliţii diavolului.

Guillaume o asculta însoţind lacrimile ei cu ale sale, căutându-i mâinile ca să i le mângâie, iar ea, îngăduitoare, dar pasivă, nu reuşea să lupte împotriva dorinţei de a-i întoarce mângâierea.

– Voi sunteţi ultima doamnă din neamul vostru, iar eu, un războinic cu braţe capabile să lupte, dar fără inimă ca să le mişte, se lamenta Guillaume. Ce se va întâmpla cu noi, Bruna?

Bruna lăsă întrebarea să plutească în aer, sperând că se va risipi odată cu adierea care mişca verdele frunzelor de salcie din luminiş. Luă viela şi începu să-i ciupească strunele. După câteva clipe, fredona cântecul privighetorii ca să-l cânte apoi melancolică. Şi lăsă astfel muzica să răspundă la ceea ce ea nu putea.

Au petrecut ore întregi prefăcând notele în balsam pentru necazurile lor, făcând cu schimbul la instrument, cântând uneori împreună şi dormitând pe iarba moale, în căldura verii, sub umbra plăcută a copacilor.

– De ce vrea să mă ucidă abatele Ordinului Cistercienilor? întrebă Bruna deodată, făcându-l pe cavaler să tresară.

– Nu ştiu.

– Şi eraţi dispus să mă asasinaţi fără să ştiţi?

Guillaume ridică din umeri.

– Arnaut este un om al lui Dumnezeu...

– Al lui Dumnezeu... Care Dumnezeu?

El rămase tăcut, nu avea răspuns.

– Şi de ce să vrea să recupereze povara celui de-al şaptelea catâr? continuă Bruna. Dacă voi o căutaţi, este tot din însărcinarea lui. Nu-i aşa?

Cavalerul îşi spuse că ea ştia aproape tot atât cât şi el, că era inutil să vrea să-i ascundă informaţii şi că prin aceasta nu trăda promisiunea făcută de el abatelui Ordinului Cistercienilor.

– Conţinutul său este diabolic, cea mai rea dintre erezii, şi poate distruge Biserica de la Roma; este tot ce ştiu.

– Şi ce legătură are această poveste a diavolului cu mine?

– Cu voi?

Guillaume se mai gândise la acest lucru. Era sigur că exista o legătură, dar abatele Ordinului Cistercienilor nu a vrut să o facă explicită. Hotărî să nu mai sporească zbuciumul doamnei.

– Nu poate fi nici o legătură, zâmbi el. Dumneavoastră sunteţi un înger.

Bruna îl privi, ştiind că tânărul ocolea răspunsul, dar i-a permis să o facă pentru că, în momentul acela, simţurile

biruiau gândirea. Zâmbetul acela, ochii de un albastru profund, plini de transparenţe şi de străluciri, mângâierea mâinilor sale. Tocmai de aceea le-a dat la o parte. Era o prea mare îngăduinţă din partea unei doamne faţă de un cavaler şi, cu toate că acum aproape că Brunei nu-i mai păsa de regulile jocului galant, se temea că plăcerea aceea, sentimentul acela crescând în inima ei pentru tânăr ar depăşi-o.

Se întinse cu faţa în sus pe iarbă privind jocul soarelui în frunze, cerul albastru nespus de limpede şi rândunelele străbătându-l cu insistenta lor chemare. Şi se gândi la Hugo. El era cavalerul ei şi de el trebuia să-şi lege dorinţa arzătoare.

– Sunteţi un înger pentru mine, vă iubesc şi vă implor să mă acceptaţi drept cavaler! insistă Guillaume după o clipă.

Bruna, fără să respingă categoric cererea reînnoită a tânărului, amâna răspunsul. Avea nevoie să se gândească la asta, dar, în cele din urmă, când el îşi repetă rugămintea, era pregătită să-i răspundă:

– Bine, voi accepta iubirea voastră, dar numai galantă şi niciodată fizică, dar mai întâi ar trebui să treceţi de încercările pe care am dreptul să vi le impun ca să mă asigur de devotamentul dumneavoastră.

– Vorbiţi, Doamnă Privighetoare.

– Veţi părăsi serviciul în favoarea legatului Papei, ca să mă slujiţi pe mine.

– Cereţi mult, doamna mea, tânărul o privea în ochi cu intensitate.

– Vă veţi uni braţul cu cei care se opun cruciadei şi veţi lupta împotriva celor de partea cărora sunteţi astăzi.

– De ei mă leagă o promisiune.

– Doar astfel voi avea cunoştinţă de puritatea dragostea voastre, cavalere Guillaume de Montmorency.

Tânărul privi râul, judecând situaţia. Scrupulele pe care le simţise când avusese loc măcelul de la Béziers au sporit când a aflat cum se urzise cruciada şi deveniră insuportabile. Discursul înflăcărat al legatului Papei din cortul său de la

Carcassonne reuşise să le îngroape, dar izbucniră din nou de nestăvilit când s-a înfruntat cu Aymeric şi judecata lui Dumnezeu. Acum era convins de nedreptatea acelui *negotium pacis et fidei* şi dorea să se îndepărteze de abatele Arnaut. Dar încă îşi dorea episcopatul, se simţea loial faţă de ai săi şi nu era pregătit să se alăture taberei occitane.

Dar era convins de voia Domnului care îl lega de Bruna. El s-a dus la Béziers ca să o ucidă şi Dumnezeu a vrut ca tocmai el să fie salvatorul ei. Iar ea, la rândul ei, în chip de înger al Domnului, l-a salvat pe el când era condamnat la focul veşnic, iar preţul a fost viaţa unui cavaler exemplar, un om într-adevăr al lui Dumnezeu. Toate acestea aveau un tâlc, iar el era incapabil să-l descifreze, incapabil să-şi domolească propriile sentimente, incapabil să opună rezistenţă iubirii sale pentru acea fată neajutorată, dar de o forţă nebănuită. Se simţea foarte descumpănit.

– Voi aţi fost cel care mi-aţi cerut să fiţi cavalerul meu, insistă Bruna la tăcerea tânărului. V-am spus că nu, că aveam un altul, şi voi m-aţi implorat să vă admit şi pe voi. Nu vă lamentaţi acum dacă vi se par dure condiţiile.

Guillaume nu răspunse, iar ea îi respectă tăcerea. Făcu din nou să răsune viela şi, după o vreme, începu să vorbească, deschizându-şi sufletul în faţa fetei. Scrupulele sale, descumpănirea sa. Nevoia pe care o simţea de a-şi mărturisi păcatele şi a primi iertarea pentru ele. Nu-i mai era de ajuns iertarea pe care i-o asigura cruciada. Dacă aceasta era nedemnă în ochii lui Dumnezeu, tot aşa erau şi iertările aduse de ea.

– Să căutăm un bun ecleziarh catolic, cineva pur, căruia să vă spovediţi şi care să vă absolve, îi propuse Bruna. Aceasta vă va însenina sufletul. Şi eu am nevoie de aşa ceva.

– Unde am putea găsi o asemenea persoană? întrebă Guillaume plin de speranţă.

– Domingo de Guzmán, călugărul castilian.

– Nu-l cunosc.

– Eu, da. A predicat de mai multe ori la Béziers îndurând batjocuri şi, câteodată, insulte, cu o umilinţă ca din Evanghelii. Mesajul lui este, într-adevăr, din partea lui Dumnezeu.

– Unde îl vom găsi?

– Este un predicator itinerant care umblă desculţ pe drumuri din dragoste pentru Domnul şi pentru aproapele său. Nu este foarte departe de aici.

– Vă mulţumesc, Bruna. Vă accept încercările. Vreau să fiu cavalerul vostru.

Ea îl privi surprinsă.

– În ciuda descumpănirii voastre?

– În ciuda ei. Am nevoie să vă ocrotesc, să fiţi aproape de mine. Vă voi sluji. Dar trebuie să vă cer ceva.

– Ce anume?

– Voi lupta împotriva cruciaţilor, dar nu voi ridica niciodată spada împotriva familiei mele, împotriva clanului meu.

– Vă accept cu condiţia voastră.

Guillaume îşi sprijini genunchiul în pământ şi, în stilul angajamentelor feudale ale vasalului faţă de seniorul său, rosti jurământul cavalerului faţă de doamna inimii sale, iar ea, în picioare în faţa lui, le acceptă, făcând jurămintele doamnei faţă de cavalerul ei.

Inima Brunei bătea nebuneşte când el, care îi luase mâinile şi i le mângâia, se ridică să o sărute. Se priviră în ochi o vreme nesfârşită şi un fior străbătu corpul fetei.

Când se sărutară, pajiştea, sălciile, râul, păsările şi soarele încetară să mai existe. Iar Guillaume simţi că numai şi acel sărut preţuieşte cât o viaţă.

52

„Lo reis Peyr' d'Arago fellos s'en es tornatz,
e pesa l'en son cor car nol's a deliuratz,
en Aragon s'en torna. corrosos e iratz."

[„Regele Pedro al Aragonului pleacă cu inima mâhnită,
îi pare rău că nu i-a eliberat,
în Aragon se întoarce întristat şi înfuriat."]

Cântecul cruciadei, III-30

Hugo a aflat că se vor opri la Narbonne în drum spre Barcelona. Era mai mult decât un simplu popas pentru o noapte; acolo va avea loc o negociere care va dura poate zile întregi. Regele nu numai că avea vistieria goală, dar era mereu îndatorat pentru numeroasele sale campanii de război purtate, în general, mai mult pentru prestigiu decât spre înavuţire. Avea nevoie de bani pentru trupele sale, iar arhiepiscopul Berenguer din Narbonne, unchiul său, era cel mai mare dintre cămătarii săi şi la el apela când era la ananghie. Acestea nu erau nişte împrumuturi gratis, ci înaltul prelat le recupera cu vârf şi îndesat, însuşindu-şi timp de mai mulţi ani veniturile câtorva feude-ale Regelui. Le percepea riguros, folosindu-se de oştile sale private, care, de obicei, se întreceau în a le încasa. Nu legăturile de familie erau cele care îi uneau pe unchi şi pe

nepot. Cel din urmă dispreţuia stilul bătrânului, dar avea nevoie de banii lui, în vreme ce arhiepiscopul îl considera pe nepotul său cam nebun din pricina tendinţelor acestuia de a exercita mai curând profesia de trubadur şi de cavaler decât de om de Stat, dar avea nevoie de el. Relaţiile sale cu papa Inocenţiu al III-lea erau dintre cele mai proaste. Pontiful îşi arăta în public dispreţul pentru unii dintre înalţii ecleziarhi occitani, dar în special pentru Berenguer. Papa spunea: „Oameni orbi, câini surzi care nu latră..., care fac orice pentru bani..., zeloşi în avariţie, iubitori de daruri, căutători de recompense. Principalul vinovat pentru aceste rele este arhiepiscopul din Narbonne, al cărui dumnezeu este banul, a cărui inimă stă în tezaur şi a cărui singură preocupare este aurul".

Dar nu îl putea destitui atât de uşor, pentru că arhiepiscopul avea propriile sale trupe, iar nepotul său, regele Pedro al II-lea, îl apăra.

Hugo hotărî să nu intre în Narbonne odată cu regele. Fusese acolo de prea multe ori ca menestrel şi trubadur şi nu voia să fie recunoscut alături de monarh. De-altfel, dorea să se întoarcă la Mataplana cât mai curând cu putinţă, să obţină bani ca să strângă o trupă de mercenari, să treacă Pirineii şi să se alăture rezistenţei occitane. Îl mistuia un resentiment profund şi doar răzbunarea, prin sângele invadatorilor, îi va putea alina tristeţea deznădăjduită.

Îi ceru Regelui permisiunea. Acesta cunoştea intenţiile lui Mataplana şi ştia, de asemenea, că excelentele informaţii pe care acesta i le trimitea în legătură cu evenimentele din Occitania vor fi de o importanţă vitală pentru el.

– Mergeţi cu Dumnezeu, bunul meu Huget, răspunse monarhul. Aveţi grijă să nu vă orbească ura. Fiţi prudent.

– Sire, vreau să vă cer o favoare.

– Ce anume?

– Abatele Arnaut v-a ofensat şi este vinovat pentru nenumărate nenorociri. Este un om crud, trimis al Antihristului.

Hugo se opri o clipă şi se gândi cum să formuleze cele ce urma să spună pentru ca să fie acceptate de seniorul său.

– Ei bine?

– Vreau permisiunea voastră să-l ucid.

Pedro îl privi surprins.

– Mă voi infiltra printre cruciaţi, explică Hugo de Mataplana, şi voi isprăvi cu el, chiar dacă mă va costa viaţa.

– Nu vreau moartea lui în schimbul morţii voastre.

– Voi găsi ucigaşi cu simbrie.

– Nu, Huget, răspunse Regele. Sunt vasal al Papei. Îi datorez fidelitate. Nu pot pricinui moartea legatului său, oricât de nesuferit mi-ar fi acesta.

– Nu veţi fi dumneavoastră cauza. Am şi eu propriile mele jigniri din partea lui.

– Ascultaţi. Regele folosea un ton părintesc: toţi cunosc înalta apreciere pe care o am faţă de tatăl dumneavoastră şi faţă de dumneavoastră. Dacă veţi săvârşi o asemenea crimă şi veţi fi recunoscut, vina va cădea asupra mea. Se va spune că mă răzbun pentru ofensele pricinuite mie de către legat. Amintiţi-vă că începutul cruciadei a fost un episod asemănător. Atunci, ecleziarhii au spus că vinovatul era contele de Toulouse; a fost excomunicat şi a fost născocit un eşafodaj de infamii şi de minciuni ca să se pună la cale o cruciadă împotriva lui.

– O cruciadă pe care mai târziu au folosit-o împotriva vicontelui Trencavel, sublinie cavalerul.

– Ascultaţi-mă, spuse Regele pe un ton energic, fără să dea atenţie comentariului lui Hugo. Mă întorc pe meleagurile mele îndurerat, mânios şi trist. Într-o zi, mă voi răzbuna pentru vicontele Trencavel, pentru Béziers, pentru ofensele lui Arnaut. Dar ziua aceea nu a venit încă. Nu voi sprijini acum asasinarea abatelui Ordinului Cistercienilor. Există alţii asupra cărora puteţi lăsa să vi se abată spada.

– Da, Sire.

– Mergeţi cu Dumnezeu, Huget. Salutaţi-l pe tatăl dumneavoastră şi aveţi grijă de viaţa voastră.

Şi Hugo de Mataplana, după ce şi-a luat rămas-bun de la tovarăşii săi, dădu pinteni calului spre sud. Dorea cu nerăbdare să intre în luptă.

53

„Le prédicateur de la foi, l'homme de toute sainteté."[1]

[„Predicatorul credinţei, omul deplinei sfinţenii."]

Pierre des Vaux-de-Cernay[2]*, referindu-se la Domingo*

PROUILLE[3]

Am petrecut două zile odihnindu-ne pe pajiştea aceea şi îngrijindu-ne rănile. Cele ale sufletului erau mult mai adânci decât ale trupului, dar uneori tristeţea lăsa loc câte unui zâmbet. În zorii celei de-a treia zile, ne-am strâns calabalâcul şi am pornit-o la drum spre Prouille, care, după informaţiile mele, trebuia să fie foarte aproape de Fanjeaux. Simţeam că nu fusese spus totul, că ne rămăseseră încă multe de vorbit, de regretat.

Am căzut de acord că, pentru siguranţa mea, voi continua să mă prefac a fi pajul lui şi că îl voi ajuta pe Guillaume să caute poverile de pe cel de-al şaptelea catâr. Simţeam o mare curiozitate pentru acele documente, care păreau să fie motivul

---

[1] În franceză în original. Traducerea este consemnată de autorul cărţii între paranteze drepte. (n.tr.)

[2] Călugăr cistercian din abaţia Vaux-de-Cernay, cronicar al cruciadelor împotriva albigenzilor. (n.tr.)

[3] Mănăstire întemeiată în anul 1206 de către Domingo de Guzmán. (n.tr.)

secret al cruciadei, şi mă întrebam dacă or fi avut vreo legătură cu mine. Nu era nici un motiv ca Guillaume să-şi manifeste în mod deschis răzvrătirea faţă de abatele Ordinului Cistercienilor, astfel că se va preface, pentru moment, că este în continuare sub obedienţa acestuia şi în serviciul clanului Montfort şi al cruciadei.

Privirile ni se întâlneau des în timpul drumului. El zâmbea, iar eu îi întorceam zâmbetul şi, de multe ori, amintindu-mi de sărutul acela, îmi simţeam obrajii îmbujoraţi. Amândoi ştiam că era singurul pe care ni-l vom da, dar nu încălcam nici o regulă a *Fin'Amor*-ului amintindu-ni-l cu plăcere.

Între noi era un acord tacit să nu pomenim niciodată documentele pe care templierii ni le-au dat odată cu mâncarea pentru drum. Erau într-un pachet pe care Guillaume l-a legat în interiorul scutului său, care îi atârna de şa. Trebuia să se liniştească înainte de a aborda din nou căutarea aşa-numitului „testament al diavolului".

Pe la mijlocul dimineţii, am ajuns la tabăra de la Carcassonne. Nu mai avusese loc nici o acţiune războinică de la cucerirea burgului Saint-Michel. Cruciaţii se mărgineau să aştepte încrezători însetarea asediaţilor şi se spunea că vicontele se va vedea în curând obligat să negocieze.

Ne-am aprovizionat pentru mai multe zile de drum, despuindu-ne de însemnele clanului Montfort şi ale cruciaţilor; urma să pătrundem adânc în teritoriul ereticilor şi oamenii locului nu-i priveau cu simpatie pe invadatori. Prouille era un mic cătun la o răscruce de drumuri, de unde se zărea la mică distanţă, cocoţat pe o colină, Fanjeaux, sat fortificat a cărui nobilime era majoritar catară.

Am ajuns la Prouille la apusul aceleiaşi zile în care am plecat din Carcassonne. Era un grup de case înconjurate de nişte ziduri şubrede care păreau mai curând nişte pereţi de vălătuci. Ansamblul era dominat de o mică biserică şi un turn care la vremea lui trebuie că servise pentru apărare, dar care

acum erau rămăşiţele unei mori de vânt, dintre cele pe care poate vicontele poruncise să fie distruse.

Locul, în ruină când fusese donat castilienilor Diego, episcop de Osma, şi diaconului său Domingo, cu câţiva ani în urmă, fusese parţial reconstruit şi adăpostea un grup de tinere catolice, unele dintre ele foste catare. Maica stareţă ne-a primit cu mare uimire şi amabilitate, cu atât mai mult atunci când ne-am prezentat drept catolici care veneam în căutarea lui fray Domingo.

– Omul acela este ori nebun, ori sfânt, ne-a mărturisit ea, fără ca zâmbetul să-i dispară de pe faţă. Suntem foarte neliniştite pentru el. Nu-l putem convinge să lase drumurile şi predicile, măcar şi pentru o vreme. Înainte, când ducea cuvântul Domnului în locuri populate cu eretici, şi cu toate că el a fost mereu foarte respectat, erau unii care îl insultau. Acum, oamenii sunt speriaţi, dar şi plini de ură de când au sosit veştile despre ce au făcut cruciaţii la Béziers şi se întâmplă des să se arunce asupra lui cu bulgări de pământ şi cu pietre. Riscă să fie ucis la orice cotitură de drum. Dar lui nu-i pasă, ne-a făcut ea cu ochiul şi a continuat: Şi nu e nebun; e un sfânt.

Ne-a spus că plecase să predice la Mirepoix, unde aproape toţi erau catari şi că la fel de bine putea să apară înapoi a doua zi, ca şi peste trei sau patru. Ne-au găzduit peste noapte şi, în zorii zilei următoare, am plecat în căutarea lui spre Mirepoix.

Peisajul era accidentat, cu coline şerpuitoare care făceau ca drumul să aibă numeroase cotituri. De aceea l-am auzit înainte de a-l vedea. Venea cântând un fel de psalmodie în latineşte împreună cu al său *socius*[1], călugărul care îl însoţea.

Era de statură mijlocie, zvelt, la vreo 40 de ani şi cu ochi negri. Puţinul păr pe care îl avea, în jurul tonsurii care îi lăsa ţeasta aproape descoperită, îl făcea să semene cu un sfânt pictat căruia îi căzuse deasupra o coroană, doar că a lui era făcută din păr blond-castaniu. Pielea îi era foarte arsă de soare,

[1] În latină, tovarăş, asociat. (n.tr.)

căci petrecea multă vreme sub cerul liber şi, din dragoste pentru Dumnezeu, nu se acoperea nici când dogoarea îi frigea creierii, nici de ploaie, nici de grindină. Umbla desculţ, iar tunica lui era din lână aspră, făcută din bucăţi şi plină de petice. O îmbrăcăminte atât de sărăcăcioasă se completa cu o pelerină neagră şi o cingătoare de funie cu tot atâtea noduri câte legăminte făcuse, de care atârna o legăturică de pânză care îi ferea Evanghelia Sfântului Matei şi Epistolele Sfântului Pavel, singurele valori pe care le purta cu el, împreună cu un mic briceag pentru când mânca. Nu avea unde să ducă nici bani, nici provizii; de fapt, acestea nu îl preocupau absolut deloc, fiindcă mânca doar ce i se dădea, dacă i se dădea, urmând cuvintele lui Iisus către apostoli când le-a spus că Domnul le va asigura hrana şi să nu îşi facă griji pentru ea, pentru că nici păsările cerului nu îşi făceau. O cârjă rustică de care avea prinsă în partea de sus o traversă în chip de cruce îi completa puţinul bagaj.

Guillaume mi-a povestit după aceea cât a fost de surprins când l-a văzut în halul acela, ştiind că personajul provenea dintr-o nobilă familie castiliană înrudită cu cea regală şi că educaţia sa filosofică, ecleziastică şi lingvistică o depăşea pe a acesteia din urmă. A fost încă şi mai impresionat când a văzut zâmbetul cu care ne-a urat bun venit de cum ne-a văzut. O aură de pace şi de fericire părea că îl învăluie, molipsindu-ne pe toţi cei care eram în preajmă.

I-am spus că venim să-i cerem sfatul şi să i ne spovedim, iar el s-a mirat că am făcut atâta drum pentru el. El era cel care obişnuia să bată drumurile în întâmpinarea sufletelor.

Era aproape de amiază. I-am poftit să împartă masa cu noi şi au acceptat, Domingo, senin, iar al său *socius*, un băiat tânăr cu înfăţişare şi maniere care aveau pretenţia să le imite pe ale maestrului său, cu nerăbdare. Am aflat mai târziu că erau nemâncaţi din seara anterioară, când au avut drept cină o bucată de pâine uscată.

– Aşadar, veniţi cu cruciada? a întrebat Domingo, mâncând liniştit, fără graba tovarăşului său.

– Da, părinte, a răspuns cavalerul.

– Spuneţi-mi, este adevărat ce se povesteşte despre măcelul de la Béziers? a întrebat el, încetând să mai zâmbească.

Guillaume a rămas privindu-l, şovăind cum să abordeze subiectul, dar eu nu m-am putut stăpâni.

– A fost oribil, părinte, am spus eu cu lacrimi în ochi. Au fost asasinaţi în biserici până şi preoţii catolici îmbrăcaţi în veşminte de Tedeum. Aceştia au încercat să-i apere pe credincioşi, dar au fost ucişi mai întâi ei şi apoi toţi ceilalţi. Nu a rămas nimeni în viaţă în oraş.

Domingo a încetat să mai mănânce, şi-a făcut semnul crucii şi, închizând ochii, a rămas tăcut.

Când i-a deschis, erau umezi şi s-a căinat:

– Dumnezeu să mă ierte că nu i-am putut împiedica.

– Să-i împiedicaţi? s-a mirat Guillaume. Cum i-aţi fi putut împiedica?

– Străduindu-mă mai mult, fiind mai elocvent, dând exemple mai bune, convertind şi mai mulţi eretici.

– Şi cum ar fi fost de folos aceasta?

– Poate că Papa nu s-ar fi simţit atât de ameninţat şi ar fi hotărât să se continue predicile, în loc să poruncească ridicarea la luptă.

– Ce părere aveţi despre cruciadă?

– Eu sunt catolic şi îi dau ascultare Papei.

O tuse profundă, din adâncul pieptului lui Domingo, a întrerupt conversaţia.

– Dar ce spune inima voastră? a întrebat cavalerul când călugărul îşi revenise.

– Iisus Hristos, când a fost prins, i-a spus lui Petru să coboare spada. El nu purta arme. Eu îi urmez exemplul în tot ce îmi este cu putinţă, a răspuns Domingo încet. Dumnezeu este atotputernic. Dacă ar fi vrut să termine cu romanii, cu

ovreii, cu musulmanii sau cu ereticii, ar fi făcut-o cu orice flagel. Nu are nevoie de cruciaţi.

– Sunteţi împotriva cruciadei?

Domingo l-a privit cu ochi trişti.

– Aparţin Bisericii catolice şi nu mă pot opune hotărârilor Papei, a spus el cu voce joasă, dar sunt împotriva asasinării celor nevinovaţi, a durerii pricinuite semenilor noştri, a lipsei dragostei creştineşti... Şi sunt în favoarea umilinţei, a propovăduirii cuvântului din Testament, imitându-l pe Domnul Nostru. Pentru apărarea religiei, nu accept alte arme decât exemplele bune, predicarea şi doctrina.

Guillaume a observat că, în vreme ce toţi înfulecau făcând conversaţie, Domingo încetase să mai mănânce.

– Nu mâncaţi?

– Voi face penitenţă pentru vina mea în stârnirea cruciadei.

– Şi mai multă penitenţă? sări călugărul tânăr. Aproape că n-aţi mâncat nimic în ultimele zile. Şi ce-i cu tusea asta?

– Toţi suntem în mâinile lui Dumnezeu, frate, a răspuns iute Domingo cu un zâmbet forţat. Doar el ne hotărăşte destinul.

Se lăsă tăcerea, în vreme ce *socius* accepta cu o înclinare a capului.

– Părinte, acordaţi-mi favoarea sfatului vostru şi a spovedaniei, i-a cerut Guillaume, vizibil impresionat.

– Îl rog pe Domnul să mă lumineze, a răspuns Domingo. Şi sper să vă pot ajuta.

Călugărul şi acel ciudat ecleziarh, care era în acelaşi timp cavalerul şi stăpânul meu, s-au îndepărtat ca să poată vorbi în taină, iar eu am continuat să mănânc împreună cu tânărul. *Socius* părea să aibă o poftă de mâncare de nepotolit. Mi-a spus că sărmanul de el nu ştie când va mai mânca şi că profita de absenţa maestrului său ca să-şi ia revanşa pentru foamea îndurată.

– Ce admirabil este fray Domingo! am comentat eu ca să-i fac conversaţie, îngrijorată să nu se înece din graba cu care mânca.

Aceasta l-a făcut să se oprească pentru ca să mă privească şi, ca şi cum s-ar fi declanşat un resort, a început să vorbească entuziasmat.

– Nu am cunoscut niciodată pe nimeni ca el; este un sfânt. Mereu fericit, bucuros şi predicând ziua, când este cu oamenii, şi rugându-se şi chinuindu-şi trupul pentru slava lui Dumnezeu, noaptea. Nu ştiu când doarme, nu îi pasă de corpul său, doar de suflet. Este mereu dispus să discute de la egal la egal cu ereticii. A avut sute de convorbiri şi de polemici cu ei.

– Este o fiinţă deosebită...

– Nu ştiu cum rezistă, continuă călugărul. Dumnezeu l-a înzestrat cu harul său. Uneori, mă face să mă gândesc la acei catari care, fiind mai puri, se lasă să moară de foame făcând *andurantă.*

– Extremele se ating. Poate că este mai aproape de ei decât de Roma, am răspuns eu, ironică. Nu credeţi?

Socius m-a privit ca şi cum nu ar fi înţeles.

54

„Ego te absolvo a peccatis tuis,
in nomine Patris et Filli et Spiritus Sancti.“[1]

[„Eu te absolv de păcate
în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.“]

Rugăciune de iertare

Guillaume şi Domingo merseră câţiva metri ca să se adăpostească la umbra unui stejar stufos, pe o colină de unde se zărea o înşiruire de mici văi cu vii pe coaste şi ogoare semănate cu grâu în zonele de şes. Secerişul se încheiase cu vreme în urmă, iar recolta era pusă la loc sigur.

– Este adevărat că aţi refuzat un episcopat? îl întrebă Guillaume de îndată ce s-au aşezat.

– Aţi văzut vreun episcop cu astfel de picioare? spuse călugărul ridicându-le şi mişcând degetele, în vreme ce râdea amuzat. Desculţe şi atât de murdare şi de jegoase? Eu sunt predicator, îmi place să bat drumurile.

– Dar se apropie cruciada şi vreunul plin de resentimente v-ar putea omorî…

– Şi atunci aş deveni un martir întru Iisus, ca primii creştini.

---

[1] În latină în original. Traducerea este consemnată de autorul cărţii între paranteze drepte. (n.tr.)

– Nu sunteţi ca nici unul dintre ecleziarhii pe care i-am cunoscut.

– Eu mă supun Sfintei Mame Biserica, moştenitoarea Sfântului Petru, şi dau ascultare inimii mele. Aceasta îmi vorbeşte despre înfrăţire, despre predicarea paşnică, despre umilinţă şi dragoste, aşa cum a făcut-o Mântuitorul.

– Voi nu puteţi aparţine aceleiaşi biserici ca legatul Arnaut; voi nu sunteţi ca ei.

Călugărul îl privi cu zâmbetul unui copil prins cu o năzbâtie.

– Biserica este foarte mare, este loc pentru aproape toată lumea şi, dinăuntru, eu încerc să îndemn către exemplul lui Iisus.

Guillaume privi trupul şi îmbrăcămintea neîngrijite ale acelui zdrenţăros care ar fi putut trăi într-un palat, dar era fericit ducându-şi zilele sub cerul liber. Nu mai putu face altceva decât să cedeze o dată pentru totdeauna la farmecul acelui om zâmbitor care îl privea cu dragoste creştinească. Îi ceru să-l ocrotească prin secretul spovedaniei şi după ce i-a fost acordat, se relaxă şi îşi deschise sufletul faţă de el. Îi povesti peripeţiile sale de la propunerea legatului papal până la moartea templierului şi descoperirea Brunei.

– Este un lucru frumos ca lupul care trebuie să devoreze oaia să se prefacă în miel ca să o iubească, spuse Domingo, privindu-l radios.

– Am văzut-o ca pe un înger, părinte. M-am îndrăgostit de ea şi nu îi pot face nici un rău, oricât de mult mi-ar cere-o legatul Papei. Ce trebuie să fac? Pe deasupra, l-am ucis pe templierul Aymeric, un adevărat om al lui Dumnezeu. Cum aş putea şterge acest păcat?

– Fiule, închideţi-vă pleoapele şi citiţi în sufletul vostru, răspunse Domingo. Faceţi-o, faceţi-o, insistă el văzând că Guillaume îl privea surprins. Rămâneţi aşa un moment. Ce vă spune?

Guillaume rămase o vreme cu ochii închişi, stând tăcut cu spatele rezemat de trunchiul stejarului. Nu auzea decât

ciripitul păsărilor şi foşnetul vântului mişcând frunzele. La început, nu-i venea nimic în minte, îşi simţea doar inima, pe care neliniştea i-o strângea ca într-un pumn.

Dar după o vreme, liniştindu-se, începu să vorbească:

– Îmi spune că trebuie să duc la îndeplinire însărcinarea dată de abatele Ordinului Cistercienilor în ceea ce priveşte recuperarea poverii de pe cel de-al şaptelea catâr.

– Continuaţi, continuaţi, îl încurajă Domingo.

– Îmi mai spune că e o crimă, un păcat să ucizi oameni nevinovaţi aşa cum face cruciada şi că de aceste vinovăţii, nici măcar Papa nu te poate absolvi, pentru că sunt îndreptate împotriva lui Dumnezeu.

Tăcerea lui Domingo îi dădu imbold să continue:

– Şi, de asemenea, că Bruna are un suflet de înger. Dumnezeu a vrut să o salveze la Béziers, iar eu am fost mâna Lui, şi a făcut ca ea, la rândul ei, să intervină la Douzens pentru mine, să mă salveze de la focul veşnic când sufletul meu se afla în faţa judecăţii. Dar, mai presus de orice, îmi spune că o iubesc la nebunie. Spada mea o va apăra, inima o va iubi, iar eu îi voi da ascultare.

Când tânărul a încetat să vorbească, Domingo a păstrat şi el tăcerea. Avea ochii închişi. Guillaume simţi pacea adormită a amiezii de august şi, odihnindu-se sub umbra stejarului, privi liniştit colinele cenuşii, coastele verzi cu viile în care se coceau strugurii şi miriştile aurii de pe ogoare. În cele din urmă, călugărul, care părea adormit, oftă şi spuse:

– Aşa să fie. Îngenuncheaţi, fiule.

Guillaume se supuse, în vreme ce Domingo se ridica.

– Nu vă faceţi griji pentru comandorul Aymeric. Voi nu aţi vrut să-l ucideţi. Eu l-am cunoscut; era un războinic neîmblânzit, dar drept. A fost instrumentul lui Dumnezeu ca să vă facă să vedeţi calea. Binecuvântaţi-l pe Domnul şi rugaţi-vă pentru comandor. Penitenţa voastră va fi să spuneţi de şapte ori Tatăl Nostru şi să îndepliniţi ceea ce vă cere inima. Dumnezeu vă vorbeşte prin ea.

Cavalerul franc îşi aminti că, atunci când templierul Aymeric folosise acelaşi argument, el îl acuzase că ar fi fost un eretic gnostic. De data aceasta, îşi aplecă umil capul şi tăcu.

– *Ego te absolvo a peccatis tuis,* spuse castilianul şi îl binecuvântă cu semnul crucii, *in nomine Patris et Filli et Spiritus Sancti.*

– Amin, răspunse Guillaume, simţind o pace adâncă.

55

„Véalo el Criador con todos sos santos
yo más non puedo e amidos lo fago."

[„Să-l judece Creatorul împreună cu toţi sfinţii săi,
că altceva eu nu pot face, dar cu mare părere de rău o fac."]

Poemul Cid-ului

Când Domingo şi Guillaume ni s-au alăturat, cavalerul părea o altă persoană, s-ar fi spus că se molipsise de zâmbetul şi pacea pe care le răspândea călugărul.

Când ne-am luat rămas-bun, am vrut să le las provizii, dar Domingo a refuzat categoric, în vreme ce al său *socius* privea melancolic pâinile aurii din desagii noştri.

– L-am văzut pe Dumnezeu în privirea lui, mi-a mărturisit Guillaume când am luat-o pe drumul de întoarcere.

– L-aţi văzut şi în ochii lui Aymeric, templierul, am profitat eu să adaug, pentru că, spre uşurarea mea, părea bucuros. Aceste viziuni au devenit un obicei pentru voi.

Guillaume a râs cu poftă.

– Dar erau diferiţi. Cel din ochii templierului era Dumnezeu judecătorul, cel al pedepsei; cel din ochii călugărului era Dumnezeul dragostei creştineşti, cel al iertării.

– Cum este posibil ca dumneavoastră, un cruciat, să credeți în doi dumnezei? La fel precum catarii, am răspuns râzând și eu. Îmi mirosiți a eretic.

El a râs din nou.

– Iar eu îl văd pe Dumnezeu și când privesc ochii voștri verzi.

– Categoric, sunteți eretic.

– Nu, nu sunt eretic, răspunse el privindu-mă intens, doar că vă iubesc.

– Cum mă puteți iubi când m-ați văzut întotdeauna cu acest aspect neîngrijit, de băiețandru?

– Nu aveți nevoie nici de veșminte, nici de găteli. Ochii lui ațintiți asupra mea îmi dădeau fiori. Sunteți frumoasă pe dinăuntru, sunteți frumoasă pe dinafară, iar glasul dumneavoastră, zâmbetul...

A devenit serios și, cum caii noștri mergeau la pas, s-a apropiat puțin ca să-și pună mâna pe a mea.

– Sunteți un înger al lui Dumnezeu, iar eu, o ființă omenească nebună care îndrăznește să se îndrăgostească de ceva divin.

La acest punct al conversației, mă înroșisem deja până la rădăcina părului. Cavalerul era seducător, chiar prea seducător, și eu am vrut să schimb subiectul. Îmi făcea mare plăcere, dar nu eram obișnuită în ultima vreme cu asemenea dezmierdări, nici cu această apropiere fizică, nici ca cineva să mă prețuiască...

– Poate că toți avem în sinea noastră câte puțin din Dumnezeu și ceea ce se numește suflet este o picătură ce reflectă soarele imens care este Domnul Nostru, i-am răspuns eu.

– Amintindu-mi teologia studiată, asta îmi miroase și mie a erezie, a spus el.

Am zâmbit și am făcut ca, în mod intenționat, calul meu să se îndepărteze puțin, astfel încât mâinile noastre s-au desprins una de-alta.

– Și ce ați hotărât să faceți? am întrebat eu.

– Voi încheia misiunea pe care mi-a încredințat-o abatele Ordinului Cistercienilor, și m-a privit șăgalnic. Dar să nu vă temeți. Mă refer la căutarea poverii de pe cel de-al șaptelea catâr. Vreau să citesc pergamentele acelea. Am nevoie să cunosc motivele pe care le cuprind ele. În ceea ce o privește pe Doamna Privighetoare, uciderea ei nu era treaba mea, ci a vărului meu, iar Guillaume de Montmorency vă va apăra cu propria sa viață, așa cum v-am promis.

Am savurat în tăcere cuvintele acelea, minunându-mă cum s-a schimbat relația noastră doar în câteva ore.

– Mor de nerăbdare să citesc odată scrisoarea templierului Aymeric, spuse el după o clipă. O fi conținând oare indiciul pentru a găsi povara celui de-al șaptelea catâr?

Ne-am așezat la umbra unor măslini și numaidecât Guillaume a desfășurat pergamentul scris de Aymeric și a început să citească textul în latină. Cu toate că înțelegeam puțin, el se oprea să mi-l traducă pe fragmente. M-am străduit să-mi stăpânesc emoția auzind acele cuvinte, ultimele ale nașului meu, dar reușeam foarte anevoie.

– Cavalere Guillaume de Montmorency, eu voi fi mort dacă citiți această scrisoare, începea aceasta. Dumnezeu să mă primească la sânul său, Lui mi-am încredințat viața de foarte de tânăr și mor din voința sa. Nu am nimic să vă reproșez, căci eu i-am cerut Domnului să ne fie judecător. El și-a dat verdictul la ordalie, iar spada voastră l-a dus la îndeplinire. Așadar, sunteți demn de ceea ce mi-ați cerut, cu toate că eu n-aș crede, dar vi-l voi da, spre marele meu regret, pentru că nu pot face altceva. Împlinesc voința lui Dumnezeu, care mă va judeca, și nu pe cea a legatului Arnaut, care, cu cruciada sa, îi face de rușine pe adevărații catolici, și cu atât mai mult pe cei care au luptat în Țara Sfântă. Trec acum la îndeplinirea promisiunilor făcute Domnului pentru mântuirea sufletului meu și îi sunt supus Lui până și după moarte:

■

Religia mea, sacrificiul meu, m-au făcut demn de a împărtăși un frumos secret pe care doar câțiva cavaleri ai Ordinului Templierilor și puțini nobili laici îl cunoaștem. Am făgăduit să-l apărăm în așteptarea momentului în care va putea fi dezvăluit. Dar unul dintre ei, trădător și laș, cedând presiunilor Romei, i-a predat lui Peyre de Castelnou manuscrisele pe care le avea în custodie și care fuseseră adunate în Țara Sfântă și în Occitania de generații întregi de strămoși ai săi legați prin același jurământ.

Acest trădător este contele de Toulouse. Când am aflat că acele documente deveniseră monedă de schimb, am plecat spre Saint-Gilles în fruntea unor oameni de-ai mei. Nu mă puteam încrede în frații templieri de prin partea locului și nici în cei din comanderiile vecine, dat fiind că ei aparțin unui grup majoritar în cadrul Ordinului cu care noi, cei legați prin jurământ, ne confruntăm. Intenția noastră era aceea de a recupera documentele cu prima ocazie prielnică, prin minimă violență și doar câțiva, camuflați ca să nu fim recunoscuți, am fi intervenit în atac. Dar în vreme ce unul dintre ai noștri supraveghea de la distanță, iar noi, ceilalți, așteptam la pândă, s-a petrecut asasinarea legatului și furtul celui de-al șaptelea catâr. Hoții erau încrezători în atacul prin surprindere și în viteza cailor lor, pe care catârii călugărilor nu-i vor putea ajunge niciodată.

Nu țineau seamă de noi și, cum asasinii erau cavaleri înarmați, a trebuit să-i fac pe toți ai noștri să intervină ca să le ia catârul cu forța.

Am păstrat la Douzens documentele acelea, numite de la Sion[1], până când cruciada a început să înainteze spre sud. Maestrul Ordinului Templierilor, supus Papei și înfrățit cu cistercienii, al căror abate general este Arnaut, a promis să-i sprijine pe cruciați, dar fără să intervină, dat fiind că misiunea noastră este în Țara Sfântă.

---

[1] Una dintre colinele Ierusalimului, denumirea folosită frecvent ca sinonim al acestuia. (n.tr.)

Noi, cei legați prin jurământ, pe care i-am menționat mai înainte, ne numim cavaleri de Sion și ne opunem acestei cruciade pe pământ al creștinilor. Noi, cei din Sion, nu îi dăm ascultare orbește Papei, pentru că mulți pontifi au fost nedemni de o asemenea poziție atât de înaltă. Ordinul nostru este secret, ca și marele nostru maestru. De aceea mi-am ascuns calitatea și, cu toate că în aparență sunt supus Ordinului Templierilor, dau ascultare doar lui Dumnezeu și Sionului.

Așadar, riscul de a se descoperi faptul că eu aveam documentele în custodie și de a mi se porunci să i le predau legatului Arnaut, așa cum și voi pretindeți acum, era prea mare.

Carcassonne era vulnerabil la oștile cruciadei, așa că am hotărât că lucrul cel mai prudent era să trimit documentele la Cabaret, al cărui castel, între defileurile adânci și povârnișurile Muntelui Negru, este aproape imposibil de atacat.

Acolo veți găsi ceea ce căutați dacă Domnul vă va ajuta în continuare.

Rugați-vă pentru sufletul meu.

Aveam ochii plini de lacrimi și am căzut în genunchi ca să mă rog. Guillaume a făcut același lucru.

– Cabaret nu este locul unde trăiește faimoasa Doamnă Lupoaică din Pennautier? m-a întrebat el când, încheiate rugăciunile, m-a văzut mai senină.

– Ba da, am răspuns eu. Este doamna occitană pe care o proslăvesc cel mai mult trubadurii pentru farmecul și frumusețea ei. I se mai spune și Doamna Graal[1].

– Este un teritoriu vrăjmaș cruciadei. Nu-mi va folosi la nimic salvconductul legatului papal, cugetă Guillaume, dar dacă ne prezentăm ca menestrel și trubadur, chiar și în aceste vremuri de război, vom fi bine primiți. Nu credeți?

Am încuviințat din cap.

– Așa vom face. Acum nu mă pot lipsi de voi. Mă veți ajuta?

[1] A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

– V-am mai spus acum câteva zile că da. Îmi țin cuvântul, am răspuns eu.

În vremea aceea, credeam că nici nu aveam altă opțiune; dacă exista un loc în care îmi puteam găsi siguranța, acela era Cabaret. Puternicul abate Arnaut reprezenta moartea. Acum asedia Carcassonne și tocmai orașul acela se afla pe drumul către Cabaret. Cu un oftat, m-am întrebat unde o fi Hugo.

56

„N'Uget, ben sai, s'ieu moria,
c'atretan en portaria
co.l plus rics reis q.el mon sia."[1]

[„Seniore Huget, ştiu bine că, dacă aş muri,
aş lua cu mine tot atât cât
şi cel mai bogat rege din lume."]

Răspunsul lui Reculaire în la tensó[2] *a lui Hugo de Mataplana*

Mataplana

Hugo a părăsit cortegiul atunci când acesta a lăsat în urmă cursul fluviului Aude ca să se îndrepte spre Narbonne. Drumul cel mai uşor ar fi fost străbătând oraşul şi apoi trecând podul peste fluviul care îl unea de burgul său, situat pe malul opus, şi care era aproape tot atât de mare ca şi oraşul însuşi. Dar în strădania sa de a nu fi identificat ca făcând parte din suita regală, căută un vad, uşor practicabil în luna august, pe care îl cunoştea.

---

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)
[2] În poezia provensală medievală, dispută, controversă între doi sau mai mulţi poeţi. (n.tr.)

Reluă drumul spre Perpignan câteva mile mai la sud de oraş şi, odată ce trecu Pirineii, se îndreptă spre Ripoll şi, de acolo, spre casă. Castelul clanului Mataplana se afla pe coastele abrupte ale versantului sudic al Pirineilor, apărat de vânturile reci din nord şi înconjurat de o natură generoasă. Era căminul unor trubaduri şi al unor războinici, fusese astfel de mai multe generaţii în care familia cântase dragostea, războiul, îşi luase în bătaie de joc rivalii şi îşi plânsese prietenii morţi, acompaniată întotdeauna de un instrument muzical. Se războiau des şi cu vecinii şi îl slujeau cu credinţă şi cu spada în mână pe contele de Barcelona şi pe descendenţii acestuia.

Privind locurile de pe drum familiare lui, Hugo îşi spuse că nu mai era acelaşi cu omul care străbătuse calea în sens opus. Plecase în ultima lui călătorie compunând în minte un *sirventés*[1], în vreme ce fredona, căutând melodia cea mai potrivită. Călare pe armăsarul său, când drumul era puţin accidentat, îşi dădea jos ghitara ca să se acompanieze, îngânând o melodie nouă ce i se învârtea prin minte. Primăvara învingea iarna când plecase spre Béziers şi, printre florile care aveau să răsară în curând, una îi crescuse în inimă. Dragostea pentru Bruna. Vara nu se sfârşise încă şi inima aceea se prefăcuse într-o piatră neagră în care ura îşi găsise adăpost. Şi suferinţa. Nu îşi putea alunga din gânduri zâmbetul acelei tinere doamne, nici privirea dulce a ochilor ei verzi. Nu se mai gândea la cântece. Se gândea la arme şi la sânge. La răzbunare.

Cu toate că stăpânul său, Regele, îi interzisese să o facă, vedea întruna aceeaşi imagine: el înjunghiindu-l pe abatele Ordinului Cistercienilor. Se delecta la gândul acela. Închidea ochii ca să audă ţipătul de agonie şi să vadă sângele. Poate că va găsi modul de a o face fără să-l compromită pe stăpânul său. Şi dacă nu îl găsea, măcar va şti într-adevăr cum să le vină de petrecanie multora dintre cruciaţii aceia.

---

[1] Compoziţie poetică de origine provensală, alcătuită din strofe de patru versuri de câte unsprezece silabe (endecasilab) care rimează primul cu al treilea şi al doilea cu al patrulea (rimă încrucişată). (n.tr.)

Cu inima încă întristată, a fost plăcut să se întoarcă la Mataplana şi să primească îmbrăţişarea mamei, a tatălui, a familiei şi a apropiaţilor săi. Şi a lui Reculaire, menestrelul care cânta cântecele lui Hugo de Mataplana, tatăl, prin toată regiunea. Reculaire[1] îşi primise apelativul din pricina îndemânării, care îi uimea atât pe ţărani, cât şi pe nobili, de a face o săritură mortală cu spatele. Odată cu vârsta, nu își mai arăta atât de des cutezanța, dar, pe lângă alte jonglerii, îl învățase și pe Hugo, fiul, să o execute, iar acesta făcuse de multe ori uz de ea. În ciuda culturii reduse şi a minţii aparent înguste a lui Reculaire, Hugo avea mare respect şi multă încredere în el. I-a fost prieten când Hugo era copil, pentru că el, cu nebuniile şi neroziile sale, era în stare să fie copil când avea de-a face cu aceştia. Şi rămăsese în continuare un copil pentru că, văzând lumea cu ochi diferiţi de ai celorlalţi, avea întotdeauna de adus ceva surprinzător. El, tovarăşul său din copilărie, a fost cel căruia Hugo i-a povestit printre lacrimi nefericirea dragostei sale pierdute.

– Suferiţi şi înduraţi cât aveţi nevoie, îi răspunse saltimbancul. Întoarceţi-vă în Occitania şi ucideți cât puteţi mai mulţi, fără să fiţi omorât. Cu cât e iarna mai aspră, cu atât se termină mai curând. Dar, ca şi pe ogoare, iarna din suflet pregăteşte primăvara acestuia. Iar în inima voastră, florile vor crește din nou. V-o promite Reculaire.

A discutat cu tatăl său despre angajarea de mercenari, dar acesta s-a opus.

– Mercenarii lucrează pentru prada de război și participă la luptă când văd şanse mari de a învinge, a jefui și a rămâne în viaţă, îi spuse el. Din nefericire, în ziua de zi, victimele ușoare în obţinerea prăzii sunt occitanii. Cruciații nu sunt o captură îmbietoare.

– Putem plăti soldaţi?

[1] Nume propriu, derivat de la verbul „reculer“, în franceză – a merge cu spatele, a da îndărăt. (n.tr.)

– Mica trupă pe care am alcătui-o n-ar schimba nimic. Ar fi cu totul altceva dacă ar participa şi Regele.

– Stăpânul nostru Pedro al II-lea vrea să-şi păstreze oştile pentru lupta împotriva maurilor.

– Şi are dreptate, fu de aceeaşi părere tatăl său. Cruciaţii nu ameninţă nici Catalonia, nici Aragonul şi în bătălia împotriva almohazilor, noi, familia Mataplana, vom fi în prima linie, alături de seniorul nostru.

– Ce pot să fac?

– Este o nebunie să accepţi o bătălie împotriva unei oşti superioare pe câmp deschis, iar oastea cruciată este enormă. Peste puţin timp, când se vor încheia cele patruzeci de zile la care s-au angajat, cei mai mulţi dintre ei vor reveni pe pământurile lor, dar dacă până atunci vor fi cucerit deja oraşul Carcassonne, cei rămaşi vor fi încă de temut.

– Propuneţi lovituri izolate?

– Exact. Este un război de durată şi nu poate fi făcut cu mercenari. Căutaţi-i pe cei care urăsc, pe cei care vor să-şi dea viaţa din răzbunare sau ca să recupereze ceea ce le-a fost furat.

– *Faidits?*[1]

– Da, cei ruinaţi, cei deposedaţi de cruciadă. Sunt destui care au traversat Pirineii ca să se refugieze la prieteni sau la familie. Nu va fi uşor de-alcătuit un grup. Slăbiţi-l pe duşman, poate că va veni un moment în care Regele să vrea să intervină.

– Peyre Roger, seniorul din Cabaret, va rezista, afirmă tânărul Mataplana. Ne vom alătura lui.

– Mergeţi cu binecuvântarea mea, Huget. Îndepliniţi-vă datoria ca moştenitor al numelui nostru şi al acvilei noastre bicefale. Prietenul nostru Peyre Roger vă va primi bine. În schimbul ospitalităţii sale, duceţi-i poeme şi cântece, am câteva noi pentru el şi pentru prietenul nostru Raimond de Miraval.

---

[1] Denumirea cavalerilor occitani expulzaţi de pe domeniile lor de către oamenii din nord în timpul cruciadei împotriva albigenzilor sau catarilor. Au fost deposedaţi şi de titlurile nobiliare. (n.tr.)

Hugo nu rămase acolo multă vreme. De îndată ce a reuşit să recruteze un grup de mai mulţi *faidits,* plecă spre Carcassonne, neştiind că, la sosirea lui, oraşul va fi căzut deja în mâinile cruciaţilor.

57

„Trastotz nutz s'en isiron a cocha d'esperon
en queisas e en bragas, ses autra vestizon.
No lor laicheren als lo valent d'un boton."

[„Au fost dezbrăcaţi şi alungaţi în mare grabă
în cămaşă sau în izmene, fără alte haine.
Nu li s-a lăsat nici cât preţul unui nasture."]

Cântecul cruciadei, III-33

Am înnoptat pe drumul spre Carcassonne, după ce am trecut de Montréal. Am preferat să dormim pe câmp decât în sat; având cruciada la mică distanţă, oamenii erau temători şi nu aveau încredere în străini. A doua zi, dis-de-dimineaţă, am luat micul dejun şi am pornit-o la drum.

În curând, i-am văzut. Veneau cu zecile pe drum. Bărbaţi şi femei, cu capul descoperit sub soarele de august, doar cu o cămaşă pe ei ca îmbrăcăminte. Câțiva bărbaţi, în loc de cămaşă, purtau doar izmene, expunându-şi torsul în bătaia soarelui.

– Pentru numele lui Dumnezeu! au strigat ei când ne-au văzut. Daţi-ne pâine!

Instinctiv, am dus mâna la desagă ca să le vin în ajutor, dar Guillaume m-a oprit.

– De unde veniţi? i-a întrebat el. Cine sunteţi?

– Suntem oameni de rând din Carcassonne.

– Ce s-a întâmplat? A fost oraşul luat cu asalt?

– Nu. Carcassonne s-a predat şi am fost alungaţi cu toţii. Acolo n-a rămas nimeni, nici bătrâni, nici femei, nici copii, spuse un tânăr în izmene. Nu ne-au lăsat să ne luăm nimic din lucrurile noastre, nici măcar de mâncare. Puteam ieşi din oraş îmbrăcaţi doar în izmene sau în cămaşă. Nimic altceva.

– Dar cel puţin nu v-au luat gâtul, am exclamat eu, răsuflând uşurată.

– Asta-i chiar şi mai rău, s-a jeluit o fată care purta o cămaşă ce de-abia îi ascundea încheieturile picioarelor şi care încerca să se acopere cum putea. Este tot un asasinat, dar mai lent! Tot câmpul este devastat pe multe mile până la oraş. Noi suntem tineri, putem merge repede şi avem rude la Fanjeaux, poate vom reuşi să ajungem şi să scăpăm cu viaţă, dar majoritatea nu are unde să se ducă, nici ce să mănânce şi sunt slăbiţi de sete şi de bolile îndurate în timpul asediului. Vor muri rătăcind pe drumuri.

– Ce s-a întâmplat cu vicontele Trencavel? am întrebat eu.

– Un cavaler franc care spunea că e rudă cu el l-a invitat să negocieze, garantându-i siguranţa. Situaţia în oraş era disperată, de aceea a răspuns invitaţiei; avea încredere în onoarea nobililor, dar când a ajuns în tabăra cruciaţilor, a fost întemniţat. A intrat de bunăvoie în cortul contelui de Nevers şi a ieşit ferecat în lanţuri. A fost o infamie, o trădare. Nu credem că va ajunge să negocieze ceva. Oraşul nu mai putea să reziste şi, fără seniorul său, a capitulat.

– Daţi-ne ceva de mâncare! a implorat tânărul.

Atunci mi-am dat seama că şi mai mulţi refugiaţi soseau în dreptul nostru şi că Guillaume scosese spada din teacă ameninţându-i.

– Ce faceţi? l-am întrebat eu, surprinsă.

– Daţi-le ceva şi să ne îndepărtăm de aici.

Am căutat o bucată de pâine tăiată şi i-am oferit-o fetei, care a smuls-o disperată.

– Să mergem! a spus Guillaume, iar eu, dând pinteni calului, l-am urmat.

– Restul drumului va fi foarte periculos, m-a instruit el. Ne vom întâlni cu mii de persoane înfometate, fără nimic, deznădăjduite, cu copii pe moarte. Până şi omul cel mai paşnic ucide pentru familia lui, ca să supravieţuiască. Animalele noastre de călărie sunt bune ca hrană, orice purtăm asupra noastră va fi de preţ pentru ei.

Ne-am oprit ca să ne îmbrăcăm de luptă. Guillaume şi-a pus apărătoarea de cap, apoi coiful şi mi-a cerut ca şi eu să mi-l pun pe al meu şi cămaşa de zale. Duceam scutul pe braţ şi spada gata să fie scoasă din teacă. Mi-a spus să tai pâinea din traistă în mai multe bucăţi. Ne-am înţeles că putem rezista fără să mâncăm până la Carcassonne şi a acceptat să împart proviziile celor de care îmi va fi cel mai tare milă, dar întotdeauna fără să ne punem în primejdie.

– Cu toate că grupurile sunt mai periculoase, nu lăsaţi pe nimeni să se apropie de voi, chiar dacă l-aţi vedea singur.

Cu cât înaintam mai mult, cu atât soseau şi mai mulţi refugiaţi. Toţi cereau de mâncare; era îngrijorător. Mai cu seamă atunci când am început să vedem oameni în vârstă, familii întregi mergând încet. Cerşeau pentru copiii lor, iar eu le aruncam de departe celor pe care îi vedeam cu copii mici tot ce aveam în traistă. Rugăminţile acelea, scenele acelea îmi sfâşiau inima.

Deodată, am simțit o smucitură şi am văzut că un bărbat corpolent, îmbrăcat în cămaşă, apucase hăţurile calului meu pe când cerea de mâncare. Am înfipt pintenii în animal, încercând să scap, iar calul s-a ridicat în două picioare.

– Am pus mâna pe el! a strigat bărbatul fără să dea drumul hăţurilor. Am pus mâna pe el!

Şi am văzut cum mai mulţi oameni s-au năpustit asupra calului meu. Acesta s-a ridicat din nou în două picioare. Atunci, i-am dat din nou pinteni şi am încercat să-mi găsesc spada. Voiam să-mi păstrez echilibrul, în vreme ce simțeam că

cineva mă trăgea cu putere de picior ca să mă dea jos de pe cal. Inima îmi bătea înspăimântată.

– Plecați de aici! a strigat Guillaume, care, întorcând calul și rotind spada din mână, mi-a venit în ajutor. Dar, în vreme ce rezistam, cum puteam, călare, vedeam tot mai mulți oameni alergând spre noi. Erau disperați și nici pe ei nu-i intimida amenințarea, nici cavalerul nu s-a oprit. Prima împunsătură de spadă l-a făcut pe tipul corpolent să dea drumul hățurilor și să fugă, dar Guillaume a continuat să se repeadă asupra celor din stânga mea și am auzit un urlet de durere. Simțindu-mi atunci calul mai liber, i-am dat din nou pinteni și a înaintat câțiva metri, târându-i pe cei care îl țineau de coadă. Aceștia, văzându-l pe Guillaume năpustindu-se asupra lor, i-au dat drumul și atunci am simțit o lovitură în spinare care aproape că m-a dărâmat și o puternică durere care m-a făcut să scot un vaiet. Mi-am înfipt din nou pintenii și calul a țâșnit înainte, într-un luminiș unde nu era nimeni. Am auzit o pocnitură seacă în scutul lui Guillaume, pe când ceva mi-a lovit din nou spinarea; aruncau în noi cu pietre. Când una mi-a ricoșat în coif, m-am gândit că aveam să-mi pierd cunoștința și am avut noroc că, văzându-mă descumpănită, cavalerul de Montmorency a apucat hățurile animalului meu și trăgând de ele, a putut să mă scoată din impas.

– Trebuie să ajungem la Carcassonne, este singurul loc sigur acum, mi-a spus el după ce ne-am revenit în fire, departe de drum. În această situație nu putem petrece încă o noapte sub cerul liber.

Ne-am reluat drumul de coșmar cu spadele în mâini și amenințându-i pe cei care veneau să cerșească. Am început să vedem curând grupuri pe marginea drumului. Erau familii întregi istovite, muribunde. Când întâlneam mai multe persoane în grup, treceam la trap ca să nu ne poată opri, dar era inevitabil să vedem. Copiii mă făceau să plâng. Mi se rupea inima și de-abia puteam vedea cu ochii înecați în lacrimi. La câteva mile de Carcassonne, ne-am întâlnit cu primii cruciați,

erau pedestraşi din trupele de mercenari ale nobililor care, înarmaţi cu nuiele, îi sileau pe cei rămaşi în urmă să se îndepărteze din ce în ce mai mult de oraş. Când ne-am declinat identitatea, ne-au lăsat să trecem şi ne-au dat vestea:

– Azi, Simon de Montfort a fost proclamat viconte de Carcassonne, Béziers şi Albi.

L-am privit uimită pe Guillaume, dar acesta nici nu s-a schimbat la faţă. Din momentul acela am putut să mergem liniştiţi la drum, dar cadavrele care jalonau şanţul din loc în loc îmi aminteau încontinuu tragedia. Faptul m-a făcut să mă gândesc la Béziers şi lacrimile, de nestăpânit, mi se scurgeau pe obraji.

58

„Li abas de Cistel no cujetz que s'omblit
lo compte de Nivers en a el somonit
mas anc no i volc remandre ni estar ab nulh guit,
ni lo coms de Sant Pol, que an apres cauzit."

[„Abatele Ordinului Cistercienilor n-a stat cu mâinile în
sân şi l-a propus pe contele de Nevers
(ca senior de Carcassonne), dar acesta
n-a vrut să rămână nici în ruptul capului,
la fel nici contele de Saint-Paul, pe care după aceea l-a
ales."]

Cântecul cruciadei, IV-34

Carcassonne

Când au ajuns la tabăra clanului Montfort, aceasta tocmai era în curs de a fi demontată. Cortul lui Guillaume era intact, căci Jean îl aştepta să se întoarcă, dar restul clanului se instalase deja în oraş, acum pustiit de oameni, dar plin de bunuri de tot felul. Tâlharii nu erau lăsaţi să intre ca să se evite jafurile şi incendiile. Doar trupele de mercenari ale nobililor puteau jefui, dar aceştia au hotărât împărţirea prăzilor.

Guillaume îl lăsă în cort pe zbuciumatul său paj, plângăcios şi deprimat, cu scutierul său Jean, răspunzător ca nimeni să nu-l deranjeze. Vederea refugiaţilor şi a morţilor îl afectase mult.

Jean, agitat şi fericit, i-a povestit că ducele de Burgundia şi conţii de Nevers şi de Saint-Paul refuzaseră să primească domeniul vicontelui şi, atunci, abatele Ordinului Cistercienilor i l-a oferit lui Simon, care l-a acceptat ca să-l slujească pe Domnul din ceruri, dar cu condiţia ca marii nobili să se întoarcă dacă el s-ar afla la ananghie. Aceştia au încuviinţat.

În dimineaţa de 15 august 1209, ziua Fecioarei Maria, Simon de Montfort a fost proclamat noul viconte şi a primit jurămintele de credinţă ale „soldaţilor lui Hristos“ care au hotărât să rămână şi după ce se vor fi împlinit cele patruzeci de zile la care îi supunea Papa pe participanţii la cruciadă.

Guillaume se duse să-şi prezinte omagiile unchiului său. Îl găsi în sala de recepţii a impresionantului castel al contelui unde fusese încartiruit, împreună cu câţiva dintre noii săi cavaleri.

– Guillaume! strigă bătrânul Monfort tocmai când intra. Mă bucur să vă văd.

Tânărul îngenunche în faţa unchiului său în semn de supunere.

– Am nevoie de cavaleri viteji ca voi. Peste câteva zile, toţi marii nobili vor fi plecat cu trupele lor şi vom rămâne doar câţiva, înconjuraţi de oameni ostili, până la sfârşitul primăverii, când se vor întoarce cruciaţii. Am nevoie de voi o vreme şi apoi vă veţi putea continua studiile ecleziastice.

– Bizuiţi-vă pe mine, unchiule, dar mai întâi trebuie să-l termin de slujit pe abatele Ordinului Cistercienilor în misiunea pe care mi-a încredinţat-o.

– Aşa să fie, fu de acord noul viconte.

Abatele Arnaut se instalase în cel mai bun palat din oraş, foarte aproape de catedrală. După un moment de aşteptare, îl primi.

Încheiate fiind saluturile de rigoare, Guillaume începu să-i relateze întâlnirea sa cu templierul, judecata lui Dumnezeu şi

testamentul în care menționa grupul secret al cavalerilor de Sion. A omis doar descoperirea Brunei.

– Bineînţeles! Peyre Roger de Cabaret este altul dintre conjuraţii de Sion şi se afla aici, la Carcassonne, printre asediaţi, ajutându-l pe prietenul său. Dacă aş fi ştiut dinainte, n-ar fi scăpat cu viaţă din oraş. Fără îndoială că vicontele Trencavel, acum deposedat, este şi el unul dintre ei, dar pe acesta îl avem aici, în închisoare, şi îl voi face să vorbească.

– Abate, a sosit momentul să-mi povestiți întreaga lucrătură, îi spuse Guillaume cu fermitate. Nu vă pot sluji bine dacă mă veţi ţine în continuare în ignoranţă. Voi ştiţi mult mai multe decât recunoaşteţi. Ce este Sionul?

– Cavalerii de Sion sunt un grup secret din care făceau parte unii templieri şi cavaleri laici. V-am vorbit despre existenţa unei conjuraţii alcătuite din persoane molipsite de erezia arianistă.

– Aşadar, care neagă divinitatea lui Hristos...

– Exact. Îl consideră un mesager al lui Dumnezeu, dar făptură omenească. Sau aproape. Nu sunt departe de felul în care îl văd ovreii şi musulmanii.

– Şi ce conţin documentele acelea?

– Contele de Toulouse, Raimond al IV-lea, străbunic al celui actual, a fost unul dintre conducătorii primei cruciade care a cucerit Ierusalimul. Era obsedat de căutarea dovezilor vieţii lui Iisus. Fireşte, nu a putut găsi relicve care să prezinte suficiente garanţii că ar fi aparţinut Domnului Nostru, dar, într-adevăr, a dat peste diferite documente în arameană[1] care, traduse, vorbeau despre un Hristos făptură omenească. Şi toţi descendenţii contelui şi ai rudelor sale Trencavel care au fost în Ţara Sfântă în calitate de cruciaţi au căutat o documentaţie complementară. Aceste documente vor să dovedească faptul că Hristos nu este Dumnezeu.

– Asta este îngrozitor!

---

[1] Sau aramaică, limbă semitică vorbită în Antichitate în tot Orientul Apropiat. (n.tr.)

– Bineînţeles că aşa este! Arnaut se ridicase în picioare, foarte agitat. Ceea ce ne deosebeşte fundamental pe noi, bunii creştini catolici, de arianişti este doar această dogmă. Documentele acelea urmăresc distrugerea Bisericii noastre.

– Şi ce legătură are Sionul cu catarii? vru să ştie Guillaume.

– Nici una. Sionul crede într-un Iisus Hristos fizic, iar catarii, într-unul doar spiritual. Latura fizică a lui Hristos este pentru ei doar o iluzie. Pentru Biserică, arianismul este mult mai periculos.

– Dar cruciada a fost făcută împotriva catarilor.

– Fireşte! Cum să-i fi convins pe seniorii din nord să pornească o cruciadă împotriva unei societăţi secrete? Catarii nu încetează să fie nişte eretici care merită arşi pe rug. Sigur că e important să fie stârpiţi, dar ceea ce într-adevăr mă interesează este distrugerea conjuraţilor Sionului. Cavalerii de Sion sunt nobili, unii dintre ei, ecleziarhi, care vor să distrugă Biserica de la Roma şi să pună stăpânire pe bogăţiile şi posesiunile episcopatelor şi ale abaţiilor. Aceştia sunt cu adevărat cei periculoşi. Trebuie să-i distrugem pe nobilii occitani, pe toţi cei asupra cărora poate plana îndoiala faţă de credinţa lor în Roma, şi să-i înlocuim cu franci.

– Şi ce rol avea în toate acestea Doamna Privighetoare?

– Bruna de Béziers? se întrebă abatele, de parcă ar fi uitat deja. Nu mai are importanţă, este moartă.

– Trebuie să înţeleg ce legătură avea ea cu toate acestea, insistă Guillaume. De ce o doreaţi moartă?

– Nu avea nici o legătură. Aceea era o altă poveste. Uitaţi acum de ea, important este să recuperaţi documentele. Pentru moment, Cabaret nu ne este la îndemână. S-a încercat deja o pătrundere, dar acele trecători înguste şi văi abrupte sunt o capcană mortală. Am fost biruiţi. Credeţi că veţi ajunge până acolo?

– Da.

– Cum?

– Voi merge pretinzând că sunt trubadur. Ştiu că la Cabaret aceştia sunt foarte bine primiţi.

– Ca trubadur? Este o idee bună, comentă Arnaut căzut pe gânduri. Dar accentul vă va da de gol.

– Am angajat un menestrel occitan, iar eu mă voi preface că sunt din Aquitania. Menestrelii şi trubadurii călătoresc la mari distanţe, nu se vor mira. De-altfel, eu vorbesc destul de bine limba oc.

– Bine, bine, mormăi satisfăcut legatul. Văd că nu m-am înşelat în privinţa voastră.

Guillaume îşi luă rămas-bun cu binecuvântarea abatelui şi plecă să se întâlnească cu vărul său.

Ceva îi rămăsese foarte clar din conversaţie: Arnaut îi ascundea în continuare nişte informaţii; îi povestise doar strictul necesar. Abatele n-ar fi fost atât de interesat de moartea Brunei dacă ar fi fost vorba de un fleac. Dar era foarte interesant ceea ce spusese despre scopul cruciadei; Guillaume a fost surprins că, atunci când au cucerit oraşul Carcassonne, cruciaţii aceia i-au lăsat pe ovrei să scape şi că nu i-au ars pe catari pe rug. Acum înțelegea. Abatele Ordinului Cistercienilor avea ţeluri mai importante. Fără îndoială, cel pe care voia Arnaut să pună mâna era Trencavel, personajul-cheie al Sionului. Iar cei pe care legatul îi dorea morţi erau nobilii Sionului.

59

„Cant le coms de Montfort fo en l'onor assis,
que l'an dat Carcassona e trastot lo païs."

[„De îndată ce contele de Montfort a acceptat onoarea,
i s-a dat Carcassonne şi toată ţara."]

Cântecul cruciadei, IV-36

Întâlnirea dintre veri a fost zgomotoasă şi veselă. Lucrurile se schimbaseră mult în câteva zile. Acum, Amaury era moştenitorul domeniului vicontelui de Carcassonne, Béziers şi Albi.

– Şi curând, tatăl meu va fi şi conte de Toulouse, îi mărturisi el vărului său.

– Cum aşa? Raimond al VI-lea, conte de Toulouse, este unul dintre cruciaţi, răspunse Guillaume.

– Este pe punctul de a termina cele patruzeci de zile, va pleca pe domeniile sale şi atunci legatul îl va excomunica.

– Sub ce motiv?

– Că nu şi-a îndeplinit promisiunile pe care le-a făcut la Saint-Gilles.

– Aceea de a-i persecuta pe eretici, de a-i expulza pe ovrei, de a nu angaja mercenari…?

– Întocmai.

– Dar dacă nu a avut timp! se miră Guillaume.

– E totuna. Amaury râdea. Era deja stabilit.

– Aşadar, legatul s-a prefăcut că îl iartă ca să-i dezbine pe occitani, ca să nu-l ajute pe nepotul său, vicontele Trencavel…

– Aşa este. Iar noi vom unifica Occitania sub o stăpânire catolică şi francă.

Guillaume rămase tăcut. Se bucura pentru ai săi şi pentru el însuşi. Episcopatul îi era asigurat dacă unchiul său îşi va îndeplini ţelurile. Va avea Toulouse sau Béziers şi poate că, după aceea, şi arhiepiscopatul din Narbonne. Dar scrupulele pe care le simţise la Béziers şi îngrijorarea lui atunci când a aflat despre uneltirea la asasinarea lui Peyre de Castelnou se prefăcuseră în nelinişte la moartea lui Aymeric, iar aceasta creştea din ce în ce mai mult odată cu vederea refugiaţilor disperaţi, a muribunzilor de pe drumuri. Nu se stăpâni şi îşi exprimă rezervele faţă de vărul său.

– Dar se va face cu preţul a mult sânge nevinovat.

– Nevinovat? întrebă Amaury.

– Cei măcelăriţi la Béziers, locuitorii acestui oraş rătăcind pe drumuri, murind de foame. Femei, copii, bătrâni…

– Sunt eretici. O merită.

– Nu, nu sunt eretici, răspunse Guillaume. Majoritatea sunt catolici ca noi. Amintiţi-vă că lista lui Réginald de Montpeyroux, episcopul din Béziers, conţinea ceva mai mult de două sute de nume. Şi am ucis douăzeci de mii!

– Legatul Arnaut spune că sunt eretici. El ştie mai bine.

– Chiar dacă spune asta, crezi într-adevăr că toţi sunt eretici?

Amaury cântări întrebarea pentru câteva clipe şi în cele din urmă răspunse zâmbind:

– Problema este că tu, vere, eşti un ecleziarh strălucit. Ştii multă latinească, gândeşti prea mult. Şi ce dacă am omorât şi buni catolici? Papa ne iartă toate păcatele. Şi asta este marea ocazie pentru ca noi, clanul Montfort, să obţinem nişte

posesiuni pe care acum câteva luni nici nu ni le-am fi putut închipui. Iar tu, episcopatul tău.

Se porni să râdă în hohote, iar lui Guillaume, molipsindu-se de la vărul său, îi luă puțin timp să i se alăture, deși aceasta nu-l făcu să uite de necazuri.

– Am găsit nişte butoaie cu un vin excelent, vere, îi spuse când termină de râs. Cu siguranță că o să dăm peste vreun german, flamand, burgund sau țăran franc cu o pradă bună de pierdut la zaruri. Eşti de acord?

– Fireşte!

Amaury îi rezervase vărului său în Carcassonne un frumos palat, aproape de cel pe care îl ocupase el. Nu a trebuit decât să intre şi să locuiască acolo, fiind complet înzestrat, cu îmbrăcăminte în cuferele mari, cearşafuri pe pat, farfurii la bucătărie; erau chiar şi cai în grajduri. Guillaume era ocupat să-şi instaleze oştenii şi, chiar dacă Jean avea grijă de toate, lui îi revenea responsabilitatea de a lua unele decizii, dar toate serile se scurgeau în petreceri cu vărul său şi tovarăşii de arme.

Pe mine m-a lăsat să mă odihnesc în noul lui palat care, în afară de Jean şi de o femeie din rândul tâlharilor cu care scutierul legase prietenie şi pe care tot el o angajase ca slujnică, era pustiu. Eu rămăsesem singură şi încă mai eram copleşită de cele ce văzusem pe drumuri. Acea frumoasă reşedință păstra prea multe lucruri amintind de foştii locatari. Mă simțeam stânjenită, observam absența proprietarilor şi mi-i imaginam în cămăşile lor albe, rătăcind pe drumuri ca nişte fantome în noapte, sub luna aceea atât de plină care pusese stăpânire pe cerul negru, disperați, murind poate de foame. Amănuntele vieții lor de zi cu zi impregnau totul, de la lighenuşul de lângă pat până la păpuşa aceea de cârpe lăsată de izbelişte într-un ungher. Era un palat asemănător cu al meu din Béziers, unde a trăit o familie ca a mea, şi nu încetam să mă întreb ce s-o fi întâmplat cu fetița care a trebuit să-şi părăsească păpuşa ca să

plece desculţă şi dezbrăcată într-o lume înspăimântătoare. O mai fi trăind ea oare?

Nu-mi plăcea să stau acolo, dar mă temeam şi mai mult să o pornesc din nou la drum şi să mă întâlnesc cu ei, cu spectrele din locul acela, mai înfometaţi, mai disperaţi, mai morţi.

Între timp, Guillaume frecventa curtea unchiului şi pe vărul său Amaury. Nimeni nu îi ascundea faptul că vicontele Trencavel avea să moară în curând şi că atunci nu va mai rămâne ca posibilă problemă decât fiul acestuia în vârstă de câţiva anişori, deposedat în urma cruciadei, şi care, împreună cu Agnès de Montpellier, mama lui, se refugiase la Foix, alt comitat molipsit de doctrina catară.

Cavalerul meu scotea întruna toate informaţiile cu putinţă de la unii şi de la alţii în legătură cu următoarea etapă a călătoriei noastre. Nu erau foarte precise, dat fiind că cei care cunoşteau într-adevăr localitatea Cabaret fuseseră alungaţi din oraş.

– Hanul La Cocoşul Cântător este popasul următor, mi-a spus el. Este la o distanţă de o jumătate de zi, pe malurile râului Orbiel, pe drumul spre Cabaret. Ne vom prezenta ca menestreli. Cabaret este renumit pentru că le face o bună primire trubadurilor, iar hanul este loc de trecere a tuturor. Acolo vom da prima noastră reprezentaţie în public.

Aşa că am început să repetăm fiecare cu câte o vielă. Am adaptat două din cântecele sale goliarde în occitană, iar el a învăţat unele pe care le cunoşteam eu. În general, cântam pe două voci şi ne făceam auziţi destul de bine.

Guillaume progresa foarte repede cu occitana, avea uşurinţă la învăţarea limbilor, dar accentul îi era încă de străin. Am stabilit că eu voi vorbi, iar el va fi un trubadur din Aquitania; nimeni nu trebuia să bănuiască faptul că era cruciat.

60

یک کوزه شراب تا به‌هم نوش کنیم
زان پیش که کوزه‌ها کنند از گِلِ ما

[„Adu un urcior de vin şi să bem împreună
înainte ca ei să facă urcioare din lutul nostru."]

Omar Khayyam [1]

După câteva zile, bine hrăniţi şi cu forţele refăcute, ne-am pregătit să o pornim la drum. Am ascuns păpuşa printre lucrurile mele. Era din cârpe şi lemn; îmi amintea de una pe care am avut-o când eram mică şi pe care am iubit-o mult. Nu o puteam lăsa singură, înlăcrimată, în casa aceea mare, plină de amintiri.

La amiază, am ajuns la hanul La Cocoşul Cântător. Oferea călătorilor apărare în spatele zidurilor şi, din pricina dezordinilor din zilele acelea, suferise deja mai multe atacuri. Noi nu eram cunoscuţi şi ni s-a spus că nu mai puteau primi pe nimeni. Guillaume ar fi putut să arate salvconductul din partea noului viconte care, deşi ne-ar fi garantat intrarea, ne-ar fi trădat ca fiind duşmani. Am hotărât să nu-l folosim şi să ne târguim, dar ne-a costat timp, vorbe meşteşugite şi a trebuit să facem aurul să strălucească în soare pentru ca hanul La Cocoşul Cântător să ne deschidă porţile.

---

[1] Poet persan (1040-1123), matematician şi astronom.

Reduta era o piațetă înconjurată de clădiri diferite și, numaidecât, rândașii s-au ocupat de caii noștri. Hangiul a povestit că locul acela, fiind popas de poștă, fusese sub protecția vicontelui Trencavel de Carcassonne și că el trimisese deja mesageri noului senior, Simon de Montfort, că i se supune. Chiar și așa, le venea în ajutor multor prieteni alungați din oraș aflați în drum spre Cabaret și mulți dintre ei mai erau încă acolo, ceea ce îl obliga să coacă de mai multe ori pe zi și mai multă pâine decât de obicei și să o împartă. Unele provizii începeau să lipsească, dar, din fericire, dispuneau din belșug de grâu, de secară și de orz, dat fiind că treierișul avusese loc de curând. Menestrelii erau mai bine primiți decât oricând; oamenii aveau nevoie să uite de necazuri, dar, date fiind vremurile, necunoscuții ca noi trebuiau să demonstreze că au mijloace să plătească.

Am trecut în sala cea mare a hanului. Era înțesată de lume, dar în cele din urmă ne-am așezat într-un colț lângă mai mulți oameni cu înfățișare de neguțători. Multe mese erau ocupate de persoane îmbrăcate doar în cămașă și era ușor de ghicit proveniența lor. S-au servit niște străchini cu un fel de fiertură cu napi, morcovi, sfeclă și puțină carne împreună cu pâine de grâu și de secară, totul acompaniat de căni cu vin și cu apă. Am intrat în vorbă cu niște neguțători care erau în așteptarea emisarilor lor trimiși la Carcassonne ca să se asigure că vor fi primiți în oraș fără să li se facă vreun rău și i-am întrebat despre Cabaret.

Numaidecât, din celălalt capăt al sălii, au început să se ridice glasuri ovaționându-l pe fostul viconte Trencavel, acum prizonier, și urându-le moartea cruciaților lui Simon de Montfort. După aceea, cineva s-a urcat pe o masă ca să cânte un *sirventés* elogiindu-l pe vicontele arestat. Toți îl acompaniau bătând din palme.

Inima mi-a tresărit când l-am recunoscut pe Hugo și ghitara lui. Era el! Apărea când îmi pierdusem speranța de a-l mai revedea. Dar era în continuare departe, înconjurat de lume.

Cum m-aş putea apropia de el? Mă va recunoaşte oare în ciuda deghizării mele?

– Eu îl cunosc pe măscăriciul ăla, a spus atunci Guillaume printre dinţi. Când l-am întâlnit la Saint-Gilles, am promis să-i tai beregata.

Am tăcut, surprinsă, în vreme ce mă năpădea deznădejdea.

– Ce s-a întâmplat la Saint-Gilles?

– Menestrelul ăla ne-a atacat pe vărul meu şi pe mine şi şi-a bătut joc de noi. Speram să mai dau peste el.

Dorisem atât de mult să-l revăd pe Hugo! Dădeam frâu liber fanteziei, închipuindu-mi că, dacă această fericită împrejurare s-ar întâmpla vreodată, sub ocrotirea lui, toate temerile mele vor dispărea. Dar, deodată, apărea un pericol neaşteptat. Singurele două persoane în care aveam încredere se urau una pe cealaltă. Trebuia să împiedic cu orice preţ ca ei să se ucidă şi mi-am dat seama că singura mea alternativă era aceea de a-l convinge pe Guillaume să rămână în continuare camuflat sub înfăţişarea sa de menestrel, chiar dacă aceasta m-ar împiedica să mă fac cunoscută lui Hugo.

– Ar fi mai bine dacă v-aţi stăpâni, i-am atras eu atenţia. Aici, lumea nu este favorabilă cruciaţilor şi am ieşi în pagubă.

Spre uşurarea mea, a părut să înțeleagă.

– Aveţi dreptate, spuse el după o clipă. Mi-am dat seama chiar la Saint-Gilles de simpatiile pe care le trezeşte această puşlama. Trebuie să ne prefacem în continuare că suntem nişte cântăreţi rătăcitori; nu o să mă recunoască sub această înfăţişare. Voi găsi eu odată o ocazie mai favorabilă ca să-i iau gâtul şi să-l fac să-i amuţească ciripitul pentru totdeauna.

M-am gândit că evitasem pericolul imediat, dar m-a cuprins melancolia în vreme ce mă pregăteam să-l ascult pe Hugo. Să-l văd atât de aproape şi să trebuiască să renunţ la a mă face cunoscută!

Era acolo, pe masă, ciupind ghitara în vreme ce cânta o compoziţie în care îl menţiona pe menestrelul Reculaire.

Când a terminat, s-a instalat printre cei care îl sărbătoreau în celălalt capăt al sălii şi atunci stăpânul hanului ne-a invitat să cântăm. Dacă aş fi putut să împiedic acest lucru, aş fi făcut-o, dar nu aveam altă soluţie şi ne-am lansat în interpretare. Am făcut-o fără ostentaţie, fără să ne suim pe mese, aveam convingerea că Hugo se va distra în continuare bând cu prietenii săi. Hohotele de râs care răzbăteau din colţul lor m-au liniştit şi am ştiut că vom trece neobservaţi pentru grupul lui.

Cântecele noastre erau urmărite cu interes la unele mese din apropiere şi cu totală indiferenţă în fundul sălii, unde nu încetase larma lui Hugo şi a prietenilor săi. Mai bine zis, aşa am crezut, date fiind împrejurările. Pe măsură ce ne însufleţeam, cântecul nostru devenea mai entuziast, ca şi aplauzele spectatorilor noştri. Şi, în cele din urmă, purtată de atmosferă, nu am putut rezista să nu cânt strofa privighetorii:

Privighetoare ce te duci în Francia, privighetoare,
lasă-mă în grija mamei mele, privighetoare.

Mulţumit de primirea caldă, Guillaume a hotărât, înainte de a ne prezenta la curtea seniorilor de la Muntele Negru, să repetăm numărul la cină, cerând discret, în acelaşi timp, mai multe informaţii despre Cabaret.

Nu l-am mai văzut pe Hugo şi în noaptea aceea de-abia am putut adormi. Ni s-a cedat un ungher dintr-o încăpere aşternută cu paie pe care, după cum spuneau ei, le schimbau o dată pe săptămână, dar care duhneau a sudoare şi erau pline de paraziţi. Din fericire, noaptea era caldă şi ferestrele rămăseseră deschise. Se auzeau sforăituri şi oameni vorbind în somn. Auzeam, departe, plânsete care, fără îndoială, proveneau de la copiii refugiaţilor. Încercam să dorm, dar ochii mi se umpleau de lacrimi şi pieptul, de suspine, gândindu-mă că nu profitasem de ultima şansă de a ajunge până la Hugo. Scurtul meu somn s-a terminat în coşmaruri în care îl căutam cu disperare pe trubadurul meu prin labirinturi de pădure pline de oameni

rătăciţi, acoperiţi doar cu câte o cămaşă albă, zărindu-i doar umbra, dar negăsindu-l. Cel mai rău a fost coşmarul în care Guillaume şi Hugo luptau pe viaţă şi pe moarte, înconjuraţi de călugări siniştri care luminau noaptea cu făclii aprinse. Eu încercam disperată să-i împiedic, dar nu mă auzeau. Mi-am dat seama cât de mult ajunsesem să-l apreciez pe cavalerul franc şi de faptul că îmi venea atât de greu să cântăresc în inima mea afecţiunea pe care o nutream pentru fiecare dintre cavalerii mei.

Puţin înainte de răsăritul soarelui, după ce mă perpelisem de mii de ori pe grămada mea de paie fără să pot adormi, mi-am simţit gâtul uscat. Eram însetată. Ştiam că era un urcior de apă pe culoar şi, bâjbâind, am ieşit să-l caut. Lumina slabă a unui opaiţ îi indica prezenţa. Era legat cu un lanţ şi găsindu-l, l-am ridicat ca să mă satur. Când l-am lăsat jos, am văzut-o, cu o tresărire. Era o fetiţă. Era dezbrăcată şi mă privea din penumbră.

– Bună. Cum te cheamă? i-am spus eu zâmbindu-i, când mi-am stăpânit emoţia.

– Esclaramonda.

S-a apropiat ca să mă observe. Mă privea serioasă, cu nişte ochi mari albaştri; poate şi mai mari în contrast cu goliciunea ei zveltă. Avea o feţişoară murdară, cu urme de lacrimi desenate pe obraji. O fi fost unul dintre copiii care plângeau în noapte.

– Unde sunt părinţii tăi?

– Părinţii mei sunt în ceruri cu Iisus.

Mi s-a strâns inima şi ochii mi s-au împăienjenit. Nu trebuia să mai întreb nimic ca să ştiu, după înfăţişarea şi accentul ei, că micuţa era una dintre refugiate.

– Şi cu cine eşti aici?

– Cu bunica mea.

Copila continua să mă privească foarte serioasă.

– Şi pe tine cum te cheamă? m-a întrebat ea.

– Bruna.

În momentul acela m-a asaltat gândul. O fi ea?

– Mă aştepţi aici o clipă? i-am spus eu. Am ceva pentru tine.

Am străbătut culoarul cât am putut de iute şi, trecând peste cei care dormeau, am ajuns la bagaje. Guillaume dormea în continuare.

– Cunoşti această păpuşă? am întrebat-o eu la întoarcere.

Copila îşi deschise şi mai mult ochii săi mari, privind-o.

– Nu, a spus ea clătinând din cap.

Pentru o clipă m-am simţit decepţionată. Aş fi vrut ca ea să fie micuţa din casa în are am locuit, ca să-i dau ceva care să o aline.

– Îți place?

A încuviințat din cap.

– Este pentru tine, i-am spus eu şi i-am dat-o.

– Cum o cheamă? a întrebat ea, luând-o în braţe.

– Spune-i Bruna.

– Ca ţie?

– Da, am răspuns eu. Şi un strop din iubirea mea te va însoţi mereu lângă ea.

Copila m-a îmbrăţişat fără să-i dea drumul noii sale prietene. Atingerea a fost îndelungată, afectuoasă şi mi-a crescut inima simţind căldura acelei mici făpturi plăpânde. Apoi, când s-a îndepărtat, m-a privit zâmbind pentru prima dată şi, făcând-o, a luminat acea lume întunecată, aşa cum anunţa însuşi numele ei de Esclaramonda[1].

---

[1] În traducere liberă, *Luminează lumea.* (n.tr.)

61

„Antes perderé el cuerpo e dexaré el alma
pues tales malcalçados me vençieron de batalla.“

[„Mai întâi îmi voi pierde trupul şi sufletul îl va părăsi,
căci nenorociţii aceia m-au biruit în luptă.“]

Poemul Cid-ului

Bruna şi Guillaume o porniră la drum îndată după revărsatul zorilor. Ar fi putut ajunge la destinaţie înainte de apusul soarelui din ziua anterioară, dar n-au vrut să rişte, dată fiind situaţia drumurilor, în cazul în care n-ar fi fost bine primiţi la Cabaret. În felul acesta, ar fi putut să plece şi să se întoarcă la han în aceeaşi zi, fără să fie nevoiţi să-şi petreacă noaptea în pădure.

Amândoi îşi purtau viela atârnată pe spate, spada la cingătoare şi mergeau călare. Înfăţişarea lor nu era cea obişnuită a menestrelilor rătăcitori, ci mai degrabă a unui trubadur nobil însoţit de propriul menestrel.

Înainte de a pleca de la hanul La Cocoşul Cântător, Bruna, nerăbdătoare să-l revadă pe Hugo, a cercetat pe toată lumea şi a fost decepţionată că nu l-a întâlnit. Într-un moment de neatenţie a lui Guillaume, l-a iscodit pe hangiu, între patru ochi, despre menestrelul din noaptea anterioară şi acesta i-a spus că

plecase. Bruna se blestemă în gând pentru că, din pricina fricii sale, pierduse ultima ocazie de a vorbi cu Hugo, dar se gândi că nu a avut de-ales; era sigură că, dacă ar fi vorbit, unul dintre cei doi ar fi murit la han.

Guillaume a întrebat-o de vreo două ori de ce era atât de melancolică, dar ea nu a vrut să-i spună că bărbatul care îi frământa gândurile, cavalerul său, era chiar rivalul lui, acela pe care el dorea să-l ucidă.

Nu se îndepărtaseră nici două mile înspre munţi când drumul îi duse într-un loc frumos cu arbori stufoşi ce mărgineau râul Orbiel. Bruna încerca să-şi potolească neliniştea admirând soarele ce lumina deja coroanele copacilor, reflexele luminilor în apele râului, leneşe în locul acela, şi cântecele păsărilor, când un ţipăt o făcu să tresară.

Deodată, părea că arborii se prăbuşeau peste ea, şi Bruna simţi o lovitură şi frunze căzând peste ea.

– Fugiţi! îi strigă Guillaume. Este o ambuscadă!

Asupra lor fusese aruncată o plasă. Instinctiv, dădu pinteni calului, dar oamenii ieşiţi din desiş au fost mai iuţi şi, pe când unul dintre ei apuca hăţurile ca să oprească animalul, care se ridică în două picioare, alţi doi au tras de ea şi au dat-o jos din şa.

Între timp, Guillaume fusese nimerit din plin şi, cu toate că a reuşit să-şi scoată spada din teacă, se zbătea prins în hăţişul acela de frânghii şi frunze. Atacatorii au tras cu putere de plasă într-o parte, ceea ce l-a făcut pe cavaler să se trezească târât cu cal cu tot, dat jos din şa şi doborât la pământ.

– Fugiţi de aici! strigă el din nou, fără să reuşească să vadă că Bruna era deja cu mâinile legate şi cu căluş în gură.

Câţiva oameni se aruncară asupra lui dezarmându-l şi, în curând, se trezi la fel de imobilizat ca şi doamna.

Atacatorii vorbeau occitana şi se felicitau râzând pentru succesul faptei lor. I-au încărcat ca pe nişte baloturi pe propriile animale de călărie şi i-au condus, traversând un vad din

apropiere, pe celălalt mal al râului, până într-un loc ascuns între copaci şi stânci.

Acolo, fiind trataţi ca nişte simple obiecte, au fost lăsaţi un moment pe jos cu căluş la gură.

Bruna şi Guillaume se priviră de la distanţă. El, temându-se pentru doamnă, iar ea, vrând să vorbească, dar fără să poată.

În curând, auziră că sosea cineva călare care îi felicita pe bandiţi. Părea să fie şeful acestora. Nu pierdu prea multă vreme în conversaţii. Imediat, i se adresă lui Guillaume şi îi spuse:

– Credeaţi că ne veţi înşela?

Bruna rămăsese cu faţa în jos şi nu putea vedea personajul care vorbea, dar recunoscându-i vocea, inima îi tresări în piept. Era Hugo de Mataplana.

– Nu v-a folosit la nimic să vă deghizaţi. Sunteţi un cruciat franc, continuă el. Un prostănac de care îmi amintesc cum se împăuna la Saint-Gilles. Aproape că aţi reuşit să-i înşelaţi pe cei de la han, în ciuda întrebărilor voastre insistente în legătură cu Cabaret, dar nu şi pe mine. Eu v-am recunoscut. Aţi căzut în cursa întinsă de mine şi acum vă vom judeca, vă vom condamna şi vă vom spânzura fără întârziere.

Guillaume, care stătea cu faţa în sus, putu vedea cum atârnau două ştreanguri de crengile copacilor.

– Eu vă judec, spuse Hugo solemn, şi tot eu vă condamn în calitatea voastră de cruciat. Şi pentru că aţi invadat Occitania, ca hoţ, ca violator şi ca ucigaş de oameni nevinovaţi.

Văzu că francul se zbătea. Voia să vorbească.

– Vreţi să spuneţi ceva înainte de a muri? continuă Hugo. Bine, vorbiţi, şi făcu semn să i se scoată căluşul.

– Dumneavoastră şi cu mine avem ceva de rezolvat, strigă Guillaume de îndată ce putu vorbi. Şi cum înfăţişarea dumneavoastră nu este a unui om de rând, ci a cuiva de onoare, vă provoc la o luptă cu spada pe viaţă şi pe moarte.

Hugo începu să râdă.

– Aveţi dreptate, sunt cavaler. Dar nu vă voi accepta provocarea, nu am nimic de câştigat de la ea. Să fii o persoană

onorabilă nu implică să fii şi prost. Mai sunt încă mulţi cruciaţi de omorât şi pentru ei chiar că mi-aş pune viaţa în primejdie. Voi nu meritaţi riscul; sunteţi deja morţi.

– Atunci, în calitate de cavaler, vă cer să-i daţi drumul scutierului meu fără să-i faceţi vreun rău, insistă Guillaume. Este occitan. Nu a ridicat spada împotriva nimănui şi mă slujea silit.

– Are şi el vina lui, spuse Hugo, observând că Bruna, cu mâinile legate, se zbătea ca să se răsucească şi să-l poată privi în ochi.

– Ce vină poate avea el? întrebă surprins Guillaume. E foarte tânăr. N-a făcut nici un rău nimănui. Vă implor să-l eliberaţi nevătămat.

– A îndrăznit să cânte *Cântecul Privighetorii* la han, aşa cum o făcea doamna Bruna de Béziers. Pentru acest fapt merită să fie pedepsit.

– Doamna Privighetoare? întrebă francul surprins. O cunoşteaţi pe doamnă?

Până la urmă, Bruna, răsucindu-se, reuşi să se plaseze într-o poziţie din care îl putea vedea pe Hugo, dar acesta nici nu a privit-o.

– Da, răspunse el melancolic, am avut norocul de a o cunoaşte şi ca ea să fi acceptat să fie doamna mea înainte ca voi să o fi asasinat. Vocea i se stinse, dar continuă: Acum trăiesc ca să o răzbun.

– Doamna trăieşte!

– Minţiţi ca să vă salvaţi pielea spurcată, mârâi Hugo înfuriat. Toţi oamenii din Béziers au fost exterminaţi! Iar acum vă voi spânzura cu propriile mele mâini. Va mai fi timp să vedem ce vom face cu băiatul, dacă e într-adevăr occitan.

Şi strigă nişte ordine pentru ca şi ceilalţi să-l ajute la ceea ce îşi pusese în gând să facă. Bruna se zbătea din toate puterile ca să se elibereze din legături şi să poată vorbi. Hugo era atât de orbit de ura faţă de Guillaume, încât nici nu se uita la ea; frânghiile i se înfigeau în încheieturile mâinilor, iar cârpele din

gură nu o lăsau să vorbească, o înăbuşeau. Acel gentil trubadur pe care l-a cunoscut la Béziers se prefăcuse într-un animal feroce, însetat de sânge. Ce tragedie! Guillaume, care îi salvase viaţa, avea să moară spânzurat tocmai din pricina asasinării ei! Lacrimile îi umpleau ochii, în vreme ce se străduia să strige, să se facă observată, fără ca din gură să-i iasă ceva mai mult decât un geamăt îngrijorat.

– Doamna trăieşte! repetă Guillaume.

– Să încheiem odată cu povestea asta, i-o reteză Hugo. Ajutaţi-mă, băieţi. Să-l spânzurăm.

Şi, înşfăcându-l, începu să-l târască spre un eşafod improvizat, în vreme ce francul se zbătea. Ceilalţi se repeziră să-l ţină, dar ridicându-l de jos, Guillaume de Montmorency, care se eliberase din legăturile de la picioare fără ca ceilalţi să fi băgat de seamă, reuşi să-i dea unuia dintre ei o lovitură cu piciorul. În acelaşi timp, se eliberă dintr-o smucitură din strânsoarea lui Hugo şi, aruncându-se înainte, lovi pieptul celuilalt cu capul şi, rostogolindu-se printre cei care încercau să-l ţină, se repezi spre Bruna.

– Doamna trăieşte! strigă el din nou. Şi este aici!

De-abia atunci privirea lui Hugo se întâlni cu acei frumoşi ochi verzi, plini de lacrimi, pe care îi iubea atât de mult.

62

„Dios. qué buen vasallo,
si oviesse buen señore!“

[„Oh, Dumnezeule, ce bun vasal ar fi fost
dacă ar fi avut un bun senior!“]

Poemul Cid-ului *Meu*

– Nu vreau să-l mai văd pe zdrenţărosul ăla! îi strigă abatele Arnaut secretarului său.

– I-am spus deja, dar Vulpoiul insistă că are veşti care vă interesează, răspunse cistercianul.

– Am discutat de mii de ori despre prada de război, se lamentă abatele, iritat. Tâlharii au ce merită. Le-am dat prea mult şi Regele ăla al Tâlharilor e norocos că nu a fost spânzurat după incendierea oraşului Béziers.

Deşi au murit mii de tâlhari în avangarda atacurilor la burgurile din Carcassonne, oraşul se predase nobililor. Aceştia fuseseră cei care l-au luat în stăpânire împreună cu toate bogăţiile sale, lăsând gloatei exact atât cât să supravieţuiască. Permiteau intrarea doar a acelora care se angajaseră în serviciul civil sau al armelor la vreunul dintre noii lor stăpâni, după ce le-au jurat loialitate ca robi.

Vulpoiul şi oamenii săi s-au trezit de săraci lipiţi pământului ca atunci când au plecat din ţările lor, văzând cum li se spulberă toate visurile de averi şi bogăţii. A fost la fel ca întotdeauna. Bogaţii erau mai bogaţi, iar cei puternici, şi mai puternici. Tâlharii suferiseră şi muriseră pentru cauza lui Hristos în schimbul iertării păcatelor lor. Nobilii, pe lângă iertare, primeau şi toate bogăţiile.

Vulpoiul a vrut de mai multe ori să negocieze cu abatele şi cu noul viconte o parte dreaptă din prada de război pentru oamenii săi, dar la ultima lui întâlnire cu Simon de Montfort, acesta a poruncit să fie biciuit pentru obrăznicie. Regele Tâlharilor a ştiut atunci că domnia sa încetase şi că nobilii le vor da o şansă doar acelora care, abandonându-şi tovarăşii, s-ar fi înrolat ca robi, aproape ca nişte sclavi.

Nu mai avea nimic de oferit în numele alor săi. Nu fuseseră niciodată foarte uniţi între ei; erau tovarăşi de drum de nevoie, iar trupa aceea se va împrăştia.

Dar Vulpoiul nu renunţa la visurile sale: o casă, nişte vii, vreun ogor şi să-şi poată întemeia o familie cu fata aceea care aştepta un copil de la el, chiar dacă ar trebui să accepte suzeranitatea unui nobil şi să-i plătească acestuia o parte din recoltele sale. Cruciada îi permisese să fugă de la seniorul căruia îi era aservit în nord. Luptase prea mult pentru libertatea sa, i-a văzut pe mulţi murind pentru ea, ca să se resemneze cu gândul de a o pierde acum, când o simţea atât de aproape.

Avea în continuare o oarecare putere. Ştia să se descurce şi cunoştea ceea ce alţii ignorau…

– Zice că nu vine să vorbească despre prada de război, răspunse secretarul, ci despre un secret care vă preocupă mult.

– Poftim? se miră abatele.

– Aşa a spus.

Legatul papal medită o vreme şi în cele din urmă îşi spuse că îi convenea să ştie ceea ce avea nevoie să ştie, iar dacă va şti ceea ce nu avea nevoie să ştie, nu-i va dăuna câtuşi de puţin.

– Spuneţi-i să intre, dar, dacă mă face să-mi pierd timpul, bicele pe care le-a primit de la clanul Montfort îi vor părea mângâieri în comparaţie cu ale mele.

Vulpoiul apăru în uşă zâmbitor şi, după ce făcu toate plecăciunile pe care le considera trebuincioase, vru să sărute inelul legatului. Acesta îi refuză favoarea şi îl făcu să rămână în picioare în faţa jilţului său instalat pe un podium, unde se afla mai sus decât tâlharul.

– Ce vrei? îl întrebă abatele fără alte preambuluri.

– O casă frumoasă în Carcassonne, nişte ogoare în apropiere şi nişte vii, răspunse acesta la fel de direct.

– Am mai discutat despre pradă. Dacă mai insişti, voi da ordin să ţi se înmoaie spinarea.

– Va fi la schimb cu ceva.

– Cu ceva? Ce anume ai care să mă intereseze?

– Mie, oamenii îmi povestesc multe lucruri; ce aud la piaţă, pe stradă sau chiar de după uşi şi de după foile de cort.

– Ei bine?

– Ştiu ceva care vă interesează şi vă preocupă.

– Ce este?

– Doar dacă îmi acordaţi ceea ce vă cer.

– Ţi-aş putea smulge totul cu lovituri de bici.

– Nu, pentru că nu ştiţi ce căutaţi.

Arnaut se gândi câteva clipe înainte de a replica:

– Şi cum ştiu că ceea ce oferi merită ceea ce ceri?

– Vă voi spune dacă juraţi pe Dumnezeu că vă veţi ţine cuvântul faţă de mine.

– Aceasta e un păcat.

– Atunci, faceţi-o pentru mântuirea sufletului vostru.

– Trebuie că valorează mult ceea ce ştii.

– Valorează şi, dacă juraţi că nu mă veţi trăda şi că veţi îndeplini acordul nostru, vă voi spune într-o clipă.

– Bine, să terminăm cu povestea asta, abatele devenea nerăbdător. Ai cuvântul meu, dar numai dacă ceea ce îmi oferi este interesant.

– Făgăduiţi-mi-o.

Abatele Ordinului Cistercienilor şovăi. Nu-i plăcea această poveste, dar treaba părea importantă şi el nu era o persoană care să se târguiască aşa cu un şnapan.

– Ar fi mai bine ca povestea să merite osteneala. Altminteri, o vei regreta.

– Vă interesează, şi încă mult.

– Făgăduiesc, spuse abatele în cele din urmă.

– Doamna Privighetoare este în viaţă.

– E cu neputinţă! Au murit cu toţii la Béziers!

– Este în viaţă. Ştiu unde se ascunde şi cine o ocroteşte.

Legatul se gândi. Era inutil să-l întrebe pe individul acela, cum de aflase de interesul său faţă de Bruna din Béziers. După aceea, îşi spuse că Vulpoiul, fiind în stare să se mişte cu uşurinţă şi fără scrupule, era valoros pentru orice misiune.

– Cum ştiu că nu mă înşeli?

– Plătiţi-mă pentru treaba făcută până la capăt. Când vă voi aduce capul doamnei.

Arnaut îl observă din nou pe omul acela în tăcere. Nu pierdea nimic şi, dacă tâlharul avea dreptate, pe el nu-l deranja să-i dea omului aceluia o casă şi nişte pământuri. Învingătorii aveau o mulţime de gospodării neocupate şi fără nici un cost. Şi poate că francul acela dibaci ar putea fi de folos în viitor.

– De acord, adu-mi capul doamnei şi îţi voi da ce ceri.

– Şi încă ceva mai mult.

– Mai mult? se impacientă abatele Arnaut.

– Am un *socius* occitan. Este un cavaler *faidit* cu mici proprietăţi pe malul fluviului Aude, pe drumul spre Narbonne. I-au fost confiscate, iar eu am nevoie de un cavaler occitan ca să obţin ceea ce caut. Trebuie să-i fie restituite.

Legatul era foarte contrariat, dar omul acela îi aducea problema şi soluţia în acelaşi timp. Nu se va coborî să negocieze cu individul acela şi ceea ce îi cerea costa puţin.

– De acord, spuse el.

– Făgăduiţi-mi că vă veţi ţine de cuvânt.

– Făgăduiesc, şi îl concedie cu un gest dispreţuitor.

Arnaut rămase preocupat. Avea încredere în Vulpoi, căci nu-i ceruse nici un fel de avans, doar recompensa pentru rezultate. Supravieţuirea doamnei era o situaţie potrivnică şi nu-i plăcea să depindă de tâlhar. Îşi spuse că ar fi fost poate mai bine să-i scoată informaţia cu forţa, dar netrebnicul acela îl făcuse să jure, iar el era un om cu frica lui Dumnezeu. Va trebui să se roage ca să aibă succes.

Iar Vulpoiul se duse să-l caute pe cavalerul Isarn cu vestea cea bună. Ştia foarte bine încotro mergea prada lui. Vor pleca cât mai curând la Cabaret.

63

„Espada tiene en mano e veot agujar
asi commo semeja en mi la quiere ensayar.“

[„Ține spada în mână și o văd împungând,
de parcă pe mine ar vrea să o încerce.“]

Poemul Cid-ului

Eram convinsă că Hugo avea să-l ucidă de îndată pe Guillaume. Era orbit de mânie; nici măcar nu-l asculta când îi spunea că eu sunt în viață. Francul reprezenta pentru el toată cruzimea și aroganța cruciaților. Și avea o răzbunare de dus la îndeplinire. Am încercat să țip. Mă rugam, plângeam de neputință și mă zbăteam ca să mă eliberez din strânsoare și de căluș, înfigându-mi unghiile în palme. Sub nici un motiv nu voiam să-l văd mort pe Guillaume și, cu atât mai puțin, de mâna lui Hugo.

În momentul acela, Guillaume s-a desprins pentru o clipă de călăii săi și a căzut lângă mine. Hugo l-a urmărit cu privirea și doar când a repetat: „Doamna trăiește! Și este aici!“ ni s-au întâlnit ochii. Chipul său furios a rămas înmărmurit pentru câteva clipe, ca să devină după aceea neîncrezător și uluit. I-a fost greu să reacționeze și, când a făcut-o, s-a grăbit să mă dezlege, șoptind:

– Binecuvântat fie Domnul! Sunteţi dumneavoastră, Bruna? E adevărat ce văd?

M-am mirat că tânărul acela violent, cuprins în urmă cu câteva clipe de o furie teribilă, a devenit imediat tandru şi mângâietor. Ochii i s-au umplut de lacrimi şi când mi-a scos căluşul, mâinile lui mi-au atins obrajii cu delicateţe.

Nu am putut vorbi. Relaxarea după încordare şi mângâierea aceea m-au făcut să izbucnesc în hohote de plâns, în vreme ce el îmi lua trupul zdrobit în braţele sale şi mă legăna.

– Ce minune este aceasta? exclama el printre sughiţuri. Dumnezeu mi-a dat ceea ce n-am îndrăznit niciodată să-i cer. V-aţi întors din lumea morţilor ca Lazăr. Inima mea nu poate îndura atâta fericire. Eu voi fi cel care moare acum de fericire!

Am închis ochii lăsându-mă dusă, îmbrăţişată de el, fără să spun nimic. Am simţit că lumea dispărea pentru câteva clipe. Eram fericită, nespus de fericită.

Curând, mi-am dat seama că toţi ne priveau lung, într-o linişte uluitoare: cei şase oameni care ne-au atacat, câte unul scărpinându-se în cap nedumerit, iar bietul Guillaume, căzut într-o rână şi având încă mâinile legate.

I-am cerut lui Hugo să-l elibereze, dar el nu s-a grăbit să o facă. Nu putea înţelege că individul acela îmi salvase viaţa, devenind protectorul meu. Nu-l plăcea pe Guillaume şi nici această idee. În cele din urmă, la insistenţele mele, i-a spus:

– Juraţi dinaintea crucii de la spada voastră că nu vă veţi servi de ea împotriva mea şi a oamenilor mei şi că nu ne veţi face nici un rău, nici nu veţi ajuta la aceasta.

– Jur, a răspuns Guillaume. Dar când doamna va fi la adăpost, când nu o va mai ameninţa nici o primejdie, mă voi elibera de făgăduială.

– Accept, a convenit catalanul, arătându-şi dinţii. Şi când se va întâmpla aceasta, vă voi căuta ca să vă ucid.

– Vă voi aştepta, a răspuns francul, cu toate că era în continuare pe jos, legat fedeleş.

– Ajunge cu amenințările! am intervenit, făcând un efort ca să-mi depășesc sfârșeala. Dacă vreți într-adevăr să mă ocrotiți, lăsați deoparte prostiile astea. Hugo, vă implor să le spuneți oamenilor dumneavoastră să se îndepărteze. Ceea ce avem de vorbit ne privește doar pe noi trei.

M-au privit curioși. Păream un băiețandru, dar mă impuneam ca o doamnă. Mi-ar fi plăcut să pot purta tunică și cămașă de mătase, să fiu încălțată cu pantofiori din piele de ied și să-mi fi păstrat coama de păr negru până aproape de talie. Nu aveam nimic din toate acestea, dar îmi rămăsese încă așa-numitul *paratje*[1], demnitatea mea de doamnă. M-am înălțat mândră, amintindu-mi că amândoi erau cavalerii mei și că în această calitate, potrivit regulilor conceptului de *Fin'Amor*, îmi datorau o supunere asemănătoare cu cea a unui vasal față de seniorul său.

Hugo rămăsese privindu-mă. Părea că încă nu-i venea să-și creadă ochilor, iar eu, susținându-i privirea insistentă, l-am făcut să reacționeze de parcă s-ar fi trezit din vis și mi-a dat ascultare.

De îndată ce Guillaume a fost liber, am căutat un loc liniștit departe de ceilalți ca să-i povestesc lui Hugo nenorocirile mele și felul miraculos în care am supraviețuit, fără să ascund misiunea ucigașă pe care o avea cavalerul de Montmorency în ceea ce mă privește. Când am început să vorbesc despre cel de-al șaptelea catâr și povara acestuia, Guillaume m-a întrerupt.

– Acesta e un secret pe care nu doresc să-l împărtășesc cu menestrelul ăsta.

– Nu este menestrel, ci trubadur și cavalerul meu, așa cum sunteți și dumneavoastră acum. Și dat fiind că documentele acelea par să-mi afecteze viața, este dreptul lui să afle. Nu vă trădați nici o făgăduială. Eu hotărăsc să împărtășesc ceea ce știu.

---

[1] A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

Guillaume a tăcut bosumflat şi atunci Hugo a fost cel care a vorbit:

– Alungaţi-l pe bufonul ăsta, a spus el. Din acest moment, eu sunt cel care vă ocroteşte. Eliberaţi-l de jurământ şi să se ducă. Este un duşman.

– Ce protector curajos v-aţi făcut deodată, a răspuns francul mânios. Am văzut eu protecţia voastră la Béziers. Unde vă ascundeaţi?

Hugo îşi muşcă buzele: era evident că înţepătura îl rănise şi şi-a dus mâna la mânerul spadei. Guillaume, care era dezarmat, a căutat cu privirea ceva cu care să se apere. A trebuit să mă interpun între cei doi.

M-am gândit cu rapiditate. Îmi imaginasem de multe ori întâlnirea mea cu Hugo, cum aş reacţiona eu, ce ar face el şi ce ar face Guillaume. Dar era ceva care, din pricina temerilor, voisem să evit şi nu eram pregătită pentru realitate. Și această realitate era faptul că cei doi erau duşmani, chiar şi mai mult decât atât, că se urau, iar eu mă dovedeam a fi motivul cel mai mare al urii lor. Mă temeam că doar moartea unuia dintre ei va aduce pacea. Dar eu nu eram dispusă să renunţ la nici unul. Aveam motive să-i iubesc pe amândoi şi, cu toate că eram îndrăgostită nebuneşte de Hugo, preţuiam foarte mult timpul trăit alături de Guillaume. Nu voiam să-i pierd, dar nu ştiam dacă ar putea să împartă traiul fără să încerce să se ucidă.

– Ascultați-mă amândoi! le-am spus eu, energic. Şi ascultaţi-mă cu atenție.

Pentru un moment, au uitat unul de celălalt ca să-mi acorde atenție.

– Şi, în special, ascultă-mă dumneata, Hugo. Mi-ați cerut să fiţi cavalerul meu, iar eu v-am acceptat, dar providenţa a vrut ca Guillaume să-mi salveze viaţa şi, când mi-a cerut şi el acelaşi lucru, i-am acordat onoarea, pentru că nu ştiam dacă vă voi mai revedea şi aveam nevoie de el ca protector. Şi-a dovedit marele său devotament, acceptând chiar să lupte împotriva cruciaților, atâta vreme cât aceştia n-ar fi aparţinut clanului său.

– Spuneţi că a făgăduit să lupte împotriva cruciaţilor? se miră Hugo.

– Da, ca să-şi dovedească dragostea pentru mine.

Hugo s-a încruntat.

– O doamnă n-ar trebui să aibă doi cavaleri.

– Dar acestea sunt vremuri excepţionale şi acum am nevoie de amândoi. Veniți cu noi, ajutați-ne să găsim povara celui de-al şaptelea catâr pe care au furat-o asasinii legatului Peyre de Castelnou.

– Asta căutaţi? s-a mirat Hugo.

– Da, i-am răspuns eu, asta este ceea ce căutăm.

– Ca să i-o predaţi abatelui Arnaut?

– Nu. Nu pentru el, ci pentru ca eu să ştiu ce legătură au cu mine şi cu această monstruoasă cruciadă la a cărei origine par să stea acele documente.

Mi-a fost greu să-i conving. Când unul părea că acceptă prezenţa celuilalt, cel de-al doilea refuza să împartă drumul şi doamna cu cel dintâi. Până la urmă, Hugo a spus:

– Nu veţi reuşi niciodată fără mine. La han, aţi fost suspecţi numaidecât; voiaţi să vă prefaceţi că sunteţi menestreli şi aţi întrebat prea mult despre Cabaret. L-am recunoscut pe Guillaume mai întâi după aspectul său de străin, iar apoi, pentru că îl văzusem la Saint-Gilles. A fost floare la ureche să vă pregătesc o ambuscadă cu grupul meu de refugiaţi. Şi alţi *faidits* o vor face din nou dacă veţi continua cu această înfăţişare şi cu astfel de întrebări.

– Şi dumneavoastră veţi permite ca acest fapt să mă pună în primejdie? l-am întrebat eu cu maliţiozitate.

– Nu, bineînţeles că nu, a răspuns el iute. Veniţi cu mine, lăsaţi-l pe el.

Şi am argumentat cu toţii din nou. În cele din urmă, Hugo s-a declarat învins şi a acceptat să ne conducă la Cabaret, unde el era bine primit, în schimbul ocaziei de a-mi fi alături şi de a împărţi cu noi găsirea documentelor.

– Sper să vă văd combătându-i pe cruciați, îi aruncă francul. Vă asigur că veți avea ocazii. La Cabaret se va organiza rezistența de pe Muntele Negru.

– Nu vă voi înşela aşteptările, a mormăit Guillaume. Nici în această acțiune, şi nici la sfârşit, când voi veni după voi.

64

„E sitot lop m'appellatz, no m'o tenh a deshonor,
ni se.m baton li pastor ni se.m per lor casstz."[1]

[„Şi chiar lup de mă veţi numi, nu o iau drept dezonoare,
nici de mă vor vâna păstorii, nici de mă vor ciomăgi."]

Peyre Vidal

Străjile la pândă de pe înaltele stânci ascuţite ce dominau valea râului Orbiel pe primele coaste ale Muntelui Negru observau acel curios trio şi au dat imediat un semnal care s-a transmis din santinelă în santinelă până la corpul de gardă. Dacă nu ar fi călărit nişte armăsari scumpi, purtându-şi instrumentele la spate, ar fi fost luaţi drept saltimbanci sau comedianţi. Dar starea lor materială îi ridica la categoria de menestreli şi, cu toată certitudinea, de trubaduri. Iar aceştia din urmă erau întotdeauna bineveniţi la Cabaret.

Când, la o cotitură, fără să aibă vreo posibilitate de scăpare, au fost înconjuraţi de oşteni, cel care comanda îl recunoscu imediat pe Hugo şi îi ură bun venit cu un zâmbet larg.

– Este plăcut să vezi că încă mai sosesc prieteni, în ciuda vremurilor diavoleşti pe care ne este dat să le trăim, le spuse acesta.

---

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

Grupul își reluă marșul, și Guillaume observa cum semnalele îi urmăreau și le-o luau înainte prin santinelele amplasate strategic de ambele laturi ale văii. Nu îi va fi ușor unchiului său Simon să pună stăpânire pe Cabaret.

– Sunt unii care spun că la Cabaret se află castelul Graalului, comentă după puțină vreme Hugo, profitând de mersul liniștit.

– Al Graalului? întrebară în cor Bruna și Guillaume.

– Da, și că Orbia de Pennautier, numită și Doamna Lupoaică din Cabaret, este Doamna Graal.

– Da, am auzit vorbindu-se despre ea și despre Graal, răspunse Bruna. Și de ce i se spune și Lupoaica? întrebă ea.

– Este porecla familiei. Tatălui ei i se spune Lupul din Pennautier. Cunoașteți povestea trubadurului Peyre Vidal și a Doamnei Lupoaice?

– Am auzit câte ceva, răspunse Bruna.

– Eu nu, spuse Guillaume curios.

Hugo îl privi cu coada ochiului, șovăind dacă să povestească sau nu istoria, dar, până la urmă, ca să nu sporească inutil încordarea, hotărî să o facă.

– Peyre este unul dintre cei mai străluciți trubaduri occitani și, la fel ca alți mari seniori și trubaduri, a venit la Cabaret atras de legenda frumuseții și a virtuților Doamnei Lupoaice. Și tot la fel ca majoritatea, a fost cucerit de ea numai văzând-o. O cânta în versuri de câte ori putea, dar ea, întotdeauna amabilă și zâmbitoare, îl ducea cu vorba, spunându-i că el era un mare poet versat în *Fin'Amor* și că, mai mult ca sigur, își împărțea făgăduielile și față de-alte doamne. El, ca să demonstreze că doar pe ea o iubea și o curta și pentru ca toată lumea să știe că nu era decât al ei, a început să folosească lupul drept însemn, purtând veșminte pe care era brodat acest animal. Dar doamna era în continuare politicoasă, fără să pară impresionată, așa că Peyre Vidal a recurs la o lovitură spectaculoasă. S-a acoperit cu o mantie din blănuri de lup și s-a lăsat vânat de un grup de păstori și de câinii lor. Aceștia au luat jocul prea în

serios şi, după ce l-au fugărit o vreme pe munte, câinii l-au ajuns din urmă şi l-au luat în colţi. Se pare că nici păstorii n-au fost blânzi, fiindcă i-au făcut la fel ca unui lup prins: l-au ciomăgit. Grav rănit, a fost cărat până la castelul din Cabaret, unde Orbia şi soţul ei Jourdain au primit râzând ultima întâmplare a nefericitului Peyre, care n-a mai fost atât de nefericit atunci când a fost îngrijit, ca recompensă, de mâinile doamnei.

– Şi a supravieţuit?

– Fireşte că a supravieţuit. Cu toată umilinţa lui faţă de Doamna Lupoaică, Peyre era un tip înfumurat şi fanfaron care a stat o vreme la curtea lui Richard Inimă de Leu[1], altă vreme la cea a contelui de Toulouse şi apoi a cutreierat pe la curţile din nordul Italiei, din Aragón şi Catalonia, din León şi Castilia.

– Atât de frumoasă este doamna? întrebă Bruna. Ce vârstă are?

– Este într-adevăr frumoasă, răspunse Hugo. Nimeni nu-i cunoaşte vârsta exactă. Pe vremea poveştii cu Peyre Vidal, trebuie că avea vreo 20 de ani. Acum o fi trecut de 30, dar toată lumea spune că e mai splendidă decât oricând. Dar cel mai mare farmec al ei constă în isteţimea şi umorul său. I se spune doamna aşa-numitului *Joy* al *Fin'Amor*-ului şi mulţi spun că *Joy* este adevăratul Graal, iar castelul pe care îl vom vizita este al Regelui Pescar[2] din legendă.

– Da, dar ce gândeşte soţul unei doamne pe care toţi o cântă în versuri şi o curtează? întrebă Guillaume.

Hugo râse cu poftă.

– Păi, la început, Jourdain de Cabaret se simţea onorat cu atâţia trubaduri care proclamau prin toată creştinătatea că soţia lui era doamna cea mai frumoasă şi mai isteaţă, răspunse el când termină de râs, până când, preveniţi prin atâtea laude, au sosit marii seniori.

---

[1] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

[2] Personaj al romanului *Perceval ou le Conte du Graal / Perceval sau Contele de Graal* al primului mare prozator francez, Chrétien de Troyes (1135-1183). (n.tr.)

– Şi ce s-a întâmplat?

– Cei puternici au adus daruri costisitoare, au acordat favoruri şi s-au îndrăgostit fără să aibă moderaţia şi răbdarea sărmanilor trubaduri. Se pare că mulţi s-au întors fericiţi pe domeniile lor.

– Şi ce a făcut Jourdain? vru să ştie Bruna.

– Îmi imaginez că, la început, şi-a înghiţit lacrimile. Apoi, a vrut să o repudieze, dar doamna avea deja prea mulţi prieteni puternici şi Biserica nu i-a permis.

– Uf! pufni Guillaume.

Rămaseră tăcuţi, dar francul nu se putea împiedica să nu observe stâncile ascuţite, locurile potrivite pentru ambuscade şi santinelele la posturile lor din munţi. Traseul acela era anevoios pentru orice intrus, oricât de puternică ar fi fost trupa sa.

Dar când după o cotitură a drumului, sub soarele după-amiezii, văzu în sfârşit împrejmuirea, rămase impresionat pentru totdeauna.

Trei castele, legate între ele prin ziduri, turnuri şi diferite alte elemente de apărare, încununau un lanţ muntos care se înălţa abrupt, mai sus de confluenţa râului Orbiel cu torentul Grésilhou.

O vegetaţie dominată de chiparoşi şi de pini contrasta cu pietrele de culoare deschisă ale fortificaţiilor, dar, în ciuda impunătorului său aspect defensiv, locul acela departe de război părea un loc de sărbătoare. Drapele şi fanioane având culorile seniorilor locali şi ale nobililor vizitatori fluturau pretutindeni şi în special în cel mai mare dintre castele, unde la ferestre erau etalate pilote şi alte ţesături colorate.

Bruna i se adresă lui Hugo exclamând:

– Ce frumos!

Acesta, încântat, zâmbi amabil.

– Este patria aşa-numitului *Joy,* a *Fin'Amor*-ului. Domeniul Doamnei Lupoaice.

65

„D'un sirventes m'es pres talens,
a qand faitz er tendra.l cami
a Miraval tot dreich correns,
a.N Raimon, don ai pessanssa."[1]

[„Doresc un *sirventés* să compun
şi, când va fi gata, o va porni la drum
direct spre Miraval, în mare grabă,
către Raimond, care mă întristează."]

Hugo de Mataplana

Auzisem vorbindu-se multe lucruri despre Cabaret, despre bastioanele sale inexpugnabile, despre bogăţia lui în mine de fier, plumb, argint şi aur..., însă trubadurilor, care nu osteneau să o elogieze pe Doamna Lupoaică, nu le păsa de toate acestea. Dar, în ciuda referirilor în general exagerate ale menestrelilor, priveliştea impunătoare a acelor castele m-a impresionat.

După ce am trecut de prima incintă fortificată, am lăsat caii în nişte grajduri şi am început escaladarea către acel cuib de vulturi care era castelul de la Cabaret. Încetul cu încetul, râul Orbiel se micşora jos, în vale, în vreme ce orizontul

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

munţilor se lărgea pe măsură ce ne căţăram pe drumul şerpuitor mărginit de chiparoşi.

Urcuşul sub soarele după-amiezii, în plină lună august, ne-a făcut să asudăm şi, de îndată ce ne-am răcorit, am fost primiţi de Peyre Roger de Cabaret, care participase la apărarea oraşului Carcassonne şi suferise umilinţa de a fi nevoit să plece din oraș aproape dezbrăcat, lăsând acolo armăsari și arme. Cu toate că, din motive de repartizare a moştenirilor, el era baronul stăpân peste toate, împărţea stăpânirea cu fratele său Jourdain, soţul Doamnei Lupoaice.

– Bun venit, Huget! a spus Peyre Roger. Am observat imediat familiaritatea și afecţiunea cu care i se adresa lui Hugo. Ce mai face tatăl dumneavoastră?

– E sănătos și plin de spirit, a răspuns acesta. M-a trimis cu o *tensó* ca să i-o cânt lui Raimond de Miraval.

Peyre Roger de Cabaret râse bucuros.

– Aştept cu nerăbdare această serată, spuse el. Bănuiesc că tatăl dumneavoastră, Hugo, o fi pus în versuri ultimele amoruri nefericite ale lui Miraval. Fapt este că se află cu noi şi îmi închipui că nu va rămâne tăcut.

Hugo încuviință cu o plecăciune.

– Și pe cine aduceți?

– La stânga mea am un truver[1] din Aquitania, Guillaume din Limoges, iar la dreapta mea, un tânăr trubadur, Peyre din Narbonne. Guillaume și cu mine am făcut o reverență când am fost numiţi. Sunt prietenii mei, sunt nobili şi au făgăduit să lupte împotriva cruciaţilor.

– Bine ați venit, domnilor! a spus Peyre Roger zâmbind. Acceptați ospitalitatea din Cabaret. Aici, muzica și iscusința sunt pe placul nostru. Ca și armele voastre. Vom găsi ocazia să le folosim pe toate. Vă invit să vă faceţi auzite vielele după cină.

Servitorii ne-au instalat într-o încăpere cu ferestre mari pe care o împărțeam cu mulţi alţii. Spațiul era strâmt pe acea

[1] Poet liric de limbă oil, în secolele al XII-lea şi al XIII-lea, corespondent al trubadurului de limbă oc. (n.tr.)

stâncă ascuțită și faptul că locuiam la castel era o onoare și un privilegiu. Hugo l-a găsit acolo pe Raimond de Miraval compunând, așezat pe pervaz în echilibru în gol, și au sărbătorit întâlnirea prin râsete și îmbrățișări.

La cină, mesele, împodobite cu flori şi ghirlande, au fost dispuse pe ampla terasă a fortăreţei de unde se vedea o impresionantă priveliște cu văi şi munţi. Soarele la asfinţit lumina fanioanele şi drapelele multicolore fluturând în vânt şi m-a cuprins o senzaţie de pace şi de frumuseţe. Ce departe era pavimentul însângerat al bisericilor din Béziers, ce departe era războiul! Acolo părea că nu există. De fapt, nimeni nu avea nevoie să se străduiască să creeze acea ideală lume manierată făcută din zâmbete, complimente şi versuri. Lua naştere în mod firesc. Curgea în mod natural.

I-am împărtăşit lui Hugo impresia mea despre armonia pe care o percepeam în locul acela și mi-a spus:

– Aşa va fi până la atacul final. Acesta este domeniul aşa-numitului *Joy* şi aşa va rămâne până când va pieri şi ultimul dintre ei.

Faimoasa Doamnă Lupoaică şi soţul ei, Jourdain, stăteau în fruntea mesei împreună cu Peyre Roger şi soţia acestuia.

Am privit-o cu vie curiozitate. Avea nişte ochi de un frumos albastru transparent, dinţi albi pe buze pline şi cărnoase, păr blond şi un râs zglobiu care o făcea să fie recunoscută de la distanţă. Dar poate că ceea ce ieșea cel mai mult în evidenţă la ea era felul în care privea: sigură pe ea, vicleană, provocatoare. Îi cunoșteam destul de bine pe cei doi cavaleri ai mei ca să ştiu că nu erau intimidaţi în faţa femeilor, dar, chiar și așa, mi s-a părut că Guillaume se înroşea, pierzând o parte din aplomb atunci când doamna și-a ațintit ochii asupra lui. Era senzuală, chiar şi fără să și-o propună.

Chiar și eu i-am observat senzualitatea atunci când Hugo m-a prezentat şi ea mi-a spus, cu vocea ei catifelată:

– Sunteţi un frumos mic paj. E adevărat că şi dumneavoastră îmi veţi cânta ceva? Cu toate că eram o femeie deghizată, am simţit că mi se aprind obrajii.

Doamna era centrul atenţiei tuturor. Când nu râdea, măcar zâmbea, dar eu am vrut să-mi imaginez cum ar fi privirea ei dacă nu ar mai zâmbi. Şi m-a impresionat; era ceva iscoditor, ceva ascuns în ea.

Încă mai cinam la lumina înserării. Stăpânii castelului aveau invitaţi nobili, câte unul dintre ei, trubadur ca şi noi. Chiar şi Miraval era senior, dar cu resurse ceva mai modeste, căci moştenise un mic castel pe care avea să-l împartă cu ceilalţi trei fraţi ai săi. Apoi, erau trubadurii plebei, dar care, dacă poezia lor era bună, erau trataţi ca nişte seniori, aşa cum s-a întâmplat cu Peyre Vidal. Şi, la urmă, veneau menestrelii, care doar interpretau, şi saltimbancii, care amuzau cu jocurile şi acrobaţiile lor. Cei din această categorie, dacă elogiau prea mult o doamnă, se expuneau riscului ca vreo rivală a aceleia, ofensată, să le poruncească servitorilor ei să-i cotonogească. Şi tocmai aceştia au fost cei care au făcut plăcută cina cu jongleriile, cântările de război şi laudele lor aduse doamnelor, în special, fireşte, Lupoaicei.

Dar în atmosferă plutea o aşteptare, anticiparea unei sărbători deosebite. Şi la sfârşit însăşi Doamna Lupoaică a fost cea care, fără să-şi ascundă nerăbdarea, mai degrabă arătându-şi-o cu graţie, i-a spus lui Hugo:

– Bunul meu senior de Mataplana, până când ne veţi face să aşteptăm ca să auzim acele *sirventés* pe care tatăl dumneavoastră Hugo, căruia îi ducem atât de mult dorul, le-a compus în amintirea păcatelor amoroase ale bunului nostru prieten Raimond de Miraval? şi a izbucnit într-un râs maliţios, smulgând hohote din partea mai multor invitaţi.

Hugo s-a ridicat ceremonios şi le-a cerut permisiunea lui Peyre Roger şi lui Jourdain de Cabaret. De îndată ce a primit-o, le-a făcut o reverenţă doamnelor, a zăbovit o vreme ca să-şi acordeze pe îndelete ghitara, ştiind că toţi îl urmăreau cu

înfrigurare şi, în cele din urmă, privindu-l în ochi, l-a înfruntat pe Miraval, intonând:

> Doresc un *sirventés* să compun şi, când va fi gata, o va porni la drum direct spre Miraval, în mare grabă, către Raimond, care mă întristează.

Toţi îşi ţineau respiraţia; era cunoscută povestea potrivit căreia Raimond o alungase din cămin pe soţia sa Gaudairenca, şi ea trubadur, argumentând că în casă ajungea cu prisosinţă unul care compunea. Aceasta l-a chemat pe amantul său, Guillaume Bremon. Miraval i-a încredinţat-o, iar ei au plecat împreună. Printre cei prezenţi se auzeau râsete răzleţe.

Exista o versiune a celor întâmplate care spunea că trubadurul se descotorosise de tânăra lui soţie la cererea unei doamne care nu-l accepta fără această condiţie. Iar când el a îndeplinit-o, aceasta l-a preferat pe un altul. Se spunea că acesta era însuşi Pedro al II-lea, regele Aragonului.

Când Hugo a cântat sfătuindu-l pe Miraval să o roage pe soţia sa să se întoarcă şi să-i acorde dreptul de a avea un amant, însăşi Doamna Lupoaică a izbucnit în hohote de râs şi în aplauze, la care s-au alăturat şi cei de faţă. Raimond de Miraval îl privea netulburat pe Hugo, în vreme ce zâmbea şi întindea coardele vielei în chip de ameninţare.

Când Hugo a terminat, au urmat aplauze şi urale nu atât pentru meritul său, ci ca să-l stârnească pe Miraval, din partea căruia aşteptau cu nerăbdare un răspuns.

În întâlnirea lor din după-amiaza aceea, Hugo, urmând regulile prieteniei dintre menestreli, îl prevenise pe opozantul său pentru ca acesta să poată să-i răspundă şi Raimond de Miraval îşi ciupi strunele vielei de câteva ori, părând că se gândeşte. Liniştea era deplină.

– Tatăl dumitale are pretenţia să-l înveţe pe maestru, aşa-i? a şoptit el printre dinţi.

Şi a început să cânte:

Trebuie să-mi trimit apărarea la Mataplana, fiindcă Huget mi-a ieşit în cale rostind vorbe care mă rănesc şi pentru că, fără să mă provoace, mă acuză cântând.

Şi aşa a glăsuit în versuri Miraval, dezvinovăţindu-se de presupusele sale păcate din dragoste, contestându-l cu afecţiune pe seniorul de Mataplana, pe care îl considera incapabil să înţeleagă modul său *onest de a iubi* din cauza dragostei nespuse şi a fidelităţii pe care o nutrea pentru soţia sa, Sança.

Când a terminat, toţi au ovaţionat iscusinţa amândurora şi, în special, diplomaţia, tactul şi buna dispoziţie ale lui Miraval, care argumenta fără să jignească, străduindu-se să-şi păstreze onoarea, bazată pe principiile curteneşti ale *Fin'Amor*-ului, în ciuda eşecului pe care îl reprezenta abandonarea soţiei sale într-o încercare nereuşită de a o poseda pe doamna sa.

Întunericul căzuse de-acum peste Cabaret şi făcliile iluminau castelul, în vreme ce cântecele şi râsetele coborau până în vale sfâşiind tihna nopţii, la fel cum trilurile păsărilor o făceau ziua.

66

*„La Loba ditz que seus so et a.n ben drech e razo,
que, per ma fe, rnielhs sui sieus que no sui d'autrui ni
mieus."*[1]

[„Lupoaica zice că sunt al ei şi o spune pe drept cuvânt,
căci, pe legea mea, sunt mai mult al ei decât al altcuiva
ori chiar al meu."]

Peyre Vidal

Cavalerul *faidit* Isarn, scutierul său Pellet şi Vulpoiul, ca servitor, sosiră la Cabaret a doua zi de dimineaţă. Isarn se mai întâlnise o dată cu Peyre Roger, dar feuda sa era departe, iar el era un cavaler de rang mărunt. Cei trei fuseseră întâmpinaţi cu câteva mile înainte de fortificaţii, dar, cu toate că li s-a permis să-şi continue drumul, nu le-a fost deschisă şi intrarea în cetate. *Faidit*-ul a fost nevoit să răspundă unui lung interogatoriu înainte de a i se permite accesul pe care l-a obținut doar atunci când doi dintre cavalerii care se aflau în fortăreață și care îl cunoşteau i-au confirmat originea.

Isarn a fost primit de seniorul din Cabaret, care i-a oferit ospitalitate, sperând că va participa la lupta împotriva

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

cruciaților. Cu toate acestea, argumentând că partea de sus a castelului era prea aglomerată, i-a găzduit pe nou-veniți în fortificațiile cele mai apropiate de fundul văii și în preajma grajdurilor. Nu era un loc prea onorabil, dar Isarn era un cavaler scăpătat și a trebuit să accepte. Pentru Peyre Roger amplasarea nu era doar o chestiune de rang, ci și de siguranță. Vremurile erau tulburi și trebuia să se ferească de trădare.

– Acum va trebui să o găsim pe doamna Bruna, spuse Vulpoiul. Călătorește cu Guillaume de Montmorency și amândoi se ascund deghizați. Cruciatul e foarte îndrăzneț dacă vine aici, cu siguranță că spionează pentru unchiul său Montfort. Trebuie să ne dăm toată osteneala; riscăm mult în acest joc al hazardului.

Hotărâră ca fiecare să cerceteze potrivit rangului său. Isarn, printre cavaleri, Vulpoiul, printre slugi, iar Pellet, printre scutieri.

Guillaume și Bruna, fascinați de locul acela unic și ametitor, nici nu bănuiau pericolul care îi pândea. Astfel, când în dimineața aceea Hugo le-a comunicat că Doamna Lupoaică, regina incontestabilă a curții de la Cabaret, îi va primi în încăperile sale, cavalerul franc a fost încântat.

Iatacul Orbiei de Pennautier era situat în turnul principal al castelului și acela era, fără îndoială, proverbialul gineceu al *Fin'Amor*-ului, cuibul iubirii galante. Au găsit-o așezată pe niște perne mari pe pat, cântând la viela cu arcuș o arie melancolică. Încă mai purta cămașa de noapte și părea să se fi trezit doar cu câteva clipe mai devreme, dar Bruna înțelese după culoarea din obraji și roșul de pe buze că nu era așa, că Lupoaica știa să folosească sulimanurile și că avea mare grijă de înfățișarea ei.

Doamna continua să cânte ca și cum nu ar fi băgat de seamă prezența invitaților și, când a terminat, le-a mulțumit acestora pentru aplauze cu un râs cristalin, ca de clopoței.

– Bună ziua, tinerii mei prieteni! îi salută ea.

– Bună ziua! răspunseră ei, făcând o reverență.

– Permiteţi-mi să mă îmbrac ca să vă primesc aşa cum meritaţi.

Şi când s-a ridicat, fina ei cămaşă brodată a lăsat să se ghicească prin transparenţă un trup frumos. Bucuroasă de curiozitatea pe care le-o stârnea vizitatorilor săi şi fără să-şi piardă nici o clipă zâmbetul, se îndreptă spre o latură a sălii unde atârna în chip de paravan o mică tapiserie reprezentând un splendid unicorn. Acolo, ascunzând în spatele miticului armăsar cea mai mare parte a priveliştii trupului ei, Lupoaica, ajutată de una dintre doamnele sale de companie, îşi scoase cu calm cămaşa. Bruna i-a observat cu o oarecare nemulţumire pe cavalerii săi, care priveau uluiţi spectacolul ce descoperea capul doamnei, cu părul despletit, o parte din gambe şi labele picioarelor, arătându-şi din când în când cu măsură şi în mod studiat braţele şi o mică porţiune de coapsă dezgolită. A asista la îmbrăcare şi dezbrăcare era unul dintre nenumăratele premii posibile, cu semnificaţii şi de naturi diferite, pe care o doamnă îl putea oferi trubadurului sau cavalerului său. Fără îndoială, spectacolul era în onoarea lui Hugo, dar îi onora şi pe prietenii acestuia, deoarece Guillaume şi Bruna, fiind nou-veniţi care încă nu-şi dovediseră cunoştinţele ca trubaduri şi nici devotamentul şi ceea ce se numea *paratje,* nu ar fi meritat niciodată un asemenea premiu.

În cele din urmă, se arătă în faţa lor cu o frumoasă rochie de mătase roşie brodată şi le făcu un semn să se instaleze pe nişte perne, în vreme ce ea luă loc pe un taburet, astfel că se afla mai sus decât ei.

– Muzica şi cântul, dragostea… Ce poate fi mai sublim? îi întrebă ea. Ce ne poate apropia mai mult de Dumnezeu?

– Rugăciunea, răspunse Bruna, care, chiar travestită în băiat, nu putea evita să observe puterea de seducţie în plină desfăşurare a Lupoaicei şi să se simtă rivala ei.

Aceasta răspunse cu râsul ei zgomotos şi apoi spuse:

– Este acelaşi lucru, tinere paj. Rugăciunile sunt un descântec, o cântare cu propria ei muzicalitate şi structură. Cele care ajung cel mai sus sunt cele care conţin cea mai mare armonie.

– Precum şi dragostea pentru Dumnezeu, pentru semenii noştri, dragostea creştinească..., insistă Bruna, amintindu-şi de Domingo de Guzmán.

– Toate acestea sunt cuprinse în *Fin'Amor* în sensul larg al conceptului, atunci când, luând naştere în doamnă și în iubitul ei, se extinde la cei care îi înconjoară și apoi la lume. Și aceasta este misiunea noastră, a celor care practicăm așa-numitul *Joy,* răspunse Orbia. Am ajuns la Dumnezeu prin descântecele de dragoste cuprinse în cântul nostru. Dragoste faţă de noi înșine, față de partenerul nostru, față de ceilalți și față de El.

– Şi ce îmi spuneţi despre jocurile malițioase, uneori nerușinate și obscene, care se practică în numele curtoaziei? insistă Bruna.

Lupoaica râse din nou, iar cavalerii îi ţinură isonul, dorind să atenueze critica mascată, cu gust de răzbunare, pe care Bruna o arăta la desfășurarea puterii de seducţie a Orbiei.

– Ele servesc la potenţarea acelei mari energii, răspunse ea amuzată de atitudinea iscoditoare a acelui băieţandru numit Peyre. Ațâță emoția în trupul nostru, în inima noastră, în sexul nostru... și astfel intrăm în legătură cu acea forță superioară care pune totul în mişcare, cea pe care a creat-o Dumnezeu. Nu cumva sunteți, tinere prieten, unul dintre acei catari nesăbuiți care cred că există doi dumnezei și că cel rău, al cărui rob este diavolul, ne conduce trupul şi că, în consecinţă, acesta este respingător? Sau un adept al acelor călugări catolici scrântiţi care îl disprețuiesc și care se rănesc într-adins, care suferă de foame și trăiesc în mizerie? Noi, prin ritualuri și jocuri, sublimăm această energie pe care Dumnezeu a creat-o şi pe care o păstrează în trupurile noastre ca să o transforme în dragoste curată, prin care ne apropiem de divinitate, de Domnul și aceasta ne produce *Joy,* care este catalizator și, în același timp, rezultat.

– Şi de ce vi se spune şi Doamna Graal? vru să ştie Guillaume.

– Pentru că *Joy* este adevăratul Graal, cel pe care Perceval, în opera lui Chrétien de Troyes[1], l-a găsit în trecere în castelul Regelui Pescar. Doamna îşi păstra zâmbetul seducător şi ochii săi albaştri străluceau cu veselie. *Joy* este purtătorul plenitudinii, al jubilaţiei, al plăcerii, al dragostei şi al râsului. Şi râsul este antidotul fricii, iar aceasta, patria întunericului, a diavolului. Eu sunt Graalul pentru că sunt preoteasa aşa-numitului *Joy*. Îl cultiv, îl preamăresc, îl hrănesc şi îl sublimez.

Când doamna termină de vorbit, se lăsă liniştea. Bruna, cunoscătoare a culturii *Fin'Amor*-ului, înţelegea, chiar dacă le punea la îndoială, argumentele doamnei. Dar Guillaume încerca să priceapă acea filosofie, poate religie, care în multe privinţe era complet nouă pentru el.

Şi aşa au stat de vorbă în continuare până când, deodată, Hugo întrebă:

– Înţeleg că păstraţi în castel documentele acelea pe care le căra cel de-al şaptelea catâr când a fost asasinat Peyre de Castelnou.

Pentru o clipă, uimirea făcu să dispară zâmbetul de pe chipul Orbiei.

– Tovarăşii trebuie să vă fie de mare încredere dacă dumneata, un cavaler de Sion, îndrăzneşti să menţionezi aceasta în faţa lor, răspunse doamna, recăpătându-şi înfăţişarea veselă.

De data aceasta, cei surprinşi au fost Guillaume şi Bruna. Era oare Hugo un cavaler al societăţii secrete a Sionului? La fel ca Aymeric de Canet, comandorul templier?

– Sunt tovarăşii mei şi participăm împreună la acţiunea de căutare, răspunse Hugo, stânjenit şi uimit de faptul că doamna nu numai că îi cunoştea secretul, dar îl şi dezvăluia cu atâta uşurinţă.

---

[1] Poet francez (1135-1183), autor al primelor romane cavalereşti inspirate de legendele bretone, dintre care *Perceval ou le Conte du Graal / Perceval sau Contele de Graal* este cel mai cunoscut. (n.tr.)

– Atunci, aţi ajuns târziu, căci regele Aragonului, temându-se pentru siguranţa cetăţii Cabaret, a căutat un alt păzitor.

– Stăpânul meu, regele Aragonului?

– Da, răspunse Lupoaica, stăpânul nostru, regele Aragonului.

– Nu e cu putinţă! exclamă Hugo. Cine este acest nou păzitor?

– Secretul nu-mi aparţine, răspunse doamna. Ar trebui să vorbiţi cu Peyre Roger, căruia i l-a încredinţat comandorul Aymeric de Canet.

67

„Guays e jausents xanti per Fin'Amor
car e xausit jent e plasent aymia."[1]

[„Cânt vesel și bucuros din *Fin'Amor*,
căci mi-am ales o prietenă seducătoare și nobilă."]

Fray Hugo Prior

Alarmat de această veste, Hugo, nemaiținând seamă de onoarea pe care i-o acorda Doamna Lupoaică primindu-l în iatacul ei, a grăbit sfârșitul întâlnirii ca să iasă în căutarea seniorului din Cabaret. A aflat că acesta vâna într-o vale din apropiere și, lăsându-i pe Bruna și pe Guillaume în incinta fortificată, o luă la galop în întâmpinarea lui. I-a fost ușor să-l găsească; văzând un șoim atacând o porumbiță, nu a trebuit decât să urmărească zborul acestuia, care s-a încheiat pe pumnul înmănușat în piele al lui Peyre Roger, ce se afla împreună cu alți cavaleri. După saluturile de rigoare, tânărul îi ceru să vorbească între patru ochi și, de îndată ce s-au îndepărtat de grup, întrebă de documente.

---

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Cum se face că dumneavoastră, care sunteţi atât de aproape de regele Pedro, mă întrebaţi aşa ceva? răspunse Peyre Roger de Cabaret, uimit.

– Eu credeam că dumneavoastră le aveţi în păstrare, răspunse Hugo.

– În calitate de cavaler de Sion, sunteţi fratele meu, le cunoaşteţi conţinutul şi trebuie să cunoaşteţi şi locul unde se află, dat fiind că datoria voastră este să le apăraţi, răspunse seniorul din Cabaret. Mă surprinde faptul că Regele nu v-a spus.

– Vin direct de la întâlnirea cu Regele. Şi dacă el ar fi ştiut, sunt sigur că m-ar fi prevenit.

Peyre Roger de Cabaret îl privi surprins. Neliniştea i se citea pe faţă.

– Am un document din partea Regelui în care îmi cere să cedez documentele spre păstrare unui frate al nostru, şi el cavaler de Sion, bineînţeles…

– Cui? i-o reteză Hugo nerăbdător.

– Lui Berenguer, arhiepiscop de Narbonne.

– Unchiul bastard al lui Pedro al II-lea!

– Da; în plus, documentele de împuternicire, atât cele din partea regelui, cât şi cele din partea arhiepiscopului, le-a adus Élie, majordomul lui Berenguer, pe care îl cunoaştem personal, răspunse Peyre Roger. Povara celui de-al şaptelea catâr se află în posesia sa.

– Este un lucru foarte ciudat. Îmi permiteţi să văd documentul?

– Bineînţeles, de îndată ce vom ajunge la castel.

Când Peyre Roger i-a arătat pergamentul Regelui, Hugo a exclamat:

– Pecetea e falsă, semnătura e falsă.

– Ce spuneţi?

– Cunosc foarte bine documentele stăpânului meu şi stilul lor. Voi aţi văzut mult mai puţine decât mine. Vă pot asigura că cineva le-a falsificat.

– Arhiepiscopul?

– Poate.

– De ce ar fi făcut-o? Este cavaler de Sion.

– Nu știu, răspunse Hugo. Voi merge să-l văd ca să aflu.

– Mai așteptați câteva zile. Pregătesc mâine o expediție împotriva cruciaților și mi-ar face plăcere să participați.

Hugo șovăi câteva clipe. Dorea să plece imediat la Narbonne, dar Guillaume îl îngrijora încă și mai mult decât documentele. Își spuse că bătălia ar fi un bun prilej pentru a verifica dacă promisiunile lui Guillaume de a lupta împotriva alor săi erau adevărate. Dacă se va da îndărăt, îl va ucide fără să șovăie.

La întoarcerea în sala în care dormeau, Hugo nu-i găsi pe tovarășii săi, ci doar pe Raimond de Miraval cântând la vielă.

– Bună ziua, Raimond, îi spuse el. Pregătiți vreo *cansó* despre virtuțile Doamnei Lupoaice?

– Nu despre ea, ci din însărcinarea ei.

– Și ce este?

– Ceva foarte deosebit și secret.

– Chiar și pentru un bun prieten?

Trubadurul îi zâmbi.

– N-ar fi trebuit să fie pentru dumneavoastră, care faceți parte din Ordinul secret al Sionului.

– Și cum de știți, dacă e secret? se miră Hugo, supărat.

– Nu există secrete pentru Doamna Lupoaică, spuse el cu un zâmbet trist. Nu sunt singurul care cedează farmecelor ei, iar pe noi, bărbații, ne ia gura pe dinainte în brațele iubirii.

Hugo scoase un oftat. Doamna era limbută. Oare această poveste răspundea vreunui scop ascuns al stăpânei de la Cabaret?

– Are atâta putere încât un cavaler de Sion să-i dezvăluie numele altuia?

– Nu a făcut-o doar unul, ci mai mulți.

Tânărul cavaler dădu din cap cu o expresie de dezgust.

– Și Lupoaica are încredere în mine și îmi povestește ce vrea ea ca eu să știu, spuse Miraval. Dar din dragoste pentru dumneavoastră și pentru tatăl dumneavoastră, dacă îmi dați cuvântul că veți păstra secretul, vă voi spune cu ce mă ocup.

– De acord.

– Aţi auzit vorbindu-se despre numărul de aur[1]?

– Are legătură cu legenda lui Pitagora şi, apoi, a lui Platon?

– Nu e o legendă. Au fost mari învăţaţi.

– Nu e numărul care guvernează creaţia, numărul lui Dumnezeu?

– Este numărul care creează armonia vieţii, răspunse Miraval. Cel care marchează proporţiile trupurilor noastre, cel care coincide cu creşterea spiralelor melcilor, 1,6238.

– Ce se întâmplă cu el?

– Este formula încântării în muzică.

– Încântare?

– Exact. Miraval zâmbea. *Încântare* vine de la *cânt*. Este încântat cel care rămâne subjugat de puterea cântului sau a farmecului, ceea ce este acelaşi lucru. Dar nu orice muzică, nu orice cânt reuşeşte acest lucru. Doar cele având cadenţa numărului de aur, dat fiind că se armonizează cu ritmul nostru interior.

– Dar aceasta este magie!

– Da, dar magie albă, răspunse Miraval. Magia dragostei, a ceea ce se numeşte *Joy*.

– Şi astfel Lupoaica se străduieşte ca şi mai mulţi bărbaţi să-i cadă în plasă?

– Sunteţi aspru cu ea. Vrea doar să răspândească în lume *Joy*-ul, *Fin'Amor*-ul.

– Îşi spune, de asemenea, Doamna Graal, răspunse Hugo. Şi cu dragostea îşi extinde puterea.

Hugo căzu pe gânduri. Doamna Lupoaică îşi cultiva propria religie, o religie în care dragostea era Dumnezeu, iar ea era marea preoteasă. Şi avea intenţii ascunse.

[1] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

68

„N'Uget, et eu vauc si nutz
que, laire si m'encontrava,
no.m toldria si no.m dava."[1]

[„Huget, umblu atât de despuiat
încât, dacă un hoţ m-ar întâlni, nu m-ar putea
jefui dacă nu mi-ar da mai întâi de pomană."]

Răspunsul lui Reculaire către Hugo de Mataplana

În după-amiaza aceea, la asfinţitul soarelui, Peyre Roger de Cabaret se ridică de la locul lui din capul mesei de pe terasa înaltă a fortăreţei şi întrerupse cântările şi jongleriile menestrelilor. Ridică paharul, care strălucea în ultimele raze ale soarelui, spre invitaţii săi, ca să declame cu voce puternică:

– Acesta este castelul Graalului. Aici facem un tezaur din onoare, din poezie, din libertatea credinţelor şi din *Fin'Amor,* într-o lume în care *Joy* se stinge din pricina unei Apocalipse fanatice şi barbare, numite cruciadă. Noi vom continua să cântăm, să recităm, iubind până în ultima zi din viaţa noastră. Vreau să ne aducem aminte de seniorul nostru, vicontele Raimond Roger Trencavel, care acum e legat în lanţuri de zidul

---

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

unei temniţe, cu inelele de fier ruginit intrate în carne, şi suferă fără lumină, fără muzică, fără dragoste... Toţi ştim că nu va ieşi niciodată viu din închisoare, că va fi asasinat. În onoarea acestui model pentru cavaleri, senior al ceea ce se numeşte *Joy*, să bem, să râdem, să cântăm, să iubim...

Un val de urale şi de aplauze se ridică printre comeseni. Peyre Roger ceru linişte ca să continue.

– Şi, de asemenea, să luptăm. Pentru el şi pentru surghiuniţii din Carcassonne, pentru toţi cei care au murit pe drumuri. Mâine, în faptul zilei, îi convoc pe cavalerii din castel şi pe vizitatori la o expediţie de pedepsire a cruciaţilor. Pentru vicontele nostru!

Vorbele sale trădau emoţia, şi ochii lui Peyre Roger se umplură de lacrimi. Din nou urale.

Faidit-ul Isarn închină cupa stând în picioare, alăturându-se strigătului celorlalţi, în vreme ce îi observa pe toţi cavalerii, încercând să-l identifice pe cel de Montmorency.

Tocmai pe acesta, pe Guillaume, îl privea fioros Hugo, imaginându-şi moartea lui.

Cina s-a încheiat în curând şi numai doamnele au continuat serata. Cavalerii, în special cei străini, îşi dădeau osteneala să-şi completeze echipamentul, cerând cu împrumut ceea ce le-ar putea lipsi, asigurându-se că pintenii, coifurile, cămăşile de zale şi armele erau în stare bună. Guillaume se ocupă în mod special de scutul său. Când Hugo îl văzu migălind de zor ceva în compania unui meşteşugar local, sub privirea curioasă a Brunei, nu se putu reţine să întrebe.

– Ce pictaţi?

– Nu vedeţi? răspunse francul. O privighetoare roşie pe un fond galben.

– O privighetoare, se miră catalanul.

– Fireşte; în onoarea doamnei mele. Acesta este însemnul meu începând de acum.

Hugo plecă mormăind; nu-i plăcea această poveste, dar îşi spuse că o va rezolva a doua zi. La cea mai mică şovăială, la

cel mai mic semn de trădare sau de lașitate, va isprăvi cu el. De fapt, nici măcar nu avea nevoie de vreun motiv. Îi va spune Brunei că moartea lui era opera cruciaților.

Lui Isarn nu i-a fost ușor să-şi completeze echipamentul său și pe cel al scutierului Pellet. Sosise la Cabaret doar cu ceva mai mult decât caii şi spada şi a trebuit să recurgă la însuşi Peyre Roger ca să-i împrumute lănci, cămăşi de zale şi scuturi.

– Este umilitor, i se plângea el Vulpoiului. Este mizerabil şi ruşinos.

Tâlharul, care fusese nevoit să-şi folosească întreaga putere de convingere faţă de abatele Ordinului Cistercienilor din Carcassonne tocmai ca să obțină caii cu care sosiseră, dădea din cap afirmativ. El cunoştea mizerii pe care Isarn nici nu le putea bănui; de fapt, considera mâncarea un lux, dar era hotărât să-şi schimbe soarta.

– Un cap, răspunse el. Frumosul căpşor al unei doamne este ceea ce ne va schimba soarta. Dacă dăm greş, vom rămâne în continuare fără nimic; săraci şi măcinați de nevoi.

Vulpoiul avansa cu cercetarea, ştia de-acum că zilele trecute sosiseră mai multe grupuri la Cabaret, dar nici o pereche alcătuită dintr-un singur cavaler şi scutierul său, aşa cum plecaseră din Carcassonne Guillaume şi Bruna. Avea nevoie de mai multe informații, dar era sigur că Guillaume de Montmorency se va vedea obligat să se alăture celor care plecau a doua zi. El va fi la grajduri ca să-l identifice şi, trăgând de acest fir, avea să o descopere pe Doamna Privighetoare.

69

„«Per fe», ditz Peyr Rotgiers aisel de Cabaretz,
«per cosselh qu'ieu vos do, la fors non issiratz».“

[„«Pe cinstea mea», spune Peyre Roger de Cabaret,
«că un sfat vă voi da, fiți prudent».“]

Cântecul cruciadei, II-24

În zorii zile următoare, un grup de treizeci de cavaleri au plecat din Cabaret. Cei doi seniori ai castelului erau în fruntea expediției. Mai în spate, împreună cu Guillaume şi cu Hugo, mergea călare Raimond de Miraval. Trubadurul era unul dintre aşa-numiții cavaleri *faidits,* ca şi Isarn, un dezmoştenit, dat fiind că, în urmă cu puține zile, castelul din Miraval căzuse în mâinile cruciaților, el pierzându-şi astfel posesiunile deja împuținate. Expediția era încheiată de scutieri, care aveau să lupte la fel ca stăpânii lor. Grupul mergea în linişte, pe cei mai mulți măcinându-i resentimentele; toți aveau ceva de răzbunat.

Lui Guillaume, acțiunea aceea îi amintea o vânătoare de lupi. Semnele pândarilor pe stânci şi la locurile de pază de-a lungul văii vorbeau un limbaj pe care el nu-l înțelegea, dar, pentru localnici, fără îndoială că însemnau ceva. În curând, de îndată ce ieşiră din zona trecătorilor în câmp deschis, o luară la trap înspre Carcassonne, dar, înainte de a ajunge în dreptul

hanului La Cocoşul Cântător, se abătură spre Răsărit, urmând indicaţiile unor cercetaşi ascunşi prin preajmă. Străbătuseră deja mai multe mile dincolo de posesiunile seniorilor din Cabaret, dar sistemul semnalelor părea că mai funcţionează încă. Guillaume socotea că vor fi lăsat deja Carcassonne în urmă, la dreapta sa, când au traversat printr-un vad râul Orbiel şi au pătruns adânc într-o zonă împădurită.

– Este un grup de întărire a cruciaţilor din Carcassonne, le spuse Peyre Roger de Cabaret. Majoritatea seniorilor cruciaţi şi-au îndeplinit cele patruzeci de zile şi s-au întors pe domeniile lor. Am hotărât să nu-i atacăm pe cei care pleacă, ci doar pe cei care sosesc sau care rămân.

Ceilalţi ascultau în tăcere.

– Sunt vreo douăzeci călări şi treizeci pe jos, continuă el. Ne depăşesc ca număr, dar nu se aşteaptă la un atac. Trebuie să-i eliminăm pe cavaleri de la bun început; aici drumul face o cotitură şi este atât de lat, încât putem ataca în linie cu cinci călăreţi. Vom tăbărî asupra lor din faţă şi din spate. Cu siguranţă că pedestraşii se vor ascunde în desişuri când ne vor vedea năpustindu-ne asupra lor.

Guillaume înghiţi în sec. Era priceput într-ale armelor şi aceea era şansa lui de a obţine respectul acelor nobili occitani care îl vedeau doar ca pe un străin care se exprimă cu greutate. Şi, de asemenea, de a-şi recăpăta stima de sine, şifonată după umilitoarea sa capturare de către Hugo şi aşa-numiţii *faidits* ai acestuia şi ştirbită de stângăcia cu care se mişca la curtea de la Cabaret. Pe scut şi în inimă o purta pe doamna sa şi era hotărât ca imaginea privighetorii de culoare carmin pe care o purta să se facă temută de către cruciaţi; să poată depăşi cu deplin succes încercarea la care îl supunea Bruna ar fi cel mai bun mod de a-i declara iubirea sa.

Îşi puseră coifurile şi se împărţiră în două grupuri: primul aşteptă ca alaiul să fi trecut ca să se plaseze în ariergarda acestuia

şi să-i atace din spate. O făcură tocmai atunci când, la cotitura drumului, cruciații se întâlniră față în față cu cel de-al doilea grup care venea în galop spre ei. Hugo se aşeză exact în spatele lui Guillaume, în așa fel încât, doar răsucindu-şi sulița sub un mic unghi, aceasta s-ar înfige în spinarea francului.

Atacară din cele două direcții, dând pinteni, cu hăţurile în mâna cu scutul lăsate liber şi lancea în cumpănire, strigând cât îi ţinea gura. Guillaume, plasat pe linia de avangardă, văzu, după expresia de pe chipuri, cum atacul lor îi lua complet prin surprindere pe cruciați, care, după aspect şi însemne, păreau burgunzi. Cei mai mulți aproape că nu avură timp să pună mâna pe scuturi, că erau străpunşi şi daţi jos de pe cai. Hugo, urmându-l pe Guillaume ca o umbră, îl văzu pe acesta străpungându-l cu lancea pe cel care părea să conducă expediția. Omul căzu la pământ cu sulița înfiptă în piept, în vreme ce francul îşi scotea iute spada şi începea să-l lovească pe unul dintre puținii cruciați care mai rezistau încă în şa. Ciocnirea se rezolvă cu o îndemânatică împunsătură în gât, iar cavalerul potrivnic se prăbuşi. Hugo se minună că rivalul său reuşise să-i rănească mortal atât de rapid pe doi dintre adversarii săi şi nu avu chef să-l ucidă pe la spate, nici ocazia de a intra în luptă cu cavalerii duşmani.

Pedestraşii fugiră să se ascundă în pădurea prin care unul dintre cavalerii cruciați reuşise să scape, pe când cei care rămăseseră pe cai erau hărțuiți de mai mulți atacanţi în acelaşi timp şi nu le-a servit la nimic încercarea lor de a se apăra. Cei din Cabaret nu avură reţineri în a-i răpune pe toți cei căzuţi la pământ, iar scutierii începură să le ia armele, cămășile de zale şi orice le-ar mai fi putut fi de folos şi să le încarce pe toate pe caii capturați, în vreme ce călăreții cercetau partea cea mai puțin deasă a pădurii din apropierea drumului, lichidându-i pe toți pedestraşii duşmani pe care i-au putut găsi. Ambuscada

fusese un succes deplin şi sărbătoriră faptul că, în afara unor mici răni, toţi erau nevătămaţi.

– Bună treabă, Guillaume! îl felicită Peyre Roger de Cabaret. Sunteţi singurul care aţi doborât doi.

– Să ne continuăm drumul până la Carcassonne, propuse Hugo care, supraveghindu-l pe rivalul său, aproape că nu participase şi dorea să-şi dovedească şi el valoarea.

– Asta reprezintă un mare risc, răspunse seniorul de la Cabaret. Ceea ce tocmai am făcut este ca şi cum am fi luat un mistreţ prin surprindere şi l-am fi doborât. Ceea ce vreţi acum este mult mai periculos; ar însemna încercuirea unuia rănit. Dacă vom da peste o forţă importantă, vom avea pierderi.

– Pentru vicontele Trencavel! strigă Hugo ridicându-şi spada.

Toţi îl imitară, aclamându-l pe tânărul senior închis în temniţele oraşului. Înflăcăraţi de victoria uşoară, cei mai mulţi sprijiniră propunerea lui Hugo şi se îndreptară la trap spre Carcassonne. Scutierii, în spate, se îngrijeau să mâne caii cu bunurile luate cu forţa de la cruciaţi.

Pe drum, se întâlniră cu un car cu furnituri, dar fără cavaleri sau argaţi duşmani, şi îl rechiziţionară. Fără îndoială, fugarul avea să-i avertizeze pe toţi. Dar când oraşul le apăru în faţă, Peyre Roger refuză să meargă mai departe cu oamenii săi.

– Să ajungem până la zidurile oraşului, spuse Hugo. Să le arătăm că încă o putem face, ca să le fie frică de noi.

– Un călăreţ duşman a scăpat. Simon de Montfort şi-o fi pregătind acum cavalerii ca să iasă în căutarea noastră, spuse seniorul din Cabaret. Asta e o nebunie.

– Bine. Vă propun ca scutierii să se întoarcă degrabă cu tot ce am câştigat, iar dumneavoastră să aşteptaţi cu oamenii dumneavoastră stând la pândă aici, insistă Hugo. Eu voi merge să-i provoc. Dacă ies după noi într-un grup restrâns, îi

atacați. Dacă sunt prea mulţi, porniţi-o la drum spre Cabaret, iar eu voi ajunge pe cont propriu.

Jourdain şi Peyre Roger se consultară cu ceilalţi. Părea un plan bun, dar lăsară doi dintre călăreți în ariergardă, ca măsură de prevedere în cazul în care ar putea veni cruciați din urmă. Îi vor da o şansă lui Hugo.

– Faceţi onoare clanului Mataplana prin curajul vostru, îi spuse Peyre Roger, dar să nu întârziați. Ajungeți până aproape de ziduri, strigați tot ce poftiți şi întoarceți-vă numaidecât. Fiți prudent.

– Mulţumesc, Peyre Roger, răspunse el, hotărât să îndeplinească tot ce i s-a spus.

– Aşteptaţi! spuse Guillaume. Vă însoțesc.

Hugo îl privi în ochi, iar francul îi susţinu privirea.

– De acord, veniți, spuse el călcându-şi pe inimă.

Se bucura să aibă un însoțitor, dar nu-i plăcea să fie Guillaume acela. Francul reunea prea multe calităţi.

Şi astfel, drumul fiind degajat, ajunseră amândoi la o aruncătură de balistă de ziduri, mereu atenți să nu iasă cineva din garnizoană. Guillaume își ținea coborâtă viziera coifului ca să nu fie recunoscut, dar își arăta mândru pe scut privighetoarea de culoare carmin, ca să o vadă toți. Hugo îşi ridică viziera şi începu să strige:

– Trăiască vicontele Trencavel, seniorul din Carcassonne! Moarte cruciaţilor!

Guillaume, privind oraşul cu fanioanele cu leul rampant al clanului Montfort, cu porțile închise şi garnizoana observându-i, îi păru rău că se află acolo. În vreme ce suporta fanfaronadele pe care tovarăşul său le striga francilor, se gândea la ce s-ar întâmpla dacă ar ieşi vărul său Amaury. El lăsase foarte clar de înțeles că nu se va confrunta cu nimeni din clanul Montfort, dar acest lucru îl ştiau doar Hugo și Bruna. Şi dacă din vina lui rudele sale ar cădea într-o ambuscadă?

Dar cruciații se mărginiră să-i observe fără ca cineva să iasă şi, în cele din urmă, îi spuse catalanului:

– Să mergem odată.

Acesta roti calul şi amândoi, fără să mai privească în urmă şi cu pas liniştit, o porniră spre grupul de la Cabaret.

70

„Scometre.us vuoill, Reculaire:
pois vestirs no.us dura gaire
que vos etz fols e jogaire
e de putans governaire...“[1]

[„Vreau să vă dojenesc aspru, Reculaire:
căci nu vă durează deloc veşmintele,
pentru că sunteţi prost şi jucător,
şi al târfelor stăruitor senior.“]

Hugo de Mataplana către Reculaire

Li s-a spus celorlalţi că eu eram încă ucenic de scutier, un paj, prea tânăr ca să particip la fapte de arme, şi am rămas în castel lenevind sau cântând la vielă, apoi rugându-mă. În cele din urmă, la căderea serii, eram moartă de nelinişte văzând că nu mai soseau. Ce s-o fi întâmplat? Or fi fost răniţi? Să fi căzut în luptă vreunul dintre ei? M-a cuprins un sentiment de epuizare şi de neajutorare precum cel al unei fetiţe pierdute în pădure. Mi-am dat seama că, deşi cei din Cabaret ar fi trebuit să-mi fie apropiaţi, mă simţeam mult mai legată de catalan şi de franc. Sentimentele mele faţă de ei erau intense, dar

---

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

confuze. Crezusem întotdeauna, de când privirile ni s-au încrucişat la prima noastră întâlnire, că inima mea îi aparţine lui Hugo. Însă traiul în comun m-a făcut ca, după ce l-am urât pe Guillaume, să ajung să-l apreciez, să mă simt emoţionată când, fără să vrea, l-a ucis pe Aymeric crezându-se iluminat de o revelaţie care mă prefăcea în îngerul său. Dar în ultimele zile, de când ne-am întâlnit toţi trei, simţind rivalitatea agresivă ivită între ei, am început să-l apreciez destul de mult pe franc. Îi comparam în permanenţă şi, cu toate că inima îmi bătea încă pentru Hugo, observam că Guillaume se dăruia în slujba mea cu un devotament absolut, punându-şi viaţa zălog, pe când în cel dintâi simţeam o nelămurită reţinere. Acest lucru mă îngrijora şi, aşteptându-i neliniştită, mă frământam cu cele mai absurde gânduri. Cât de mult se schimbase lumea mea în câteva zile! Îi voiam pe amândoi alături de mine, dar puteam oare evita ca, într-un moment oarecare de neatenţie din partea mea, să se omoare între ei?

Era trecut de amiază şi umbrele acopereau deja albia râului, iar eu, de pe terasa castelului, priveam îngrijorată cotul drumului care ducea la Carcassonne. În cele din urmă, am văzut cortegiul sosind; mai întâi, scutul cu privighetoarea de culoare carmin şi, imediat după aceea, l-am zărit şi pe Hugo. Uşurată, i-am mulţumit Domnului că mi-a ascultat rugile şi m-am repezit pe drumul de coborâre ca să-i întâmpin.

Ceva se întâmplase. Hugo nu se mai purta cu Guillaume cu un dispreţ rău ascuns şi, când mi-au povestit aventurile lor, am înţeles că acesta obţinuse aprecierea tuturor. Atunci, Hugo i-a propus francului să cânte împreună o *tensó* în noaptea aceea, în faţa celorlalţi, după cină. El îl va întruchipa pe tatăl său Hugo, care a compus-o, iar Guillaume îi va da răspunsul, luându-şi vocea menestrelului Reculaire. I-a atras atenţia că personajul lui Reculaire era amuzant, dar că era vorba despre un menestrel cam ticălos şi cunoscut în Cabaret, căci vizitase castelul împreună cu bătrânul Mataplana. Francul a spus că nu-i păsa, că avea curajul să-l înfrunte.

Cina a fost foarte veselă, iar *Joy* domnea din nou la Cabaret. Eu îi aşteptam nerăbdătoare pe cavalerii mei şi în cele din urmă s-au prezentat faţă în faţă, ghitară contra vielă.

– Vreau să vă dojenesc, Reculaire, a început Hugo după ce a introdus la ghitară acordurile melodiei, căci nu vă durează deloc veşmintele, pentru că sunteţi prost şi jucător, şi al târfelor stăruitor senior.

Hugo, zâmbitor, în aşteptarea răspunsului, ciupea în continuare strunele ghitarei, privindu-l pe Guillaume care îl acompania la vielă. Acesta a aşteptat să se termine râsetele şi, de îndată ce se făcu o linişte plină de nerăbdare în care se auzeau doar notele celor două instrumente, a cântat cu aceeaşi rimă şi cu un ton mai jos, chipurile necioplit:

– Domnule Huget, am auzit spunându-se că va veni o vreme, aşa cred eu, când broderiile cu fir de aur şi hurmuzuri se vor risipi ca un fum şi de aceea nu-mi fac griji pentru bani, de care îmi bat joc. Toţi ar trebui să gândiţi la fel.

Hugo a aşteptat ca exclamaţiile publicului şi aplauzele să se termine ca să reia cântul. L-a privit stăruitor pe Guillaume şi l-a provocat l-a întrecere.

Înfruntarea a adus râsete, ovaţii şi chiar bătăi din picioare care răsplăteau răspunsurile amuzante ale menestrelului Reculaire, încă şi mai apreciate pentru vulgaritate. Şi mi-am dat seama că *la tensó* a tatălui lui Hugo cu Reculaire, compusă fără îndoială împreună cu menestrelul, nu era o critică la morala acelui om din popor devenit filosof epicurian, aşa cum părea, ci o uimitoare prezentare a modului acestuia de a gândi. Şi, de asemenea, că aşa-numitul *Joy*, Graalul de la Cabaret, nu însemna doar ceea ce era cult, ceea ce era curtenesc având stricte legi formale, ci că admitea şi ceea ce era bizar şi popular, atâta vreme cât ar fi contribuit la acea adoraţie a forţei vitale care îi animă pe toţi, a bucuriei, a plăcutei desfătări senzuale.

Când a terminat, Hugo s-a alăturat ultimelor strofe cântând în duet cu Guillaume. Amândoi şi-au ridicat glasul ca să evidenţieze liniştea din final.

Aplauze furtunoase, ovaţii şi entuziasm i-au premiat pe acei tineri cavaleri care se arătau la fel de falnici şi cu spada în mână, şi cântând versuri. Erau eroii zilei şi ai nopţii, toate doamnele, inclusiv zâmbitoarea Lupoaică, le făceau ochi dulci. Eu, încă deghizată în băiat, îi priveam mândră că erau ai mei, dar un sentiment melancolic îmi spunea că totul era prea frumos, aşa cum fusese şi Béziers, o lume strălucitoare în pragul dispariţiei şi căreia, undeva mai departe, dincolo de trecători, nişte forţe obscure îi pregăteau distrugerea.

Dar în momentul acela, râsetele se revărsau de pe terasa castelului năpădind valea întunecoasă, în vreme ce trubadurii salutau înclinându-se. Luna în descreștere privea, sub lumina torţelor, fanioanele fluturând în vânt, resturile festinului de pe masă, altar al templului acelui *Joy,* şi pe oamenii aceia cu inimile deschise la muzică, la desfătare, la dragoste. Acolo, în împărăţia Doamnei Graal, ea strălucea în noapte cu râsul, cu frumoșii ochi albaştri şi cu ştrengăria ei incitantă. Totul era frumos, plin de armonie, făcând inima să crească, iar eu mi-am spus că trebuie să ne delectăm cât timp vor mai dura toate acestea, că doar Dumnezeu ne cunoaște soarta și Lui trebuie să ne încredințăm.

Aşa cum făcea Reculaire.

71

„A orient exe el sol
e tornós a essa part."

[„Spre Orient, unde răsare soarele,
într-acolo vor merge."]

Poemul Cid-ului

În zilele următoare se repetară incursiunile războinice în care cavalerul Privighetorii cucerea treptat renume, atât printre occitani, cât şi printre cruciaţi. Vulpoiul îl recunoscu imediat în acesta pe Guillaume şi nu îi scăpă legătura cu doamna cu acelaşi nume. Dar nici el, nici scutierul Pellet nu puteau ajunge la partea de sus a castelului din Cabaret, unde locuia Bruna deghizată în Peyre. Însă Isarn, cavalerul *faidit,* care era invitat la cinele din castel, o putu identifica în pajul acela care îi însoţea pe cavalerii trubaduri. Nu va fi uşor să-i obţină capul; doamna se bucura de apărători puternici.

– Avem două opţiuni, le spuse Vulpoiul camarazilor săi. Una este ca eu să pot ajunge în partea de sus a fortăreţei atunci când voi, cavalerii, veţi fi în luptă, iar ea va fi singură…

– Cum veţi reuşi să fiţi lăsat să urcaţi? vru să ştie Isarn.

– Trebuie să inventez o scuză bună. Poate un mesaj pentru Doamna Lupoaică…

– Mi se pare dificil; occitana voastră stricată, care sună a limbă oil, vă va face suspect.

– Atunci, la viitoarea cină la care veţi fi sus, poate că vom reuşi noi să ajungem în partea superioară spunându-le străjilor că avem un mesaj urgent pentru voi…

– Asta e mai bine, chibzui Isarn, dar trebuie să elaborăm cu grijă totul. Trebuie să o îndepărtăm de Guillaume şi de Hugo; sunt războinici excelenţi şi sunt mereu alături de ea.

– Şi trebuie să ne gândim cum vom putea ieşi din fortăreaţă ascunzând un cap.

– Va fi dificil dacă dă cineva alarma, răspunse *faidit*-ul. Dacă am face-o în timpul somnului, poate că nimeni n-ar băga de seamă…

– Asta e şi mai complicat, spuse Vulpoiul.

Cei trei se întrebară din priviri.

– Dar nu vă faceţi griji. Tâlharul zâmbea mucalit ca să le trezească tovarăşilor săi încrederea. Vă asigur că vom găsi mijlocul. Foamea ascute iscusinţa şi doar aşa vom ieşi din mizerie.

Guillaume, alături de Hugo, deveni unul dintre cavalerii cei mai solicitaţi în reprezentaţiile de *Fin'Amor* de la curtea Doamnei Graal, în care ele îi judecau pe bărbaţi după meritele lor galante.

Acolo, însuşirile sale războinice îi serveau prea puţin francului, dat fiind că doamnele puneau la încercare nu numai meritele poetice sau muzicale ale gentilomilor, ci şi atitudinea lor faţă de dragoste şi spirit.

– Spuneţi-mi, Guillaume, întreba Lupoaica zâmbind şăgalnic, ce preferaţi din trupul feminin, partea superioară sau cea inferioară?

Deşi începea deja a se obişnui cu acele situaţii dificile, cavalerul de Montmorency nu era încă priceput la limba oc şi suferea la jocurile de cuvinte cu dublu înţeles şi la subtilităţile pe care le ascundeau întrebările de acest fel.

– Ereticul Androcius, răspunse el înghițind în sec și vrând să fie prudent, credea că partea superioară a femeilor este opera lui Dumnezeu, iar cea inferioară, a diavolului. Ar trebui deci să o aleg pe cea de sus.

Câteva râsete discrete vădind decepţia însoţiră răspunsul.

– Şi dumneavoastră, Hugo, ce parte preferaţi?

– Eu gândesc la fel ca trubadurul Mir Bernat din Carcassonne, răspunse el, partea superioară este pentru dragostea curată, iar cea inferioară pentru dragostea naturală.

– Da, și știm că el o prefera pe cea de-a doua, îl întrerupse Lupoaica în râsetele celorlalte doamne. Dar, spuneţi-ne, dumneavoastră ce alegeţi?

– Depinde de doamnă.

Şi mai multe râsete răsplătiră răspunsul ambiguu.

– Vreți să vă eschivați, nu e drept, interveni o tânără domniţă care, spre indignarea Brunei, îl urmărea tot timpul cu privirea pe Hugo. Gândiți-vă la o doamnă pe care o iubiți cu adevărat.

– Atunci, va depinde de moment. Există momente pentru Dumnezeu și altele pentru…

Doamnele fremătară vesele, chicotind cu o pudoare prefăcută.

– Şi la mine, ce parte aţi alege? întrebă Lupoaica zâmbind provocator.

– La dumneavoastră, doamnă? bâigui el amuzat, simulând buimăceala. Dumneavoastră sunteți deosebită…

– Deosebită?

– Da, toate părțile dumneavoastră sunt opera lui Dumnezeu. Mi-e cu neputinţă să aleg între perfecţiuni.

Lupoaica izbucni într-un hohot de râs.

– Iar dumneavoastră, seniore de Mataplana, răspunse ea satisfăcută, sunteți, ca și tatăl dumneavoastră, o puşlama periculoasă. Este la fel de greu să vă lăsați prins ca și să vi se închidă gura.

– Dar spuneți-mi, Guillaume, interveni o altă tânără doamnă ieşind la atac, dacă o doamnă apasă mâna unui cavaler cu a sa,

îl calcă pe un altul pe picior și îl privește șăgalnic pe un al treilea, de care credeți că e îndrăgostită?

Francul înghiți din nou în sec, gândindu-se iute. De data aceasta, voia să fie mai subtil în răspunsul său.

Şi astfel zburau zilele când nu aveau loc lupte, cu versuri, cochetării, jocuri de cuvinte și râsete. Era desfătarea inspirată de *Joy.*

În aceeași dimineață, Vulpoiul îi comunică lui Isarn că reușise să-i cumpere pe doi servitori cu ceea ce obținuse din împărțirea prăzii de război în urma incursiunilor.

– La următoarea ieșire împotriva cruciaților, voi veți merge cu cavalerii, îi spuse el *faidit*-ului. Dar Pellet va declara că e bolnav ca să rămână cu mine. Eu voi urca, îmi voi face treaba și de sus voi arunca un sac cu trofeul nostru. Pellet îl va culege de la picioarele zidurilor.

Isarn puse mai multe întrebări până să fie mulțumit de soliditatea complotului.

– Este un plan bun, recunoscu el. Când veți avea capul, plecați degrabă, înainte de întoarcerea cavalerilor. Mergeți la hanul La Cocoșul Cântător și acolo ne vom întâlni.

Zilele petrecute în acea împărăție a *Joy*-ului, a Doamnei Lupoaice, seniora Graalului, au fost foarte frumoase. Dar eu simțeam că lumea aceea era ireală și că sfârșitul ei era aproape. Dar încă și mai aproape era plecarea noastră. Cavalerii mei, odată satisfăcută dorința lor războinică, doreau să-și continue căutarea. Francul a fost primul care a abordat subiectul.

– Hugo, i s-a adresat Guillaume într-un moment în care eram doar noi trei în încăperea aceea cu ferestre mari ce dădeau deasupra prăpastiei și pe care o împărțeam cu Miraval și cu alți vizitatori nobili, sunt zile întregi de când îmi datorați o explicație.

Cavalerul de Mataplana rămase privindu-l întrebător.

– Nu v-am cerut-o până acum pentru că am vrut să-mi dovedesc valoarea într-ale armelor și fidelitatea față de doamna mea. Cred că mi-am ținut cuvântul și că acum trebuie să mă considerați ca pe un egal. Vorbea senin, demn, fără aroganță. Sunteți cavaler al acelui misterios Ordin al Sionului și aveți acces privilegiat la regele Aragonului. Fără îndoială, deghizarea în menestrel ascunde un abil agent al monarhului, un spion, continuă cavalerul de Montmorency. Ce ascundeți în această poveste? Ce v-a spus Peyre Roger despre povara celui de-al șaptelea catâr? Care este interesul vostru pentru aceasta?

Hugo l-a privit câteva clipe căzut pe gânduri și apoi, înainte de a răspunde, mi-a căutat privirea.

– De acord, a recunoscut el, v-ați câștigat un răspuns, dar i-l datorez mai întâi doamnei mele şi ei i-l adresez.

Şi a început să relateze că misiunea sa în calitate de cavaler al Ordinului era aceea de a asigura păstrarea documentelor şi că aceasta era independentă de serviciul pe care i-l datora Regelui său. Atunci le-a explicat ceea ce aflase și înșelătoria folosită de arhiepiscopul din Narbonne ca să pună mâna pe „moştenirea diavolului".

– Şi de ce doreşte acesta documentele?

– Nu ştiu, a răspuns Hugo, dar, fără îndoială, acționează împotriva țelurilor confreriei Sionului.

– Despre ce tratează documentele acelea? a întrebat Guillaume.

– Nu ştiu.

– Cum să nu știți dacă se presupune că trebuie să le protejați?

– Dar voi, de ce ignorați conținutul documentelor pe care le căutați?

– Pentru că abatele Ordinului Cistercienilor n-a vrut să mi-l încredințeze.

– Suntem chit.

Cei doi s-au privit încordați.

– Şi spuneţi-mi, Hugo, care sunt intenţiile dumneavoastră? Ce veţi face acum? l-a întrebat cavalerul de Montmorency.

– Vreau să recuperez documentele.

– Pentru ce?

– Ca să le predau aceluia care trebuie să le aibă.

– Regele Aragonului?

– Ce vă face să presupuneţi aşa ceva?

– Mulţi dintre vasalii săi sunteţi cavaleri de Sion.

– Acesta este un Ordin secret; de-altfel, contele de Toulouse, cavaler de Sion, a fost duşmanul Aragonului vreme de mulţi ani. Arhiepiscopul de Narbonne nu are nici el pentru ce să se supună Regelui. Narbonne nu este o feudă aragoneză şi s-a supus cruciaţilor.

– Cui i le-aţi da?

– Nu e treaba dumitale. În schimb, ştiu bine că, în ceea ce vă priveşte, destinaţia lor ar fi abatele Ordinului Cistercienilor. Nu aceasta era misiunea voastră?

– Era înainte, răspunse Guillaume căzut pe gânduri, dar acum vreau să ştiu doar ce conţin. Ce secret justifică o cruciadă? Ce anume merită moartea atât de multor oameni, fie ei catolici, ovrei sau eretici? Voi hotărî după aceea.

– Nobilă curiozitate, a comentat Hugo sceptic, dar, în orice caz, amândoi le dorim. Avem alt motiv care ne învrăjbeşte.

– Dar există unul care vă uneşte, i-am întrerupt eu; amândoi sunteţi cavalerii mei şi aţi jurat să mă ocrotiţi.

M-au privit ca şi cum ar fi fost surprinşi de faptul că mă aflam acolo. M-am gândit că erau atât de angrenaţi în disputa lor, încât uitaseră complet de prezenţa mea.

– E adevărat, a recunoscut Hugo, şi cu toate că o vreme va trebui să-l accept pe acest cruciat, o voi face pentru că sporeşte siguranţa voastră, dar când va veni momentul, dintre cei doi va rămâne doar unul şi acela sper că voi fi eu.

– Acelaşi lucru îl spun şi eu, a intervenit cavalerul de Montmorency.

– Iar dumneavoastră, doamnă, întrebă Hugo, care sunt dorinţele dumneavoastră?

Am căzut pe gânduri. Dorinţele mele. Puteam dori oare ca ultimele săptămâni să fie doar un coşmar, ca familia mea să mai trăiască încă şi să nu fi avut loc niciodată o cruciadă? Nu, acestea erau dorinţe imposibile; timpul nu se întoarce. Iar acum, ce îmi era îngăduit să doresc?

– Şi eu vreau să ştiu care este cauza acestui măcel, am răspuns în cele din urmă. Am nevoie să înţeleg. Dar ceea ce doresc încă şi mai mult este să fiu cu amândoi; sunteţi singura mea familie.

Tinerii s-au măsurat din nou din priviri. Apoi, Hugo a făcut un gest afirmativ, iar Guillaume l-a imitat.

– Bizuiţi-vă pe mine, doamnă, a spus acesta. Câtă vreme îmi va mai rămâne o singură picătură de sânge în vene, nimeni şi nimic nu vă va face vreun rău.

– Viaţa mea vă aparţine, afirmă Hugo. Şi dat fiind că toţi dorim acelaşi lucru, propun ca mâine să plecăm spre Narbonne pentru ca să-i smulgem cu orice chip arhiepiscopului documentele acelea.

Noi, ceilalţi, am fost de acord.

72

„E cela ost jutgero mot eretge arder
e mota bela eretga ins en lo foc giter."

[„Şi oastea aceea pe mulţi eretici i-a condamnat să ardă
şi pe multe nobile eretice în foc le-a aruncat."]

Cântecul cruciadei, I-14

A doua zi de dimineaţă, la răsăritul soarelui, cei doi cavaleri şi ciudatul lor scutier plecară din Cabaret spre Narbonne.

Pe când mergeau la trap prin vadurile râului, semnele străjerilor pe stânci îi însoţeau indicând că trecerea era liberă, lipsită de primejdii. Când drumul se îngusta, cavalerul de Mataplana, familiarizat cu traseul, se aşeza în frunte.

– Spuneți-mi, Hugo, întrebă Bruna într-un moment în care lăţimea drumului îi permitea să meargă călare alături de el, ce s-ar fi întâmplat cu ceea ce se numește *Joy* dacă Guillaume sau voi ați fi murit într-una din acele încăierări cu cruciații?

– În locul unei *tensó,* s-ar fi cântat un *plany*[1], răspunse acesta. S-ar fi plâns în onoarea celor morţi, dar, după aceea, cineva ar fi readus un refren șăgalnic, sarcastic sau amoros pentru ca instrumentele să sune din nou vesele.

---

[1] În limba provensală, *cântec de jale*, *bocet.* (n.tr.)

Când au ieşit din trecătorile apărate de cei din Cabaret, Guillaume ocupă prima poziţie, căci, dacă ar fi apărut vreo primejdie, aceasta ar fi venit din partea cruciaţilor. Îşi purta scutul atârnat de şa acoperit cu o bucată de piele, fiindcă însemnul privighetorii era de-acum prea popular printre tovarăşii săi de *negotium pacis et fidei*.

Era ceva neliniştitor în aer în dimineaţa aceea calmă de vară şi drumul până la hanul La Cocoşul Cântător era pustiu. Primul lucru pe care l-au simţit a fost mirosul de ars şi, după aceea, când drumul a ieşit dintre copaci, au văzut pe o pajişte situată la mică distanţă de clădiri un rug înconjurat de mai multe grupuri de oameni. În mijloc, legaţi spate în spate de doi stâlpi verticali, erau doi bărbaţi cu barbă şi două femei, una tânără, iar cealaltă, de vârstă mijlocie. Toţi patru purtau un fel de rasă cenuşie şi erau încinşi cu o funie cu noduri, asemănătoare celei pe care o purtau Domingo şi al său *socius*. Fumul ieşea din lemnele stivuite la picioarele osândiţilor şi în curând câteva flăcări au apărut în jurul lor. Condamnaţii şopteau în cor un Tatăl Nostru, în vreme ce şase călugări cistercieni, ridicând cruci înalte, cântau imnul *Dies irae*.

Fără să coboare de pe cai, Bruna şi ai săi priviră scena, mişcaţi până la lacrimi. Vreo cincizeci de oşteni împreună cu zece cavaleri erau de faţă la execuţie şi, cu toate că Guillaume îi recunoscu pe cei mai mulţi, în loc să se apropie ca să-i salute, a făcut-o de la distanţă. Mai era şi un grup de oameni de prin partea locului, printre care se aflau hangiul, familia acestuia şi slujbaşi care asistau la scenă cu o expresie de spaimă. Fumăraia deveni şi mai deasă pe măsură ce creşteau flăcările; fără îndoială că puseseră lemn verde, şi Bruna se rugă pentru ca nefericiţii aceia să moară mai degrabă asfixiaţi decât arşi. Cu toate acestea, flăcările creşteau în mod inexorabil, condamnaţii se rugau în continuare deşi tuşeau, iar călugării cântau din ce în ce mai tare, într-o aparentă sincronie cu focul.

Nişte oşteni cu prăjini lungi se îngrijeau să aţâţe focul şi flăcările trosneau, sălbatice, în mijlocul fumului. Bruna vru să

plece de acolo, să nu vadă supliciul acela, dar, la fel ca şi pe tovarăşii ei, o nesănătoasă fascinaţie o împiedica să se mişte. Când flăcările ajunseră la condamnaţi, cel mai tânăr se porni să ţipe, în vreme ce femeile gemeau, încercând să acompanieze rugăciunea bătrânului, cu barbă albă, care încă îşi murmura rugile privind spre cer. În scurtă vreme, păr, bărbi şi trupuri erau în flăcări, acele ţipete înspăimântătoare încetară, la fel ca şi mişcarea. Atunci, călugării întrerupseră *Dies irae,* cântecul mâniei.

Vulpoiul nu descoperi plecarea prăzii sale decât pe la mijlocul dimineţii.

– Fir-ar să fie, Pellet! îl luă la rost pe scutier. Cum de n-aţi văzut că nu mai sunt caii lor?

– Şi de ce nu v-aţi uitat voi? răspunse acesta.

Vulpoiul înţelese că nu câştigă nimic dacă se ceartă.

– E adevărat! Aveţi dreptate, şi izbucni într-un hohot de râs ca să slăbească încordarea. Deci, va trebui să ne mişcăm degrabă.

– Unde naiba s-or fi dus? se întrebă *faidit*-ul Isarn.

– Trebuie să găsim răspunsul la întrebarea asta, spuse Vulpoiul. Încă îi mai putem prinde pe drum.

Şi tâlharul organiză cercetările întregului grup. Nu era dispus să-şi piardă libertatea, casa, ogoarele şi viile.

– Când au sosit, au luat tot ce au poftit, de parcă ar fi fost ale lor, şi i-au interogat pe toţi, se destăinui hangiul care, după ce le-a turnat vinul, se aşeză alături de ei. Avea încredere în Hugo. Ăia se instalau împreună cu refugiaţii pe care eu îi mai ţin încă la han şi, fără nici o reţinere, au mărturisit că sunt „buni creştini“, cum le place lor să-şi spună. Noi o ştiam pentru că treceau des pe aici, veneau să predice, dar pe lângă asta, ţeseau şi vindeau ceea ce munceau în schimbul hranei. De-altfel, există alţii care sunt buni medici şi pe care îi aşteptăm ca să ne vindece de boli.

Bruna de-abia putu să guste câte ceva, iar însoțitorii ei mâncară cu moderație. Cavalerii franci se apropiară să-l salute pe Guillaume, iar acesta răspunse amabil, dar stânjenit. După puţin timp, îşi continuară drumul spre Răsărit, pe malul dinspre nord al fluviului Aude, pe o cale mai lungă ce evita apropierea de Carcassonne.

În timpul drumului, Hugo şi Guillaume vorbeau între ei strictul necesar, dar, odată rămaşi doar ei trei şi nemaitemându-se pentru siguranța Brunei, se luau la întrecere în a se purta cu ea precum cu o doamnă, rivalizând în gesturi curtenitoare. Multe lucruri o neliniişteau pe doamnă în acea călătorie şi cele mai importante erau lipsa armoniei şi rivalitatea agresivă dintre cei doi protectori ai ei. La Cabaret, fiecare îşi stabilise poziția şi dorințele, dar nu s-a vorbit nimic despre cum să şi le împlinească. Aşa că, atunci când îşi instalară cortul pentru noapte şi aprinseră un mic foc, se hotărî să abordeze subiectul fără întârziere.

– Cum veți reuşi să-l faceţi pe arhiepiscop să ne cedeze povara celui de-al şaptelea catâr? întrebă ea. Ce planuri aveți?

Tinerii se priviră parcă aşteptând fiecare să vorbească celălalt, dar nici unul nu îndrăznea să o facă.

– Nu aveţi planuri, conchise ea decepționată.

Tăcere.

– Vă irosiți timpul supraveghindu-vă unul pe celălalt şi luându-vă la întrecere cine arată mai bine, izbucni ea în cele din urmă. Și, bineînțeles, după aceea, nu vă mai stă mintea să puneți la cale un plan.

Ei se făcură mici privind focul ca nişte copii prinşi cu o greşeală; aceea nu era o manieră politicoasă din partea unei doamne de a se purta cu cavalerul său, dar ea avea dreptate.

– Aşteptam să ajungem la Narbonne ca să vedem situaţia pe teren, se scuză Hugo.

– Ați fost la Narbonne de zeci de ori şi, de-altfel, cu siguranţă că ați cântat în versuri alte doamne, îl dojeni ea. Cunoaşteţi suficient de bine terenul ca să vă fi gândit la ceva.

Hugo se scărpină în cap stânjenit şi căzut pe gânduri, în vreme ce Guillaume îl observa, fără să-şi poată stăpâni un zâmbet văzând că povara reproşului cădea asupra rivalului său.

– Bine, de acord, acceptă Hugo în cele din urmă. Vă voi povesti tot ce ştiu despre arhiepiscop. Şi apoi ne vom gândi împreună.

Se aşezară ca să asculte.

– Arhiepiscopul este fiul natural al ultimului conte al Barcelonei independente, Ramón Berenguer al IV-lea, care s-a însurat cu Petronila de Aragón când aceasta avea doar un an. Tatăl Petronilei, Ramiro, numit Călugărul, la moartea fratelui său, a ieşit de la mănăstirea unde se consacra vieţii contemplative ca să-şi facă datoria faţă de regat. În acest scop, s-a însurat cu o prinţesă francă pentru ca să-i conceapă un moştenitor. S-a întors la mănăstire după ce i-a dat-o în căsătorie pe Petronila lui Ramón Berenguer, căruia i-a cedat regenţa, dar rezervându-şi titlul de Rege până la moarte. Ramón Berenguer, ca principe de Aragón şi conte de Barcelona, a fost nevoit să negocieze cu cele trei Ordine militare, al Sfântului Mormânt[1], al Ospitalierilor[2] şi al Templierilor, cărora fratele lui Ramiro le cedase regatul ca moştenire. În cele din urmă, a redobândit independenţa regatului de Aragón şi i l-a cedat lui Alfonso al II-lea, primul său fiu din căsătoria cu Petronila. Adăugându-i posesiunile marelui comitat al Barcelonei şi veniturile de pe

[1] Ordinul Cavalerilor Sfântului Mormânt, congregaţie religioasă creată în 1099 de către Godefroi de Bouillon (1061-1100), unul dintre conducătorii primei cruciade şi fondator, în 1099, împreună cu fratele său Baudoin I de Boulogne, al regatului Ierusalimului, pe care l-a condus cu titlul de „apărător al Sfântului Mormânt". Au luptat întotdeauna alături de Cavalerii Ospitalieri, Templieri şi Teutoni în apărarea regatului latin al Ierusalimului. S-au dedicat răscumpărării creştinilor captivi ai sarazinilor şi facilitării pelerinajelor la Locurile Sfinte. (n.tr.)

[2] Ordin religios militar creat în jurul anului 1070, pus în slujba pelerinilor la Sfântul Mormânt şi a celorlalţi Cavaleri, răniţi sau bolnavi, participanţi la cruciade. Denumirea Ordinului provine de la Spitalul închinat Sfântului Ioan Botezătorul pe care negustorii italieni l-au întemeiat la Ierusalim pentru a primi pelerinii creştini bolnavi. (n.tr.)

urma acestuia, Alfonso, tatăl stăpânului meu, regele Pedro al II-lea, a devenit senior al Aragonului, al întregii Catalonii şi al marilor feude din Occitania. Dar înainte, în vreme ce Petronila creştea, Ramón Berenguer a trăit o dragoste pătimaşă cu o doamnă provensală, cu care s-ar fi căsătorit dacă n-ar fi existat pactul cu Aragonul, şi l-a avut cu ea pe Berenguer, care era destinat să-i fie moştenitor, dar care a sfârşit prin a fi doar un bastard recunoscut oficial. Cu alte cuvinte, dacă alianța matrimonială dintre Aragón şi Catalonia nu s-ar fi consumat, acum Berenguer ar fi conte de Barcelona şi, dacă puterea casei sale s-ar fi extins în continuare, poate chiar rege al Cataloniei, al Provence şi al altor posesiuni occitane. Berenguer a fost hărăzit carierei ecleziastice, fapt pe care l-a considerat nedrept. Înainte, a fost abate al mănăstirii Montearagón, episcop de Tarazona, episcop de Lérida şi, în cele din urmă, arhiepiscop de Narbonne, şi cu toate că în unele privințe este un om al Bisericii, în altele acţionează ca un monarh. Are numeroase trupe în slujba sa, iar puterea sa militară o depăşeşte cu mult pe cea a vicontelui de Lara, cu care împarte stăpânirea asupra oraşului Narbonne. Acesta era înainte feudă a contelui de Toulouse, iar acum, supunându-se cruciadei, va fi a lui Simon de Montfort.

– Nu tocmai, interveni Guillaume. Din punctul de vedere al papalităţii, contele Raimond al VI-lea a pierdut Narbonne atunci când a fost excomunicat. Şi şi-a recăpătat drepturile când a fost iertat la Saint-Gilles, dar această iertare nu a fost altceva decât o strategie din partea abatelui Ordinului Cistercienilor, Arnaut, ca să câştige timp. Astfel, cruciada, în această fază, a trebuit să lupte doar împotriva vicontelui Trencavel şi nu împotriva alianţei occitane. Sunt sigur că peste câteva luni va fi din nou excomunicat, şi Narbonne va ajunge în stăpânirea unchiului meu.

– Şi de ce credeţi că arhiepiscopul doreşte povara celui de-al şaptelea catâr? îl întrerupse Bruna, care considera plicticoasă complicata politică a relaţiilor de vasalitate feudală.

– Nu ştiu, răspunse Hugo, dar lucrul cel mai ciudat este metoda pe care a folosit-o; falsificarea unui document al Regelui este un lucru foarte grav.

– Ce nevoie are să i se împotrivească nepotului său? insistă ea.

– Este un om ciudat, continuă Hugo de Mataplana. Trebuie că posedă o mare avere; mercenarii săi îi storc pe neguțători şi pe țărani de impozite grele. De fapt, propriul său nepot, regele Aragonului, îi datorează o avere. Papa îi poartă o foarte mică stimă; l-a numit „câine care nu ştie să muşte“, pentru că îi opune rezistență şi nu vrea să ia măsuri împotriva ovreilor şi a ereticilor de tot felul. Dar nu numai aceştia sunt protejații săi, se vorbeşte chiar şi de vrăjitori. Are faimă de necromant.

– Dar de ce riscă atât de mult?

– Nu riscă, pentru că e foarte puternic şi deci, invulnerabil. Dar vrea şi mai multă putere.

– De ce o fi vrând documentele acelea, „moştenirea diavolului“, cum o numeşte abatele Ordinului Cistercienilor? se întrebă Guillaume.

– Foarte importante trebuie să fie scrierile acelea dacă sunt cauza cruciadei, spuse Bruna. Şi dacă arhiepiscopul a jucat atât de tare ca să le obțină, mă îndoiesc că ni le va da de bunăvoie.

– Nu ni le va da, afirmă Hugo, va trebui să i le luăm.

– De ce să i le luăm? întrebă ea. Nu e de ajuns că ştim care este motivul cruciadei?

– Conțin un secret al puterii, răspunse cavalerul de Mataplana, iar eu am într-adevăr obligația să le recuperez.

– Atunci, cereți ajutorul fraților voştri din Ordinul Sionului, propuse Guillaume pe un ton malițios.

– Cavalerii de Sion sunt puțini la număr, iar unii dintre ei au ajuns în rândurile Ordinului prin moştenire, şi nu pe merit. Acesta este şi cazul lui Raimond al VI-lea, conte de Toulouse, care, văzându-se în pericol, a trădat Ordinul. Aymeric de Canet a murit sub spada voastră, iar vicontele Trencavel este legat în fiare şi mai are puține zile de trăit. Pe de-altă parte, Peyre

Roger de Cabaret este îndeajuns de ocupat sprijinind lupta occitanilor împotriva cruciaților. Aici nu mă pot bizui decât pe forțele mele.

– Încă vor mai rămâne cavaleri de Sion ascunşi, insistă Guillaume.

– Trebuie să rămână ascunşi în continuare, şi cei pe care îi cunosc nu ne pot ajuta.

Cei trei rămaseră tăcuţi, căzuţi pe gânduri.

– Îi voi cere scrierile acelea în numele abatelui Ordinului Cistercienilor, spuse Guillaume după câteva clipe.

– Va tăgădui că le are.

– Îi voi spune că Arnaut ştie că el le are şi că îi datorează obedienţă, fiind legat papal, insistă cavalerul de Montmorency. Cu siguranţă că nici dacă îi arăt împuternicirile mele nu va vrea să înapoieze documentele. Dar măcar îi vom vedea reacţia şi, cu puţin noroc, vom afla unde le păstrează.

– De acord, recunoscu Hugo. În lipsă de ceva mai bun, măcar este un mijloc potrivit pentru a obține informații. Când vom şti mai mult, vom putea stabili planul definitiv. Ce părere aveți, doamnă?

Bruna acceptă.

73

„Per q'ieu sec mas volontatz,
e jogui ab los tres datz
e prend ab los conz paria
et ab bon vin on q'ieu sia."[1]

[„De aceea fac tot ce poftesc
şi joc cu trei zaruri
şi de vulve mă însoţesc
şi de vin bun, oriunde aş merge."]

Răspunsul lui Reculaire către Hugo de Mataplana

Faptul de a stabili în comun un plan de acţiune, chiar unul sărac şi dezlânat fiind, a părut că îmblânzeşte relaţiile dintre cavalerii mei. Se luau în continuare la întrecere în a-mi capta atenţia şi fiecare se arăta gelos atunci când, folosindu-mă de câte ceva din cele învăţate la Cabaret, îmi păstram privirea o vreme prea îndelungată asupra unuia dintre ei sau îi zâmbeam celuilalt ori îi mângâiam părul şi îi dădeam mâna să mi-o sărute celui dintâi sau îi adresam un elogiu celui de-al doilea. O înţelegeam pe Lupoaică, pe Doamna Graal, şi îmi dădeam

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

seama cât de satisfăcătoare puteau fi acele jocuri amoroase şi cât de puternică o făceau pe doamna care ştia să le joace.

Credeam că îi țin sub control când, în a treia zi a călătoriei, am ajuns la o moară de pe malul nordic al fluviului Aude. Mi-au spus că aveau treabă, că locul acela nu era pentru doamne şi să rămân să păzesc caii şi bagajele. Dar în ultimele zile, călătorind singuri, am putut să mă arăt ca doamnă; aceea era condiția mea naturală, mă simțeam foarte bine aşa şi, pentru moment, nu intra în planurile mele să reiau rolul de scutier. Am socotit puțin politicoasă propunerea lor, dar am acceptat, poate surprinsă să văd că amândoi se arătau de acord, căci păstram teama că într-o zi va ieşi cu scântei şi se vor ucide. Acest fapt mă făcea să mă simt uşurată, dar în acelaşi timp mă uimea. Să fi vorbit ei oare pe drum fără ca eu să ştiu?

Aşa că, rămasă să păzesc caii, am început să mă gândesc. Eram tânără şi naivă, dar nu într-atât, încât să nu bănuiesc ce se întâmplă în unele mori sau în taverne. Şi mă rodea curiozitatea. Drept care, după ce am aşteptat puțin, m-am apropiat de colibele de lemn din spatele morii şi am putut auzi țipete, râsete şi şoapte nelalocul lor. Părea că în acele mizerabile odăiţe, lipite una de cealaltă, Hugo şi Guillaume, tolăniţi cu câte o femeie, continuau să se ia la întrecere, de data aceasta în a-şi dovedi bărbăția şi plăcerea. Pe când ele, sperând cu siguranţă la generozitatea lor, se alăturau debandadei, strigând în cel mai murdar dintre limbaje.

Eu văzusem acasă armăsari împerechindu-se cu iepele, câini legaţi de căţele şi am auzit curtarea scandaloasă a motanilor în ianuarie. Îmi aminteam şi de tatăl meu atunci când dorea să se desfete cu mama mea şi intra în iatacul ei, despărțit doar printr-o draperie de locul unde dormeam noi, celelalte doamne. Şi că îl primea cu râsete şi, cred eu, că se delecta şi ea cu întâlnirile acelea, deşi îl iubea pe trubadurul ei.

Nu ştiu ce s-a petrecut cu mine, dar povestea aceea mi-a picat prost. Mai mult decât prost, îngrozitor. Aceia erau cavalerii mei, amândoi mi-au făgăduit iubirea lor, iar eu le

împărtăşeam sentimentele în mod confuz, dar înfocat. Bineînțeles că iubirea pe care mi-au făgăduit-o era spirituală, pe de-a-ntregul opusă față de ceea ce îmi imaginam că se petrece acolo, după zarva pe care o făceau cei patru.

Şi m-am simţit ofensată, foarte ofensată. Şi indignarea creştea în mine.

M-au lăsat singură să îngrijesc de cai şi de povara lor, ca ei să facă așa ceva? Poate că nu aveam dreptul să mă consider jignită, dar o ranchiună necunoscută, o fiere amară mi se suia din stomac şi mi se punea un nod în gât, de parcă ar fi vrut să mă sugrume. Ei erau cavalerii mei, îmi juraseră fidelitate, iar eu, de mică, îmi propusesem ca mie să nu mi se întâmple ceea ce pățise mama mea. Bărbatul căruia îi va aparţine inima va avea şi trupul meu şi nimeni nu-mi va poseda trupul fără ca mai înainte să-mi fi cucerit inima. Nu voi trăi nefericirea mamei mele.

Ştiam că era foarte dificil, dacă nu imposibil, să obţin reciprocitate din partea oricărui bărbat, dar eram hotărâtă, când va sosi momentul, să încerc. Momentul nu sosise, nici unul dintre cei doi nu mă ceruse în căsătorie şi singurul lucru care ne unea era o făgăduială de dragoste curtenească.

Iar ceea ce auzeam atunci era tocmai contrariul acelui gen de dragoste; nu-mi făgăduiseră nimic care să-i împiedice să facă ceea ce făceau, dar acest lucru nu avea importanţă. Eu mă simţeam la fel de ofensată şi de nervoasă, foarte nervoasă, cu o excitație pe care îmi este greu să o explic. Nu puteam suporta faptul acela; voiam să se termine odată, să le părăsească pe femeile acelea. Și atunci mi-a venit o idee:

– Ne fură caii! am strigat eu. Ajutor, că ni-i fură!

Eram despărţită de ferestruicile colibelor de o cocină mare de porci, dar m-au auzit fără îndoială, pentru că, spre satisfacţia mea, s-a făcut linişte.

– Ajutor! am strigat eu din nou. Ajutor, ne fură caii!

– Vin! l-am auzit eu, în sfârşit, vociferând pe Hugo.

– Şi eu, a strigat Guillaume.

M-am simțit fericită, dar în același timp, și puțin neliniștită, pentru că prevedeam că nu le va plăcea gluma și, când s-au deschis ferestruicile, am luat-o la fugă spre cai, care erau în continuare acolo unde îi lăsaseră ei. Am întors capul ca să-i văd sărind pe fereastră. Au căzut în cocină, cu spadele în mâini, în pielea goală, în afară de o pânză de pe pat cu care Guillaume își acoperea părțile rușinoase, în vreme ce Hugo își folosea cămașa în același scop. A trebuit să nu mai alerg ca să-i văd; totul era prea caraghios. S-a întâmplat că un porc enorm, speriat poate de țipete, a traversat în mare viteză prin fața lor tocmai când treceau ei. Hugo a avut norocul să-l poată evita, dar nu și Guillaume, pe care l-a atacat, făcându-l să zboare prin aer. Uimită, am privit cum chiar izbindu-se, atunci când a căzut gol în mijlocul acelui morman de băligar, nu a dat deloc drumul spadei din mână. Nu m-am putut stăpâni să nu râd și, văzându-mi chipul, Hugo, care era pe punctul de a sări peste împrejmuirea cocinii de proci ca să iasă din mocirlă, mi-a ghicit șiretlicul și a zâmbit amuzat. Întorcându-se și văzând aspectul mizerabil al celui căzut, a izbucnit în râs și i-a aruncat printre hohote:

– Cavalere Guillaume, cu arma aia ridicolă pe care o aveți între picioare n-o să speriați nici un hoț! Ia te uită ce mai fleac!

Umilit, gol și murdar, Guillaume se ridica încet în picioare arătându-și durerea prin gesturi, în vreme ce celălalt continua să râdă. Eu eram îngrijorată, gândindu-mă că și-o fi rupt ceva și mi-am dat seama că nu pățise nimic doar atunci când a sărit deodată ca o pisică asupra lui Hugo, l-a dărâmat cu o teribilă lovitură de cap în stomac și, așezându-se peste el, a început să-l lovească cu îndârjire. Eu mă temeam că îl omoară, ori cu lovituri, ori înecându-l în noroiul acela scârbos, dar Hugo a reușit să scape, s-a ridicat în picioare și a trecut la contraatac, cu lovituri de pumn. Eu le strigam să înceteze, rugându-mă la Fecioară să nu se omoare, mulțumindu-i în același timp că nu le trecuse prin minte să-și folosească spadele. Îmi aminteau ce se povestește despre mistreții care se bat pentru femela lor,

doar că aceştia erau în pielea goală, căci şi Hugo îşi pierduse cămaşa în încăierare; dar răcneau de furie şi nu păreau să se oprească. Totul servea la lovituri: cap, picioare, genunchi, coate... Se rostogoleau în noroi, se ridicau în picioare şi cădeau iar...

M-am temut din nou, gândindu-mă că vor sfârși prin a se omorî şi, când am vrut să mi-l închipui pe supraviețuitor, nu m-am putut hotărî a cui viață era mai de preț pentru mine. Cât de confuze erau sentimentele mele! Le-am strigat din nou să se oprească şi mi-am dat seama că ceva se rupea pentru totdeauna; camaraderia aceea pe care o trăiserăm toți trei în ultimele zile nu se va mai repeta.

Femeile, îmbrăcate deja, au ieşit să vadă lupta împreună cu bărbații care veniseră la moară cărând cereale, dorințe sau şi una, şi alta, şi îi îndemnau pe cei doi adversari. Aceştia continuau să se altoiască, fără ca vreunul dintre ei să se poată lăuda cu victoria. În cele din urmă, încetară să se mai lovească şi, prinşi într-o îmbrățişare unsuroasă şi alunecoasă, încercau să-şi vâre unul altuia capul în spurcăciuni. Faptul m-a liniştit; dacă vor supraviețui, măcar nu vor fi atât de grav răniţi încât să rămână infirmi.

Şi au mai continuat aşa o vreme, urletele de furie fiind înlocuite cu fornăieli obosite şi, pe măsură ce mişcările deveneau mai lente, eu mă liniştean. Neciopliții încetaseră să-i mai ovaționeze, bătaia nu mai emoționa pe nimeni şi aşteptau curioşi să vadă cum se va termina povestea. În momentul acela, am sărit în noroi încercând fără succes să-i despart; erau în continuare prinşi într-o opintire zadarnică, neîmblânzită. Teama fiind depăşită, mi-a venit supărarea şi le-am aruncat cu o voce îndeajuns de joasă ca să nu mă audă lepădăturile:

– O fi de-ajuns!? şi i-am împins din nou ca să se despartă. Nu vă e ruşine să vă bateți ca nişte bădărani? Încetați odată!

Ei, nici gând. Erau sfârşiţi de oboseală, dar încă mai voiau să facă un ultim efort ca să-şi pună rivalul la pământ.

– Ajunge! supărarea mea creştea, ca şi volumul glasului. Ce spectacol le daţi voi, doi nobili, bădăranilor!? Uitaţi-vă la voi, goi, urât mirositori, plini de spurcăciune până la urechi!

Ei continuau, dar atât de greoi, încât păreau că rămăseseră nemişcaţi.

– Sunt doamna voastră! Vă poruncesc să vă opriţi! Şi mi-a scăpat un chiot de supărare: Acum!!!

Şi atunci, încet, clătinându-se, îşi dădură drumul unul altuia.

74

„El rossinyol a l'apuntà el día,
canta a l'aurora i es riu d'aixó."[1]

[„Privighetoarea în zori de zi
îi cântă aurorei şi îşi râde de toate."]

Cântec popular

Într-o răstoacă a râului, la marginea unei pajişti veştejite înconjurate de sălcii verzi, doi bărbaţi tineri, vârâţi până la brâu în apă, se spălau cu mişcări ostenite.

– Ar trebui să vă fie ruşine, îi lua la rost de pe mal un băiat cu voce de femeie. Aţi abuzat de nişte biete doamne, izgonite de cruciaţi din Carcassonne şi care trăiesc în nevoi!

– Dar nu erau nişte doamne, răspunse Hugo, obosit. Alea au stat la moară dintotdeauna. Profită că vin bărbaţii cu grâne şi îşi iau şi ele partea lor.

– E acelaşi lucru! răspunse băiatul. Este la fel de indecent.

Nici unul nu răspunse şi continuară să se spele, dar, după o clipă, acesta începu din nou.

---

[1] În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte şi este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Nu sunteți cavalerii mei? le reproșa el. Și mă lăsați să am grijă de cai ca să mergeți să faceți treaba aceea cu niște femei ușoare?

Guillaume îi aruncă o privire lui Hugo, iar acesta ridică din umeri și tăcu, dar ea nu părea să aibă aceeași intenție.

– M-ați umilit!

– Dar, Bruna, spuse Guillaume, doar ați mai avut grijă de calul meu de multe ori, ca scutier, cum de vă simțiți umilită acum?

– Pentru că mi-ați făgăduit iubire! răspunse ea cu un suspin și plecă fugind în lacrimi.

Guillaume o privi uimit și, după o clipă, căzut pe gânduri, se întoarse spre Hugo.

– Și ce legătură or fi având caii cu iubirea? spuse el cu voce tare ca și cum ar fi vorbit cu sine însuși.

– Eu cred că nu se referă la cai, ci la femeile de la moară.

– Ei bine, nu înțeleg.

– Nici eu prea mult, răspunse Hugo și, ieșind din râu, se duse să-și ia cămașa ca să o spele. Doamnele occitane sunt atât de capricioase.

Odată curați, ajunși deja în luminiș, constatară că rănile, deși numeroase pe brațe, picioare, tors și față, nu erau serioase, dar contuziile erau însemnate. Peste câteva ore, cavalerii aveau să treacă de la roșeață la vânătăi.

Bruna cumpărase de la moară unguent cu beladonă ca să potolească durerea și să vindece mai bine vinețelile. Când s-a terminat încăierarea, se arătase îngrijorată și i-a ajutat să-și găsească lucrurile și să se suie pe cai. Au mâncat la moară și au considerat necesar să petreacă vreo câteva zile de odihnă și refacere.

Dar aceasta a fost înainte de a apuca să se supere, fapt ce s-a întâmplat aproape imediat. Le arunca în față că purtarea lor nesăbuită îi umilise pe toți trei față de necioplitii de la moară, punând pe deasupra în pericol și siguranța ei, pe care promiseseră

că o vor ocroti prin toate mijloacele. Şi nu le-a mai vorbit câtă vreme Hugo, care cunoştea zona, i-a condus până la locul acela frumos în care să-şi instaleze cortul. Acolo îi mustră din nou când se spălau în râu. Apoi, se închise din nou în muțenia ei fioroasă şi se îndepărtă de ei. După aceea, începu să țesale caii.

– Bruna, îi ceru Hugo ridicând glasul ca să-l audă, în pofida distanței la care se instalase, mă doare foarte tare spatele şi nu pot să-mi aplic unguentul. Aţi vrea să mă ajutați?

– Nici vorbă de aşa ceva, răspunse ea pe un ton mânios. Nu Guillaume v-a făcut-o? Atunci, cereți-i-o lui.

Hugo rămase întins cu fața în jos în iarba rară, de parcă l-ar fi părăsit toate puterile. Guillaume îl privi, o văzu pe Bruna, care freca mult mai energic coastele cailor şi care le arunca din când în când priviri ucigătoare. Fără să spună nimic, se ridică greoi ca să aplice unguent pe spatele rivalului său. Acesta îl privi surprins. Se lăsă în mâinile lui şi rămase tăcut pentru o vreme.

– Mulțumesc, Guillaume, spuse el după o îndelungată tăcere. Dar tot mai cred că ce aveți între picioare nu face nici cât o ceapă degerată.

Francul se opri un moment, cântărind situația. Duşmanul său îi oferea spatele. Ce ocazie mai bună ca să-i vină de hac? Dar nu o făcu, îl frecă în continuare şi îi răspunse:

– Cum şi eu am putut s-o văd pe a dumitale, trebuie să vă spun că e şi mai proastă decât a mea.

Urmă o clipă de tăcere şi, deodată, Hugo izbucni în hohote. Celălalt i se alătură, râzând şi mai tare.

Ea îi privi cu neîncredere; nu putea înțelege cum acei doi energumeni râdeau împreună şi făceau glume pe seama penisurilor lor, când, numai cu câteva ore mai devreme, erau cât pe-aci să se omoare pentru aceeaşi poveste. Dar acea neaşteptată camaraderie o făcea să se simtă uşurată şi, clătinând

din cap neîncrezătoare, bolborosi ceva despre perechea de cretini pe care soarta o silea să-i suporte.

Apoi, gândindu-se că își meritau cu prisosință loviturile. se întoarse cu spatele ca ei să nu o vadă, își acoperi gura și, amintindu-și șotia, nu-și putu stăpâni un chicot de râs.

75

„El rossinyol amb sa melodía
canta la prosa que Déu els perdó."[1]

[„Privighetoarea cu melodia ei
cântă cerând ca Dumnezeu să-i ierte."]

Cântec popular

Cu puțin timp înainte de căderea nopții, două personaje s-au ivit în luminiș. Au fost surprinși să-i găsească pe acei doi cavaleri suferinzi întinși pe iarbă, iar pe mine, despre care au presupus că aș fi tânărul lor scutier, făcându-mi de lucru printre cai, fără să-i bag deloc în seamă pe stăpânii mei.

– Pacea Bunului Dumnezeu fie cu voi! a salutat cel mai bătrân, care purta o barbă sură.

Intraseră în luminiș prin partea în care mă aflam eu și la început m-am temut de apariția lor neașteptată în locul acela departe de drum. Apoi am înțeles după aspectul lor că erau doi „oameni buni"[2] rătăcitori, dintre aceia care purtau predicile

---

[1] În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)
[2] Denumire pe care și-o dădeau catarii. (n.tr.)

catare prin sate și gospodării. Nu era de mirare că evitau drumul principal de la Carcassonne la Narbonne, ținând seamă de tratamentul care am văzut că li se acorda fraților lor de către cruciați.

– Bună seara! am răspuns eu.

Ei i-au privit pe cei doi răniți și apropiindu-se de ei au exclamat:

– Doamne Dumnezeule! Ați fost atacați? Sunteți plini de răni și de lovituri.

– A fost un accident, a șoptit Hugo.

– Avem cunoștințe de medicină. Lăsați-ne să vă ajutăm.

Suferinzii, fără să se lase rugați, au consimțit încântați, și nou-veniții au dezlegat o boccea pe care o purtau cu ei și au scos din ea diferite ulcele. Cel mai bătrân i-a dat instrucțiuni celuilalt, care s-a apucat să străbată luminișul culegând niște ierburi. Au aprins un foc ca să prepare o fiertură din ceea ce culeseseră, din ceva ce aveau la ei și cu apă din râu.

Eu eram obișnuită să văd predicatori catari la Béziers și chiar îi auzisem cu vreo ocazie propovăduind în piața publică atunci când doña Bernarda mă mai scăpa din ochi. Mi-am dat seama că în afară de bărbile lor lungi și de capetele fără tonsură, nu se deosebeau de fray Domingo de Guzmán și de-al său *socius* nici prin comportament, nici ca înfățișare.

Se lăsa întunericul atunci când, cu rănile oblojite și cu mai multe cataplasme lipite de trup, cavalerii mei au fost în stare să împartă cina cu mine și cu oaspeții noștri. Aceștia și-au folosit propriile ustensile, căci nu mâncau carne și nici nu găteau în oale de lut care au conținut vreodată carne. Guillaume, în special, îi privea curios; nu mai întâlnise niciodată un catar, în afară de cei pe care i-a văzut arzând pe rug, și date fiind studiile sale teologice și mintea lui iscoditoare, nu obosea cu întrebările.

– Există un Dumnezeu rău care este creatorul acestei lumi fizice și al cărui slujitor este diavolul, a început să explice cel mai în vârstă. Este cel care apare în Vechiul Testament și care uneori poruncește jefuirea, siluirea și uciderea dușmanului. Este Dumnezeul mâniei și al ranchiunei. Cum se explică altfel marile rele care ne nimicesc? Cum de le-ar îngădui un Dumnezeu milostiv? Masacrarea fără deosebire a bărbaților, femeilor și copiilor, distrugerile, foametea, bolile, nedreptățile... Dar există și un Dumnezeu bun. Este creatorul sufletului, este Dumnezeul iubirii, este Dumnezeul din Noul Testament, este Dumnezeul lui Iisus.

– Și care este cel mai puternic? a întrebat Guillaume. Care va învinge?

– Dumnezeul cel bun, Dumnezeul spiritului va sfârși prin a se impune dumnezeului materiei, chiar dacă de multe ori cel rău biruie vremelnic.

– Atunci, trupul nostru...

– Trupul omului este lucrarea Ființei celei Rele care a încătușat în el sufletul nostru, creat de Bunul Dumnezeu.

– După cât mă doare azi tot trupul, nu mă miră originea lui infernală, glumi Hugo.

– Și ce se întâmplă atunci când după moarte trupul și sufletul se despart? a insistat Guillaume de Montmorency.

– Cele mai multe suflete se întorc după o vreme în această lume, reîncarnate în alte trupuri în care le închide Satana. Asta depinde de evoluția spirituală pe care au atins-o. Sufletele întinate ale celor care au dus o viață păcătoasă pot chiar să revină în trupul unui animal. Sunt doar foarte puțini cei care, grație unei existențe pure și întemeiate pe conștiință, reușesc să rămână pentru totdeauna cu Dumnezeul cel bun și să nu mai revină.

– Dar cei într-adevăr răi nu merg în infern?

– Infernul este această lume, a spus zâmbind cel mai bătrân. Aici suferim, aceasta este împărăţia Dumnezeului celui rău. Nu trebuie să ne temem de nimic de pe lumea cealaltă. Toată frica, durerea, suferinţa sunt trăite aici împreună cu trupul.

– Ce părere aveţi despre cruciadă? i-a întrebat Hugo.

– Este cea mai mare lucrare a Dumnezeului celui rău. Creştini ucigând creştini, jefuind, torturând, nimicind... Ce dovadă mai mare vreţi că această cruciadă este opera Celui Rău?

– Aşadar, Biserica catolică... a insinuat Guillaume.

– Demonstrează acum ceea ce este cu adevărat, a răspuns bătrânul. Biserica de la Roma este contrariul dragostei, al amorului. Dacă nu mă credeţi, citiţi invers cuvântul AMOR şi veţi vedea ROMA. Papa este marele sacerdot al Celui Rău.

– Nu mă mir că sunteţi arşi pe rug pentru ceea ce spuneţi, a şoptit Guillaume de Montmorency. Nu numai că discreditaţi Biserica catolică, ci şi mai rău: negând infernul, smulgeţi cheia din mâna Sfântului Petru. Dacă Biserica încetează să mai fie portarul cerurilor, dacă pierde cheile veşniciei, atunci pierde toată puterea.

Şi au continuat astfel, cu acele dizertaţii, o parte a nopţii. Ascultându-le conversaţia calmă, mă simţeam în siguranţă, ocrotită, în deplină pace.

Am privit cerul înstelat, umbrele sălciilor, focul neastâmpărat care ne lumina cu flăcări galbene, roşii şi în tonuri albăstrii şi am privit trăsăturile iubite ale lui Hugo şi pe ale lui Guillaume şi mi-am spus că în lumea creată de Dumnezeu este multă frumuseţe. Nu puteam accepta că tot ce văd este infernul. Oamenii aceia se înşelau.

M-am gândit că, în ciuda cumplitelor pierderi încercate, mai eram încă în stare să găsesc mici momente de fericire, că iubeam în continuare viaţa şi îi mulţumeam pentru ea

Creatorului. Şi am dorit ca Dumnezeu, şi nu un rug, să-i lumineze până la urmă pe vizitatorii noştri eretici.

Nemaidând atenţie predicilor bătrânului şi ale *socius*-ului său, m-am așezat câțiva metri mai încolo. Legănată de glasurile lor conversând în linişte şi de foşnetul vântului printre frunzele copacilor, murmurând o rugăciune, m-a cuprins somnul.

76

„Prenda.us merces, pus tot bes, dompna
.n vos es, que no m'alçiats desiran."[1]

[„Fie-vă milă, doamnă, căci tot ce e bun
în dumneavoastră se află, nu mă faceți să mor de dorință."]

Cançoneret de Ripoll[2]

Ne-am continuat drumul până la malul dinspre nord al fluviului Aude, în direcția vărsării sale la Răsărit, dar când cursul începea să descrie un larg meandru de aproape o jumătate de circumferință, cu puțin înainte de a zări Narbonne, am părăsit drumul din apropierea fluviului. De acolo am mers până la poarta Regală, situată în nordul orașului, și acesta a apărut în fața noastră cu zidurile sale flancate de turnuri și cu o activitate zgomotoasă. Hugo ne-a povestit că strada mare, care pornea de la poarta Regală, se termina în celălalt capăt al orașului, chiar peste fluviul Aude, și că dincolo de pod creștea un burg fortificat care avea să fie în curând tot atât de mare cât orașul însuși. Ne-a mai spus că pe când cea mai mare parte din

---

[1] În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)
[2] *Culegerea de cântece de la Ripoll.* (n.tr.)

Narbonne era feudă a vicontelui de Lara şi doar o mică parte aparţinea arhiepiscopului Berenguer, cu burgul se întâmpla exact contrariul şi că acest fapt dovedea cum se schimbase relaţia de putere între cei doi seniori. Cu secole în urmă, când revolta ovreilor şi a goţilor[1] i-a izgonit pe musulmani din oraş creând un comitat, practic un regat independent, aliat al Carolingienilor[2], pe care unii îl numeau regatul ovreiesc al Septimaniei, arhiepiscopul era numit de către conte. Acum, situaţia era foarte diferită; puterea ecleziastică se mărise atât de mult, încât arhiepiscopul stăpânea aproape fără opoziţie.

Am hotărât să ne despărţim la intrarea noastră în Narbonne. Nu ştiam ce avea să se întâmple în oraş şi am considerat mai prudent să nu se ştie că suntem împreună. Eu urma să joc în continuare rolul de paj, iar Guillaume pe acela de emisar al legatului papal şi nepot al noului viconte de Carcassonne, Béziers şi Albi, Simon de Montfort. Aşa ne-am prezentat străjerilor de la aşa-numita poartă Regală. Hugo a intrat puţin mai târziu şi ne-a urmat pe strada care ducea la piaţa de mărfuri situată în faţa bisericii Saint-Sébastien. Larma muşteriilor, strigătele vânzătorilor prezentându-şi marfa de la tarabele multicolore, muzica menestrelilor saltimbanci, mirosurile mâncărurilor care se vindeau de pe mici plite, totul îmi amintea de Béziers pe când era un oraş viu. Nu mi-am putut stăpâni câteva lacrimi de tristeţe amintindu-mi de oamenii mei şi de acea frumoasă lume dispărută, acum atât de îndepărtată.

Piaţa alcătuia graniţa dintre partea occidentală a oraşului, care aparţinea arhiepiscopului, şi cea a vicontelui. De partea aceea se afla hanul Saint-Sébastien, unde ne-am instalat. Avea

---

[1] Popor germanic, alcătuit din două ramuri: ostrogoţii la est şi vizigoţii la vest. Cei din urmă au invadat Imperiul Roman de Apus în anul 410, au ocupat Galia şi au pătruns în Peninsula Iberică unde au întemeiat un regat care a dăinuit până în anul 711, când a fost cucerit de arabi. (n.tr.)
[2] Dinastie francă, succesoare a Merovingienilor din anul 751 până în anul 987 şi al cărei principal reprezentant a fost Charlemagne. (n.tr.)

un grajd mare cu rândaşi care se îngrijeau de cai şi am ocupat, graţie rangului lui Guillaume, una dintre puținele odăi cu vedere spre piață.

Am evitat să ne întâlnim cu Hugo, care, de îndată ce a ajuns la un acord cu hangiul să fie găzduit, demn, dar ieftin, în schimbul unor versuri cântate în taverna hanului, s-a adăpostit într-una din încăperile comune unde înnoptau neguțătorii. Rangul şi punga i-ar fi permis să se instaleze asemenea nouă, dar planul nostru îl obliga să-şi urmeze obiceiul de a se amesteca printre orăşeni şi servitori ca să stea de vorbă cu unii şi cu alţii fără să i se cunoască statutul şi ca el să poată afla astfel zvonurile şi bârfele care circulau în oraş. Orice informaţie putea fi foarte valoroasă pentru misiunea noastră. În timpul cinei, a cântat pentru oaspeţii hanului, în vreme ce Guillaume şi cu mine mâncam, dar cântul său nu era vesel. Am văzut că ne privea într-un mod ciudat şi, cum a terminat un cântec, s-a apropiat de masa noastră care era situată lângă un perete. Încă mai răsuna ultima notă a ghitarei sale când a luat un cuţit şi, cu o mişcare rapidă, i l-a pus lui Guillaume pe gât şi l-a înţepat. M-am speriat atât de tare încât de-abia mi-am putut stăpâni un ţipăt. Şi francul a tresărit, dar a rămas nemişcat privindu-l pe adversarul său cu bărbia ridicată, încercând să evite apăsarea tăişului. O clipă după aceea, îşi mişca vizibil mărul lui Adam ca să înghită ce ţinuse în gură.

– Dacă la noapte veţi întrece oricât de puţin măsura faţă de doamnă, vă voi smulge sufletul, a spus Hugo printre dinţi.

Trupul său îi împiedica pe ceilalţi muşterii să vadă cele ce se petreceau; credeau probabil că stătea de vorbă cu noi sau că poate cerea câţiva bănuţi. Guillaume nu a răspuns şi i-a susţinut privirea.

– Juraţi-mi pe Dumnezeu şi pe mântuirea voastră eternă că nu-i veţi atinge nici un fir de păr.

Francul nu a răspuns, dar în ochii lui se citea sfidarea.

– Juraţi, ori vă tai gâtul chiar aici! a mormăit Hugo de Mataplana, apăsând cuţitul până i-a dat sângele.

Eu eram înspăimântată. Nu aveam nici o îndoială că, dacă nu va obţine satisfacţie, şi-ar fi îndeplinit ameninţarea. Privirea aceea pe care am socotit-o ciudată era de gelozie, de o gelozie violentă.

– Mă jigniţi cu bănuiala asta, a răspuns Guillaume când s-a hotărât să vorbească. Puteţi să mă ucideţi chiar acum, pentru că n-am de gând să jur pe Dumnezeu ceea ce am de îndeplinit şi în calitate de cavaler.

Expresia de pe chipul lui Mataplana s-a schimbat în clipa în care a auzit aceasta. Fălcile i s-au descleştat. A privit cuţitul cu care rănea gâtul francului şi a slăbit apăsarea. Ochii lui i-au întâlnit pe ai mei şi mi-am dat seama că se simţea ruşinat de ieşirea lui. Şi-a pus imediat arma pe masă. Pentru o clipă, m-am gândit că îşi va cere chiar iertare, dar nu a făcut-o. Şi-a îmblânzit doar comportarea.

– De acord, a spus el, îmi e de ajuns cuvântul dumneavoastră de cavaler.

– Îl aveţi.

– Spuneţi că pe onoarea dumneavoastră de cavaler o veţi respecta pe doamnă.

– Pe onoarea mea că o voi respecta.

Ochii lui Guillaume erau umezi când, strângând cu mâna antebraţul rivalului său, a spus:

– Mulţumesc.

– Îmi pare rău, doamnă, dar inima mea suferă pentru dumneata.

Şi-a înclinat capul în semn de salut şi a părăsit încăperea, renunţând să mai cânte.

Dacă n-ar fi fost ieşirea lui Hugo, nu aş fi acordat nici o importanţă faptului de a-mi petrece noaptea singură cu Guillaume de Montmorency. Ne petrecuserăm nopţile împreună nu numai atunci când Guillaume credea că sunt băiat, ci şi atunci când

ştia că sunt femeie, dar mi-am dat seama curând că aceasta a fost când el se afla sub efectele crizei mistice în care mă vedea ca pe un înger care i-am salvat sufletul în ordalie.

Ne-am spus rugăciunile înainte de a ne vârî fiecare în patul său, fără ca eu să bănuiesc, mai ales după scena cu Hugo în sala de mese, ce avea să se întâmple. Pentru că am înţeles numaidecât că prezenţa unui rival şi timpul scurs l-au făcut pe Guillaume să uite înfăţişarea mea angelică şi să mă vadă ca pe o femeie. Aşa că la puţină vreme după ce am rămas tăcuţi şi după ce a redus la minimum lumina opaiţului, a început să mă curteze.

A îngenuncheat în faţa mea cerându-mi doar un sărut şi o mângâiere şi, pentru că nu i le-am dat, a vrut să mi le dăruiască el.

– Guillaume! i-am reproşat eu, v-aţi dat cuvântul de onoare că mă veţi respecta.

– Şi vă respect ca pe nimeni pe lume, a răspuns el, dar vă iubesc la nebunie.

– Ţineţi-vă de cuvânt.

– Un îndrăgostit nu are nici onoare, nici cuvânt.

Şi astfel am început noaptea. Eu îl dădeam la o parte şi îi ceream să se comporte ca un cavaler, iar el răspundea că aşa se comportau cavalerii din ţara lui şi că povestea cu *Fin'Amor* era o invenţie occitană nefirească şi că un bărbat îndrăgostit cu adevărat nu poate să reziste, nici să se conducă după asemenea nerozii.

Pentru o clipă, m-am temut că mă va lua cu forţa şi am simţit un amestec de frică şi de dorinţă. Dar amintirea lui Hugo era prezentă în sufletul meu şi, chiar dacă mângâierile francului mă desfătau, îl îndepărtam întruna. Guillaume era insistent, dar îmi respecta voinţa care, de-altfel, mai slăbea din când în când. Şi aşa am stăruit o mare parte din noapte până când oboseala călătoriei şi lupta dulce au sfârşit prin a ne birui, eu salvându-mi onoarea.

A doua zi eram încercănaţi, dar Guillaume îşi etala cele mai bune podoabe: cămaşă de zale, spadă la cingătoare şi leul rampant al clanului Montfort pe tunica sa cu cruce roşie brodată în partea stângă a pieptului. În acelaşi fel m-am îmbrăcat şi eu, ca scutier al său şi, în pasul lent al cailor, ne-am îndreptat spre fluviu pe strada mare.

Palatul episcopului se află puţin înainte de piaţa La Caularia[1], unde se ridică palatul vicontelui, situat lângă poarta care se deschide prin ziduri către podul de pe râul Orbiel, ce traversează spre burg. Toată zona zidurilor dinspre râu este locuită de numeroşi ovrei, care la Narbonne îşi păstrează privilegiile din epoca regatului lor independent, precum acelea de a fi proprietari legali ai caselor şi terenurilor, chiar şi ai armelor. Este, de asemenea, singurul loc unde ei pot angaja personal şi servitori creştini.

Guillaume a aşteptat călare pe cal la poarta palatului lui Berenguer, în vreme ce eu îl anunţam pe străjer că stăpânul meu doreşte să-l vadă pe arhiepiscop din împuternicirea legatului papal. Vizita noastră probabil că nu a surprins, căci ne-au condus spre un mare patio interior pe care îl formează palatul, sistemul de apărare cu turnuri şi ziduri şi biserica Saint-Just.

Acolo mă aştepta o surpriză. Descălecaserăm, şi rândaşii arhiepiscopului se ocupau de caii noştri, când am văzut-o pe Sara, ovreica. Se îndrepta spre ieşire când ne-a observat. M-a străpuns cu privirea pentru câteva clipe care mi s-au părut o veşnicie şi am simţit o teamă adâncă. M-o fi recunoscut oare?

---

[1] De la latinescul caulis (colis), cotor de varză, cu alte cuvinte, piaţa de legume. (n.tr.)

77

„Dès or cumencet le cunseill que mal prist."

[„Atunci începe sfatul ce va aduce atâtea nenorociri."]

La Chanson de Roland, XII [1]

Arhiepiscopul Berenguer îl primi pe Guillaume într-un salon boltit cu arce ogivale suple şi care se deschidea spre patio cu ferestre mari şi impunătoare având spre piaţa La Caularia lucarne de apărare. Era trecut de 60 de ani, corpolent şi lenevea într-un jilţ în chip de tron, instalat sub un baldachin. În realitate, încăperea nu era cu nimic mai prejos decât salonul de audienţe al unui mare nobil şi atât pereţii, cât şi tavanul erau luxos decoraţi cu picturi multicolore reprezentând copaci, vânători şi fiare sălbatice.

La uşă, precum şi de-a dreapta şi de-a stânga prelatului, stăteau de pază oameni înarmaţi. După ce în sala de aşteptare ni s-a cerut să arătăm scrisoarea de acreditare din partea abatelui Ordinului Cistercienilor, un şambelan îl anunţă pe Guillaume în calitatea sa de cavaler de Montmorency, nepot al lui Montfort şi trimis al legatului papal.

---

[1] Versul 179, în dialect normand. Traducerea este consemnată de autorul cărţii între paranteze drepte. (n.tr.)

Guillaume înaintă cu pas îndrăzneț străbătând trei sferturi din sală în direcția arhiepiscopului și acolo făcu o reverență:

– Dumnezeu să vă aibă în pază, arhiepiscope Berenguer!

– Fiți binevenit și Dumnezeu să vă binecuvânteze! răspunse arhiepiscopul făcându-i semn să se apropie, în vreme ce își întindea inelul voluminos, în care strălucea un rubin.

Guillaume se înclină, obligat de politețe, ca să sărute inelul, în ciuda neplăcerii pe care i-o pricinuia acest al doilea gest de supunere față de cel pe care îl intuia ca adversar al său.

– Luați loc, vă rog, spuse prelatul.

Un mic paj apăru cu un taburet, și cavalerul se așeză pe el, constatând că era mult mai jos decât Berenguer, motiv pentru care trebuia să-și ridice capul ca să-l privească.

– Spuneți-mi, cavalere de Montmorency, cărui fapt îi datorez onoarea de a primi vizita voastră?

Guillaume examină privirea ochilor mijiți și iscoditori ai arhiepiscopului și hotărî că plecăciunile erau deja de prisos, că va fi dificil să obțină cu binele ceva de la omul acela și că era momentul să se folosească de autoritatea legatului.

– La urechile abatelui Arnaut a ajuns știrea că poverile pe care le căra cel de-al șaptelea catâr furat, atunci când legatul Peyre de Castelnou a fost asasinat, se află în posesia voastră.

Și amuți ca să-l observe pe bătrân. Acesta deschise ochii pentru câteva clipe, descumpănit și alarmat, dar îi miji imediat. Guillaume își dădu seama că reușise să-l ia prin surprindere.

– Abatele Ordinului Cistercienilor a fost greșit informat, se sili el să zâmbească, arătându-și dinții rari. Eu n-am nimic din toate acestea.

– Aduceți-vă aminte, stăpâne, insistă cavalerul. La Cabaret există o scrisoare cu semnătura și pecețile voastre autentice și cu cele false ale regelui Aragonului.

Arhiepiscopul, stupefiat, își arătă din nou gura știrbă. Mâinile se prindeau încordate de brațele jilțului și cei patru curteni care priveau stând pe laturile salonului se mișcară neliniștiți.

Guillaume, căruia nu-i scăpase nici un amănunt, își spuse că săgeata tocmai a nimerit în centrul țintei.

O liniște mormântală se lăsă în salon și cavalerul așteptă ca adversarul său să vorbească.

– Și... ce spune scrisoarea? întrebă arhiepiscopul în cele din urmă.

– Știți prea bine, doar ați semnat-o. Regele Aragonului îi cere lui Peyre Roger de Cabaret să vă predea documentele prin intermediul majordomului vostru. Peyre Roger îl cunoștea și, de aceea, înșelat fiind și încrezându-se în voi, i-a predat ceea ce abatele Arnaut numește „moștenirea diavolului".

– E cu neputință, sunteți victima unei înșelăciuni.

– Am văzut scrisoarea cu propriii ochi, minți Guillaume.

– Dumneavoastră? se miră arhiepiscopul. Ați văzut-o la Cabaret? Este cu neputință, castelul e în continuare inexpugnabil.

– Nu vă voi dezvălui la ce mijloace am recurs, spuse Guillaume ridicându-se de pe taburet cu o asemenea energie, încât i-a făcut pe oștenii care îl păzeau pe prelat să se pună în gardă, dar vă voi spune că legatul Arnaut știe și că, dacă mi s-ar întâmpla ceva, are gata pregătită pentru dumneavoastră excomunicarea papală și destituirea imediată din arhiepiscopat. De asemenea, are trupe de cruciați gata să facă să-i fie îndeplinită voința la Narbonne. Vreau să cred că v-a lăsat memoria din pricina vârstei și vă voi da o zi ca să vă aduceți aminte. Mâine, la această oră, vă voi vizita din nou, și după-amiază voi pleca spre Carcassonne cu povara celui de-al șaptelea catâr și cu o escortă a voastră care mă va apăra până la locul de pe drum pe care eu îl voi decide. Așadar, țineți seamă de cele spuse. Rămâneți cu Dumnezeu, arhiepiscope!

Fără să mai aștepte răspunsul, Guillaume, semeț și falnic, se îndreptă spre ușă, fără ca să-l împiedice cineva să treacă.

■

Bruna, perplexă la vederea Sarei, vru să se prefacă, purtându-se la fel ca un paj, şi îi însoţi pe rândaşi cu caii. Nemaivăzând-o pe ovreică la întoarcere, îşi spuse că aceasta nu o fi recunoscut-o şi că femeia o fi deja afară din palat. După aceea, adăpostindu-se de soarele amiezii în galerie, în aşteptarea lui Guillaume, se întrebă de ce se speriase atât de tare văzând-o, dacă tocmai Sara, cu ciudata ei predicţie, i-a dat ocazia de a-şi salva viaţa atât de miraculos la Béziers.

Dar acest gând nu a putut să o împiedice să tresară, chiar să ţipe, când cineva care ieşea din spatele unei coloane o prinse de braţ. Era Sara.

– Sunteţi dumneavoastră, stăpână? spuse femeia în şoaptă.

Bruna, cu inima bătându-i nebuneşte, zăbovi până să răspundă, simţind privirea bătrânei aţintită în ochii ei.

– Eu?

– Da, dumneavoastră, Bruna de Béziers.

– Nu, eu…

– Ba da, ba da, dumneavoastră sunteţi. Aşa cum v-am văzut în prezicerea mea: cu păr de paj şi cămaşă de zale.

– Vă rog, nu mă pârâţi.

– Asta nu e emblema lui Simon de Montfort? insistă femeia. Asta nu e crucea unui cruciat?

– Am nişte bani în pungă. Vi-i voi da în schimbul tăcerii voastre.

– Va fi în schimbul unui sfat spre binele vostru.

Şi femeia dezlegă o legăturică pe care o purta la brâu şi, profitând de umbra coloanei, aşa cum făcuse şi la Béziers, întinse o batistă neagră cu steaua în şase colţuri şi aruncă oscioarele.

– Plecaţi din Narbonne, îi spuse femeia. Viaţa vă este în primejdie.

– Dar cum…?

Sara îşi strânsese de-acum oscioarele în batistă, şi aceasta atârna din nou la brâul ei. Întinse o mână osoasă. Ca un automat, Bruna îi puse o monedă în palmă. Femeia o înşfăcă numaidecât şi se grăbi să iasă din palat.

Când Guillaume, foarte mândru de felul în care acţionase, merse să ceară caii, o găsi pe Bruna lividă.

– Ce vi se întâmplă, doamnă? vru el să ştie, surprins.

Doar atunci scutierul păru că reacţionează şi o luă la fugă spre grajduri.

78

„Que el meu galant m'hi espera
i l'amor me'n vol robar."[1]

[„Că drăguțul meu mă așteaptă
și să-mi fure dragostea dorește."]

Cântec popular

După ce am străbătut strada mare mergând înapoi încet, deschizându-ne drum prin mulțime și purtând însemnele clanului Montfort, când am ajuns la han, încă mai eram speriată. Petrecusem atât de mult timp ascunsă sub deghizarea de paj, încât faptul că cineva ar fi în stare să vadă prin ea, recunoscând-o pe Doamna Privighetoare, mă neliniștea, mă făcea să mă simt nesigură. Și pe bună dreptate; încă mai plana asupra capului meu condamnarea la moarte lansată de către abatele Ordinului Cistercienilor.

Nu am vrut să rămân prea mult timp în cameră ca să evit ca Guillaume să se simtă ispitit să mă onoreze cu un alt asalt amoros. Nu mă temeam câtuși de puțin că ar folosi forța ca să-și impună poftele, ci mă speria dorința de a ceda care mă îmbătase în noaptea dinainte. Încă îmi mai aminteam mângâierile

---

[1] În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

mâinilor sale, săruturile gurii sale şi mă tulbura gândul că acea atingere caldă a lui reuşise să-mi agite atât de mult simţămintele, încât mă făcea să mă îndoiesc de ele. Eram descumpănită. Hugo încetase să mai fie favoritul inimii mele, Guillaume mă făcea să vibrez şi preţuirea mea pentru el crescuse atât de mult, încât în momentul acela o depăşea pe cea faţă de Hugo de Mataplana. Dar încă nu mă puteam decide.

Aşa că am petrecut restul dimineţii la tavernă, însoţită de Guillaume, neîndrăznind să ies în stradă din pricina avertismentului Sarei. Înainte de masa de prânz, a apărut Hugo şi ne-a şoptit pe furiş la ureche:

– Să vorbim în odaia dumitale după prânz.

– Mi-o amintesc pe Sara, a spus Hugo, de îndată ce am relatat surprinzătoarea mea întâlnire cu Sara. Este femeia aceea care vindea ierburi şi condimente în piaţă, nu-i aşa?

– Da.

– Ciudat loc de întâlnire cu o ovreică, mi-a spus Guillaume. Nici mai mult nici mai puţin decât la palatul arhiepiscopului.

– Ne-aţi povestit că ovreii locuiesc în zona oraşului de pe malul râului, am spus eu. Palatul este în partea aceea.

– Da, dar asta nu explică prezenţa unei femei ovreice acolo, a insistat Hugo. Dacă ar fi fost un rabin sau unul dintre conducătorii lor, aş înţelege că a venit să discute despre afaceri cu arhiepiscopul, care, de-altfel, este stăpânul oraşului.

– Şi spuneţi că v-a avertizat că, stând la Narbonne, viaţa vă este în primejdie? a întrebat Guillaume.

Am dat din cap în semn afirmativ.

– După cum a ghicit la Béziers, ar trebui să o luăm în serios, a spus Hugo.

– Dacă totul iese după cum sper, mâine arhiepiscopul ne va da documentele şi vom putea pleca imediat, afirmă francul. Până atunci, nu mă voi mişca de lângă Bruna.

Eu mă temeam de noapte mai degrabă din pricina ardoarei lui Guillaume şi a excitaţiei mele, decât a ameninţărilor Sarei.

Prevedeam altă bătălie împotriva lui şi împotriva dorinţei mele, nu voiam să mă închid în odaie şi îl priveam rugătoare pe Hugo. Nu-şi dădea seama că mă lăsa în braţele rivalului său? Atât de înalt să fie oare simţul cavalerismului, încât să nu observe că un bărbat îndrăgostit este în stare să încalce orice făgăduială? Înţelegeam că cele stabilite de comun acord, ca eu să stau cu Guillaume, erau lucrul cel mai chibzuit, căci, dacă rămâneau amândoi cu mine, supraveghindu-se reciproc, nu am fi avansat în planul nostru.

Da, totul era logic, totul era după cum stabiliserăm, dar inima îmi spunea că Hugo trebuia să dispreţuiască logica şi aş fi preferat ca el să mă cheme cu insistenţă în braţele sale. Mi-am dat seama că îl învinovăţeam pe Hugo pentru dorinţa pe care o simţeam pentru franc. Acel stupid onest mă pierdea cu fiecare mângâiere a rivalului său. Şi a fost în stare să creadă că Guillaume se va ţine de cuvântul său de cavaler! Dar ce altceva putea face Hugo în această situaţie? Cât despre mine, nu puteam denunţa atitudinea adversarului său pentru că ar luci oţelul spadelor, ar fi sânge şi moarte. Trebuia să tac.

– Credeţi într-adevăr că arhiepiscopul Berenguer se va supune atât de uşor la scrisoarea legatului Arnaut şi la arogantul leu roşu al clanului Montfort? întrebă Hugo cu un zâmbet cinic, fără a bănui cu ce anume îmi erau ocupate gândurile.

– Poate că nu, a răspuns Guillaume. În orice caz, orice s-ar întâmpla, o vom scoate mâine pe Bruna din Narbonne.

– De acord, a convenit Hugo.

– Şi ce aţi aflat ca trubadur? l-am întrebat eu cu o uşoară nuanţă zeflemitoare.

– Multe, a răspuns Hugo de Mataplana. Narbonne este dinaintea unei confruntări interne sau poate a unei revolte.

– Împotriva arhiepiscopului ori a vicontelui? a întrebat Guillaume.

– O revoltă a ovreilor.

– A ovreilor? m-am mirat eu.

– Sunt foarte numeroşi în oraş şi s-au stabilit aici înaintea creştinilor înşişi, de pe vremea când acest pământ era păgân, a răspuns Hugo. Sunt dinaintea vizigoţilor, Merovingienilor[1] şi Carolingienilor. Atâta vreme cât vizigoţii au fost arianişti, i-au tratat bine pe ovrei, dar când s-au convertit la catolicism, aceştia au început să fie persecutaţi. Tot o revoltă a ovreilor, sătui de asuprire, a fost cea care le-a înlesnit musulmanilor cucerirea oraşului. Mahomedanii au acceptat ca atât arianiştii, cât şi catolicii şi ovreii, aparţinând cu toţii de religiile numite ale „Cărţii"[2], să-şi poată practica liber credinţa în schimbul plăţii unor impozite mai mari. Când islamul a dat înapoi, carolingienii au încercat de mai multe ori recucerirea oraşului Narbonne care, având port la mare şi fiind sprijinit de flota musulmană, stăpâna Mediteranei pe vremea aceea, era bine aprovizionat. Au fost mereu învinşi. În cele din urmă, ovreii şi goţii din Narbonne au hotărât să treacă de partea cealaltă şi s-au răsculat, au luat puterea şi i-au expulzat pe musulmani. În urma unui pact cu Carolingienii, au devenit un stat independent la graniţa dintre islam şi creştinătate. Cel care s-a numit regatul ovreiesc al Septimaniei. Şi cu toate că descendenţii regelui ovrei, care pretindea că este din stirpea lui David[3], s-au convertit în mod formal la catolicism sub presiuni politice şi au devenit nobili vasali ai imperiului, există îndoieli că ar fi făcut-o realmente. Se bănuieşte că a fost un vicleşug ca să-i protejeze pe ai lor. Iar Narbonne a devenit punctul de plecare pentru recucerirea aşa-numitei Mărci Hispanice[4] de către Charlemagne[5], care în ziua

---

[1] Dinastie a regilor franci care a domnit în Galia între anii 481-751. (n.tr.)

[2] Adică ale Bibliei, religii bazate pe Vechiul şi Noul Testament. (n.tr.)

[3] Rege al Israelului (1010?-975? î.Hr.), întemeietorul Ierusalimului, poet şi profet, autor al *Psalmilor.* (n.tr.)

[4] Sub Carolingieni, teritoriu jucând rolul de zonă de protecţie militară în apropierea unei frontiere sau într-o regiune nepacificată. Aici cu sensul de frontieră cu teritoriul hispanic. (n.tr.)

[5] Sau Charles I cel Mare (742 sau 747-814) rege al Francilor (768-814) şi al Lombarzilor (774-814) şi împărat al Imperiului Roman de Apus (800-814), cel care dă numele dinastiei Carolingienilor. (n.tr.)

de azi acoperă mare parte din vechea Catalonie, din Aragón și Navarra. În venele nobilimii occitane și catalane curge sânge ovreiesc și de aceea nobilii, conștienți de acest fapt, i-au protejat întotdeauna pe ovrei într-o măsură mai mare sau mai mică, în ciuda îndemnurilor la lupta împotriva acestora lansate de Biserica de la Roma.

– Nu e de mirare că ovreii, musulmanii și arianiștii se înțeleg mai bine între ei decât cu catolicii, a intervenit Guillaume. Toți neagă Sfânta Treime și îl consideră pe Iisus Hristos de o natură diferită de a Tatălui, om în multe cazuri, dar uneori cu caracteristici divine.

– Și ce îmi spuneți despre adopționiști[1]? a spus Hugo. Mozarabii[2] din Spaniile ocupate de arabi și în special cei din Toledo s-au abătut, în majoritate, de la catolicism. Credeau că Iisus s-a născut om și că, apoi, a fost adoptat de Dumnezeu. Iar Roma nu putea face nimic împotriva lor, dat fiind că al-Ándalus era sub control musulman, iar creștinii erau independenți. Chiar și în ziua de azi, la secole după ce catolicii au recucerit Castilia, slujba la Toledo se ține în rit mozarab, în ciuda opoziției Papei. De două ori a fost adusă această chestiune la judecata lui Dumnezeu. Într-una din ele, paladinul mozarab l-a învins în luptă pe cel catolic, iar într-a doua, care a fost o ordalie a focului, liturghierul catolic a ars, iar cel mozarab a fost cruțat de flăcări. Datorită acestui fapt, Regele s-a văzut obligat să accepte ritul mozarab aplicând chiar dogma catolică.

– Și adopționiștii trebuie că s-au înțeles bine cu ovreii, a spus Guillaume. În realitate, marele punct de dispută între religii este divinitatea lui Iisus Hristos.

– Dar nu este și cazul catarilor, a răspuns Hugo.

– Într-adevăr, a fost de aceeași părere Guillaume de Montmorency. Tocmai caracterul omenesc al lui Iisus Hristos este

---

[1] A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE, subcapitolul **Eretici**. (n.tr.)

[2] Denumirea creștinilor din Spania trăind sub dominație arabă. (n.tr.)

ceea ce neagă catarii. Pentru ei, este un spirit pur, o parte a Dumnezeului celui bun, care nu a putut fi niciodată pângărit de un trup omenesc guvernat de Dumnezeul cel rău. Trupul său nu era real, era doar o aparență.

S-a lăsat tăcerea; cei doi cavaleri au căzut pe gânduri, dar cu o expresie satisfăcută pe chipuri. Mie nu-mi venea să cred că în asemenea împrejurări cei doi stăteau la taifas ca să-și demonstreze reciproc cunoştinţele teologice. Se luau la întrecere până şi în această privință, dar paşnic şi cu plăcere. Enervată, am fost cât pe-aci să le spun că, dacă se plăceau atât de mult, de ce mai iubeau o doamnă. Uitaseră de mine şi de ameninţarea care plana deasupra capului meu. Poate că ei nu-i dădeau prea multă crezare Sarei, dar eu chiar aveam motive să o cred.

– Și ce legătură are toată această disertaţie religioasă cu ceea ce discutam noi? am izbucnit eu în cele din urmă.

Am văzut din nou pe chipurile lor acea privire uimită, ca şi cum de-abia în momentul acela ar fi băgat de seamă că eram acolo.

– Aţi aflat ceva care să ne ajute să obţinem povara celui de-al şaptelea catâr, ceea ce abatele Ordinului Cistercienilor numeşte „testamentul diavolului“? am insistat eu.

– Spuneam că totul indică faptul că ovreii au de gând să se răscoale, a explicat Hugo. Acum strâng arme. Ştiu că mai devreme sau mai târziu vor fi victime ale cruciaţilor. Ovreii din Béziers au scăpat de la moarte fugind de cruciadă. Părea că ştiu ce avea să se întâmple, dar acum sunt deposedaţi de toate bunurile lor ca plată către arhiepiscop şi vicontele de Narbonne pentru proviziile pe care aceştia le-au furnizat aşa-numitului *negotium pacis et fidei.*

– Sunt nebuni! a exclamat Guillaume. Nu se pricep la arme, nu au oameni cu experienţă în luptă. Sunt buni meşteşugari, bancheri şi comercianţi, dar niciodată un ovrei n-a ştiut să mânuiască spada.

– Ei sunt de-altă părere, a răspuns Hugo. Amintiți-vă că Biblia vorbește de mari regi războinici.

– Da, dar de atunci au trecut mii de ani și...

– Și ajunge cu discuțiile! i-am întrerupt eu nerăbdătoare văzând că aveau să intre într-o discuție teoretică asupra acelui subiect. Ce legătură are problema ovreilor cu a noastră?

M-au privit din nou surprinși și acum cu un oarecare resentiment. Mi-am dat seama că nu mă comportasem cum sperau ei că ar fi făcut o doamnă.

– Domnilor, nu avem mult timp, am spus eu încercând să dreg lucrurile cu un zâmbet.

– Se spune că Raimond al VI-lea, care este atât conte de Toulouse, cât și duce de Narbonne, va fi excomunicat din nou, a continuat Hugo. Când se va întâmpla aceasta, va fi deposedat, iar Simon de Montfort va deveni și senior de Toulouse, Saint-Gilles și Narbonne. În cazul în care cruciada ar intra în acest oraș, s-ar produce exterminarea sau, în cel mai bun caz, izgonirea ovreilor. Dar cum s-a constatat la Béziers, se pare că ei prevăd ce se va întâmpla. Sunt mulți la Narbonne și de data aceasta au hotărât să nu fugă.

– Nu văd să fie realizabil, a spus Guillaume. Nu vor putea face nimic.

– Au aliați puternici.

– Pe cine?

Hugo a coborât glasul de parcă s-ar fi temut că ne ascultă cineva.

– Pe însuși arhiepiscopul.

Guillaume și cu mine ne-am privit surprinși.

– Vreți să spuneți că arhiepiscopul s-ar alia cu ovreii împotriva cruciadei? a exclamat Guillaume. Nu are sens.

– Arhiepiscopul și Papa nu se înțeleg deloc, ne-a lămurit Hugo. Mai mult chiar, se urăsc. Berenguer știe că Papa îl va destitui de îndată ce va fi posibil și că, atunci când cruciada va pune ochii pe Narbonne, viitorul său va fi doar cu puțin mai bun decât al ovreilor. Nu a fost de față la penitența contelui

Raimond la Saint-Gilles şi singurul motiv pentru care s-a supus cruciadei a fost acela că nu era pregătit şi prefera ca aceasta, pe atunci încurajată de victoria de la Béziers şi în plenitudinea forţelor sale, să se îndrepte spre Carcassonne.

– Ce legătură au toate acestea cu documentele? am întrebat eu.

– Mare. Hugo mă privea cu ochii aceia pe care îi iubeam. Se pare că vor fi temeiul legal pentru un nou regat ovreiesc al Septimaniei.

Nu am ştiut cum să reacţionez la această revelaţie. Era de necrezut şi i-am privit chipul, pe care se schiţa un zâmbet ce m-a cucerit. Mă lăsase cu gura căscată.

– E cu neputinţă, a spus Guillaume, anticipându-mi gândul.

– Ba este cu putinţă, a afirmat Hugo. Şi la noapte, cineva, din prietenie pentru mine şi în schimbul câtorva monede, îmi va da amănunte.

79

„Bărbatul e foc,
iar femeia, câlți.
Vine dracul și suflă din foale."

Zicală populară

Când Guillaume și Bruna, călărind semeți și etalând pe piept leul roșu rampant, au ieșit din palatul arhiepiscopului, Vulpoiul tâlhar, împreună cu acolitul său, *faidit*-ul Isarn, și cu scutierul acestuia, Pellet, îi pândeau.

Grație vicleșugurilor Vulpoiului, reușiseră până la urmă să afle în Cabaret încotro se îndreptase grupul. Tâlharul se gândi că va fi foarte greu să o găsească pe drum și să-și ia prin surprindere prada, căci bănuia că aveau să călătorească pe căi lăturalnice, evitând întâlnirea cu cruciații. Pe deasupra, prada aceea avea colți foarte buni, era periculoasă și doar luându-i prin surprindere ar putea face din vis realitate. Narbonne era un loc mai potrivit pentru o ambuscadă, iar Vulpoiul știa cum să-i găsească în fiecare oraș pe cei dispuși la orice în schimbul câtorva bănuți. Nu o dată, el însuși se angajase la orice fel de treabă.

Le făgădui bacșiș unor puștani dacă zăreau însemnele clanurilor Montfort, Mataplana sau ale Privighetorii. Nu a fost

greu. De îndată ce Guillaume și Bruna o porniseră spre palatul arhiepiscopului, doi mucoși alergau deja să-și ceară plata.

Vulpoiul și grupul său îi așteptară la ieșirea din palat, evitând ca Bruna să-l vadă.

– Ei sunt, ne surâde norocul, îi spuse el lui Isarn. Fii atent la fetișoara aia drăguță, la rotunjimile suave ale acelui căpșor. Nu trebuie decât să-l despărțim de trup și să i-l predăm lui Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor. Voi o să vă recăpătați posesiunile, iar eu o să am feuda mea la Carcassonne.

– O treabă neplăcută, răspunse celălalt, dar rentabilă.

Îi urmară pe călăreți de la o oarecare distanță, pe strada principală care ducea la piață și la poarta Regală, până ajunseră la hanul din Saint-Sébastien. Acolo îl lăsară pe Pellet cu misiunea de a afla de la slugi unde și cum erau găzduiți cei din clanul Montfort, în vreme ce ei s-au dus să angajeze doi mardeiași pentru atac.

Cu toate că era deja noapte noroasă, ospătăria hanului era încă deschisă, așa că Vulpoiul și oamenii săi au preferat intrarea pe la grajduri pe care le-a deschis-o un servitor mituit și, de acolo, au urcat la odăile de la primul etaj. Totul era socotit: rezistența ușii, trunchiul de copac pe care aveau să-l folosească în chip de berbece, ce anume să facă cu Guillaume și ce, cu Bruna. Își vor termina treaba în câteva clipe, iar a doua zi, de îndată ce aveau să se deschidă porțile orașului, o vor porni călare spre Carcassonne ca să-și primească răsplata.

Între timp, cu Hugo făcând cercetări prin cartierul ovreiesc, Guillaume se simțea în siguranță în odaia de la han, cu o ușă solidă bine zăvorâtă și cu spada la îndemână. Neavând cunoștință de cele cinci umbre ce se furișau prin întuneric, singurul său gând era la Bruna și la dragostea lui.

În genunchi, îi săruta mâna, în vreme ce ea, așezată pe pat, se desfăta cu atingerea caldă a celui îndrăgostit de ea, cu mângâierile acestuia, care nu încetau să o umple de plăcere, chiar

dacă i le respingea. Dorea ca noaptea să se încheie odată, să plece din hanul acela și să fugă de ispită.

– Să ne întindem goi în pat, cu spada mea între noi, îi spunea Guillaume, și veți vedea astfel că, asemenea celor mai buni trubaduri ai *Fin-Amor*-ului, voi fi în stare să nu vă ating, iar aceasta va fi cea mai mare dovadă a iubirii mele curate.

– Prefer să nu încerc.

– Atunci, să ne întindem îmbrăcați și spada mea va fi frontiera pe care nu o voi trece niciodată.

– Nici așa.

– Dar nu vreau decât să vă dovedesc dragostea mea! insistă el pe un ton de reproș. Speram că îmi veți răspunde cu aceleași sentimente, cum se cuvine din partea unei doamne, acceptând jocul meu galant.

– Dar de unde ați scos asemenea prostii? răspunse ea, iritată. Credeți cumva că toată Occitania este precum Cabaretul? Mama mea a fost curtată mulți ani de un trubadur, se iubeau cu o dragoste nemărginită și n-au avut niciodată nevoie să facă așa ceva.

Dar Guillaume a știut numaidecât să liniștească iritarea, mai mult prefăcută decât reală, a doamnei sale. Îi săruta din nou mâna, obrajii, o mângâia, în vreme ce Bruna, tulburată, își dădea seama că, încetul cu încetul, ceda avansurilor cavalerului. Era mai presus de putința sa. Gândul ei era alături de Hugo și îl blestema. De ce nu era în momentul acela cu ea? De ce o părăsea în situația aceea dificilă?

Se trezi deodată în brațele lui Guillaume și își dădu seama că, fără să vrea, îi răspundea la sărutări. Era o tandră încântare ce trecea de imensa vinovăție pe care o simțea trădându-l pe Hugo.

– Lăsați-mă, îl imploră ea, fie-vă milă!

– Nu pot, doamna mea. Instinctul de cavaler îl împiedica să părăsească, fără să o ia, o fortăreață predată.

Următorul sărut îi făcu să se prăbușească în pat, îmbrățișați, și mâinile lui începură să o mângâie pe sub veșminte. Bruna

cădea într-o stare de semiabandon în care puterile o părăseau, dar, într-un moment de luciditate, înarmându-se cu voință, îl împinse pe Guillaume și reuși să-l dea la o parte.

– V-ați dat cuvântul. Respectați-l! îi porunci ea.

– Sunt incapabil, doamna mea…

Guillaume nu își putu încheia fraza, căci deodată, cu un zgomot asurzitor, scândurile ușii săriră, făcute zob, și aceasta se deschise larg. Trei indivizi se năpustiră asupra cavalerului care, năucit, nu avu timp să pună mâna pe spadă, și îl legară fără menajamente.

Bruna, trecând de la vis la coșmar, rămase privindu-l pe Vulpoi, nevenindu-i să creadă ceea ce vedea. Acesta îi zâmbi.

– Îmi pare rău, Doamnă Privighetoare, îi spuse el, dar am nevoie de capul dumitale.

– Dă-i drumul, lașule! îi strigă cavalerul de Montmorency, care fusese lăsat trântit într-un colț. Îndrăznește să te pui cu mine.

– Sunteți un nătărău. Aveți noroc că sunteți nepotul cui sunteți și că nu vreau să mai am necazuri cu el, răspunse Vulpoiul.

– Ajutor! vociferă Guillaume.

– Tăceți din gură și să isprăvim odată!

Doi mardeiași se aruncară asupra cavalerului, care, deși legat, continua să opună rezistență, și, pe când îl loveau, îi vârâră niște cârpe în gură. În schimb, Bruna, care înțelegea în cele din urmă situația, considerând că nu era cu putință nici o scăpare, își înfruntă destinul cu demnitate. Își spuse că aceea era pedeapsa pe care o primea pentru că se arătase lipsită de tărie față de Guillaume. Doi dintre bărbați o prinseră de brațe, iar Vulpoiul, trăgând-o de păr, îi puse capul pe o banchetă în așa fel, încât gâtul îi rămânea descoperit.

Isarn își scoase spada din teacă, o luă cu amândouă mâinile și o ridică deasupra capului, cumpănind-o cu grijă. Voia să fie o tăietură curată, dintr-o singură lovitură.

Cavalerul de Montmorency se zbătea disperat, funiile intrându-i în carne. Îl cuprinse un sentiment de neputință în

fața fatalității. Bruna avea să fie ucisă dintr-o greșeală a lui. Nu a știut să o apere. Vinovăția și tulburarea îi țineau gâtul ca într-un cleşte și el ar fi vrut să moară.

Bruna, cu obrazul drept strivit de banchetă, îl putea vedea în fundul odăii pe Guillaume zvârcolindu-se deznădăjduit și simți o senzație ciudată pe gât, preludiu al tăieturii. Atunci, simți că leșină. Pentru câteva clipe, îi veniră în minte imaginile frumoaselor vremuri trecute, ale florilor și cântărilor, ale primăverii sale, dar la iminența morții, se concentră asupra unei rugăciuni rostite în șoaptă:

„Kyrie eléison
Chríste eléison."

[„Doamne, fie-ți milă,
Hristoase, fie-ți milă."]

80

„Señor noble rrey alto oyd este sermón
que vos dise don Santo, judio de Carrión.“[1]

[„Stăpâne, nobil şi măreţ rege, ascultaţi vorbele
pe care vi le zice don Santo, ovrei din Carrión.“]

Rabinul Sem Tob[2]

În vremea aceea, în extremitatea sudică a oraşului, aproape de sinagoga cea nouă, Hugo îl găsise pe Yehudá, ruda unui neguţător ovrei stabilit în apropiere de Mataplana şi care era vasal al tatălui său. Hugo îi aducea frecvent mesaje din partea familiei sale din Catalonia şi exista o legătură de prietenie între cei doi.

– Yehudá, vorbiţi-mi despre revolta ovreilor, îi ceru el. Viaţa unei persoane pe care o iubesc mult depinde de aceasta şi nu vor afla nimic de la mine nici arhiepiscopul, nici vicontele.

[1] În spaniola medievală în original, într-o ortografie incertă. Transcrierea în spaniola modernă este consemnată între paranteze drepte de către autor. (n.tr.)

[2] Sem Tob ben Ishaq ibn Ardutiel (1290-1369), mai cunoscut sub numele de Santo sau Sem Tob din Carrión [de los Condes], poet iudeo-spaniol, autor al *Proverbelor morale,* dedicate Regelui Castiliei Pedro el Cruel / Petru cel Crud (1334-1369). (n.tr.)

– O voi face pentru cât de mult vă datorează familia mea, răspunse acesta după ce cugetă o vreme. Dar, înainte, făgăduiţi-mi pe Dumnezeul vostru că nimic din ceea ce o să vă povestesc nu va fi folosit împotriva neamului meu.

– Făgăduiesc, Yehudá.

– Există o mare discordie între ovrei, atât între cei din Narbonne, cât şi între cei refugiaţi din Béziers şi din alte localităţi din regiune, explica ovreiul. Spre deosebire de nordul Europei, aici şi în Sefarad[1], vreme de secole, ni s-a permis nouă, ovreilor, să ne practicăm religia şi să trăim în pace. Nu avem aceleaşi drepturi pe care le au catolicii, dar unii dintre ai noştri au obţinut chiar şi poziţii de rang înalt în administraţiile nobililor şi seniorilor, inclusiv pe lângă marii eclezíarhi, care ne-au protejat de creştinii mai fanatici. Dar cruciada a schimbat totul. Cruciadele anterioare purtate în Ţara Sfântă au lăsat o dâră însângerată de pe urma trecerii ovreilor măcelăriţi. Se pare că acelaşi lucru se va petrece şi în această cruciadă. Una dintre crimele de care îi acuză Papa pe contele de Toulouse şi pe vicontele Trencavel de Carcassonne este tocmai faptul de a le fi dat alor noştri funcţii de răspundere. Proprietăţile ovreilor din Béziers au fost confiscate şi date în schimbul mărfurilor furnizate pentru cruciadă. Nu mai avem nici o garanţie nici pentru bunurile, nici pentru vieţile noastre.

– Şi, urmând tradiţia ovreiască din Narbonne, aţi hotărât să vă apăraţi cu arma în mână, deduse Hugo.

Simon îl privi câteva clipe cu îndoială şi îi răspunse:

– Narbonne se poate traduce în ebraică prin *Ner binah*, ceea ce înseamnă lumină şi înţelegere. Aici s-a născut Tora[2],

---

[1] În tradiţia ebraică, denumire dată Spaniei, începând cu epoca medievală. De la Sefarad derivă numele de sefarzi, descendenţi ai evreilor originari din Spania şi Portugalia. (n.tr.)

[2] Nume dat în iudaism primelor cinci cărţi ale Bibliei – Pentateuh în greceşte – care conţin esenţialul Legii mozaice. În limbajul curent, acest termen desemnează ansamblul Legii iudaice. (n.tr.)

care s-a extins în toată ţara, precum şi multe alte bijuterii ale gândirii şi spiritualităţii ebraice. Şcoala noastră se poate compara cu cea din Babilon. Tradiţia ovreilor din Narbonne este cea a cunoaşterii profunde şi a spiritualităţii, nu a războiului.

Hugo se mărgini să confirme cu un gest al capului, dar un zâmbet schiţat pe chipul său indica faptul că mai credea încă în revoltă.

– Credeţi că avem vreo posibilitate cu armele? întrebă Yehudá după o tăcere încărcată de gânduri.

– Nici una.

– Aceasta este marea controversă. Cei mai mulţi dintre rabini spun că trebuie să aşteptăm, să vedem şi, dacă lucrurile vor lua o întorsătură foarte proastă, să fugim în regatele hispanice, pe pământul pe care noi îl numim Sefarad. Ei spun că, dacă ne ridicăm la arme, vom fi biruiţi şi că atunci vom fi exterminaţi fără milă.

– Au dreptate.

– Dar există un rabin, un anume Abraham bar Isaac, care nu gândeşte astfel. Spune că am fugit deja prea mult şi că noi ne aflăm aici dinainte de a se fi născut Hristos. Acest pământ este mai mult al nostru decât al catolicilor şi spune că trebuie să folosim cele mai bune arme ale noastre ca să luptăm şi să ne apărăm. Iar cei mai tineri sunt de partea lui. Dă exemplul Massadei, fortăreaţa iudaică renumită pentru a fi opus rezistenţă romanilor până la exterminarea celui din urmă apărător.

– De aceea se înarmează cartierul ovreiesc, nu-i aşa?

– Da, dar Abraham spune că, deşi va trebui să folosim spada şi lancea, cea mai bună armă a noastră va fi spiritul.

Hugo râse.

– Şi ce va face spiritul vostru în faţa expediţiei militare a lui Simon de Montfort?

– Abraham este maestru în Cabală[1], acea cunoaştere profundă născută aici şi în Sefarad. El practică ştiinţa coloanei din stânga a Cabalei, cea din care îşi ia învăţătura. Iar Cabala din stânga are o parte ocultă, teribilă. Abraham va face uz de ea ca să apere poporul nostru.

– În ce fel?

– Abraham şi ai săi vor folosi armele spiritului împreună cu cele de oţel. Şi nu numai asta, au şi aliaţi creştini.

– Pe episcopul Berenguer?

– Voi aţi spus-o.

– Abraham şi Berenguer vor folosi magia ca să-i învingă pe cruciaţi?

– Voi aţi spus-o.

Cavalerul de Mataplana închise ochii, încercând parcă să asimileze toată povestea. Şi în momentul acela îl asaltă o cumplită nelinişte.

– Cunoaşteţi o femeie în vârstă numită Sara, care vinde ierburi, condimente şi leacuri?

– Da. Dumnezeu i-a dat Sarei darul clarviziunii.

– Sara era azi-dimineaţă în palatul arhiepiscopului. Mi s-a părut foarte ciudat. Voi vă explicaţi acest fapt?

– Ea e foarte aproape de Abraham, deci şi de arhiepiscop. Poate că i-a adus vreun mesaj.

Cavalerul, din ce în ce mai tulburat, deduse că, dacă Sara o recunoscuse pe Bruna şi i-a spus lui Abraham, acesta îi va povesti aliatului său, arhiepiscopul Berenguer.

– Mulţumesc, Simon, spuse Hugo, ridicându-se aproape sărind de pe loc. Trebuie să plec, prietenii mei sunt în primejdie.

---

[1] A se vedea la sfârşitul cărţii capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

Şi ieşi precipitat în stradă ca să alerge înspre han. Avu norocul să nu întâlnească nici o patrulă de noapte a vicontelui sau a arhiepiscopului, ci doar ghinionul de a ajunge târziu la destinaţie.

81

אַל־תַּעֲלֹז נַפְשָׁם הָאֹמְרִים: ״תֶּאְשַׁם
צִיּוֹן!״ וְהִנֵּה שָׁם לִבִּי וְשָׁם עֵינָי.

„Nu vă bucurați spunând «pustiu este Sionul»,
căci acolo sunt ochii mei, inima mea.“

Yehudá Ha-Leví[1]. *Poeme,* 100

Isarn își ridică spada deasupra gâtului dezgolit al Brunei, dar, când era cât pe-aci să abată lovitura, o suliță groasă venind din cadrul ușii ce rămăsese deschisă, i se înfipse în piept și îl făcu să cadă pe spate. Vulpoiul și ai săi puseră mâna pe arme, dar cei doi mercenari fură străpunși de lănci și un pâlc de oșteni înarmați până în dinți pătrunse în odaie.

Vulpoiul, înțelegând numaidecât că era cu neputință să reziste, sări pe fereastra deschisă în noapte, iar Pellet îl urmă imediat.

– Luați-l pe băiat, spuse cel care părea să fie comandantul.

Și, fără să-și facă griji pentru Guillaume, ajuns martor cu mâinile legate și neputincios într-un colț, și nici pentru fugari,

---

[1] Yehudá Ben Samuel Ha-Leví (1070/1075-1141), filosof și medic iudeo-spaniol, unul dintre cei mai mari poeți ai literaturii ebraice spaniole, creatorul genului *sionid,* expresie a dragostei pentru Ierusalimul îndepărtat.

oștenii, după ce-și adunară lăncile, ieșiră în stradă, luând-o cu ei pe Bruna.

Doamna își revenise în simțiri îndeajuns ca să observe, când o târau afară, că liderul grupului avea tatuată pe braț o stea în șase colțuri închisă într-un cerc. Era același bărbat care, în urmă cu câteva luni, încercase să o sechestreze la Béziers.

Hugo se blestemă că își lăsase calul la han în încercarea lui de a trece neobservat în cartierul ovreiesc. Nu purta nici măcar spadă, ci doar un pumnal. Așa că o luă la fugă, aproape pe bâjbâite, uneori rătăcindu-se, printr-o rețea de străduțe întunecoase prin care reuși până la urmă să ajungă la piața de mărfuri.

Gâfâind, putu să vadă că se întâmplase ceva și se rugă să nu fi ajuns prea târziu. Un grup de oameni se pierdea în întuneric pe una din străzile laterale, iar hanul era în liniște, cu porțile deschise, cu lumină în interior. Năvăli înăuntru, unde, la lumina lămpilor cu ulei, dădu peste hangiu, peste slujnice și câțiva mușterii la mese, uluiți și neîndrăznind să facă nici o mișcare. Moartea vizitase etajul de sus. Doar când Hugo, apucând un opaiț, se repezi pe scări, ieșiră din letargie și îl urmară cu toții.

Pe jos, zăceau patru trupuri, trei nemișcate și unul zvârcolindu-se. Hugo își folosi pumnalul ca să-l elibereze pe Guillaume și, în vreme ce hangiul dădea instrucțiuni în legătură cu cadavrele, cei doi ieșiră în întunericul străzii. Acolo, printre lacrimi de neputință și vinovăție, cavalerul de Montmorency îi relată lui Mataplana cele întâmplate în timpul asaltului.

– Ovreiul meu de încredere mi-a dat indicii despre ceea ce avea să se întâmple, se lamentă Hugo. Am alergat cât m-au ținut picioarele, dar am ajuns prea târziu. Nu aveam habar de

Vulpoiul acela pe care l-ați pomenit, dar am înțeles că arhiepiscopul urma să o răpească pe Bruna.

– Atunci, am avut noroc cu toată nenorocirea, spuse Guillaume. A fost oribil. Voiau să o decapiteze pe Doamnă. Spada era cât pe-aci să-i cadă peste grumaz când oamenii arhiepiscopului, dacă ei erau, au sosit, salvându-i viața.

– Sigur că sunt ai arhiepiscopului, insistă Hugo. A mai vrut să o răpească la Béziers cu ceva vreme în urmă, dar eu credeam că e în siguranță fiind deghizată în scutier. De aceea am tăcut. Când ne-a spus ieri că a văzut-o pe Sara, vrăjitoarea aia ovreică, n-am fost în stare să fac legătura, dar acum știu că femeia aia lucrează pentru arhiepiscop și sunt sigur că ea a denunțat-o.

– Dar măcar e în viață.

– Poate, răspunse Hugo cu îndoială, dar în mâinile arhiepiscopului nu este în siguranță. I se poate întâmpla ceva și mai rău.

– De ce? Ce are arhiepiscopul împotriva ei? Ce poate fi și mai rău?

– Să ne întoarcem la han, propuse Hugo de Mataplana, sunt multe de povestit.

Așezați la o masă, înconjurați de întuneric, în fața unor străchini cu vin și un opaiț cu ulei care le lumina chipurile, Hugo își începu relatarea:

– V-am mințit când v-am spus că nu cunosc conținutul poverii celui de-al șaptelea catâr.

– Nu v-am crezut. Dacă faceți parte din acea confrerie secretă al cărei scop era protecția documentelor, trebuie că știați ce păziți.

– Obligația mea era să păstrez secretul, răspunse Hugo, dar, acum, că mă bizui doar pe voi ca să mă ajutați, trebuie să vi-l încredințez ca să apăr un bun mai mare: pe doamna noastră.

– Vorbiți, atunci.

– Este o poveste lungă pe care voi încerca să o scurtez. Începe chiar înainte de cucerirea Ierusalimului de către creștini.

Ştiţi că Godefroi de Bouillon[1], nedorindu-şi titlul de rege, a fost proclamat apărător al Locurilor Sfinte, dar că fratele său[2] nu s-a dat în lături să se proclame astfel, când cel dintâi a murit.

Guillaume încuviinţă din cap.

– Godefroi nu a fost singurul conducător al cruciadei, dar el a fost cel ales de papalitate din pricina presupusei sale ascendenţe merovingiene. Legenda îi consideră pe Merovingieni înrudiţi prin sânge cu divinitatea şi această nedesluşită legătură apare tocmai graţie unui contact mitic cu divinitatea pe meleagurile provensale şi ale oraşului Narbonne. De aici ar fi apărut acel presupus sânge merovingian având legătură cu Iisus Hristos.

– Iisus Hristos! exclamă Guillaume. Asta e o erezie!

– Întocmai. Cel mai bun mod de a stârpi o erezie este acela de a o pune de acord cu dogma şi de a o trata ca pe o legendă ciudată. Se pare că papalitatea a avut un pact cu Merovingienii atunci când aceştia au luat puterea în Galii[3], dar ulterior i-a trădat, sprijinindu-i pe Carolingieni când aceştia le-au smuls tronul celor dintâi. Acordându-i lui Godefroi, moştenitorul Merovingienilor, Ţara Sfântă, ca patrimoniu legitim al acestora în calitatea lor de descendenţi mitici ai lui Hristos, această datorie morală a fost ştearsă. Dar înţelegerea nu a satisfăcut pe toată lumea. Înainte de venirea cruciaţilor, exista deja un grup secret numit al Sionului, care înseamnă frăţie iudaică şi care căuta în Ţara Sfântă genealogia lui Hristos. Când au sosit cruciaţii, un grup de şapte cavaleri, protejaţi de conducătorii

---

[1] Cavaler franc (1058?-1100), unul dintre conducătorii primei cruciade, primul suveran creştin al Ierusalimului (1100), purtând titlul de *Apărător al Sfântului Mormânt.* (n.tr.)

[2] Baudoin I de Boulogne (?-1118), rege al Ierusalimului între anii 1100 şi 1118.

[3] Nume dat în antichitate teritoriilor cuprinse între Rin, Munţii Alpi, Mediterana, Munţii Pirinei şi Oceanul Atlantic. Regiunea denumită de romani Galia Transalpină, spre deosebire de Galia Cisalpină (teritoriul actual al Italiei continentale), era compusă din Galia Belgică, Galia Celtică şi Aquitania (n.tr.)

civili şi religioşi din Ierusalim, s-au dedicat acestei misiuni şi ulterior au întemeiat aşa-numitul Ordin al Templierilor care, sprijinit din Franţa de către Bernard de Clairvaux, a devenit de fapt acoperirea oficială a acestei acţiuni de căutare. Ordinele militare au ajuns la modă şi mai cu seamă cel al Templierilor, care a crescut mult mai repede decât s-au aşteptat întemeietorii săi. Doar puţini dintre ei cunoşteau obiectivul lor secret şi aceştia au văzut cum propria mărire, putere şi legăturile cu papalitatea pe care le căpătau Templierii îi distanţau treptat de misiunea lor. Astfel, ca urmare a înfrângerii creştinilor în Ţara Sfântă în bătălia de la Hattin şi a cumplitului dezastru suferit de Templieri în ea, conduşi de un comandant incompetent impus prin presiuni nobiliare şi papale, grupul din Sion, care şi-a ţinut întotdeauna membrii în afara Ordinului, a hotărât să se separe de acesta. Dar cei care erau deja de mulţi ani, ca Aymeric de Canet, au rămas în continuare în taină în Ordinul Templierilor. Pe vremea aceea, cavalerii de Sion strânseseră o mare cantitate de informaţii graţie unor manuscrise antice, unor traducători şi înţelepţi, atât în Ţara Sfântă, cât şi în Egipt şi Occitania. Tocmai contele de Toulouse[1], conducător împreună cu Godefroi al primei cruciade, a fost cel care a dat şi mai mult avânt acestei căutări.

– Nemulţumit pentru că nu i s-a oferit lui regatul Ierusalimului? întrebă Guillaume.

– Poate. Dar, cu siguranţă, a vrut să demonstreze că ascendenţa sa era mult mai demnă de o asemenea onoare decât cea a lui Godefroi, răspunse Hugo.

– Dar căutarea descendenţilor lui Hristos este eretică prin ea însăşi.

– Pentru Biserica de la Roma, cum o cunoaştem noi astăzi, aşa este, continuă cavalerul de Mataplana. Dar primii creştini se pare că nu s-au îndoit de natura omenească a conducăto-

---

[2] Raimond al IV-lea de Saint-Gilles, conte de Toulouse (1042-1105). (n.tr.)

rului lor. Şi fiind om, putea să aibă descendenţi, iar aceştia ar reprezenta cea mai înaltă obârşie a omenirii şi o ameninţare pentru episcopul Romei. Aşa-numiţii descendenţi ai lui Petru. episcopii Romei, şi-au asumat conducerea Bisericii catolice graţie puterii imperiale care îi sprijinea şi care, practic, îi numea. Procesul divinizării lui Hristos a fost unul politic. Pe vremea Romei antice, în care împăraţii erau divinizaţi şi adoraţi, cum putea avea Hristos un rang inferior, doar omenesc?

Guillaume căzu o clipă pe gânduri şi apoi răspunse:

– Biserica poartă de secole dezbateri îndreptate împotriva ereziilor care caută natura umană a lui Hristos, împotriva arianiştilor, a adopţioniştilor..., nu are nici un rost să o mai discutăm şi noi. Până la urmă, este o chestiune de credinţă.

– Întocmai, răspunse Hugo, cheia stă în ceea ce cred oamenii sau în ceea ce ar putea ajunge să creadă. Şi pe acest pământ al Occitaniei, însămânţat cu arianism şi adopţionism, dacă se cultivă aceste erezii într-o formă adecvată, ele vor înflori din nou cu şi mai multă forţă, iar rezultatul va fi contrar puterii spirituale a Romei şi a celei temporale a regilor franci, aliaţii săi naturali, dat fiind că se trag din Charlemagne, protectorul Papilor.

– Atunci, povara celui de-al şaptelea catâr...

– Conţine genealogia descendenţilor lui Hristos, ajungând până la generaţia noastră, explică Hugo de Mataplana. Iar noi, cavalerii de Sion, suntem apărătorii acestui neam, precum şi ai documentelor care îl dovedesc. De aceea, legatul Arnaut numeşte documentele acelea „moştenirea diavolului", pentru că pot distruge Biserica catolică.

– Atunci, Bruna...

– Bruna, fără să ştie, este descendentă a lui Hristos. Nu numai aceasta, ci şi faptul că, în ultima sută de ani, noi, cavalerii de Sion, ne-am asigurat ca diferitele linii genealogice să se unească prin căsătorii astfel încât în Bruna să se adune la un loc diferitele neamuri. Prin venele ei curge cel mai pur sânge

al Mântuitorului care a murit răstignit ca să ne mântuiască de păcate.

Guillaume de Montmorency rămase cu gura căscată privind chipul, slab luminat de un opaiţ, al cavalerului de Mataplana.

82

„Deus! Que purrat ço estre?
De cest message nus aviendrat grant perte!"

[„Dumnezeule! Ce prevestire este aceasta?
Multe nenorociri ne va aduce acest mesaj!"]

La Chanson de Roland, XXVII[1]

Guillaume, copleşit, căzu îndelung pe gânduri în tăcere. În vremea aceasta, Hugo îl privea pe rivalul său, pe duşmanul care, în mod ciudat, devenise singurul lui confident posibil în situaţia aceea. Îi povestise ceea ce făgăduise să nu destăinuiască nimănui din afara Ordinului de Sion, dar Bruna era mai presus decât secretul; viaţa ei era preţioasă, iar arhiepiscopul demonstra intenţii sinistre. Îl cunoştea de-acum destul de bine pe franc ca să ştie că Doamna Privighetoare era fiinţa cea mai importantă pentru el, că şi-ar da şi viaţa pentru ea.

– Existenţa unui descendent al lui Hristos..., îngăimă Guillaume. Dacă s-ar putea dovedi că un descendent al lui Hristos trăieşte..., s-ar schimba totul. Ar fi o revoluţie.

---

[1] Versurile 334-335, conform celei de-a douăzeci şi doua ediţii din 1895, publicată la Tours de editorii Alfred Mame et Fils, de către Léon Gautier. Lucrarea, premiată de Academia Franceză, conţine textul critic, traducerea şi comentariul, precum şi noţiuni de gramatică şi un glosar. (n.tr.)

– Exact, afirmă Hugo. Societatea noastră se conduce după drepturile dinastice. Nobleţea şi privilegiile se transmit din tată în fiu.

– Care ar fi dreptul dinastic al unui descendent al lui Hristos? continuă Guillaume.

– Papalitatea?

– Papalitatea este electivă.

– Dar impusă de nobilii puternici, în special de marile familii de la Roma...

– Cui i s-ar supune mai degrabă creştinătatea, se întrebă Guillaume, papei ori descendentului genetic al lui Iisus Hristos?

– Fără îndoială, descendentului, răspunse Hugo. Şi toată structura de putere a Bisericii s-ar nărui dacă s-ar dovedi existenţa acestuia.

– Acum înţeleg de ce legatul Arnaut a vrut moartea lui Bernard de Béziers, iar acum vrea şi pieirea fiicei acestuia. Dar ce nevoie aveau să predice o cruciadă? De ce masacrarea atâtor oameni?

– Este un război de exterminare, răspunse Hugo. Nici Bernard, nici fiica acestuia nu sunt de fapt atât de importanţi. O mai mare importanţă o au documentele de pe cel de-al şaptelea catâr, „testamentul diavolului“, după părerea lui Arnaut.

– De ce?

– Pentru că, fără acele documente, Doamna Privighetoare şi tatăl ei ar fi doar nişte mici nobili în slujba vicontelui Trencavel.

– Da, dar documentele în sine n-au nici ele o mare valoare, spuse Guillaume, căzut pe gânduri. Cine le poate dovedi autenticitatea? Pot fi o abilă falsificare de pe vremea când, acum o sută de ani, a fost cucerit Ierusalimul sau poate de acum o mie de ani. Cine ar face distincţia?

– Exact, zâmbi cavalerul de Mataplana.

– Pentru că e nevoie de putere ca să li se impună autenticitatea. Puterea armelor, continuă cavalerul de Montmorency, şi

în cazul acesta, cei care aveţi această putere sunteţi voi, cei din Ordinul secret al Sionului.

În penumbră, cei doi cavaleri se priviră în ochi şi, după aceea, Guillaume trase o duşcă de vin şi continuă cu speculaţiile sale:

– Contele de Toulouse, vicontele Trencavel şi ceilalţi cavaleri de Sion care au rămas ascunşi; acesta este obiectivul cruciadei: a-i slăbi, a-i lichida, a-i face inofensivi...

– Şi nu numai pe ei, ci şi pe descendenţii lor, adăugă Hugo. Precum şi pe supuşii care îi sprijină. De aceea a avut loc exterminarea de la Béziers, de aceea au fost surghiuniţi cei din Carcassonne şi lăsaţi fără mijloace de subzistenţă. Se vrea înlocuirea nobililor occitani cu nobili franci, credincioşi papalităţii, şi colonizarea Occitaniei cu populaţie din nord.

Guillaume privea în fundul cănii căzut pe gânduri şi, după o vreme, bău o înghiţitură. Hugo îl imită, observându-l cu atenţie. Gândurile lui o urmăreau pe Bruna. Unde o fi? Ce-ar putea face ei ca să o salveze? Ochii îi erau înecaţi în lacrimi.

– Eu doream să aflu ce conţinea povara celui de-al şaptelea catâr, vorbi francul în cele din urmă, după o lungă pauză de meditaţie. Aş fi vrut să ştiu ce anume îl putea motiva pe un om al lui Dumnezeu să poruncească un măcel atât de oribil. Acum o ştiu.

Hugo, care îl privea cu un zâmbet trist, era în continuare tăcut, dar dădu uşor din cap în semn afirmativ, îndemnându-l să vorbească.

– Frica, spuse Guillaume. Este frica; frica de a pierde puterea, de a pierde bunurile materiale, de a pierde prestigiul sau influenţa. Frica faţă de cel care ştie mai mult. Frica este asasinul.

– Aşadar, credeţi că ereticii nu îşi merită moartea? vru să ştie Hugo.

– Hristos, în natura sa divină, ar fi putut să termine cu toţi fariseii şi romanii, să-i lase în viaţă doar pe ai săi. Dacă nu a făcut-o, a fost pentru că a vrut convertirea de bunăvoie,

Guillaume era de ceva vreme în temniță când a
motul grilajelor și murmurul unui grup de oameni ca
din palat. Erau oameni de arme, arhiepiscopul și u
ovrei, între care se afla o femeie despre care se gân
că ar putea fi acea Sara pe care o menționase Bruna

Berenguer se opri în fața celulei francului, îi cer
rului să apropie lumina opaițului ca să-l vadă și spu

– Sper că vă simțiți comod, tinere arogant de
Îmi pare rău că nu vă pot da o încăpere mai potrivit
dumitale, dar am mulți oaspeți în palat.

Majordomul izbucni într-un hohot de râs, iar oșt
tară. Fără să se mai oprească, își continuară drum
arcadă întunecoasă din fundul culoarului care păre
spre măruntaiele pământului.

– De-ar aluneca pe o treaptă și și-ar frânge gâ
spunând pe Vulpoi.

Erau în celule alăturate și aveau în față un temni
supraveghea de pe culoar, întins pe o bancă. Deși nu

Poate că ar reuşi să facă ravagii printre ei şi să intre
necromanţia, deşi, cu urmăritorii săi ţinându-se p
după el, de-abia ar fi putut aplica nişte lovituri de
amândouă mâinile înainte de a fi ucis. Dar, ajung
străjerul care îl apăra pe arhiepiscop, situat, ca şi b
planul superior al sălii celei mici din capătul acela
să-i iasă în cale. Era pierdut! Nu avea timp să se gâ
cu atât mai puţin să se lamenteze, dar simţi o mare
pentru tristul sfârşit care o aştepta pe Bruna d
eşecului său. Erau trei contra unu, dar, dacă urca
superior, ar fi cinci.

Se plasă într-o denivelare dintre săli, într-un loc
ca să evite să fie înconjurat, dar, chiar şi aşa, Élie şi c
începură să-l lovească, în vreme ce el căuta să-l ră
majordom cu mai multă îndrăzneală decât speranţ
înţelese că îi sosise sfârşitul.

Când vibraţia se prefăcu în glasuri, Guillaume şti
în mijlocul labirintului. Era îngrijorat, pierduseră p
vreme cu „oamenii pământii" şi se ruga să ajungă la t

În cele din urmă, zăriră o lumină şi, mai întâi pe
iar apoi siguri pe ei, alergară spre locul de unde vene

Cavalerul de Montmorency, cu spada în mână, tr
înfrâneze primul impuls de a se lansa în acţiune ca să
ce se întâmplă. Era o enormă încăpere subterană în ca
luminau o scenă oribilă cu sute de făpturi, jumătate c
tate statuie, înarmate şi aliniate ca nişte soldaţi, zvârc
şi mârâind într-o stare ce părea de mare durere. Disp
tric, la fiecare dintre cele două extremităţi ale incint

oameni. Dar eram şi purtătorul său de cuvânt pentru m occitani, iar în calitate de cavaler de Sion, trebuia asupra dumneavoastră şi a documentelor. Acestea, o perate de către templierul Aymeric de Canet, au înc mai preocupe, dat fiind că el era unul dintre cavalerii încredere dintre ai noştri. Eram permanent în legătu dumneavoastră, cu care s-a pus la cale căsătoria cu II-lea de îndată ce condiţiile politice ar fi devenit favo nu am avut de-a face cu dumneavoastră până când, în călătoriile mele, v-am întâlnit la reuniunea aceea a tr pe care a organizat-o tatăl dumneavoastră. Şi m-am î nebuneşte. Doar mai târziu am aflat cine sunteţi şi am că fetiţa aceea pe care de-abia mi-o aminteam devenis atât de splendidă. M-am gândit că nu era nimic rău în curte ca doamnă, respectând regulile a ceea ce s *Fin'Amor*. Tatăl dumneavoastră m-a autorizat, iar dăruit inima mea. Era o bună justificare ca să fiu alătu neavoastră, să vă ocrotesc, să ştiu că sunteţi bine. timp, îl slujeam pe stăpânul meu.

– Mi-aţi dăruit inima ca un serviciu adus Regel scandalizat eu.

– Am făcut-o în timpul serviciului meu faţă de eu o doream mai mult decât orice pe lume. Regele n face cu dragostea mea.

– Cum nu are de-a face? am început eu să mă M-aţi făcut să fiu doamna voastră şi să mă îndrăg apoi să mă încredinţaţi altui bărbat?